

Кърт Вонегът

Сирените от Титан

ПОСВЕЩЕНИЕ:

На Алекс Вонегът, специален агент, с любов...

„Всеки изминат час Слънчевата система се приближава с четирийсет и три хиляди мили до кълбовидния куп М13 в Херкулес – и въпреки това се намират некадърници, които да твърдят, че няма такова нещо, като напредък.“

Рансъм К. Фърн

Всички лица, места и събития в тази книга са истински.

Някои речи и мисли по необходимост са създадени от автора.

Нито едно от имената не е променено с цел да бъдат защитени невинните, тъй като за Всемогъщия Бог защитата на невинните е въпрос на Небесна рутина.

ГЛАВА ПЪРВА МЕЖДУ ТЕМПО И ТАМБУКТУ

„Предполагам, че някой там горе ме харесва.“

Малачи Констант

Сега всеки знае как да открие смисъла на живота у себе си.

Но човечеството не винаги е било толкова щастливо. Преди по-малко от столетие мъжете и жените не са могли да проникнат лесно в ребусите, скрити у тях.

Не са били в състояние да назоват дори и един от петдесет и трите портала към душата.

Шарлатанските религии са били голяма работа.

Човечеството, непознаващо истините, скрити във всяко човешко същество, гледало навън, непрекъснато се стремяло навън. От този стремеж навън то се надявало да научи кой всъщност е отговорен за цялото сътворение и за какво изобщо е това сътворение.

Човечеството изпращало своите агенти винаги навън, все навън. В крайна сметка ги запратило в открития космос, в безцветното, безвкусно, безтегловно море на външното.

Запратило ги като камъни.

Тези нещастни агенти открили това, което на Земята се намирало в изобилие – кошмарна безсмисленост, без край. Печалбата от космоса, от безкрайното външно, била тройна – празна героика, долнопробна комедия и безсмислена смърт.

И външното, най-накрая, загубило въображаемата си привлекателност.

Останало да се изучи единствено вътрешното.

Само човешката душа останала *terra incognita*.

Това било началото на добротата и мъдростта.

Какви са били хората в онези времена, с все още неизследвани души?

Това, което следва, е истинска история от Кошмарните векове, случила се горе-долу между Втората световна война и Третата Голяма депресия.

Имаше тълпа.

Тълпата се бе събрала, защото щеше да има материализация. Един мъж и кучето му щяха да се материализират, да се появят от нищото – най-напред като лека мъгла, а после да добият плът като всеки мъж и всяко куче.

Тълпата нямаше да успее да види материализацията. Материализацията беше изцяло семейно събитие, в изцяло семейна собственост и тълпата подчертано не беше поканена да изплакне очите си.

Материализацията щеше да се проведе като цивилизовано обесване – оградена от високи, голи, охранявани стени. И тълпата пред тези стени много наподобяваше тълпата пред стените на обесването.

Тълпата знаеше, че няма да успее да види нищо, но въпреки това нейните членове изпитваха удоволствие да са близо, да гледат втренчено високите стени и да се мъчат да си представят какво става вътре. Тайнствеността на материализацията, както и тайнствеността на обесването, се подсилваше от стената и добиваше качества на порнография върху диапозитивите в магическите фенери на въображенията – магически фенери, прожектиращи диапозитивите си върху голата каменна стена.

Градът беше Нюпорт, Роуд Айлънд, САЩ, Земя, Слънчева система, Млечен път. Стените бяха на имението Румфорд.

Десет минути преди да настъпи материализацията, агенти на полицията разпространиха слуха, че тя е започнала по-рано от предвиденото, че е станала извън стените и че мъжът и кучето могат да бъдат видени ясно като бял ден две пресечки по-нататък. Тълпата се юрна към кръстовището, за да види чудото.

Тълпата беше луда по чудесата.

В края на тълпата имаше една жена, която тежеше сто и трийсет килограма. Тя имаше гуша, карамелена ябълка и сиво шестгодишно момиченце. Държеше момиченцето за ръка и го дърпаше насам-натам, като гумена топка, завързана на пръчка.

– Уонда Джун – каза жената, – ако не започнеш да се държиш както трябва, никога повече няма да те заведе на материализация.

Материализацията бе започнала да се случва преди девет години, веднъж на всеки петдесет и девет дни. Най-учените и заслужаващи доверие хора на света бяха молили със съкрушени сърца, да получат привилегията да наблюдават явлението. По какъвто и начин великите мъже да формулираха молбите си, неизменно получаваха хладен отказ. Отказът беше винаги един и същ, написан на ръка от секретарката за

контакти с обществеността на мисис Румфорд.

Упълномощена съм от мисис Уинстън Найлс Румфорд да Ви съобщя, че не е в състояние да отправи поканата, за която настоявате. Тя е сигурна, че ще разберете чувствата и, свързани с това събитие – феноменът, който желаете да наблюдавате, е тъжен, чисто семеен проблем и едва ли е уместно да бъде наблюдаван от външни хора, независимо колко благородни са мотивите за тяхното любопитството.

Мисис Румфорд и екипът и не отговаряха на никой от хилядите въпроси за материализацията, които им се задаваха. Всъщност мисис Румфорд смяташе, че дължи на света съвсем малко информация. Тя изпълняваше това неизразимо малко задължение, като след всяка материализация издаваше комюнике. То никога не надвишаваше сто думи. Икономът и го залепваше на една стъклена витрина, окачена на стената до входа на имението.

Единственият вход представляваше врата в западната стена, като от „Алиса в страната на чудесата“. Беше висока само метър и трийсет. Беше стоманена и се заключваше с голяма брава, марка „Йейл“.

Големият портал на имението беше зазидан.

Комюникетата, които се появяваха в стъклената витрина до вратата, неизменно бяха сухи и издаваха раздразнителност. Съдържащата се в тях информация можеше да натъжи всеки, които изпитваше и троха любопитство. Съобщаваше се точното време, в което съпругът на мисис Румфорд, Уинстън, и неговото куче, Казак, са се материализирали и точното време, в което са се дематериализирали. Здравословното състояние на кучето и мъжа неизменно биваше определяно като добро. От комюникетата се подразбираше, че съпругът на мисис Румфорд може ясно да вижда в миналото и бъдещето, но подробности за видяното в двете посоки никога не се появяваха.

Сега тъпката беше подмамена да отиде другаде, за да се осигури безпроблемния достъп на една наета лимузина до вратата на западната стена. От нея слезе слаб мъж с дрехи на конте от началото на века и показа някакъв документ на полицаия пред вратата. Беше маскиран с тъмни очила и изкуствена брада.

Полицията кимна и мъжът отключи вратата сам, с ключ, който извади от джоба си. Влезе в имението и затръшна вратата след себе си.

Лимузината потегли.

„Пазете се от кучето“ пишеше над малката желязна врата. Пламъчетата на летния залез блещукаха като ножове и бръсначи по парчетата счупено стъкло, забити в бетона върху горния край на стената.

Мъжът, който влезе, беше първият човек, получавал някога покана от мисис Румфорд да присъства на материализацията. Той не беше велик учен. Дори нямаше добро образование. Бяха го изхвърлили от университета във Вирджиния по средата на първата му година. Това бе Малачи Констант от Холивуд, Калифорния – най-богатият американец и печално известен нехранимайко.

„Пази се от кучето“ – пишеше над малката желязна врата. Но зад стената се виждаше само скелет от куче. Той имаше нашийник с жестоки шипове и бе окован с верига за стената. Принадлежеше на много голямо куче – мастиф. Дългите му зъби бяха стиснати. Черепът и челюстите представляваха ловко сглобен, функциониращ модел на машина за късане на плът. Челюстите се затваряха така: чат. Ето на това място са били умните очи, там – чувствителните уши, подозрителните ноздри, мозъкът на месоядното животно. Въжета от мускули са свързвали костите тук и тук и са съединявали зъбите – чат.

Скелетът беше символ – театрален реквизит, част от разговор, сглобен от жената, която не разговаряше почти с никого. Никакво куче не бе умряло на своя пост там край стената. Мисис Румфорд беше купила костите от ветеринаря, бе ги избелила и лакирала, а след това ги бе съединила с тел. Скелетът беше един от горчивите и тайнствени отговори на зловещите номера, които времето и съпругът на мисис Румфорд и бяха погодили.

Мисис Уинстън Найлс Румфорд притежаваше седемнайсет милиона долара. Мисис Уинстън Найлс Румфорд притежаваше най-високото обществено положение, което би могло да се достигне в Съединените американски щати. Мисис Уинстън Найлс Румфорд беше здрава и хубава, а освен това и талантлива.

Талантът и беше като поетеса. Бе публикувала анонимно едно тънко томче стихотворения, наречено „Между темпо и Тамбукту“. То се прие доста добре.

Заглавието произлизаше от факта, че думите между темпо и Тамбукту в един малък речник, са свързани с време.

Но, колкото и да беше надарена, мисис Румфорд вършеше чудати неща, като това да окове във верига кучешки скелет за стената, като това да зазида портала на имението, като това да остави прославената си градина да се превърне в джунгла.

Поуката: Парите, положението, здравето, красотата и талантът не са всичко.

Малачи Констант, най-богатият американец, заключи след себе си вратата, напомняща за Алиса в страната на чудесата. Окачи тъмните очила и изкуствената си брада на бръшляна, покриващ стената. Подмина кучешкия скелет забързано, поглеждайки междуременно часовника си, задвижван от слънчева батерия. След седем минути един жив мас-тиф на име Казак щеше да се материализира и да тръгне да броди из имението.

– Казак хапе – бе го предупредила мисис Румфорд в поканата си. – Така че бъдете точен.

Констант се усмихна на това – на предупреждението да бъде точен. Освен да пристигнеш някъде навреме, да бъдеш точен означаваше и да съществуваш като точка. Констант съществуваше като точка – не можеше да си представи какво би било, ако съществуваше по някакъв друг начин.

Това беше едно от нещата, които смяташе да разбере – какво би било, ако съществуваше по някакъв друг начин. Съпругът на мисис Румфорд съществуваше по друг начин.

Уинстън Найлс Румфорд бе преминал с космическия си кораб право през един некартографиран хроно-синкластичен инфундибулум на два дни разстояние от Марс. Сега Уинстън Найлс Румфорд и кучето му Казак съществуваха като вълново явление – по всяка вероятност пулсираха в изкривена спирала с начало в Слънцето и край – в Бетелгейзе 1.

Земята щеше да прекоси тази спирала.

Едва ли има кратко обяснение на това, какво е хроно-синкластичен инфундибулум, което да не се стори ужасно на специалистите в тази област. Както и да е, най-доброто кратко обяснение вероятно е това на професор Сирил Хол, публикувано в четиринайсетото издание на „Детска енциклопедия на чудесата и нещата, които трябва да правим“. Тук статията се възпроизвежда изцяло, с любезното съгласие на издателите:

Хроно-синкластичен инфундибулум – представете си за миг, че татко ви е най-умният мъж, който някога е живял на земята, че знае всичко, което може да се научи, че е съвсем прав във всичко и че може да докаже, че е прав във всичко. А сега си представете, че някое друго малко дете, на друг хубав свят, отдалечен на милион светлинни години от нас, също има татко, който е най-умният мъж, живял някога на онзи

хубав, толкова далечен свят. И той е също толкова умен и също толкова прав, колкото и вашият татко. И двамата татковци са умни, и двамата татковци са прави.

Само че, ако се срещнат, между тях ще започне ужасен спор, защото няма да се съгласят един с друг по кой кой въпрос. Вие можете да кажете, че вашият татко е прав, а таткото на другото дете грeши, само че Вселената е толкова огромно нещо! Има място за много хора, които да са прави по даден въпрос и въпреки това да не постигат съгласие помежду си.

Причината и двамата татковци да са прави и въпреки това да се карат е, че съществуват толкова много различни начини да си прав. Все пак във Вселената има места, където всеки татко в крайна сметка може да схване за какво е говорил другия татко. Това са местата, където всички различни видове истина застават заедно по местата си толкова хубаво, колкото частите в слънчевия часовник на татко ви. Тези места наричаме хроно-синкластични инфундибулуми.

Слънчевата система изглежда е пълна с хроно-синкластични инфундибулуми. Известен ни е един много голям, който обича да застава между Марс и Земята. Знаем за него, защото един земен човек и едно земно куче попаднаха право в средата му.

Може да си помислите, че би било хубаво да попаднете в един хроно-синкластичен инфундибулум и да видите всички различни начини да бъдем абсолютно прави, но също така това може да бъде и много опасно. Горкият човек и горкото куче са разпръснати не само в огромно пространство, но и във времето.

„Хроно“ означава време. „Синкластичен“ означава извит на една и съща страна във всички посоки, като кора на портокал. „Инфундибулум“ е думата, с която древните римляни като Юлий Цезар и Нерон са наричали фунията. Ако не знаете какво е фуния, помолете мама да ви покаже.

Ключът за вратата като от Алиса в страната на чудесата бе пристигнал заедно с поканата. Малачи Констант го мушна в джоба на панталона си, обшит с пухкав хастар и тръгна по единствената пътека напред. Крачеше обгърнат от тъмна сянка, но косите лъчи на залеза обливаха върховете на дърветата със светлина.

Докато вървеше, Констант леко размахваше поканата и очакваше всеки момент да го спрат. Беше написана с виолетово мастило. Мисис Румфорд бе само на тридесет и четири, но пишеше като стара жена – с

изкривен и неравен почерк. Беше ясно, че ненавижда Константин, с когото никога не се бе срещала. Духът на поканата беше неприязнен – меко казано, – сякаш бе надраскана върху изцапана носна кърпа.

„По време на последната си материализация – уведомяваше го мисис Румфорд в поканата си – съпругът ми настоя да присъствате на следващата. Не бях в състояние да го разубеда, въпреки множеството очевидни недостатъци на подобно желание. Настоятелно твърди, че ви познава добре, след като Ви е срещнал на Титан, което, както ми бе дадено да разбере, било спътник на планетата Сатурн.“

В поканата нататък почти нямаше изречение, което да не съдържа глагола „настоявам“. Съпругът на мисис Румфорд настоял тя да направи нещо, което противоречало на нейните собствени разбирания, а на свой ред тя настояваше Малачи Константин да се държи колкото се може по-добре, като джентълмен, какъвто не е.

Малачи Константин никога не бе ходил на Титан. Доколкото му беше известно, той никога не бе излизал извън газовата обвивка на родната си планета Земя. Очевидно щеше да научи, че това не е съвсем така.

Завоите бяха много и нямаше видимост. Константин крачеше по влажна, зелена пътека с ширината на моторна косачка, с каквато всъщност беше направена. От двете и страни се издигаха зелените стени на джунглата, в която се бе превърнала градината.

Косачката бе заобиколила един сух фонтан. На това място човекът, който бе работил с нея, бе проявил творчество и бе накарал пътеката да се разклони. Константин можеше да заобиколи фонтана от страната, която предпочетеше. Той спря и вдигна поглед. Самият фонтан също беше чудо на творчеството. Представляваше конус, съставен от множество каменни корита, с все по-намаляващ диаметър. Поддържаше ги цилиндричен стълб, висок дванайсет метра.

Инстинктивно, той не тръгна по едното или другото разклонение, а се покатери на фонтана. Стъпваше от корито на корито, възнамерявайки, когато стигне до върха, да види откъде е дошъл и накъде се е запътил.

Застана на най-връхната точка – в най-малкото корито, стъпил върху останки от птичи гнезда – и пред погледа му се откри имението, а също така и голяма част от Нюпорт и залива Нарагансет. Обърна слънчевия си часовник към слънчевите лъчи, оставяйки го да пие от това, което за слънчевите часовници е като парите за хората от Земята.

Свежият морски бриз разроши синкавочерната му коса. Малачи

беше добра изработка – малко под тежка категория, с тъмна кожа, поетични устни и топли кафяви очи, засенчени в пещерите на кроманьонските му вежди. Беше на трийсет и една.

Имаше три милиарда долара, повечето от които наследени.

Името му означаваше верен вестител.

Беше спекулант, преди всичко с акции.

По време на депресиите, които винаги следваха поемането му на алкохол, наркотици и жени, Констант копнееше само за едно – за едноединствено послание, достатъчно съществено и важно, за да си заслужава да го пренесе смирено между две точки.

Мотото на герба, който си бе измислил гласеше: „Вестителят очаква“.

Вероятно Констант имаше предвид послание между Бог и някой също толкова достоен.

Погледна слънчевия си часовник отново. Оставаха му още две минути, през които трябваше да слезе от фонтана и да стигне до къщата – преди Казак да се материализира и да започне да търси непознати, за да ги ухапе. Усмихна се при мисълта, колко доволна би останала мисис Румфорд, ако се наложеше вулгарният мистър Констант, парвенюто от Холивуд, да прекара цялата си визита на върха на фонтана, прогонен там от чистокръвното куче. Дори би могла да пусне водата.

Не беше изключено в момента да го наблюдава. Къщата беше на минута път от фонтана – от джунглата я отделяше окосена ивица, три пъти по-широка от пътеката.

Постройката беше мраморна – увеличено копие на банкетната зала на двореца „Уайтхол“ в Лондон. Както повечето наистина величествени сгради от този тип, тя бе роднина по съребрена линия на всички пощи и федерални съдилища в страната.

Имението Румфорд беше удивително весело, впечатляващо отражение на понятието „състоятелни хора“. Може би представляваше най-машабното произведение на тема „състоятелност“ от времето на великата Хеопсова пирамида насам. В известен смисъл бе дори по-добро произведение на тема „постоянство“, защото великата пирамида изтъняваше с приближаването си към небето. Нищо в имението Румфорд не изтъняваше с приближаването му до небето. Обърната наопаки, сградата би изглеждала по съвсем същия начин.

Състоятелността и постоянството на постройката контрастираха иронично с факта, че някогашният господар на дома, с изключение на един час на всеки петдесет и девет дни, не беше по-състоятелен от

лунен лъч.

Констант слезе от фонтана, стъпвайки по стъпаловидно разширяващите се ръбове на коритата. Когато стигна най-долу, го обзе силно желание да види съоръжението да работи. Помисли си за тълпата вън и за това, че тя също би била доволна, ако това станеше. Хората щяха да бъдат очаровани – като видят как най-мъничкото коритце на самия връх започне да прелива в следващото по-голямо... и следващото по-голямо в следващото голямо... и следващото голямо в следващото още по-голямо... и така нататък и така нататък – рапсодия на преливането, всяко корито със своята весела песен на водата. И под всичките тези корита – зещата паст на най-голямото, Велзевул на коритата, пресъхнало като кост и ненаситно, застинало в очакване на първата живителна капка.

Констант изпадна в унес, представяйки си как фонтанът работи. Силно му напомняше халюцинация – а халюцинациите, обикновено предизвикани от наркотици, бяха единственото нещо, което все още можеше да го изненада и забавлява.

Времето летеше. Констант не помръдваше. Някъде в имението се чу лай на мастиф. Звукът повече напомняше удари върху огромен бронзов гонг.

Констант се отърси от унеса си. Лаенето можеше да бъде само на Казак, кучето от космоса. Казак се бе материализирал. Казак бе надувал парвенюшка кръв.

Взе останалото разстояние до къщата тичешком.

Възрастният иконом с бричове до коленете отвори вратата, за да влезе Малачи Констант от Холивуд. Икономът плачеше от радост. Сочеше към някаква стая, която Констант не можеше да види. Опитваше се да обясни, кое го бе направило толкова щастлив и кое го бе накарало да плаче. Не можеше да говори. Челюстта му бе парализирана и единственият звук, който бе в състояние да издаде беше: тц, тц, тц, тц, тц.

Подът на фойето бе мозайка, изобразяваща знаците на зодиака, заобикалящи златно слънце.

Уинстън Найлс Румфорд, материализирал се само преди минута, влезе във фойето и застана върху слънцето. Беше по-висок и по-тежък от Малачи Констант – и бе първият човек, който успя да го накара да си помисли, че може би съществуваха и превъзхождащи го индивиди. Домакинът протегна меката си длан и посрещна Констант като стар приятел, почти изпявайки поздрава си с топъл, гърлен тенор.

– Радвам се, радвам се, радвам се, мистър Констант – каза Румфорд.
– Колко мммммммммило, че дойдохте.

– Удоволствието е мое – отвърна Констант.

– Говори се, че сте най-щастливият човек, който някога се е раждал.

– Това, струва ми се, е малко силно казано.

– Не можете да отречете, че във финансово отношение сте имали невероятен късмет – настоя Румфорд.

Констант кимна.

– Така е. Трудно бих могъл да отрека.

– И на какво, според вас, се дължи този чудесен ваш късмет?

Констант сви рамене.

– Кой знае? Предполагам, че някой там горе ме харесва.

Румфорд погледна тавана.

– Каква чаровна мисъл... някой там горе да те харесва!

Констант, който по време на разговора все още стискаше ръката на домакиня, изведнъж почувства своята малка и ноктестата – като крак на хищна птица.

Дланта на Румфорд бе солидна, но не груба като на човек, обречен да работи едно и също до края на дните си. Беше съвършено гладка, оформена от хилядите щастливи занимания, на активните безделни класи.

За миг Констант бе забравил, че човекът, чиято ръка стискаше, бе само един аспект, пресечна точка на вълнов феномен, простиращ се от Слънцето до Бетелгейзе. Ръкостискането му напомни за това, защото по собствената му длан заиграха слаби, но без съмнение електрически заряди.

Тонът на поканата да присъства на материализацията, отправена му от мисис Румфорд, не бе успял да му внуши чувство за малоценност. Констант беше мъж, а тя жена и той смяташе, че разполага с начини да и демонстрира, ако се наложи, безспорното си превъзходство.

Но мистър Румфорд беше нещо друго – в морално, пространствено, социално, сексуално и елестростатично отношение. Ръкостискането и усмивката на Уинстън Найлс Румфорд неутрализираха високото мнение, което Констант имаше за себе си, също толкова умело, колкото общите работници могат да демонтират въртележка от лунапарк.

Констант, който бе предложил услугите си като вестител на Бога, сега изпита силен страх пред сравнително умереното величие на Румфорд. Затършува из паметта си, за да открие доказателства за собствено-то си величие. Затършува като крадец, ровещ в чужд портфейл. Откри,

че паметта му е натъпкана с изпомачканите, преекспонирани изображения на всички жени, с които някога е бил, с нелепи документи, удостоверяващи собствеността му върху още по-нелепи предприятия, със свидетелства, които му приписваха добродетели и способности, които могат да притежават само три милиарда долара. Имаше дори и един сребърен медал с червена лента – даден му заради второто място във вътрешното състезание по скокове и прескоци на Университета във Вирджиния.

Усмивката на Румфорд не слизаше от устните му.

Да продължим аналогията с крадеца, тършуващ в чужд портфейл – Константин разкъса шевовете на паметта си, с надеждата да открие тайно отделение, съдържащо нещо с някаква стойност. Нямахше тайно отделение, нито пък нещо стойностно. Остана само обвивката на паметта му – разпрани, провиснали парцали.

Възрастният иконом погледна Румфорд с обожание и загримасничи като грозна стара жена, позираща за портрет на Мадоната.

– Гос'дарят! – пробля той възторжено. – Младия гос'дар!

– Мога да чета мислите ви, знаете ли? – каза Румфорд.

– Така ли? – попита Константин примирено.

– Най-лесното нещо на света – отвърна Румфорд и очите му заблестяха. – Вие не сте лош човек, особено, когато забравите кой сте.

Той леко докосна Константин по ръката. Това бе жест на политик – вулгарен жест, предназначен за публиката, направен от човек, който в личния си живот, сред себеподобните си, прави всичко възможно да не докосва никого.

– Ако наистина е толкова важно за вас на този етап на нашите взаимоотношения да чувствате, че по някакъв начин ме превъзхождате – заговори той с приятен глас, – замислете се за следното: вие можете да се размножавате, а аз – не.

След това се обърна и поведе Константин през няколко величествени зали.

В една от тях спря и настоя госта му да разгледа огромна картина, нарисувана с маслени бои, на която бе изобразено малко момиченце, хванало юздите на съвсем бяло пони. Момиченцето беше с бяло боне, колосана рокличка, бели ръкавички, бели чорапки и бели обувчици.

Това беше най-чистичкото, най-замръзнало малко момиченце, което Малачи Константин някога бе виждал. На лицето му се четеше странно изражение и Константин реши, че се тревожи да не би да се изцапа.

– Хубава картина – отбеляза той.

– Нали би било ужасно, ако падне в кална локва? – попита Румфорд.

Констант се усмихна неуверено.

– Жена ми като малка – обясни домакинът неочаквано и го поведе навън от стаята.

Минаха по някакъв заден коридор и влязоха в малка стаичка, не по-голяма от килер. Беше три метра дълга и два метра широка, а таванът и, както останалите зали в сградата, беше висок шест метра. Напомняше на комин. Вътре имаше две кресла.

– Архитектурно недоразумение – каза Румфорд, затвори вратата и погледна към тавана.

– Моля? – попита Констант.

– Тази стаичка – Румфорд направи с дясната си ръка магически жест, изобразяващ спираловидна стълба – е единственото нещо, което съм искал с цялото си сърце като малък. Тази малка стаичка.

Той кимна по посока на рафтовете, издигащи се шест метра нагоре върху стената с прозореца. Бяха красиво изработени. Над тях имаше дървена табела, на която бе изписано: „МУЗЕЙ НА СКИП“.

В Музея на Скип бяха събрани тленни останки, черупки и скелети – миди, корали, кости, хрущяли – огризки и отломки от отдавна умрели души. Повечето от експонатите бяха такива, каквито едно дете, вероятно Скип, би могло да събере по бреговете и из горите на Нюпорт. Някои от тях очевидно бяха скъпи подаръци, направени на момче, проявяващо силен интерес към науката биология.

Сред тези подаръци се открояваше един цял скелет на възрастен мъж. Освен това имаше пълен комплект рицарски доспехи, препарирано додо и дълъг спираловиден рог от нарвал, шеговито обозначен от Скип като „Рог от еднорог“.

– Кой е Скип? – попита Констант.

– Аз съм Скип – отвърна Румфорд. – Бях.

– Не знаех – каза Констант,

– Само за семейството си, разбира се – поясни Румфорд.

– Хм – измънка Констант.

Румфорд седна на едното кресло и посочи на Констант другото.

– И ангелите не могат, знаете ли? – каза той.

– Какво не могат? – попита Констант.

– Да се размножават – отвърна Румфорд. Предложи на Констант цигара, взе една за себе си и я постави в дълго, костено цигаре. – Съжалявам, че жена ми е неразположена и не може да слезе долу... за да се

запознае с вас. Тя всъщност отбягва мен.

– Вас? – учуди се Констант.

– Точно така. Не ме е виждала от първото ми материализиране. – Той се усмихна тъжно. – Един път и беше достатъчен.

– Съ... съжалявам. Не разбирам.

– Не и харесаха предсказанията ми – обясни Румфорд. – Малкото, което и казах за нейното бъдеще, изглежда я разстрои много. Не иска да слуша повече. – Той се отпусна в креслото и пое дълбоко дъх. – Знаете ли, мистър Констант – добави след това с приятелски тон, – ужасно неблагоприятна работа е да обясняваш на хората в каква лоша Вселена всъщност се намират.

– Според нея вие сте пожелали да ме покани тук.

– Предадох и го чрез иконома – каза Румфорд. – Предизвиках я да ви покани, иначе никога нямаше да го направи. Не е зле да имате предвид следното: единственият начин да я накарате да направи нещо, е да и кажете, че няма достатъчно смелост за това. Разбира се тази техника не действа безотказно. Ако сега и кажа, че няма достатъчно смелост, за да погледне бъдещето, тя ще отговори че съм прав.

– Наистина ли... наистина ли можете да видите бъдещето? – попита Констант. Кожата на лицето му се изопна, чувстваше я като опърлена. Дланите му се потяха.

– В точния смисъл на думата, да – отвърна Румфорд. – Когато влязох с кораба си в Хроно-синкластичния инфундибулум, като някакъв мигновен проблясък осъзнах, че всичко, което някога е било, винаги ще бъде и всичко, което ще бъде, винаги е било. – Той отново се засмя. – Това отнема доста от блясъка на ясновидството, нали? То се оказва най-простото, най-очевидно нещо, което можем да си представим.

– Казахте на жена си всичко, което ще и се случи, така ли? – попита Констант. Въпросът беше второстепенен. Констант никак не се интересуваше какво ще стане с жената на Румфорд. Беше жаден за новини, касаещи собствената му персона. Задавайки този въпрос, той проявяваше стеснителност.

– Е... не всичко – отвърна Румфорд. – Тя не би ме оставила да и кажа всичко. Малкото, което все пак и казах, охлади апетита и за повече.

– Разбирам – кимна Констант, без изобщо да разбира.

– Да – продължи Румфорд с дружелюбен тон, – казах и, че вие двамата ще се ожените на Марс. – Той сви рамене. – Не в истинския смисъл на думата, но ще бъдете чифтосани от марсианците... като домашни животни.

Уинстън Найлс Румфорд принадлежеше към единствената истинска американска класа. Класата беше истинска, защото границите и бяха ясно очертани в продължение на поне две столетия – ясно очертани за всеки, който има око за дефинициите. От малката класа на Румфорд бяха произлезли една десета от президентите на САЩ, една четвърт от изследователите, една трета от губернаторите на източните щати, половината от професионалните орнитолози, три-четвърти от големите яхтсмени и направо всички спонсори на операта. Забележителното на тази класа се състоеше в това, че сред нея нямаше шарлатани, с изключение на политическите шарлатани. Политическата шарлатания беше средство за заемане на даден пост и никога не се пренасяше в личния живот. Веднъж заели поста, членовете на класата се превръщаха, почти без изключение, във величествено отговорни хора.

Когато Румфорд обвиняваше марсианците, че развъждат хора както се развъжда добитък, той не ги обвиняваше в нищо повече от това, което правеше собствената му класа. Силата и до известна степен се дължеше на разумното управление на парите, но до много по-голяма – на браковете, цинично основаващи се на типа деца, които се очакваше да произлязат от тях.

Желанието бе децата да са здрави, чаровни и умни.

Най-компетентният, макар и невесел анализ за класата на Румфорд без всякакво съмнение е „Американските крале на философията“ на Уолтъръм Китридж. Именно Китридж доказа, че тази класа всъщност е едно семейство, чиито свободни елементи се връщат назад към твърдата сърцевина на кръвното родство, чрез браковете между братовчеди. Румфорд и жена му например бяха трети братовчеди и не можеха да се понасят.

А описанието на тази класа, направено от Китридж, приличаше удивително на твърдия, подобен на топка възел, наречен „маймунски юмрук“. В своята „Американските крале на философията“, Уолтъръм Китридж често се препъва, мъчейки се да предаде атмосферата на тази класа с думи. Като колежански професор, какъвто всъщност е, той търси само големите фрази и понеже не успява да намери подходящи, създава множество нови, при това непреводими.

Само едно понятие от речника на Китридж си проби път към ежедневните разговори. То е неневротичен кураж.

Именно този кураж, разбира се, подтикна Уинстън Найлс Румфорд към космоса. Това бе чист кураж – изчистен не само от жажда за слава и

пари, но също така и от всякакви мотиви, намирисващи на неприспособимост или ексцентричност.

Все пак има две много силни, често употребявани думи, които биха свършили работа чудесно – едната или другата – вместо целия речник на Китридж. Тези думи са стил и себеотрицание.

Когато Румфорд стана първият собственик на частен космически кораб, за което плати петдесет и осем милиона долара от собствения си джоб – това беше стил.

Когато правителствата на земята прекратиха всякакви космически изследвания заради хроно-синкластичните инфундибулуми, а Румфорд обяви, че ще отиде до Марс – това беше стил.

Когато Румфорд обяви, че със себе си ще вземе едно абсолютно огромно куче, сякаш космическият кораб не бе нищо повече от малко сложна спортна кола и пътуването до Марс – отскачане до Кънектикът – това беше стил.

Когато не се знаеше какво би станало, ако космически кораб попадне в хроно-синкластичен инфундибулум, а Румфорд насочи своя право към центъра на един такъв – това наистина бе себеотрицание.

Да сравним Малачи Констант от Холивуд и Уинстън Найлс Румфорд от Нюпорт и Вечността:

Румфорд правеше всичко, с което се заемеше, със стил, така че човешкият род да създава добро впечатление.

Констант правеше всичко, с което се заемеше, със своя собствен стил – агресивно, шумно, детински, разточително – така че самия той и човешкият род да създават лошо впечатление.

Констант преливаше от кураж, но този кураж бе всичко друго, освен неневротичен. Смелите постъпки, които някога бе правил, до една бяха мотивирани от ожесточение и останали му от детинство подбуди, които правеха страха да изглежда наистина дребен.

Констант, след като чу от Румфорд, че ще бъде чифтосан с жена му на Марс, извърна поглед встрани към експонатите по рафтовете на стената. Ръцете му бяха вкопчени една в друга и ритмично се стягаха и отпускаха.

Констант прочисти гърлото си няколко пъти. След това просвири тънко между езика и небцето си. В общи линии се държеше като човек, който очаква да отmine някаква чудовищна болка. Затвори очи и всмукна въздух между зъбите си.

– Дрън-дрън, мистър Румфорд – каза той тихо и отвори очи. – Марс?

– Марс – отвърна Румфорд. – Разбира се, това не е крайното ви местоназначение. Нито пък Меркурий.

– Меркурий? – възкликна Констант, превръщайки това хубаво име в грозно квакане.

– Вашето местоназначение е Титан – обясни Румфорд, – но преди това посещавате Марс, Меркурий и отново Земята. Чак след това ще стигнете там.

От основна важност е да се разбере в кой момент от историята на точното изследване на космоса Малачи Констант се запозна с новината, че ще посети Марс, Меркурий, Земята и Титан. Мисловната нагласа на Земята по отношение на космическите изследвания силно напомняше мисловната нагласа на Европа по отношение на изследването на Атлантика преди отплаването на Христофор Колумб.

Все пак имаше някои съществени различия – чудовищата, отделящи космическите пътешественици от техните цели не бяха въображаеми, а многобройни, ужасни, разнообразни и до едно катастрофални. Цената и на най-малката експедиция би могла да разори повечето държави и на практика никоя експедиция не би могла да увеличи богатството на своите спонсори.

С две думи, въз основа на здравия животински разум и последната научна информация, за космическите изследвания не можеше да се каже нищо добро.

Отдавна бе минало времето, когато една нация можеше да изглежда по-велика от друга, само защото е запратила някакви тежки предмети в нищото. „Галактически кораби“ – корпорацията, контролирана от Малачи Констант, всъщност бе получила последната поръчка за такова показно устройство – ракета, висока близо сто метра и шест метра в диаметър. И тя наистина бе построена, но командата за старт така и не се чу.

Корабът бе наречен просто „Кит“ и бе оборудван за петчленен екипаж.

Всичко бе спряло толкова внезапно, поради откриването на хроносинкластичните инфундибулуми. Присъствието им бе установено по математически път, въз основа на странностите в полетите на непилотираните кораби, изпратени в космоса, за да не бъде изпратен човек – както се предполагаше.

Но откриването на хроно-синкластичните инфундибулуми в крайна сметка каза на човечеството следното: Кое те кара да мислиш, че ще отидеш където и да било?

Това положение сякаш бе създадено по поръчка на американските фундаменталистски проповедници. И те реагираха по-бързо от историците и философите, а и от когото и да било друг, за да заговорят с разум за Ерата на Космоса. Два часа след като стартът на „Кит“ бе отложен за неопределено време, преподобният Боби Дентън вече крещеше пред своите „Кръстоносци на любовта“ в Уийлинг, Западна Вирджиния:

– „Товага Господ слезе да види града и кулата, що градяха синовете човешки. И рече Господ: ето, един народ са и всички имат един език, а на, какво са почнали да правят и няма да се откажат от онова, що са си намислили да правят. Нека слезем и смесим там езиците им тъй, че един да не разбира езика на другото. И пръсна ги Бог по цялата земя; и те престанаха да зидат града и кулата. Затова му е дадено име Вавилон, защото там Господ смеси езика на цялата земя и оттам ги пръсна Господ по цялата земя!“

Боби Дентън прониза аудиторията си с блеснал, любящ поглед и продължи да я пече във въглените на собствената и греховност:

– Не са ли и сегашните времена Библейски? – попита той. – Не сме ли съградили от стомана и гордост мерзост далеч по-висока от древната Вавилонска кула? И не искаме ли, както онези строители от миналите времена, с нея да достигнем Небесата? А не сме ли чували стотици пъти, че езикът на учените е международен? Те всички използват едни и същи латински и гръцки думи, те всички говорят езика на числата. – На Боби Дентън този аргумент се струваше особено заслужаващ проклетие и Кръстоносците на любовта се съгласиха мрачно, макар и да не разбираха напълно защо. – Товага защо надаваме викове на изненада и болка, когато Бог ни казва същото, което е казал и на хората, съградили кулата на Вавилон: Не! Махнете се оттам! Няма да стигнете до Небето с това нещо! Пръскайте се, чувате ли какво ви казвам!? Престанете да говорите помежду си с езика на науката! Вие няма да се откажете от това, което сте намислили да правите, ако продължавате да си говорите с езика на учените, а това не ми харесва! Аз, вашият Бог от Висините искам да се откажете от каквото сте си наумили, искам да престанете да мислите за безумни кули и ракети към Небето, а да започнете да мислите как да станете по-добри съседи, по-добри съпрузи и съпруги, по-добри синове и дъщери! Не търсете спасение в ракетите – търсете го във вашите домове, във вашите църкви!“ – Гласът на Боби Дентън стана дрезгав и

притихнал. – Искате да летите в космоса? Бог вече ви е дал най-чудесния космически кораб на цялото сътворение! Да! Скорост? Искате скорост? Космическият кораб, който Бог ви е дал, се движи с шейсет и шест хиляди мили в час и ще се движи така цяла вечност, ако Бог го желае. Искате космически кораб, в който хората ще пътуват в комфорт? Та вие го имате! И в него не пътуват само един мъж и едно куче, само пет или десет души. Не! Бог не си играе на дребно! Той ви е дал космически кораб, с който пътуват милиарди мъже, жени и деца! Да! И не е нужно те да стоят привързани с колани за седалките или да носят аквариуми за рибки на главите си! Не! Не и в Божия космически кораб! Неговите пътници могат да плуват, да се разхождат под лъчите на слънцето, да играят бейзбол, да карат зимни кьнки, да отиват на семейни излети със семейния автомобил в неделя след църква, да организират семейни вечери на печено пиле. – Боби Дентън кимна. – Да – продължи той. – И ако някой смята, че Бог е лош, защото е поставил в космоса неща, които ни пречат да летим в него, нека просто си спомни за кораба, който Той вече ни е дал. И не е нужно да купуваме гориво за него. Не е нужно да се безпокоим и тревожим за това, точно какво гориво да използваме. Не! Бог мисли за тези неща!

Бог ни е казал какво трябва да правим на този чудесен кораб. Написал е правилата простичко, така че всеки да може да ги разбере. Няма нужда да си физик, велик химик или Алберт Айнщайн, за да ги схванеш. Не! И не са чак толкова много! Казват, че ако е трябвало да изстрелят „Кит“, преди това са щели да проведат единайсет хиляди отделни теста, за да са сигурни, че всичко е наред и корабът може да излети – дали еди-кой си клапан е отворен, дали другият е затворен, затегнат ли е този проводник, пълен ли е резервоарът... и така нататък, и така нататък, единайсет хиляди неща, които трябва да бъдат проверени. Тук, на Божия космически кораб, Бог ни е дал да проверяваме само десет неща. И не за някакво си дребно пътешествие до някакви си отровни камъни в космоса, а за пътешествието до Царството небесно! Помислете за това! Къде бихте предпочели да се окажете утре? На Марс или в Царството небесно?

Знаете кои са нещата, които подлежат на проверка на борда на кръглия, зелен космически кораб на Бога. Трябва ли да ви ги напомням? Искате ли да чуete предстартовото Му броене?

Кръстоносците на любовта изкрещяха, че искат.

– Десет! – извика Боби Дентън – Пожелали ли сте дома на ближния си, неговия роб или робиня, вола му, осела му или нещо друго, което е

негово?

– Не-е-е-е! – изреваха в отговор Кръстоносците.

– Девет! – извика Боби Дентън. – Лъжесвидетелствувате ли против ближния си?

– Не-е-е-е! – изреваха Кръстоносците.

– Осем! – продължи Боби Дентън. – Крадете ли?

– Не-е-е-е! – изреваха Кръстоносците.

– Седем! – извика Боби Дентън. – Прелюбодействате ли?

– Не-е-е-е! – изреваха Кръстоносците.

– Шест! – извика Боби Дентън. – Убивате ли?

– Не-е-е-е! – изреваха Кръстоносците.

– Пет! – извика Боби Дентън. – Почитате ли майка си и баща си?

– Да-а-а-а! – изреваха Кръстоносците.

– Четири! – извика Боби Дентън. – Помните ли съботния ден, за да го имате за свят?

– Да-а-а-а! – изреваха Кръстоносците.

– Три – извика Боби Дентън. – Изговаряте ли името Божие напразно?

– Не-е-е-е! – изреваха Кръстоносците.

– Две! – извика Боби Дентън. – Правите ли си кумири?

– Не-е-е-е! – изреваха Кръстоносците.

– Едно! – извика Боби Дентън. – Имате ли други богове, освен истинския Господ ваш Бог?

– Не-е-е-е! – изреваха Кръстоносците.

– Старт! – изрева Боби Дентън весело. – Пристигаме в Рая! Старт, деца, и амин!

– Хм – промърмори Малачи Констант там, в подобната на комин стаичка в Нюпорт. – Изглежда вестителят в края на краищата ще бъде използван.

– Какво искате да кажете? – попита Румфорд.

– Името ми... означава верен вестител – обясни Констант. – Каква е вестта?

– Съжалявам – отвърна Румфорд и изправи учудено глава. – Не знам за никаква вест. Някой ви е споменал за нещо такова ли?

Констант обърна ръцете си с дланите нагоре.

– Искам да кажа... Иначе защо да си правя целия този труд да стигна до Тритон?

– Титан – поправи го Румфорд.

– Титан, Тритон – измърмори Констант. – Защо, по дяволите,

изобщо трябва да ходя там?

„По дяволите“ беше твърде слаба и целомъдрена фраза за Констант и трябваше да мине малко време, преди да си даде сметка, защо я е употребил. „По дяволите“ казваха космическите кадети по телевизията, когато метеорит отнесе някоя антена или се окажеше, че навигаторът им е космически пират от планетата Циркон. Той се изправи. – Защо, по дяволите, изобщо трябва да ходя там?

– Трябва... уверявам ви – каза Румфорд.

Констант отиде до прозореца и възвърна част от арогантността си.

– Казвам ви отсега, няма да отида никъде!

– Съжалявам да го чуя.

– И вероятно ще трябва да направя нещо за вас, когато стигна там, нали? – попита Констант.

– Не – отговори Румфорд.

– Тогава защо съжалявате? Какво ви влиза в работата?

– Не ми влиза в работата. Съжалявам за вас. Наистина ще пропуснете нещо.

– Например?

– Ами... Най-приятния климат, който можете да си представите, като начало.

– Климат? – възкликна Констант презрително. – След като имам къщи в Холивуд, в Кашмирската долина, Акапулко, Манитоба, Таити, Париж, на Бермудите, в Рим, Ню Йорк и Кейптаун? Да напусна Земята, за да търся по-приятен климат?

– На Титан има нещо повече от хубав климат – каза Румфорд. – Жените, например, са най-красивите същества между Слънцето и Бетелгейзе.

Констант изсумтя презрително.

– Жени! Мислите, че за мен представлява трудност да имам красиви жени? Мислите, че съм зажаднял за любов и единственият начин да се добера до красива жена е да се кача на някой космически кораб и да полетя към един от спътниците на Сатурн? Шегувате ли се? Имал съм толкова красиви жени, че всеки между Слънцето и Бетелгейзе би се просълзил, дори ако само му кажат „здраси“!

Той измъкна портфейла от джоба си и от него – снимката на последното си завоевание. Две мнения не можеше да има – момичето на fotografia бe ослепително красиво. Беше носителка на титлата Мис Зона на Канала, кандидатка за титлата Мис Свят и всъщност далеч по-красива от носителката и. Красотата и бе уплашила журито.

Констант подаде снимката на Румфорд.

– Има ли нещо подобно на Титан? – попита той.

Румфорд разгледа фотографията респектиран и му я върна.

– Не... На Титан няма нищо такова.

– Добре – продължи Констант, чувствайки, че отново е на кормило-то на съдбата си, – климат, красиви жени... Какво друго?

– Нищо друго – отговори Румфорд тихо и сви рамене. – О, произведения на изкуството... Ако обичате изкуството.

– Притежавам най-голямата частна колекция в целия свят – заяви Констант.

Бе наследил тази прославена колекция. Беше я създал баща му или по-скоро посредниците на баща му. Наистина бе пръсната из музеите по целия свят и на всеки експонат ясно бе отбелязано, че е част от колекцията „Констант“. Бе създадена и разпределена по този начин по препоръката на Директора за връзки с обществеността на корпорацията „Магнум Опус“, чието единствено предназначение бе да се грижи за делата на Констант.

Колекцията бе създадена с цел да се покаже колко щедри, полезни и чувствителни могат да бъдат милиардерите. Освен всичко останало, тя се бе оказала и великолепно капиталовложение.

– Значи и изкуството отпада – отбеляза Румфорд.

Констант се канеше да прибере Мис Зона на Канала отново в портфейла, когато почувства, че държи в ръката си не една, а две снимки. Под горната имаше още една. Предположи, че е на предшественичката на мис Зона на Канала и реши, че нищо не пречи да покаже на мистър Румфорд и нея – да му покаже на каква божествена мацка е имал възможност да посочи вратата.

– Има... има още една – каза Констант и подаде на домакина си вратата фотография.

Румфорд не протегна ръка, за да я вземе. Дори не си направи труда да я погледне. Вместо това се втренчи в очите на Констант и се усмихна насмешливо.

Констант погледна към пренебрегнатата снимка. Разбра, че тя не е на предшественичката на Мис Зона на Канала. В ръката му я бе мушнал Румфорд. Не беше обикновена фотография, въпреки че повърхността и бе гланцова, а ръбовете – бели.

Между белите полета се виждаха блещукащи дълбини. Силно напомняше стъклена повърхност, през която се виждаше дъното на плитък, бистър коралов залив. На дъното на този привиден залив имаше три

жени – едната бяла, другата златна, третата – кафява. Те, вдигнали очи към него, го умоляваха да отиде при тях и да ги изпълни с любов.

Красотата им, сравнена с красотата на мис Зона на Канала, беше като красотата на Слънцето, пред тази на светулката.

Констант отново рухна в креслото. Трябваше да извърне поглед от цялата тази красота, за да не избухне в плач.

– Ако искате, задръжете снимката – предложи Румфорд. – Ще се побере в портфейла ви.

Констант не можа да измисли какво да каже.

– Когато стигнете на Титан – кимна Румфорд, – жена ми все още ще е с вас, но няма да ви пречи, ако решите да се забавлявате с тези три млади дами. Синът ви също ще бъде с вас, но той ще има широките разбирания на Беатрис.

– Син ли? – попита Констант. Той нямаше син.

– Да. Едно добро момче на име Хроно – обясни Румфорд.

– Хроно? – попита Констант.

– Марсианско име – отвърна Румфорд. – Роден е на Марс. Чрез вас, от Беатрис.

– Беатрис? – попита Констант.

– Жена ми – поясни Румфорд. Вече бе станал съвсем прозрачен. Гласът му също изтъняваше, сякаш излизаше от евтино радио. – Нещата летят насам-натам и без помощта на вестители, момчето ми – каза той. – Това е хаос, не бива да се заблуждаваме, защото Вселената тъкмо се ражда. Това е най-великото възникване, което създава светлината, топлината и движението. Кое то те отправя от тук до там. Предсказания, предсказания, предсказания – добави Румфорд замислено. – Има ли още нещо, което трябва да ти кажа? О, да, да, да, да. Вашето дете, момчето на име Хроно... На Марс Хроно ще намери малка метална лента и ще я нарече свой талисман. Дръжте под око този талисман, мистър Констант. Невероятно важно е.

Уинстън Найлс Румфорд изчезна бавно, започвайки от краищата на пръстите си и завършвайки с усмивката. Усмивката се задържа известно време след като другото вече го нямаше.

– Ще се видим на Титан – каза тя. И изчезна.

– Всичко приключи ли, Монкрийф? – извика мисис Уинстън Найлс Румфорд на икономата от горния край на витата стълба.

– Да, мадам – отговори икономът, – той си отиде. Кучето също.

– А онзи мистър Констант? – попита мисис Румфорд... Беатрис.

Държеше се като инвалид – олюляваше се, мигаше на парцали, гласът и звучеше като вятър във върховете на дърветата. Беше с бял домашен халат, чиито меки гънки образуваха обратна на часовниковата стрелка спирала и хармонираха с бялата вита стълба. Спускаше се на площадката зад нея и се сливаше с архитектурата на къщата.

От цялата гледка най-съществена беше високата и, изправена фигура. Чертите на лицето и нямаха значение. Великолепната композиция нямаше да пострада, ако вместо глава имаше гуле.

Но Беатрис имаше лице, и при това – интересно. Би могло да се каже, че приличаше на индиански войн с издадени напред зъби. Но всеки, който би казал това, веднага би трябвало да добави, че изглеждаше чудесно. Лицето и, както и това на Малачи Констант, беше само по себе си неповторимо, изненадваща вариация на позната тема, вариация, която караше зрителите да си казват: „Да, това също е чудесен начин, по който може да изглежда един човек“. Всъщност, Беатрис бе направила с лицето си същото, което би направило всяко най-обикновено момиче – беше го покрила с достойнство, страдание, интелигентност и щипка пикантна проклетия.

– Не – обади се Констант отдолу, – онзи мистър Констант все още е тук.

Беше се облегал на една колона от арката, която водеше към фоайето и се виждаше съвсем ясно. Но в цялата композиция бе толкова ниско, така се губеше в архитектурните детайли, че беше почти невидим.

– О! – каза Беатрис. – Здравейте.

Поздравът беше празен.

– Вие здравейте – отвърна Констант.

– Мога да апелирам единствено към инстинктите ви на джентълмен – започна тя, – когато ви помоля да не говорите наляво и надясно за срещата си с мъжа ми. Добре разбирам колко голямо може да е изкушение-то да го направите.

– Да – съгласи се Констант. – Бих могъл да продам разказа си за много пари, да изплатя ипотеката на къщата си и да се прославя по целия свят. Ще имам вземане-даване с великите и почти великите, а коронованите глави на Европа ще ме канят да им устройвам представления.

– Ще ме извините – прекъсна го Беатрис, – ако не съумявам да оценя сарказма и всички останали брилянтни нюанси на прославеното ви остроумие, мистър Констант. Тези посещения на съпруга ми ме разболяват.

– Вече не го виждате, нали? – попита Констант.

– Видях го първия път, когато се материализира и това бе достатъчно, за да се чувствам болна до края на живота си.

– На мен той ми допадна много.

– Безумният понякога не е лишен от чар.

– Безумният ли?

– Като съвременен човек, мистър Констант, не бихте ли казали, че всеки, който прави сложни и до голяма степен невероятни пророчества, е луд?

– Всъщност – отвърна Констант – наистина ли е чак такава лудост да кажеш на човек, който има на свое разположение най-големия космически кораб, че ще полети в космоса?

Сведението, че Констант има на свое разположение космически кораб, стресна Беатрис. Стресна я толкова много, че тя направи крачка назад и се отдели от издигащата се спирала. Тази крачка назад я превърна в това, което всъщност беше – в уплашена, самотна жена, в огромна къща.

– Значи имате космически кораб, така ли? – попита тя.

– Компанията, която контролирам, разполага с такъв – отвърна Констант. – Предполагам, че сте чули за „Кит“.

– Да – потвърди Беатрис.

– Компанията ми го продаде на правителството – добави Констант. – Мисля, че то ще бъде във възторг, ако някой го откупи дори и за пет цента на всеки платен долар.

– Желая ви щастие по време на пътешествието – каза Беатрис.

Констант се поклони.

– Желая ви щастие по време на вашето.

Тръгна си, без да каже нищо повече. Когато прекосяваше зодиака върху пода на фойето, почувства, че спиралната стълба се извива надолу, вместо нагоре. Констант се превърна в най-ниската точка на една вихрушка на съдбата. Излизайки през вратата, той с радост долови, че измъква самоувереността на къщата на Румфорд със себе си.

Тъй като бе писано, че отново ще се срещне с Беатрис, за да създадат детето на име Хроно, Констант не се чувстваше задължен да я търси и ухажда, или дори да и изпрати картичка с благопожелания. Помисли си, че може да продължи да гледа работата си както обикновено и да остави надменната Беатрис да търси него, както всяка друга мацка.

Разсмя се, когато си сложи тъмните очила, изкуствената брада и излезе през малката желязна врата.

Лимузината се бе върнала, тълпата – също.

Полицайте отвориха малък проход до колата. Константин се промъкна през него и се качи. Проходът се затвори като Червено море зад децата на Израила. Крясъците на тълпата, взети заедно, представляваха колективен вик на възмущение и болка. Тълпата, на която не бе обещаващо нищо, се чувстваше измамена, защото не бе получила нищо.

Мъжете и момчетата започнаха да клатят лимузината.

Шофьорът включи на скорост и мощната машина запълзя напред сред бушуващата плът.

Един плешив мъж посегна на живота на Константин със сандвича си – разтроши хлебчето по стъклото, размаза кюфтето – след това остана гнусна звезда от горчица и сос.

– Ах, ах, ах, ах – крещеше една млада жена и му показва това, което вероятно не бе показвала на никой друг мъж – показва му, че двата и предни зъби са изкуствени. Остави ги да паднат от местата си. Крещеше като вещица.

Едно момче се изкачи на предния капак, закривайки погледа на шофьора. Изтръгна чистачките и ги хвърли сред тълпата. Лимузината успя да стигне до края и след три-четвърти час. Там бяха не полуделите, а почти нормалните.

Едва сега крясъците станаха разбираеми.

– Кажете ни! – извика един мъж, на когото чисто и просто бе дотегнало, без да е ядосан.

– Имаме право! – извика някаква жена и показва на Константин двете си хубави деца.

Една друга жена му обясни какво бе това, на което тълпата чувстваше, че има право.

– Имаме право да знаем какво става! – извика тя.

Безредицата, в такъв случай, беше упражнение в областта на точните науки и теологията – живите искаха да разберат за какво е животът.

Шофьорът, след като най-накрая видя пред себе си свободен път, натисна педала на газта до пода. Лимузината полетя.

Проблясна крайпътна табела: В НЕДЕЛЯ ДА ЗАВЕДЕМ ПРИЯТЕЛЯ СИ НА ЦЪРКВАТА, КОЯТО СМЕ ИЗБРАЛИ!

ГЛАВА ВТОРА ОТКАЧАЛКИ В БРОКЕРСКАТА КАША

„Понякога си мисля, че е голяма грешка да имаш материя, която умее да мисли и чувства. Толкова се оплаква! По същата логика, все пак, предполагам, може да обвиним камъните, планините и луните в прекалена флегматичност.“

Уинстън Найлс Румфорд

Лимузината полетя на север от Нюпорт, зави по някакъв застлан с чакъл път и се приближи до хеликоптер, кацнал сред една ливада.

Малачи Констант искаше да се прехвърли в хеликоптера, за да не може никой да го проследи, за да не може никой да открие кой е очилатият, брадат човек, посетил къщата на Румфорд.

Никой не знаеше къде е Констант.

Шофьорът и пилотът също нямаха представа кого возят. И за двамата Констант беше мистър Йона К. Роули.

– Мистър Роули, сър? – обади се шофьорът, когато Констант слезе от лимузината.

– Да? – отвърна Констант.

– Не се ли уплашихте, сър? – попита шофьорът.

– Да се уплаша? – каза Констант, озадачен от въпроса. – От какво?

– От какво? – повтори шофьорът стъписано. – Как от какво? От онези луди хора, които искаха да ни линчуват.

Констант се усмихна и поклати глава. Нито за миг, докато траеше буйството на тълпата, не си бе помислил, че може да пострада.

– Няма голяма полза от това, да изпадеш в паника, как мислиш?

В собствените си думи разпозна стила на Румфорд, дори и аристократичната му, напевна интонация.

– Боже... Трябва да имате някакъв ангел-хранител, щом можете да останете спокоен като краставица, каквото и да става наоколо – възкликна шофьорът с възхищение.

Тази забележка заинтригува Констант, защото тя отразяваше много добре начина, по който се чувстваше сред тълпата. Най-напред я прие като аналогия, като поетично описание на настроението му. Човек, който има ангел-хранител, със сигурност би се чувствал точно като него.

– Да, сър – каза шофьорът, – сигурно нещо ви пази.

И тогава Константин осъзна – точно това беше истината.

До този миг на прозрение, той бе гледал на нюпортското си приключение като на предизвикана от дроги халюцинация, като на поредния купон с наркотици – оживен, интересен, забавен, но без никакви последствия.

Малката врата беше като съновидение... сухият фонтан – също. И огромната картина, на която бе изобразено малкото, боящо се да не го докоснат момиченце с бялото пони... и приличащата на комин стаичка под витата стълба... и снимката с трите сирени от Титан.

... и пророчествата на Румфорд... и смущението на Беатрис в горния край на стълбата...

Малачи Константин се обля в студена пот. Имаше чувството, че колелетата му няма да издържат, клепачите му сякаш бяха откачени от местата си. Най-накрая разбра, че всичко това бе истина! Сред тълпата запази спокойствие, защото знаеше, че няма да умре тук, на Земята.

Нещо наистина го пазеше.

Каквото и да бе то, щеше да му спасява кожата още...

Потрепери, когато преброи на пръсти пунктовете в маршрута, обеща му от Румфорд.

Марс.

После Меркурий.

После пак Земята.

След това Титан.

Тъй като последният пункт бе Титан, вероятно това бе мястото, където Малачи Константин щеше да умре. Щеше да умре там!

Какво толкова весело намираще Румфорд?

Констант се довлече до хеликоптера и голямата, нестабилна птица се разклати, когато се качи.

– Вие ли сте Роули? – попита пилотът.

– Аз съм – отговори Константин.

– Необикновено малко име имате, мистър Роули.

– Моля? – попита Константин, сякаш щеше да му призлее. Погледна през изпъкналия прозрачен купол на кабината – погледна вечерното небе и се зачуди дали е възможно там някъде да има очи, очи, които виждат всичко, което вижда и той. И ако има, и искат от него да направи някои неща или да отиде на някои места, тогава как можеха да го принудят?

О, Боже! Но там горе изглеждаше студено и пусто.

- Казах, че имате необикновено малко име – повтори пилотът.
- Какво е то? – попита Константин, който бе забравил глупавото малко име, което сам си бе избрал.
- Йона – каза пилотът.

Петдесет и девет дни по-късно Уинстън Найлс Румфорд и кучето му Казак се материализираха отново. След последното им посещение бяха станали много неща.

Най-напред, Малачи Константин бе продал всичките си акции в „Галактически кораби“ – корпорацията, която съхраняваше големия космически кораб „Кит“. Направи го, за да унищожи всякаква връзка между себе си и единствения известен начин да се добере до Марс. Получените пари вложи в тютюневия концерн „Лунна мъгла“.

Беатрис Румфорд бе ликвидирала разнообразните си ценни книжа и с парите купи акции на „Галактически кораби“, възнамерявайки по този начин да си осигури правото да говори със стоманен глас, когато се решаваше какво да се прави с „Кит“.

Малачи Константин също така бе започнал да пише на Беатрис Румфорд обидни писма, за да я държи настрана, за да стане абсолютно и завинаги нетърпим в очите и. Всички тези писма си приличаха много. Последното, написано върху бланка на „Магnum Опус“, корпорацията, чиято единствена задача бе да се грижи за финансовите дела на Константин, гласеше следното:

Привет от слънчева Калифорния, космическо гадже! Ей, наистина очаквам с нетърпение да оправя мадама като теб под двете луни на Марс. Досега не съм имал само мацка от твоя тип и се обзалагам, че си страхотна. Като начало, обич и целувки. Мал.

Беатрис бе купила капсула цианкалий – със сигурност по-смъртоносен от отровата на Клеопатра. Намерението и беше да я погълне, ако се наложеше да пребивава дори в един и същи часови пояс с Малачи Константин.

След това бе настъпил борсовият крах, ликвидирайки наред с много други и Беатрис Румфорд. Беше купила акциите на „Галактически кораби“ на цени вариращи между 151.5 и 169. За пет борсови сесии котировката бе спаднала на 6 и се бе задържала на това ниво, колебаейки се с десети от пункта. Тъй като бе купила акциите срещу пари в брой и банкови гаранции, оказа се, че е загубила всичко, включително и дома си в

Нюпорт. Не и бе останало нищо друго, освен дрехите, доброто име и училищното и образование.

Два дни след завръщането си в Холивуд Малачи Констант бе устроил купон, който едва сега, петдесет и шест дни по-късно, започваше да се разотива.

Един млад човек с истинска брада, на име Мартин Корадубиян, се бе обявил за посетителя в имението на Румфорд по време на материализацията. Той поправяше слънчеви часовници в Бостън и бе очарователен лъжец. Едно списание бе купило разказа му за три хиляди долара.

Седнал в Музея на Скип под спиралната стълба, Уинстън Найлс Румфорд прочете статията с възхищение и възторг. В разказа си Корадубиян твърдеше, че Румфорд му е разказал за десет милионната година от новата ера.

През десет милионната година от новата ера според него щяло да бъде проведено мащабно, шателно почитване. Всички архиви, отнасящи се до времето между Христос и десет милионната година щели да бъдат изхвърлени на боклука и подпалени. Това щяло да стане, пишеше Корадубиян, защото музеите и архивите започвали да изтласкват живите от лицето на земята.

Периодът от десет милиона години, за който се отнасял изгореният боклук, щял да бъде събран в учебници по история, състоящи се от едно изречение, като това: „След смъртта на Исус Христос, последва период на приспособяване, продължил приблизително милион години“.

Уинстън Найлс Румфорд се засмя и остави списанието настрана. Едва ли имаше нещо, което да обича повече от една истински добра фалшификация.

– Десет милионната година от новата ера – каза той гласно. – Чудесна година за фойерверки, паради и международни панаири. Прекрасно време за отваряне на крайъгълните камъни и изравяне на капсулите с посланията за бъдните поколения.

Румфорд не си говореше сам. В Музея на Скип имаше още един човек.

Другият човек беше жена му, Беатрис.

Тя седеше на креслото срещу него. Бе слязла долу, за да поиска помощ от мъжа си в тежко за нея време.

Румфорд добродушно смени темата.

Беатрис, която вече приличаше на призрак с белия си пеньоар, доби оловен цвят.

– Какво оптимистично животно е човекът! – каза Румфорд усмихнато. – Представи си само, да си мисли, че видът му ще оцелее десет милиона години! Като че ли хората са сътворени със съвършенството на костенурките! – Той сви рамене. – Е, кой знае, може би човешките същества наистина ще се задържат толкова дълго, чисто и просто от проклетия. Ти как мислиш?

– Какво? – попита Беатрис.

– Колко време, според теб, ще оцелее човешкият род?

Измежду стиснатите зъби на Беатрис долетя слаб, пронизителен писък, един продължителен тон, толкова висок, че почти излизаше от слуховия регистър на човешкото ухо. Звукът съдържаше същата зловеща заплаха, каквато и свистенето на стабилизаторите на падаща бомба.

След това дойде експлозията. Беатрис обърна стола си, нахвърли се върху скелета и го запрати на парчета в ъгъла. След това започна да прочиства рафтовете на Музея на Скип, събаряйки експонатите на земята, тъпчейки ги с крака.

Румфорд онемя ужасен.

– Боже мили! – възкликна той. – Какво те накара да направиш това?

– Нали знаеш всичко? – изкрещя жена му истерично. – Нужно ли е някой да ти казва каквото и да било? Просто прочети мислите ми!

Румфорд сложи пръсти на слепоочията си с широко отворени очи.

– Пращене – каза той. – Чувам само прашене.

– А какво друго можеш да чуеш, освен прашене? – попита Беатрис. – Ще ме изхвърлят на улицата, без да имам пари дори за храна, а съпругът ми се смее и ме кара да си играя на догадки!

– Не са обикновени догадки – оправда се Румфорд. – Ставаше дума за това, колко време ще оцелее човешкият род. Помислих си, че така ще успееш да погледнеш по друг начин на собствените си проблеми.

– По дяволите човешкият род! – изкрещя Беатрис.

– И ти принадлежиш към него, не забравяй това – напомни и Румфорд.

– В такъв случай искам да се превърна в шимпанзе. Нито едно шимпанзе съпруг няма да остане безучастно, ако жена му загуби всичките си кокосови орехи. Нито едно шимпанзе съпруг няма да се опита да превърне жена си в космическата курва на Малачи Констант от Холивуд, Калифорния!

След като каза това ужасно нещо, Беатрис донякъде се успокои. Тя поклати глава уморено.

– Колко време ще просъществува човешкият род, господарю мой?

– Не знам – отвърна Румфорд.

– Мислех, че знаеш всичко – каза Беатрис. – Чисто и просто погледни в бъдещето.

– Гледам в бъдещето – увери я Румфорд – и виждам, че няма да съм в Слънчевата система, когато човешкият род умре. Така че краят му за мен е тайна, както и за теб.

В Холивуд, Калифорния, телефонът в кристалната будка край басейна на Малачи Констант звънеше.

Винаги е жалко, когато едно човешко същество се докара до състояние на животно. Колко по-жалко е, когато това същество притежава всички възможни предимства пред останалите!

Малачи Констант лежеше в широкия улей край басейна с форма на бъбрек и спеше съня на пияницата. В улея имаше два пръста топла вода. Констант бе напълно облечен – зелени вечерни къси панталонки и официално сако от златен брокат. Дрехите му бяха подгизнали.

Беше съвсем сам.

Преди известно време басейнът бе равномерно покрит с гардении, но постоянният утринен вятър бе изтласкал цветовете в единия му край, подобно на одеяло в долния край на леглото. При това дръпване на одеялото, се бе открило дъно, покрито със счупени стъкла, череши, парченца лимонова кора, портокалови резени, маслини, глави лук, един телевизор, спринцовка и останките на бял роял. На повърхността плуваха фасове от пури и цигари, някои от които с марихуана.

Плувният басейн напомняше повече на казан в ада, отколкото на спортно съоръжение.

Едната от ръцете на Констант висеше във водата. На китката му под повърхността и проблясваше слънчевият му часовник. Беше спрял.

Телефонът продължаваше да звъни.

Констант промърмори, но не помръдна.

Звъненето престана. След около двацет секунди започна отначало.

Констант простена, изправи се и простена пак.

От къщата долетя рязък, енергичен звук – високи токчета по покрития с плочи под. Една ослепителна, медноруса жена излезе от къщата и отиде до телефонната кабина, поглеждайки Констант с високомерно презрение.

Дъвчеше дъвка.

– Да? – каза тя в телефонната слушалка. – А, вие ли сте пак? Да,

буден е. Ей! – извика тя на Констант. Гласът и прозвуча като грачене. – Ей, космически кадете!

– М-м-м? – изпъшка Констант.

– Президентът на компанията ти иска да говори с теб.

– Коя компания? – попита Констант.

– На коя компания сте президент? – Тя получи отговор. – „Магnum Опус“. Рансъм К. Фърн от „Магnum Опус“.

– Кажу му... Кажу му, че ще му се обади по-късно.

Жената каза това на Фърн и чу още нещо, което трябваше да предаде.

– Кажу, че напуска.

Констант се изправи нестабилно, разтривайки лицето си с длани.

– Напуска? – попита той глупаво. – Стариат Рансъм К. Фърн напуска?

– Аха – отвърна жената и се усмихна злобно. – Кажу, че вече нямаш с какво да му плащаш заплатата. Кажу, че е по-добре да отидеш да поговорите веднага, преди да си е отишъл у дома. – Тя се засмя. – Твърди, че си разорен.

Шумът от изблика на Беатрис Румфорд привлече вниманието на икономата Монкрийф към Музея на Скип.

– Повикахте ли ме, мадам?

– По-скоро изпиших, Монкрийф – каза Беатрис.

– Тя не желае нищо, благодаря ти, Монкрийф – намеси се Румфорд. – Просто водим оживен разговор.

– Как се смееш да говориш дали искам нещо, или не? – викна Беатрис разпалено на мъжа си. – Започвам да си давам сметка, че всъщност не си толкова вездесъщ, колкото твърдиш! Истината е, че искам нещо, при това много. Искам няколко неща.

– Да? – попита икономът.

– Искам да доведеш кучето – нареди Беатрис. – Искам да го погала, преди да си отиде. Искам да разбере дали хроно-синкластичния инфундибулум убива любовта у едно куче по същия начин, както я убива у един мъж.

Икономът се поклони и излезе.

– Това беше хубава сцена за пред слуга – отбеляза Румфорд.

– В общи линии – отвърна Беатрис – моят принос за утвърждаване достойнството на семейството е по-голям от твоя.

Румфорд отпусна глава.

– Нима съм те разочаровал в нещо? Това ли искаш да кажеш?

– В нещо? – възкликна Беатрис. – Във всичко!

– Какво, според теб, трябваше да направя?

– Можеше да ме предупредиш за този борсов крах! Можеше да ми спестиш това, което преживявам в момента!

Ръцете на Румфорд заработиха във въздуха, сякаш тъжно изпробваха размерите на различни аргументи.

– Е? – каза Беатрис.

– Просто ми се ще да можем да попаднем в хроно-синкластичния инфундибулум заедно – отвърна Румфорд, – така че да разбереш веднага за какво става дума. Сега мога единствено да те уверя, че пропусъкът ми да те предупредя за борсовия крах е също толкова част от естествения порядък на нещата, колкото, да кажем, и Халеевата комета... Да се гневиш за едното или другото е еднакво безпредметно.

– Искаш да кажеш, че си безхарактерен и че не носиш никаква отговорност за мен. Съжалявам, че казвам това, но е истина.

Румфорд поклати глава.

– Истина е – съгласи се той, – но... О, Боже, каква точна истина!

Отново взе списанието. То се отвори на средния лист, където имаше цветна реклама на цигари „Лунна мъгла“. Тютюневият концерт „Лунна мъгла“ наскоро бе купен от Малачи Констант.

„Удоволствие в дълбочина“ – пишеше най-отгоре на рекламата. Снимката отдолу бе снимката на трите сирени от Титан. Бяха там – бялото момиче, златното момиче и кафявото момиче.

За щастие пръстите на златното момиче, опрени върху лявата му гърда, бяха разперени по подходящ начин, така че художникът да може да нарисова между два от тях цигара „Лунна мъгла“. Димът от цигарата минаваше покрай ноздрите на другите две момичета и тяхната способна да анихилира космоса похот сякаш бе съсредоточена единствено върху неговия ментов аромат.

Румфорд знаеше, че Констант ще се опита да опорочи снимката, използвайки я за комерсиални цели. Баща му бе направил нещо подобно, след като разбра, че няма цена на която да купи Мона Лиза на Леонардо да Винчи. Старецът бе наказал Мона Лиза, използвайки я в рекламна кампания за анални свещички за температура. Това бе начинът на свободната инициатива да се справи с красотата, заплашваща да вземе надмощие.

Устните на Румфорд произведоха звук, подобен на жужене. Това беше звукът, който той издаваше, когато се приближаваше до

съчувствието. Съчувствието, до което се приближаваше, бе за Малачи Констант, който преживяваше много по-тежки времена от Беатрис.

– Изслушах ли цялата ти защитна реч? – попита Беатрис, заставайки зад стола на Румфорд. Ръцете и бяха скръстени и той, прочитайки мислите и, знаеше, че тя вижда острите си, стърчащи лакти като саби на тореадор.

– Моля? – попита Румфорд.

– Това мълчание... това, че се криеш зад списанието... това ли са всичките ти опровержения?

– Опровержения... едва ли има по-точна дума от тази – кимна Румфорд. – Казвам нещо и ти го опровергаваш, след това аз те опровергавам, след това идва някой друг и опровергава и двама ни. – Той потрепери. – Какъв кошмар! Всеки чака на опашка, за да опровергае някой друг!

– Не можеш ли – попита Беатрис – да ми подскажеш някаква борсова информация, която да ми даде възможност да си върна всичко, което загубих и да спечеля повече? Ако имаш и грам грижа за мен, не можеш ли да ми кажеш как точно Малачи Констант ще ме подмами да замина на Марс, за да мога да го надхитря?

– Слушай – каза Румфорд, – животът за един човек на точността е като голямо увеселително влакче. – Той закри лицето си с ръце и потрепери. – Ще ти се случат всякакви неща. Виждам влакчето, на което летиш нагоре и надолу. И... наистина мога да ти дам лист хартия, който да те предупреждава за всяко пропадане и сътресение, за всеки таласъм, който може да изникне пред теб в тунела. Но това няма да ти помогне никак.

– Не виждам защо.

– Защото въпреки всичко, ще трябва да продължиш да се носиш върху влакчето – отвърна Румфорд. – То не е мое творение, не е моя собственост и не аз определям кой да се вози на него и кой – не. Просто знам какъв е маршрутът.

– И Малачи Констант е част от това?

– Да.

– И няма начин да го избегна?

– Няма.

– Добре... Кажете ми тогава точно кое ще накара пътищата ни да се пресекат и ме остави да предприема поне малкото, което мога.

Румфорд сви рамене.

– Добре... щом желаш... Ако така ще се почувстваш по-добре... В

този момент Президентът на Съединените щати обявява началото на Новата космическа ера, за да облекчи безработицата. Милиарди долари ще бъдат похарчени за непилотирани космически кораби, единствено за да се разкрият нови работни места. Първият епизод от тази Нова космическа ера ще бъде изстрелването на „Кит“ следващия вторник. „Кит“ ще бъде преименуван на „Румфорд“ в моя чест, ще бъде натоварен с маймуни на латернаджии и ще бъде изстрелян в посока Марс. И двамата с Констант ще вземете участие в церемониите. Ти ще се качиш на борда, за да направиш церемониален оглед и един повреден прекъсвач ще те изпрати в небето, заедно с маймуните.

Струва си на това място да прекъснем разказа, за да кажем, че тази фантазмагорична история, чута от Беатрис, беше един от малкото известни случаи, в които Уинстън Найлс Румфорд излъга.

Ето кое беше истина в думите му: „Кит“ наистина щеше да бъде преименуван и изстрелян във вторник, а Президентът на Съединените щати щеше да обяви началото на Новата космическа ера.

Някои от коментарите на Президента в тази връзка си струва да бъдат повторени – трябва да се запомни, че той придаде особен аромат на думата „прогрес“, произнасяйки я като „потрес“. Освен това придаде аромат и на думите „окачалка“ и „къща“, произнасяйки ги като „откачалка“ и „каша“.

– Все още има хора, които не престават да говорят, че американската икономика е стара и болна – каза Президентът. – Съвсем честно, не мога да разбера как е възможно да приказват подобни неща, защото сега имаме повече възможности за потрес на всички фронтове, от когато и да било през цялата човешка история.

Има една област, в която бихме могли да осъществим особен потрес и това е областта на космическите изследвания. Веднъж бяхме принудени да се откажем, но ние американците не признаваме думата „не“, щом става дума за потрес.

Всеки ден в Белия дом при мен идват разколебани хора – продължи Президентът, – за да се жалват и оплакват. „О, господин Президент – казват те, – брокерските каши са задръстени с автомобили, самолети, кухненски уреди и други работи. О, господин Президент, никой вече не иска фабриките да произвеждат каквото и да било, защото всички си имат по един, два, три и четири броя от всичко“.

Помня един човек, производител на откачалки, който не можеше да мисли за нищо друго, освен че бил задръстен с откачалки, които нямало как да продаде в брокерските каши. И аз му казах: "През следващите

двайсет години, драги мой, населението на земята ще се удвои и всички тези милиарди нови хора ще искат да слагат дрехите си на нещо, така че не се отчайвай. Междувременно, защо не забравиш поне за малко тези откачалки в брокерските каши, и не помислиш за потреса в космоса?

Казах на него, казвам на вас, а и на всеки друг – космосът може да погълне производителността на трилиони светове с размерите на Земята. Можем да строим и изстрелваме ракети вечно и пак няма да запълним цялото пространство, пак няма да научим всичко, което може да се научи за него.

И същите тези хора, които толкова се оплакват, казват: „О, господин Президент, но какво ще правим с хроно-синкластичните инфундибулуми, какво ще правим с това, какво ще правим с онова?“ И аз им казвам: „Ако хората слушаха такива като вас, нямаше да има никакъв потрес. Нямаше да има телефон и други подобни. И освен това – казвам им аз, казвам го и на вас, казвам го и на всеки друг – не е нужно да качваме хора на тези космически ракети. Ще използваме обикновени животни.“

Това не беше всичко в тази реч.

Малачи Констант от Холивуд, Калифорния излезе от кристалната телефонна кабина напълно изтрезнял. Очите му пареха като въглени. В устата си усещаше вкус на конска пот.

Беше сигурен, че вижда русата красавица за първи път.

Зададе и един от стандартните въпроси, така често възникващи по време на резки промени:

– Къде отидоха всички?

– Ти ги изхвърли – отговори жената.

– Аз? – попита Констант.

– Аха. Да не искаш да кажеш, че си скъсал лентата?

Констант кимна едва-едва. Към края на петдесет и шестте дни, докато траеше купонът, бе настъпил един момент, когато вече нямаше какво друго да скъса. Целта му бе да стане недостоеен за каквато и да било съдба, неспособен да изпълни каквато и да било мисия, да бъде твърде болен, за да може да пътува. Бе постигнал потресаващи резултати.

– О, голямо шоу беше – каза жената. – Докато помагаше да хвърлят рояла в басейна, се забавляваше отлично. После, когато това стана, изпадна в пристъп на плач.

– Пристъп на плач? – повтори Констант. Това беше нещо ново.

– Аха – кимна жената. – Разказа колко ужасно е било детството ти и накара всички да слушат колко нещастен си бил тогава. Как баща ти

нито веднъж през живота си не ти подхвърлил топка – каквато и да било топка. През повечето време никой не разбираше за какво говориш, но когато се разбираше, ставаше ясно, че не е имало никаква топка. След това заговори за майка си – продължи русата красавица. – Каза, че била курва, а след това, че се гордееш задето си син на курва, ако това се разбираше под „курва“. После обеща да подариш нефтен кладенец на всяка жена, която дойде при теб, стисне ръката ти и каже силно и ясно: „Аз съм курва, точно като майка ти“.

– И какво стана после?

– Даде по един нефтен кладенец на всички жени. После започна да плачеш още повече, попадна на мен и заяви на всеослушание, че аз съм единственият човек на света, на когото можеш да се довериш. Каза, че всички останали само чакали да заспиш, за да те качат на космически кораб и изстрелят към Марс. След това ги изгони, с изключение на мен. Даже и прислугата.

След това отлетяхме до Мексико, за да се оженим и се върнахме тук. А сега научавам, че нямаш дори цокало, в което да се изпикаеш, да не говорим за прозорец, през който да изхвърлиш пикнята. По-добре отиди във фирмата си, за да разбереш какво по дяволите става, защото приятелят ми е гангстер и ще те убие, ако му кажа, че не се грижиш за мен както трябва.

– Мама му стара – продължи тя – моето детство беше по-нещастно от твоето. Майка ми беше курва, а баща ми никога не се прибираще у дома... но освен това бяхме и бедни. Ти поне си имал милиарди долари.

В Нюпорт Беатрис Румфорд обърна гръб на мъжа си. Стоеше на прага на Музея на Скип, с лице към коридора. По него се разнесе гласът на икононома, който беше при входната врата и викаше Казак, кучето от космоса.

– И аз знам нещичко за увеселителните влакчета – каза Беатрис.

– Това е добре – отвърна Румфорд глухо.

– Когато бях десетгодишна – продължи Беатрис, – баща ми реши, че ще ми е много забавно, ако се кача на такова нещо. Обикновено прекарвахме лятото в Кейп Код и веднъж отидохме с колата в един луна-парк до Фол Ривър. Купи два билета, защото смяташе да се качи с мен. Беше достатъчно само да погледна това влакче. Стори ми се мръсно, опасно и глупаво, въпреки че баща ми беше председател на борда на директорите на Централната нийоркская железница. Прибрахме се вкъщи – каза Беатрис с гордост. Очите и заблестяха и тя добави рязко – Ето как

трябва да се отнасяме към увеселителните влакчета.

Тя излезе от Музея на Скип, застана във фойето и зачака появата на Казак. След миг зад гърба си почувства електрическото присъствие на съпруга си.

– Беа – заговори той, – ако изглеждам безразличен към нещастieto ти, то е защото знам колко хубаво ще се нареди всичко в края на краищата. Ако изглежда грубо от моя страна да не се възмуцавам от идеята за чифтосването ти с Констант, това е само смиреното ми признание, че той ще ти бъде много по-добър съпруг отколкото аз някога съм бил или ще бъда.

Очаквай да се влюбиш истински за първи път, Беа – продължи Румфорд. – Ще се държиш аристократично, без да имаш нужда от никакви външни белези за аристократичност. Няма да разполагаш с нищо друго, освен с достойнството, интелигентността и нежността, които ти е дал Бог... Ще получиш само този материал. Нищо повече. И с него ще осъществиш изключителни неща.

Румфорд простена дрезгаво. Започваше да става безплътен.

– О, Боже! – каза той. – И ми говориш за увеселителни влакчета! Някой път се замисли за влакчето, в което съм аз. Някой ден, на Титан, ти ще разбереш колко безмилостно съм бил използван аз самият, от кого и за какви противни, жалки цели.

Казак, с провисналите си бърни, се втурна в къщата и спирайки, се плъзна по лъснатия под.

Забоксува на място, опитвайки се да завие под прав ъгъл към Беатрис. Тичаше все по-бързо, но не можеше да се отдели от там, където беше.

Стана прозрачен.

Започна да се свива, да свисти безумно по пода на фойето, като пинг-понг в тиган.

След това изчезна.

Вече нямаше куче.

Без да се обръща, Беатрис знаеше, че и мъжът и е изчезнал.

– Казак? – повика го тя едва чуто. Опита се да изшпрака с пръсти, както се прави, за да привлечеш вниманието на куче. Пръстите и бяха прекалено омекнали, за да произведат звук. – Добро кученце – прошепна Беатрис.

ГЛАВА ТРЕТА

ОБЕДИНЕНИ ТОПЛИ МЕКИЦИ ПРЕДПОЧИТАНИ

„Синко, казват, че в тази страна няма кралски особи, но все пак искаш ли да ти кажа как да бъдеш крал на Съединените американски щати? Падни в дупката на външна тоалетна и излез, ухаещ на рози.“

Ноел Констант

„Магnum Опус“, Лос Анджелиската корпорация, която се грижеше за финансовите дела на Малачи Констант, бе основана от баща му. Помещаваше се в сграда на трийсет и един етаж. Въпреки че „Магnum Опус“ притежаваше цялата постройка, използваше само последните три етажа и отдаваше под наем останалите на корпорациите, които контролираше.

Някои от тях, наскоро продадени от „Магnum Опус“, сега се изнасяха. Други, наскоро закупени от „Магnum Опус“ – се нанасяха.

Сред наемателите бяха „Галактически кораби“, тютюневия концерн „Лунна мъгла“, „Фанданго Петролеум“, монорелсови пътища „Ленъкс“, „Пържи-за-миг“, фармацевтика „Сани-дама“, сяра „Луис & Дани“, „Дюпре Електроник“, „Юнивърсал Пиезоелектрик“, „Психокинеза“ – дружество с неограничена отговорност, „Ед Муар & С-ие“, „Макс-мор“ машини и инструменти, „Уилкинсън“ бои и лакове, „Американска левитационна компания“, „Бърз порой“, ризи „Краля на безделието“, „Върховен смъртен случай“ и „Осигурителна компания на Калифорния“.

Сградата на Магnum Опус представляваше висока дванайсетостенна призма, облицована със светлозелено стъкло, което към основата отиваше към розово. Според архитекта, дванайсетте стени символизираха дванайсетте велики религии на света. Досега никой не бе искал от архитекта да ги изброи.

Това беше добре, защото не би могъл да го направи.

На покрива имаше площадка за кацане на хеликоптер.

Сянката и боботенето на хеликоптера на Констант над площадката за кацане заприлича на много от хората долу на сянката и боботенето на Светлия Ангел на смъртта. Заприлича им на него заради борсовия крах, защото пари и работа се намираха толкова трудно...

Най-много им заприлича на това, защото нещата, които се бяха

стоварили върху тях с най-голяма тежест, които бяха разрушили всичко наоколо, бяха начинанията на Малачи Констант.

Констант сам пилотираше хеликоптера, тъй като цялата му прислуга го бе напуснала предишната нощ. Пилотираше го лошо. Приземи го с трясък, който накара сградата да потрепери.

Пристигаше, за да проведе разговор с Рансъм К. Фърн, президент на „Магнум Опус“.

Фърн го очакваше на трийсет и първия етаж – в голямата единична стая, която служеше за кабинет на Констант.

Беше обзаведена призрачно, тъй като никой от мебелите нямаше крака. Всичко се крепеше магнетично на определена височина. Масите, бюрото и бара представляваха увиснали във въздуха плотове. Столовете бяха наклонени, носещи се във въздуха купички. Най-странни от всичко бяха моливите и бележниците, пръснати навсякъде из стаята, под ръка на всеки, на който му дойде струваща си да се запише идея.

Килимът беше зелен като трева поради простата причина, че беше трева – истинска трева, зелена и сочна като всяко игрище за голф.

Малачи Констант се спусна от покрива до кабинета си с личния си асансьор. Когато вратата се отвори със свистене, Констант се стресна от безкраките мебели, от летящите моливи и бележници. Не беше влизал в кабинета си от осем седмици. Някой бе сменил обзавеждането.

Рансъм К. Фърн, застаряващият президент на „Магнум Опус“, стоеше пред заемащия цялата стена прозорец и гледаше навън към града. Беше с черното си бомбе и черното си палто, марка „Честърфийлд“. Държеше бамбуковия си бастун в стойка „за почест“. Беше удивително слаб – както винаги.

– Задник като карфица – бе казал Ноел, бащата на Констант, за Фърн. – Рансъм К. Фърн е като камила, която е изгорила двете си гърбици и сега гори всичко останало, освен косата и очите си.

Според цифрите, публикувани от данъчното бюро, Фърн бе най-добре платеният изпълнителен директор в страната. Заплатата му беше кръгло милион долара годишно, плюс добри възможности за инвестиции и защита от инфлацията.

Беше започнал работа в „Магнум Опус“ двайсет и двегодишен. Сега бе на шейсет.

– Някой... някой е сменил всички мебели – каза Констант.

– Да – кимна Фърн, все още загледан в града. – Някой ги е сменил.

– Ти? – попита Констант.

Фърн изсумтя, без да бърза да отговори.

– Помислих си, че трябва да демонстрираме лоялност към собствените си продукти.

– Никога... никога не съм виждал подобно нещо... Нямам крака, носят се във въздуха.

– Магнитно поле – обясни Фърн.

– Мисля, че изглеждат чудесно... След като свикнах да ги гледам... И ги прави някоя от нашите компании?

– „Американската левитационна компания“. Ти каза да я купим, така че я купихме.

Рансъм К. Фърн се отдалечи от прозореца. Лицето му представляваше смущаваща комбинация от младост и старост. По него не личаха белези от никакви междинни фази в процеса на остаряването, нито следа от мъжа на трийсет, четирийсет или петдесет, останал в миналото. Виждаха се само юношеството и шейсетте. Сякаш седемнайсетгодишен младеж бе изсушен и изсмукан от гореща струя въздух.

Фърн четеше по две книги на ден. Казано е, че Аристотел е бил последният човек, запознат както трябва с културата на собствената си цивилизация. Рансъм К. Фърн бе положил впечатляващи усилия да постигне неговите успехи. До известна степен не бе сполучил така добре, както Аристотел, да види закономерност в нещата, които знаеше.

Интелектуалната планина се бе напънала и бе родила философска мишка и Фърн не се колебаеше да признае, че е такава, при това кльошава. Фърн изразяваше философията си като диалог, с най-прости думи:

– Отиваш при някого и му казваш: „Как вървят нещата ти, Джо?“ и той отговаря: „О, добре. По-добре от това няма накъде.“ Вглеждаш се в очите му и виждаш, че всъщност по-зле от това едва ли има накъде. Като се замислиш, всички са ужасно зле и най-лошото е, че май нищо не може да им помогне.

Това го правеше безсърдечно внимателен.

То му помагаше и в бизнеса, защото Фърн автоматично можеше да заключи, че човекът срещу него е много по-слаб и по-отегчен, отколкото изглежда на пръв поглед.

Понякога хората със здрави нерви намираха нещата, които промърморваше под нос, за смешни.

Фактът, че бе работил най-напред за Ноел, а после и за Малачи допринасяше за това, всичко, което кажеше, да звучи горчиво-смешно, защото той превъзхождаше Констант баща и син във всяко отношение, освен в едно – единственото, което има някакво значение. Констант баща

и син имаха невероятни количества сляп късмет.

Досега.

Малачи Констант все още не бе успял да проумее, че късметът му го е напуснал – изцяло. Все още не бе проумял, въпреки че зловещата новина му бе съобщена от Фърн по телефона.

– Боже! – възкликна Констант искрено. – Колкото повече гледам тези мебели, толкова повече ми харесват. Струва ми се, че ще се продават като топли мекици.

В говоренето на Малачи Констант за бизнес имаше нещо патетично и отблъскващо. С баща му беше същото. Както и сина си, старият Ноел Констант не разбираше нищо от бизнес – малкото чар, който двамата имаха, се изпаряваше в момента, в който започваха да се преструват, че успехът им се дължи на умението им да различат лактите си от бухалка за бейзбол.

Имаше нещо неприлично в това, един милиардер да е оптимистично настроен, агресивен и хитър.

– Ако питаш мен – каза Констант – това беше доста смислена инвестиция... Компания, която прави подобно обзавеждане...

– Обединени топли мекици, предпочитани – отбеляза Фърн. „Обединени топли мекици, предпочитани“ беше любимата му шега. Когато някой отидеше при него, молейки за съвет как да вложи парите си, така че да се удвоят за шест седмици, той го съветваше с мрачно изражение на лицето да ги вложи в тези измислени акции. Някои наистина се опитваха да го послушат.

– Да седиш на канапе, произведено от „Американската левитационна компания“, е по-трудно, отколкото да седиш в кану от брезова кора – отбеляза Фърн сухо. – Отпусни се върху някой от тези така наречени столове и той ще те отхвърли нагоре, както прашка камък. Седни на ръба на бюрото и то ще затанцува с теб из стаята като един от братя Райт при Кити Хоук.

Констант докосна бюрото съвсем леко. То потрепери неспокойно.

– Е, наистина не са отстранили всички недостатъци – съгласи се той.

– По-верни думи нивга не са били произнасяни – заяви Фърн тържествено.

Тогава Констант изказа мнение, което не бе изказвал никога преди това:

– Човек има право да греши от време на време.

– От време на време? – Фърн повдигна вежди. – От три месеца

насам ти вземаш само погрешни решения. Натвори неща, които бих сметнал за невъзможни. Постигна много повече от това, да ликвидираш резултатите на над четирийсет години вдъхновена стрелба в тъмното.

Рансъм К. Фърн грабна един молив от въздуха и го счупи на две.

– „Магнум Опус“ вече не съществува. Ние двамата сме последните хора в сградата. Всички останали взеха заплатите си и бяха изпратени вкъщи. – Той кимна и отиде до вратата. – Телефонната централа е включена така, че всички повиквания да идват направо тук, на твоя телефон. И когато си тръгваш, мистър Констант, сър, не забравяй да изгасиш лампите и да заключиш пътната врата.

Може би на това място е добре да се разкаже историята на „Магнум Опус“.

„Магнум Опус“ се роди като идея в главата на един янки, пътуващ търговец на лъскави кухненски съдове. Този янки бе Ноел Констант, родом от Бедфорд, Масачузетс. Той беше баща на Малачи.

Бащата на Ноел, на свой ред, бе Силванус Констант, монтьор на тъкачни станове в тъкачната фабрика „Ню Бедфорд“, поделение на „Голямата републиканска вълнена компания“. Той бе анархист, но никога не бе имал неприятности заради това, освен с жена си.

Чрез едно незаконно раждане произходът на семейството можеше да се проследи чак до Бенджамин Констант, трибун при Наполеон Бонапарт от 1799 до 1801 г. и любовник на Ан Луиз Жермен Некер, барон Стаел-Холщайн, съпруга на тогавашния шведски посланик във Франция.

Във всеки случай една нощ в Лос Анджелис Ноел Констант реши да стане спекулант. По това време беше на трийсет и три, ерген, физически и морално непривлекателен, провалил се в бизнеса. Идеята да стане спекулант му дойде, докато лежеше съвсем сам в тясното легло в стая номер 223 на хотел „Уилбърхамптън“.

Едва ли най-стойностната корпоративна структура, притежавана някога от един човек, би могла да започне съществуването си в по-лоша обстановка. Стая номер 223 на хотел „Уилбърхамптън“ беше три на четири метра и в нея нямаше нито телефон, нито бюро.

Имаше легло и шкаф с три чекмеджета, застлани със стари вестници, в най-долното от които се търкаляше хотелската Библия. Страницата от вестник, която покриваше дъното на средното чекмедже, беше борсов бюлетин отпреди четиринайсет години.

Когато си представим един мъж, затворен в хотелска стая, в която

няма нищо, освен легло и календар, възниква въпросът как оцелява.

Отговорът е: Храни се с датите от календара и пружините на леглото.

Това описва много точно началото на „Магнум Опус“. Материалът, от който Ноел Констант създаде състоянието си, едва ли бе по-хранителен от датите на календара и пружините на леглото.

Магнум Опус бе създаден с писалка, чекова книжка, официални пощенски пликове с размерите на чек и банкова сметка от осем хиляди двеста и дванайсет долара.

Банковата сметка представляваше дялът на Ноел от наследството на баща му, анархиста. То бе в държавни облигации.

И Ноел Констант измисли програма за инвестиции. Тя бе самата простота. Библията беше неговият финансов консултант.

След внимателно изучаване на инвестициите на Ноел Констант, някои хора достигнаха до извода, че той е бил или гений, или е разполагал с превъзходна мрежа индустриални шпиони.

Ноел Констант неизменно изпреварваше и най-добрите играчи на борсата с цели дни или часове и заиграваше преди да започнат те. За дванайсет месеца, почти без да излиза от стая номер 223 на хотел „Уилбърхамптън“, състоянието му достигна милион и четвърт долара.

Ноел Констант постигна това, без да е гений и без помощта на шпиони.

Системата му беше толкова идиотски проста, че някои хора не могат да я разберат, колкото и да им се обяснява. Хората, които не могат да я разберат, са тези, които смятат, че за да натрупаш огромно богатство трябва да имаш огромен ум.

Ето каква беше системата на Ноел Констант:

Той взе хотелската Библия и започна от първото изречение на Битие.

Първото изречение на Битие, както някои хора може би знаят, е: „В начало Бог сътвори небето и земята“. Ноел Констант преписа изречението с само с главни букви, постави между тях точки и ги раздели на двойки. Изречението доби следния вид:

В. Н., А. Ч., А. Л., О. Б., О. Г., С. Ъ., Т. В., О. Р., И. Н., Е. Б., Е. Т., О. И., З. Е., М. Я., Т. А.

След това започна да търси компании, чиито инициали съвпадаха с горните и да купува акциите им. Единственото му правило беше да не притежава акции на повече от една компания по едно и също време и да продава в мига, в който стойността им се удвои.

Първата му инвестиция беше във „Внос-износ нитрати“. После дойдоха „Авиозаводи Чарли“, „Авангард лизинг“, „Обновени банички“, „Отечествен газ“, „Съвършен ъглошлайф“, „Тежкотоварни влекачи“, „Оперативни разработки“, „Индиана Нова“ и така нататък. После отначало.

Третият път, когато купи „Авиозаводи Чарли“, вече не купи дял. Купи всичко – до последното винтче.

Два дни след това компанията сключи дългосрочен договор за производство на междуконтинентални балистични ракети, които повиши стойността и, по занижени оценки, на петдесет и девет милиона долара. Ноел Констант я бе купил за двайсет и два.

Единственото управленско решение, което някога взе по отношение на компанията, се съдържаше в една заповед, която написа на поздравителна картичка от хотела. С нея повеляваше на президента на „Авиозаводи Чарли“ да пререгистрира фирмата като „Галактически кораби“, тъй като тя отдавна бе надраснала както самолетите, така и Чарли.

Колкото и незначително да бе това упражняване на власт, то показва, че Констант най-накрая бе проявил интерес към някое от нещата, които притежаваше. И въпреки че стойността на компанията бе нараснала повече от два пъти, той не я продаде.

След този епизод той продължи да се ръководи от Библията, но вече задържаше дяловете си в предприятията, които му допадаха.

През първите две години в стая номер 223 на хотел „Уилбърхамптън“ идваше само един посетител. Той не знаеше, че Ноел Констант е богат. Този посетител беше камериерката Флорънс Уайтхол, която прекарваше с него по една нощ на всеки десет срещу малко, фиксирано заплащане.

Флорънс, както и всеки друг от хотел „Уилбърхамптън“, му вярваше, когато той твърдеше, че търгува с пощенски марки. Личната хигиена не беше слабост на Ноел Констант и не бе трудно да се досетиш защо ръцете му вечно бяха изпоцапани с лепило.

Единствените хора, които знаеха колко е богат, бяха служителите в данъчната служба и във височайшата счетоводна фирма „Клъф и Хигинс“.

Тогава, след тези две години, Ноел Констант прие втория си посетител.

Това беше един слаб, наблюдателен синеок младеж на двайсет и две. Той ангажира вниманието на домакиня си с твърдението, че е от Данъчната служба на САЩ.

Констант го покани в стаята си и му кимна да седне на леглото. Самият той остана прав.

– Започнаха да изпращат деца, така ли? – попита Ноел.

Посетителят не се обиди. Той се възползва от подигравката, за да изрисува един наистина смразяващ кръвта образ:

– Дете със сърце от камък и ум, бърз като мангуста, мистър Констант. Освен това съм учил в Харвардската бизнес-школа.

– Възможно е да е така, но не мисля, че сте в състояние да ми направите каквото и да било – отвърна Констант. – Не дължа на данъчната служба и цент.

Безсърдечният посетител кимна:

– Знам. Всичко беше в ред. Като в аптека.

Младежът огледа стаята. Не беше изненадан от мизерията. Бе живял достатъчно на този свят, за да очаква да види нещо нездраво.

– Прегледах данъчните ви документи за последните две години – каза той. – Според изчисленията ми, вие сте човекът с най-голям късмет, живял някога.

– С най-голям късмет? – учуди се Констант.

– Струва ми се, да – отвърна младият посетител. – Вие не мислите ли така? Например... С какво се занимава „Тежкотоварни влекачи“?

– „Тежкотоварни влекачи“? – попита Ноел Констант неразбиращо.

– За период от два месеца сте притежавали петдесет и три процента от тази фирма.

– Ами... с тежкотоварни влекачи, предполагам... за влачене на тежки неща – отговори Ноел Констант вдървено. – И най-различни свързани с това дейности.

Младият посетител се усмихна и под носа му се образуваха котешки мустаци.

– За ваше сведение – каза той, – през последната война името „Тежкотоварни влекачи“ е било дадено от правителството на една свръхсекретна лаборатория за разработка на подводни подслушвателни устройства. След войната тя била продадена на частния капитал, но името останало същото. Тъй като предметът на дейност все още е свръхсекретен, единственият клиент си остава правителството.

– Какво, например – продължи младият посетител, – успяхте да научите за „Индиана Нова“, за да сте сигурен, че капиталовложението ще се окаже добро? Да не би да смятахте, че произвежда книжни шапчици за рождени дни?

– Данъчната служба желае да отговоря на тези въпроси? – попита

Ноел Констант. – Трябва да опиша с подробности всяка компания, която някога съм притежавал, иначе ще ми вземете парите?

– Интересувам се заради собственото си любопитство. По реакцията ви съдя, че нямате никаква представа с какво се занимава „Индиана Нова“. За ваше сведение, тази фирма не произвежда нищо, а държи някои ключови патенти за машини за регенериране на автомобилни гуми.

– Тогава не е ли по-добре вече да започнем да се занимаваме с въпросите на данъчната служба? – попита Ноел Констант троснато.

– Вече не работя там – отвърна младият посетител. – Тази сутрин напуснах работата, за която получавах сто и петнайсет долара на седмица, за да започна на друго място, срещу две хиляди на седмица.

– Къде? – попита Ноел Констант.

– При вас – отвърна младежът. – Името ми е Рансъм К. Фърн.

Той стана и протегна ръката си.

– В Харвард имах преподавател – каза младият Фърн на Ноел Констант, – който непрекъснато повтаряше, че съм умен, но трябва да намеря своето момче, ако съм искал да забогатея. Не пожела да ми обясни какво точно имаше предвид. Каза ми, че рано или късно ще разбере. Попитах го как да търся своето момче и той ме посъветва да поработя година-две в данъчната служба.

Когато преглеждах данъчните ви декларации, мистър Констант, изведнъж разбрах какво е имал предвид. Имал е предвид, че съм умен и работлив, но ми липсва късмет. Трябваше да намеря някой, който има удивителен късмет. Е, намерих го.

– А защо трябва да ти плащам две хиляди долара на седмица? – попита Ноел Констант. – Виждаш къде работя и колко персонал имам, нали?

– Да – съгласи се Фърн. – Но аз ще ви покажа как можехте да направите двеста милиона, вместо само петдесет и девет. Вие нямате никаква представа от данъчно и корпоративно законодателство... дори и от най-елементарни бизнес-процедури.

След това Фърн доказа верността на тези свои думи пред Ноел Констант, бащата на Малачи и му представи план за организация, наречена „Магнум Опус“. Тя бе една прекрасна машина за нарушаване духа на хиляди закони, без в действителност това да води до сблъсък дори и с най-дребната разпоредба на местните власти.

Ноел Констант бе така впечатлен от този монумент на двуличието и хитростта, че реши да купи акции в него, дори без да се консултира с Библията.

– Мистър Констант, сър – каза младият Фърн, – не разбирате ли? „Магнум Опус“ – това сте вие. Вие сте председател на управителния съвет, а аз съм президент. В момента сте лесна плячка за данъчните власти, защото могат да ви наблюдават, все едно че продавате ябълки и круши на улицата. Представете си само колко по-трудно ще ви следят, ако притежавате цяла сграда с офиси, наблъскана до пръсване с бюрократи – хора, които непрекъснато губят това-онова, които използват не които трябва формуляри, които искат всичко да им се пише в четири екземпляра и разбират, може би, една трета от това, което им се говори. Които по навик дават заблуждаващи отговори, за да спечелят време, през което да мислят, които вземат решения, само когато вече нямат друг изход и след това бързат да прикрият следите си. Които правят съвсем невинни грешки в събирането и изваждането, които свикват събрания, когато се почувстват самотни, които пишат докладни записки, когато почувстват, че никой не ги обича. Хора, които никога не изхвърлят нищо, освен ако не са убедени, че то може да им коства службата. Един единствен чиновник, ако е достатъчно енергичен и изнервен, е в състояние да произведе минимум един тон безсмислени документи годишно, които данъчната служба ще трябва да ревизира. А в сградата на „Магнум Опус“ ще имаме хиляди такива! Вие и аз ще заемем последните два етажа, откъдето ще имате възможност да следите какво става, както правите и сега. – Той се огледа наоколо. – А, между другото, как следите какво става сега? Като драските с изгоряла клечка кибрит в полето на телефонния указател ли?

– Правя го в главата си – отговори Ноел Констант.

– Трябва да ви посоча и още едно предимство – продължи Фърн. – Все някой ден късметът ще ви изостави. Тогава ще имате нужда от най-умния, най-работлив мениджър, който можете да намерите. Или ще се срутите отново в пропастта.

– Смятай се за назначен – каза му Ноел Констант, баща на Малачи.

– Къде да построим сградата? – попита Фърн.

– Този хотел е мой, а към него принадлежи голяма част от улицата. Построй я на отсрещната страна – той вдигна пръст нагоре и го изкриви като подемен кран. – И още нещо.

– Да, сър? – попита Фърн.

– Аз няма да се преместя в нея.

Тези, които искат да се запознаят с повече подробности от историята на „Магнум Опус“, трябва да отидат в местната библиотека и да

потърсят романтичната книга на Лавиния Уотърс „Твърде невероятен сън?“ и остро четиво на Гроутър Гомбърг „Праисторически люспи“.

Томчето на мис Уотърс, макар и доста объркано по отношение на подробностите около бизнеса, разказва значително по-добре за това, как камериерката Флорънс Уайтхол откри, че е бременна от Ноел Констант и че той е мулти-мулти-мултимиллионер.

Ноел Констант се ожени за Флорънс и и подари къща и чекова книжка с един милион долара. Каза и да кръсти детето Малачи, ако е момче и Прюдънс, ако е момиче. Помоли я да идва да го вижда както и преди, веднъж на десет дни в стая номер 223 на хотел „Уилбърхамптън“, но без бебето.

Книгата на Гомбърг, макар и първокласна по отношение на бизнес детайлите, страда от главната теза на автора си, а именно, че „Магнум Опус“ била рожба на комплекс за неспособност да се обича. Четейки между редовете на тази книга, човек все повече се убеждава, че всъщност Гомбърг е неспособният да обича и никои не го обича.

Нито мис Уотърс, нито Гомбърг, обаче, успяват да открият метода на инвестиране на Ноел Констант. Рансъм К. Фърн също не успя, макар и да се опитваше усилено.

Единственият човек, с когото Ноел Констант го сподели беше синът му Малачи, на неговия двайсет и първи рожден ден. Тържеството, на което присъстваха само те двамата, се състоя в стая номер 223 на хотел „Уилбърхамптън“. Това бе и първият път, когато бащата и синът изобщо се срещаха.

Малачи бе дошъл при Ноел по негова покана.

Човешките емоции са такива, каквито са, така че Малачи Констант обърна повече внимание на една подробност от интериора, отколкото на тайната как да печели милиони и дори милиарди долари.

Начинът за печелене всъщност беше толкова прост, че не изискваше особено внимание. Най-сложната част опираше до начина, по който младият Малачи трябваше да поеме шафетата, когато след време Ноел му я предадеше. Малачи трябваше само да поиска от Рансъм К.

Фърн хронологичния списък на инвестициите на „Магнум Опус“, след което чисто и просто да види докъде е стигнал баща му по Библията и да продължи нататък по същия начин.

Детайлът от интериора, който заинтригува Малачи, беше една фотография на самия него, на три годинки – сладко, хубаво малко момченце на брега на океана.

Беше закрепена на стената с кабърчета.

Това беше единствената снимка в стаята.

Старият Ноел видя, че младият Малачи гледа снимката и се почувства объркан и смутен заради всичките тези взаимоотношения между бащи и синове. Затърси в ума си, за да намери нещо подходящо, което да каже, но не откри почти нищо.

– Моят баща ми даде само два съвета – каза той – и само единият от тях издържа проверката на времето. Те бяха: „Не закачай началника си“ и „Дръж алкохола вън от спалнята си“. – Объркването и смущението му сега бяха твърде големи, за да могат да се понесат

. – Довиждане – добави той неочаквано.

– Довиждане? – стресна се младият Малачи.

Тръгна към вратата.

– Дръж бутилката с пиенето вън от спалнята си – каза старият Констант и му обърна гръб.

– Да, сър, ще я държа – отвърна младият Малачи. – Довиждане, сър – добави след това и излезе.

Това бе първият и последният път, когато Малачи Констант видя баща си.

Баща му живя още пет години и Библията не го подведе нито веднъж, до самия му край.

Ноел Констант умря, точно когато стигна до следното изречение: „И създаде Бог двете големи светила: по-голямото светило да управлява деня, а по-малкото светило да управлява нощта, създаде и звездите.“

Последната му инвестиция беше в „Тексас Ентърпрайс“ при цена 17.25 долара на акция.

Синът започна оттам, където бе прекъснал бащата, но не се премести да живее в стая номер 223 на хотел „Уилбърхамптън“.

И в продължение на пет години където на сина бе също толкова сензационен, колкото и където на бащата.

И сега, изведнъж, „Магнум Опус“ се бе превърнал в руина.

Там, в кабинета си, сред летящите мебели, стъпил върху килима от трева, Малачи Констант все още не можеше да повярва, че където му е изневерил.

– Нищо ли не остана? – попита той глухо. Успя да се усмихне на Рансъм К. Фърн. – Хайде, хайде, човече... искам да кажа... все нещо трябва да е оцеляло.

– В десет часа тази сутрин и аз мислех така – отговори Фърн. – Бях започнал да се поздравявам, задето съм укрепил „Магнум Опус“ срещу всякакъв предвидим удар. Справяхме се с депресията съвсем

поносимо... с твоите грешки също.

И тогава, в десет и половина, ме посети един адвокат, който очевидно бе присъствал на празненството ти предишната вечер. Изглежда си раздавал нефтени кладенци и този адвокат бе проявил достатъчно предвидливост и здрав разум, за да изготви документи, които биха имали законна сила, ако бяха подписани от теб. Бяха подписани от теб. Снощи си раздал петстотин трийсет и един функциониращи нефтени кладенеца, с което си сложил край на „Фанданго Петролеум“.

В единайсет – продължи Фърн – президентът на Съединените щати обяви, че „Галактически Кораби“, която продадохме, ще получи контракт за три милиарда във връзка с Новата космическа ера.

В единайсет и трийсет – продължи Фърн – ми бе връчен един брой на списанието на Американската медицинска асоциация, на което бяха надраскани буквите ЗВС. Ако беше идвал по-често в кабинета си щеше да ти е ясно, че тези букви означават „За ваше сведение“.

Обърнах на посочената страница и научих, за свое сведение, че цигарите „Лунна мъгла“ са не просто причина, а основната причина за стерилитет както при мъжете, така и при жените, които ги пушат. Този факт е бил открит не от човешки същества, а от сложна изчислителна машина. Всеки път, когато са и подавали данни за тютюнопушенето, машината ставала много възбудена и никой не можел да разбере защо. Очевидно се опитвала да каже нещо на своите оператори. Направила всичко възможно, за да изрази мислите си и най-накрая успяла да накара хората да и зададат нужните въпроси.

Нужните въпроси се отнасяли до връзката между пушенето на „Лунна мъгла“ и репродуктивните функции на хората. Ето каква се оказала тази връзка: Хората, които пушат „Лунна мъгла“ не могат да имат деца, дори и да искат. Със сигурност има сутеньори, леки момичета и нийоркчани, които биха се зарадвали на това освобождаване от биологията. Все пак, според правния отдел на „Магнум Опус“, тоест, докато такъв съществуваше, на лице са няколко милиона души, които биха могли да осъдят производителя, въз основа на факта, че цигарите „Лунна мъгла“ са ги лишили от нещо стойностно. Всъщност от едно дълбоко вътрешно удоволствие.

В страната има някъде около десет милиона бивши пушачи на „Лунна мъгла“ – продължи Фърн, – до един стерилни. Ако само един на всеки десет реши да те съди за нанесени увреждания, които не могат да се измерят с пари, само за скромната сума от пет хиляди долара, сметката ще стане пет милиарда, без да се броят разноските по процесите. А ти

нямаш пет милиарда долара. След борсовия крах и след като се сдоби с такива великолепни организации като „Американската левитационна компания“, не разполагаш дори и с петстотин милиона.

Тютоневият концерт „Лунна мъгла“ – това си ти – продължи Фърн. – Магнум Опус – това също си ти. Могат да те съдят за всичко, което си, при това с гарантиран успех. Истина е, че ищците не могат да получат кръв от ряпа, но също така е истина, че могат да унищожат ряпата, докато се опитват да го направят.

Фърн се поклони отново.

– Сега изпълнявам последното си официално задължение, което е да те уведомя, че преди да умре, баща ти остави едно писмо, което да ти бъде предадено, в случай че късметът ти изневери. Нареди ми да го мушна под възглавницата на леглото в стая номер 223 на хотел „Уилбърхамптън“, само ако късметът те изостави. Мушнах го преди около час.

А сега, като смирен и лоялен служител, бих си позволил да поискам една последна дребна услуга. Ако ти се стори, че писмото хвърля макар и най-бледа светлина върху въпроса какъв е смисълът на живота, бих бил благодарен, ако ми позвъниш у дома, за да ми кажеш.

Рансъм К. Фърн се сбогува, като докосна периферията на бомбето си с дръжката на бастуна.

– Довиждане, мистър „Магнум Опус“. Довиждане.

Хотел „Уилбърхамптън“ беше западнала триетажна сграда в стил „Тюдор“, намираща се на улицата срещу сградата на „Магнум Опус“. В сравнение с нея приличаше на неоправено легло в краката на архангел Гавраил. Във външните стени на тухлената сграда бяха вездани чамови греди, за да имитират полудървена конструкция. Гръбнакът на покрива беше пречупен преднамерено, за да имитира старост. Стрехите бяха ниски, провиснали и подпрени отдолу, за да имитират старинност. Прозорците бяха малки, с форма на диамант.

Малкото барче на хотела беше известно като „Чувам те“.

В „Чувам те“ имаше трима души – бармана и двама клиенти. Клиентите бяха слаба жена и дебел мъж, и двамата стари. Никой от хотела не ги бе виждал преди това, но изглеждаха, сякаш седят в барчето от години. Защитната им окраска беше съвършена, защото приличаха на полудървени, със строшени гръбнаци, със старинни покриви и с малки прозорчета.

Твърдяха, че са пенсионирани учители от едно и също училище в

Средния Запад. Дебелият мъж се представи като Джордж М. Хелмхолц, бивш диригент на училищен оркестър. Слабата жена се представи като Робърта Уайли, бивша учителка по алгебра.

Очевидно двамата бяха открили утехата, която дават алкохолът цинизъмът късния стадий на живота. Не си поръчваха едно и също питие два пъти, жадно искаха да научат какво има в тази бутилка и какво в онази, да разберат какво е пунш „Златна зора“, какво е „Хелън Туелвът-рийз“, plui d'ог и „Веселата вдовица“.

Барманът знаеше, че не са алкохолици. Познаваше хората от техния тип – това бяха чисто и просто двама души в съботната вечер, стигнали до края на своя път.

Когато не задаваха въпроси за напитките, ставаха неотличими от милионите други американци, киснещи по баровете в първия ден на Новата космическа ера. Седяха мълчаливо на столовете си и гледаха право напред към редиците бутилки. Устните им непрестанно се движеха – експериментираха разочаровано с неуместни гримаси, усмивки и подигравателни погледи.

Образното сравнение на евангелиста Боби Дентън, оприличаващо Земята на космически кораб, беше доста сполучливо, особено по отношение на посетителите на баровете. Хелмхолц и мис Уайли се държаха точно като пилот и помощник-пилот по време на невероятно безсмислено пътешествие през космоса, което се очакваше да продължи вечно. Не бе трудно да се повярва, че бяха започнали това пътуване с добър външен вид, зачервени от младост и техническа подготвеност, а бутилките пред тях представляваха уредите, които бяха наблюдавали с години, години, години.

Не бе трудно да се повярва, че всеки изминал ден ги е оставял съвсем малко по-отпуснати, отколкото са били предишния и така досега, когато се бяха превърнали в срам за Пан-галактическата космическа служба.

Две копчета от дюкяна на Хелмхолц бяха разкопчани. В лявото му ухо бе останал малко крем за бръснене. Чорапите му бяха различни.

Мис Уайли беше безумна на вид старица с издадена долна челюст. Носеше къдрава черна перука, която изглеждаше така, сякаш с години бе висяла закована на портата на някой фермер.

– Разбирам защо президентът нареди да започне чисто нова космическа ера. За да провери дали няма донякъде да се намали безработицата – каза барманът.

– Аха – отвърнаха Хелмхолц и мис Уайли едновременно.

Само внимателен наблюдател би успял да забележи фалшива нотка в поведението им – и двамата прекалено много се интересуваха от времето. За хора, които няма какво да правят и няма къде да отидат, те поглеждаха часовниците си удивително често – мис Уайли своя мъжки ръчен часовник, а мистър Хелмхолц, своя златен джобен.

Истината бе, че мистър Хелмхолц и мис Уайли въобще не бяха пенсионирани учители. И двамата бяха мъже, специалисти по маскировките. Бяха агенти на Армията на Марс, очите и ушите на една марсианска журналистическа тълпа, която бе увиснала в летяща чиния две хиляди мили над тях.

Малачи Констант не го знаеше, но те чакаха него.

Хелмхолц и мис Уайли не заговориха Констант, когато той пресече улицата и влезе в хотела. С нищо не показаха, че това има някакво значение за тях. Оставиха го да прекоси фойето и да се качи на асансьора, без да го удостоят дори с поглед.

Но въпреки това погледнаха часовниците си още веднъж, а подозрителният наблюдател би забелязал, че мис Уайли натисна някакъв бутон на нейния, с който задвижи стрелката на хронометъра.

Хелмхолц и мис Уайли нямаха намерение да прилагат насилие по отношение на Малачи Констант. Те никога не бяха прилагали насилие по отношение на когото и да било и въпреки това бяха набрали четиринайсет хиляди доброволци за Марс. Обикновено се преобличаха като инженери и предлагаха на не съвсем интелигентни мъже и жени по девет долара на час, без данъци, плюс храна, подслон и транспорт, за да работят за някакъв секретен правителствен проект в отдалечена част на света в продължение на три години. Хелмхолц и мис Уайли често се шегуваха помежду си, защото никога не бяха уточнявали на кое правителство е въпросният секретен проект, но въпреки това никой от кандидатите не се бе сетил да попита.

Деветдесет и девет процента от доброволците при пристигането им на Марс се подлагаха на амнезия. Паметта им се прочистваше от специални психиатри, а марсиански хирурзи монтираха в черепите им радиантени, за да могат да бъдат управлявани с радиовълни. След това им даваха нови имена, подбирани по най-случаен начин и ги изпращаха във фабриките, по строежите, в администрацията или в Армията на Марс.

Малкото, които не бяха подлагани на подобни операции, бяха онези, които с жар успяваха да докажат, че ще служат на Марс героично, дори и без да ги променят. Малцината подобни щастливци се допускаха

до тайния кръг на командващите.

Тайните агенти Хелмхолц и Уайли принадлежаха към този кръг. Те разполагаха изцяло с паметта си и не ги управляваха по радиото. Обожаваха работата си и без това.

– Какво представлява онази сливовица там? – попита Хелмхолц бармана и приближа към някаква прашна бутилка на най-долния ред. Току-що бе привършил един джин фис.

– Дори не знаех, че я имаме – отвърна барманът. Той взе бутилката, сложи я на плота и обърна етикета към светлината, за да може да го прочете. – Слиново бренди.

– Ако щете вярвайте, но сега ще опитам и от него – каза Хелмхолц.

Стая номер 223 в хотел „Уилбърхамптън“ бе оставена такава, каквато я завари смъртта на Ноел Констант – нещо като мемориал.

Малачи Констант влезе в нея. Не беше идвал тук от смъртта на баща си. Затвори вратата след себе си и намери писмото под възглавницата.

Нищо не бе променено, освен спалното бельо. Снимката на Малачи като малко момче все още беше единствената снимка в стаята.

В писмото пишеше:

Скъпи синко,

Случило ти се е нещо голямо и лошо, иначе нямаше да четеш това писмо. Написах го, за да ти кажа да не се безпокоиш за лошите неща и един вид да се огледаш около себе си и да видиш дали не се е случило нещо важно или добро, че да станем толкова богати и след това да изгубим всичко пак. Искам да се опиташ да разбереш дали наистина става нещо особено или всичко е толкова безумно, колкото ми се струва на мен.

Ако не съм бил особено добър баща или особено добър каквото и да било, то е защото бях все едно умрял дълго време преди смъртта си. Никой не ме обичаше и аз не бях много добър в нищо, не можех да си намеря никакво странично занимание, което да ми харесва и ми беше дошло до гуша да продавам тенджери и тигани и да гледам телевизия, така че наистина бях като умрял и бях стигнал твърде далеч, за да мога да се върна назад.

Тогава започнах бизнеса с Библията и ти знаеш какво стана след това. Сякаш някой, или нещо искаше да притежавам цялата планета, нищо че все едно бях умрял. Държах очите си отворени

на четири, за да видя някакъв знак, който да ми подсказва какво става, но нямаше никакъв знак. Само продължавах да ставам по-богат и по-богат.

Когато майка ти ми изпрати тази твоя снимка на брега, начинът, по който ти ме погледна от нея ме накара да си помисля, че може би заради теб е било цялото това трупане. Реших, че ще умра, без да разбера какво е всичко това и че може би ти ще си този, който изведнъж ще види съвсем ясно как стоят нещата. Казвам ти, дори и полуумрял, както съм аз, ненавиждам че съм жив, без да мога да си обясня всичко това.

Причината да накарам Рансъм К. Фърн да ти даде писмото само ако те напусне късметът е, че никой не мисли и не забелязва нищо, докато му върви. Защо да го прави?

Така че огледай се наоколо вместо мен, момчето ми. А ако се разориш и някой дойде при теб с безумно предложение, съветвам те да го приемеш. Може и да научиш нещо, ако си в подходящо настроение за учене. Единственото, което аз научих, беше, че някои хора имат късмет, а други – не. Дори и възпитаник на Харвардската бизнес-школа не може да ти каже защо.

Искрено твой, татко

На вратата на стая 223 се почука.

Тя се отвори, преди Констант да успее да отговори.

Хелмхолц и мис Уайли влязоха. Влязоха в нужния момент, тъй като висшестоящите ги бяха уведомили с точност до секундата, кога Малачи Констант ще свърши с писмото. Освен това ги бяха инструктирали точно какво да му кажат.

Мис Уайли свали перуката си и се разкри като жилест мъж, а Хелмхолц овладя изражението на лицето си, за да разкрие, че е безстрашен и свикнал да дава заповеди.

– Мистър Констант – каза Хелмхолц. – Тук съм, за да ви информирам, че планетата Марс не само е населена, но е населена с многобройно и развито във военно и индустриално отношение общество. То бе набрано от Земята и прехвърлено на Марс с летящи чинии. И така, упълномощени сме да ви предложим чин подполковник в Армията на Марс.

Положението ви на Земята е безнадеждно. Жена ви е звяр. Освен това според донесенията на разузнаването ни, вие не само ще останете без пукната пара поради поредица граждански съдебни дела, но и ще бъдете хвърлен в затвора за проявяване на престъпна небрежност.

В добавка към привилегиите и заплатата, които са доста по-големи от тези на подполковник в която и да било земна армия, можем да ви предложим и имунитет от всякакви земни съдебни преследвания, възможността да видите една нова и интересна планета, а също така и възможността да погледнете на своята от нова и прекрасно отдалечена гледна точка.

– Ако приемате предложението – каза мис Уайли, – вдигнете лявата си ръка и повтаряйте след мен...

На следващия ден хеликоптерът на Малачи Констант бе намерен празен в пустинята Мохаве. Човешки стъпки се отдалечаваха на десетина метра от него и след това изчезваха.

Сякаш Малачи Констант бе изминал десетина метра и след това се бе изпарил.

Следващия вторник космическият кораб, известен като „Кит“ бе преименуван на „Румфорд“ и бе подготвен за изстрелване.

Беатрис Румфорд гледаше доволно церемониите по телевизията от две хиляди мили разстояние. Все още беше в Нюпорт. „Румфорд“ щеше да полети точно след една минута. Ако съдбата искаше да я качи на борда, трябваше сериозно да се разбърза.

Беатрис се чувстваше отлично. Беше доказала толкова много чудесни неща. Беше доказала, че е господарка на собствената си съдба, че може да каже „не“, когато реши и да отстоява своето. Беше доказала, че въздесъщият тормоз на мъжа и е блъф, че в прогнозите си той не е много по-добър от метеорологическата служба на САЩ.

Освен това, бе изработила план, който щеше да и позволи да живее в скромен комфорт до края на дните си, а и да даде на мъжа и това, което заслужаваше. При следващото му материализиране, щеше да завари имението пълно със зяпачи. Беатрис щеше да взема по пет долара на човек, за да влезе през вратата от „Алиса в страната на чудесата“.

Това не беше бълнуване. Бе разговаряла с двамата предполагаеми представители на собствениците на ипотеката и те приеха идеята с ентузиазъм.

Те бяха при нея и сега – гледаха подготовката за изстрелването на „Румфорд“ по телевизията. Телевизорът бе в стаята, където висеше огромната картина, на която бе изобразена Беатрис като безупречно малко момиченце в бяло, със собственото и бяло пони. Беатрис се усмихна на картината. По малкото момиченце все още нямаше и петънце мърсотия.

От телевизора се чу предстартовото броене за изстрелването на „Румфорд“.

В това време настроението на Беатрис беше като на птичка. Не можеше да стои на едно място и не можеше да се успокои. Това се дължеше на щастие, не на вътрешна напрегнатост. Беше и все едно дали „Румфорд“ ще излети успешно или ще се взриви.

Двамата посетители, от друга страна, изглежда приемаха старта много сериозно – сякаш се молеха за успех. Бяха мъж и жена – някой си мистър Джордж Хелмхолц и секретарката му, мис Робърта Уайли. Мис Уайли беше много смешна, дребна старица, но бе умна и вечно нащрек.

Ракетата излетя с грохот.

Беше безупречен старт.

Хелмхолц се облегна и изпусна мъжка въздишка на облекчение. След това се усмихна и удари възторжено дебелиите си бедра.

– Слава! – възкликна той. – Гордея се, че съм американец, гордея се, че живея във време като това!

– Искате ли нещо за пиене? – попита Беатрис.

– Много благодаря – отвърна Хелмхолц, – но не смея да смесвам работата с удоволствието.

– Нима работата не свърши? – попита Беатрис. – Не уточнихме ли всичко?

– Ами... с мис Уайли искахме да огледаме другите по-големи постройки в имота... но се боя, че стана много тъмно. Има ли външно осветление?

Беатрис поклати глава.

– Съжалявам – каза тя.

– Може би имате силно фенерче? – настоя Хелмхолц.

– Вероятно ще мога да ви намеря фенерче – отговори Беатрис, – но не виждам нужда да излизате навън. Мога да ви опиша всички постройки. – Тя позвъни на икономата и му нареди да донесе фенерче. – Има тенис корт със съблекални, оранжерия, къщичка за градинаря, къщичка за портиера при стария портал, постройка за каляски, къща за гости, барака за сечива, банята, кучешка къщичка и старата водна кула.

– Ами онази новата? – попита Хелмхолц.

– Новата? – учуди се Беатрис.

Икономът се върна с едно фенерче, което Беатрис подаде на Хелмхолц.

– Металната – добави мис Уайли.

– Метална? – възкликна Беатрис изненадана. – Няма никакви

метални постройки. Може би някоя от старите къщички е добила сребрист оттенък с времето. – Тя се намръщи. – Да не би някой да ви е казал, че тук има метални постройки?

– Видяхме я, когато идвахме – поясни Хелмхолц.

– До пътеката... в храсталците до фонтана – добави мис Уайли.

– Не мисля – каза Беатрис.

– Не може ли да излезем и да погледнем? – попита Хелмхолц.

– Да... разбира се... – отговори Беатрис и се надигна.

Тримата прекосиха зодиака на пода във фоайето и излязоха навън в упоителния мрак.

Лъчът на фенерчето затанцува пред тях.

– Наистина... – заговори Беатрис – Любопитна съм да разбера какво е това, също колкото и вие.

– Прилича на направено от алуминий – уточни мис Уайли.

– Прилича на воден резервоар с форма на гъба или нещо такова – добави Хелмхолц. – Само дето е на право на земята.

– Така ли? – учуди се Беатрис.

– Знаете ли какво казах, че е, според мен? – попита мис Уайли.

– Не – отговори Беатрис. – Какво казахте, че е?

– Трябва да шепна – отвърна мис Уайли закачливо, – защото някой може да реши да ме прибере в лудницата.

Тя сложи ръка на устата си и насочи силния си шепот към Беатрис:

– Летяща чиния.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА РЕНТА ЗА ТЕНТА

Рента за тента, тента, тента
 Рента за тента, тента, тента
 Рента за тента!
 Рента за тента!
 Рента за тента, тента, тент.

Барабанче с пружина, на Марс

Мъжете бяха марширували на плаца под звуците на барабанче с пружина. Ето какво имаше да им каже то:

Рента за тента, тента, тента.
 Рента за тента, тента, тента.
 Рента за тента!
 Рента за тента!
 Рента за тента, тента, тент.

Бяха пехотна шурмова дивизия от десет хиляди души, строена в каре с празно място по средата, върху един естествен плац за маршировки от солидно желязо, дебело една миля. Войниците бяха заели стойка „мирно“ върху оранжевата ръжда. Трепереха вдървено, наподобявайки желязото колкото могат повече – както офицерите, така и войниците. Униформите им бяха от груб плат и хладно зелени – с цвета на лишеите.

Армията бе заела стойка „мирно“ при пълна тишина. Не бе даден никакъв видим или звуков сигнал. Бяха застинали като един човек, сякаш по силата на невероятно съвпадение.

Третият мъж от първото отделение на първия взвод от втората рота на третия батальон на втория полк на Първа Марсианска шурмова пехотна дивизия беше редник, разжалван от подполковник преди три години. Бе прекарал на Марс осем години.

Когато един мъж от съвременна армия бъде разжалван от звание подполковник в звание редник, най-вероятно е той да е възрастен за редник и другарите му по оръжие, веднъж след като свикнат с факта, че вече не е офицер, да го наричат от уважение към изневеряващите му крака, очи и дробове с нещо подобно на: „Татенце“, „Деденце“ или

„Вуйчо“.

Третият мъж от второто отделение на първия взвод от втората рота на третия батальон на втория полк на Първа Марсианска шурмова пехотна дивизия бе назоваван „Вуйчо“. Вуйчо беше на четирийсет години. Беше добре сложен човек – малко под тежка категория, с мургава кожа, устни на поет и топли кафяви очи, засенчени от пещерите на кромањонски вежди. Плешивостта бе започнала да го скалпира по драматичен начин.

Ето един показателен анекдот за Вуйчо:

Веднъж, когато взводът на Вуйчо се къпеше в банята, Хенри Бракман, сержантът на взвода, предложи на един друг сержант да посочи кой според него е най-добрият от войниците му. Другият сержант без колебание избра Вуйчо, защото беше здравеняк с добре оформени мускули – интелигентен мъж сред хлапета.

Бракман се опули от удивление.

– Боже! – каза той. – Така ли мислиш? Та с него се поде... ва целия взвод!

– Шегуваш ли се!? – възкликна другият сержант.

– Не, по дяволите, не се шегувам – отвърна Бракман. – Погледни го само! Стои там от десет минути, без дори да е пипнал сапуна! Вуйчо! Ей, Вуйчо, събуди се!

Вуйчо потрепери и престана да сънува под топлата струя на душа. Хвърли на Бракман празен поглед, готов да се подчини.

– Използвай сапуна, Вуйчо! – каза Бракман. – За Бога, използвай сапуна!

Сега Вуйчо стоеше в строя върху железния плац за маршировки като всички останали.

В средата на карето имаше каменен стълб със закрепени по него железни халки. През халките с дрънкане бяха прокарали вериги и ги бяха омотали около един войник с рижа коса, застанал прав до стълба. Този войник беше чист, но не беше опрятен, защото всички отличителни знаци и украшения бяха свалени от униформата му и той нямаше колан, вратовръзка и снежнобели гети.

Всички останали, включително и Вуйчо, бяха изрядни. Всички наистина изглеждаха добре.

На мъжът до стълба щеше да се случи нещо болезнено – нещо, от което той много щеше да иска да се отърве и от което нямаше да може да се отърве заради веригите.

Всички войници щяха да гледат.

На събитието се придаваше голямо значение.

Дори онзи край стълба бе заел стойка „мирно“ и се държеше като най-добър войник, доколкото знаеше как да бъде такъв при дадените обстоятелства.

И отново без да бъде дадена команда или някакъв друг видим знак, десетте хиляди войници заеха стойка „свободно“ – като един.

Същото направи и мъжът на стълба.

Редиците се отпуснаха едновременно. При тази заповед войниците бяха длъжни да стоят отпуснато, но да не отместват краката си от там, където са и да пазят тишина. Сега имаха известна свобода да мислят, да се оглеждат и да изпращат с очи послания, ако имаха такива и ако можеха да намерят на кого.

Мъжът в средата на карето изопна веригите и изви врат, за да прецени колко е висок стълбът, за който беше окован. Сякаш си мислеше, че би могъл да избяга с помощта на някакъв научен метод, стига да знаеше колко е висок стълбът и от какво е направен.

Стълбът беше шест метра, двајсет и три сантиметра и деветнайсет милиметра, ако не се броят трите метра, десетте сантиметра и десетте милиметра от него, които бяха мушнати в желязото. Средният диаметър беше шейсет и пет сантиметра и десет милиметра, но се отклоняваше от тази стойност с плюс-минус двајсет и три сантиметра. Беше от кварц, алкални метали, фелдшпат, слюда и следи от турмалин и амфибол. За информация на човека пред него – намираше се на сто четирийсет и два милиона, триста четирийсет и шест хиляди, деветстотин и единайсет мили от слънцето и помощ не се задаваше отникъде.

Рижият мъж на стълба не издаде звук, защото на войниците в положение „свободно“ не бе позволено да издават звуци. С очите си, обаче, изпрати послание, от което личеше, че би искал да изпищи. Изпрати това послание до всички, чиито погледи биха могли да срещнат неговия. Надяваше се то да стигне до един определен човек, до най-добрия му приятел – Вуйчо. Търсеше го с очи.

Не можа да открие лицето му.

Ако го беше открил, на него нямаше да види и следа от съчувствие или разбиране. Вуйчо току-що излизаше от военната болница, където бе лекуван от психиатрично заболяване и сега умът му бе почти празен. Вуйчо не позна най-добрия си приятел на стълба. Не позна никого. Дори нямаше да знае, че името му е Вуйчо и че е войник, ако не му го бяха казали на излизане от болницата.

От болницата бе дошъл направо в строя, в който се намираше сега.

В болницата му бяха повтаряли отново и отново, че е най-добрият войник от най-доброто отделение, от най-добрия взвод, от най-добрата рота, от най-добрия батальон, от най-добрия полк, от най-добрата дивизия, от най-добрата армия.

Вуйчо предполагаше, че това е нещо, с което трябва да се гордее.

В болницата му обясниха, че е бил много болен, но сега вече се е възстановил напълно.

Това му изглеждаше добра новина.

В болницата му казаха как се казва неговият сержант и какво е сержант, а също така и какво означават отличителните знаци, какви са званията и специалностите в армията.

Дотолкова бяха заличили спомените от паметта му, че се наложи още веднъж да го обучават дори на движенията на краката по устав и на правилника за оръжията.

Наложи се дори да му обясняват какво е „Боен дихателен порцион“ или БДП, или хапче – трябваше да го взема на всеки шест часа, иначе щеше да се задуши. Това бяха кислородни таблетки, които компенсират факта, че в атмосферата на Марс нямаше и следа от кислород.

В болницата дори се наложи да му обяснят, че под костта на черепа му има радиоантена и тя ще му причинява болка всеки път, когато направи нещо, което добрият войник никога не бива да прави. Освен това антената щеше да му дава заповеди и да му осигурява барабанен ритъм, под който да марширува. Обясниха му, че не само той, а всички имат подобни антени – докторите, сестрите, дори и генералите с по четири звезди. Това е много демократична армия, казаха те.

Вуйчо си помисли, че това е добре за една армия.

В болницата му дадоха малък пример, каква болка ще му причинява антената, ако направи нещо не както трябва.

Болката беше ужасна.

Вуйчо не можеше да не признае, че един войник трябва да е луд, за да не изпълнява задълженията си през цялото време.

В болницата му казаха, че най-важното правило от всички е следното – винаги се подчинявай на заповедите, без нито миг колебание.

Застанал в строя на железния плац, Вуйчо си даде сметка, че трябва да научи повторно много неща. В болницата не му бяха казали всичко, което трябваше да знае за живота.

Антената в главата му отново привлече вниманието му към себе си и умът му се опразни. Тя пак го изпъна в стойка „мирно“, после го накара да вземе „за почест“ с оръжието си и пак да застане „свободно“.

Мисленето му се възобнови. Вуйчо хвърли още един поглед на света наоколо.

„Такъв е животът – каза си той неуверено – замъглявания и проблясъци, а от време на време, може би, и ужасната, пронизваща болка, заради някое прегрешение.“

По виолетовото небе отгоре се носеше една малка, бързо летяща луна. Вуйчо не знаеше защо си помисли това, но му се струваше, че се движи прекалено бързо. Струваше му се нередно. И небето би трябвало да е синьо, а не виолетово.

Освен това чувстваше студ и копнееше за малко топлина. Безкрайният студ му се струваше също толкова несправедлив, колкото виолетовото небе и бързата луна.

Сега командирът на дивизията казваше нещо на командира на полка му. Командирът на полка му каза нещо на командира на батальона му. Командирът на батальона му каза нещо на командира на ротата му. Командирът на ротата му каза нещо на командира на взвода му, който бе сержант Бракман.

Бракман се приближи до Вуйчо и му заповяда да отиде до окования на стълба и да го души, докато умре.

Каза му, че това е заповед.

И Вуйчо я изпълни.

Замарширува към стълба в такт със сухата, ламаринена музика на барабанче с пружина. Всъщност звукът бе само в главата му, защото идваше от антената:

Рента за тента, тента, тента;

Рента за тента, тента, тента.

Рента за тента!

Рента за тента!

Рента за тента, тента, тент.

Когато стигна до мъжа, окован на стълба, Вуйчо се поколеба само за миг – защото рижият човек изглеждаше толкова нещастен. Последва мъничка, предупредителна болка в главата, като първото, дълбоко бодване на зъболекарската бормашина.

Вуйчо впи пръстите си в гърлото на рижия и болката изчезна веднага. Не натисна с палци, защото мъжът се опитваше да му каже нещо. Вуйчо бе озадачен от мълчанието му, но после си даде сметка, че антената кара и него да пази тишина точно така, както всички останали

войници.

С героично усилие, окованият мъж преодоля волята на антената и заговори бързо, през спазми:

– Вуйчо... Вуйчо... Вуйчо – каза той, тъй като гърчовете на борбата между него и волята на антената го накараха съвсем идиотски да повтори името няколко пъти. – Синия камък, Вуйчо. Барака номер дванайсет... писмото...

Предупредителната болка отново прободe главата на Вуйчо. Изпълнен с чувство за дълг, той започна да души рижия – да го души, докато лицето му не стана синкаво и езикът му не се показва навън.

Вуйчо направи крачка назад, застана „мирно“, доби умно изражение на лицето и марширувайки се върна в строя, отново под звуците на барабанчето в главата му:

Рента за тента, тента, тента.
Рента за тента, тента, тента.
Рента за тента!
Рента за тента!
Рента за тента, тента, тент.

Сержант Бракман му кимна и му намигна с обич.

Десетте хиляди отново застанаха „мирно“.

Зловещо, умрелият на стълба също се опита да застане мирно, подрънквайки с веригите си. Не успя – не успя да бъде съвършен войник не защото не искаше, а защото беше мъртъв.

След това големият строй се раздели на правоъгълни блокове. Те потеглиха марширувайки безумно и в главата на всеки се чуваше барабанчето. Един наблюдател не би чул нищо, освен тропота на ботуши.

Наблюдателят би се чудил кой всъщност командва, тъй като даже и генералите се движеха като марионетки, спазвайки ритъма на идиотските думи:

Рента за тента, тента, тента.
Рента за тента, тента, тента.
Рента за тента!
Рента за тента!
Рента за тента, тента, тент.

ГЛАВА ПЕТА

ПИСМО ОТ НЕИЗВЕСТЕН ГЕРОЙ

„В състояние сме да направим центъра на човешката памет също толкова стерилен, колкото скалпел, току-що изваден от стерилизатора. Но веднага започват да се трупат зрънца нов жизнен опит. Тези зрънца се оформят в структури не непременно благоприятни за военното мислене. За жалост, този проблем на вторичното заразяване изглежда нерешим.“

Д-р Морис Н. Касъл,
Началник „Умствено здраве“, Марс

Строят на Вуйчо спря пред една постройка от гранит, пред една постройка сред хиляди подобни, които се простираха докъдето поглед стига в желязната равнина. Пред всяка десета от тях имаше пилон, на който плочеше знаме, развяно от пронизващия вятър.

Всички знамена бяха различни.

Знамето, което плочеше като ангел хранител пред помещението на Вуйчовата рота, беше много весело – червени и бели райета и много бели звезди на син фон. То имаше стара слава – знамето на Съединените американски щати от Земята.

Малко по-нататък беше знамето на Съюза на съветските социалистически републики. След това имаше едно прекрасно – зелено, оранжево жълто и пурпурно, с лъв, уловил меч. Това беше знамето на Цейлон.

А по-нататък се виждаше червен кръг на бял фон – знамето на Япония.

Знамената обозначаваха държавите, които различните марсиански бойни единици щяха да нападнат и парализират, когато започнеше войната между Земята и Марс.

Вуйчо не видя никакви знамена, докато антената не остави рамене му да се отпуснат и ставите му да се разхлабят – докато не му позволи да се отърси от вцепенението. Той се вторачи в дългите редици постройки и пилони. Върху вратата на тази, пред която бе застанал, бе изписан голям номер. Той беше 576.

Някаква частица от Вуйчо му подсказа, че номерът е много интересен и го накара да го разгледа по-внимателно. След това си спомни екзекуцията, спомни си, че рижият мъж му бе казал нещо за син камък и

барака номер дванайсет.

Когато влезе в помещението, Вуйчо започна да чисти карабината си и установи, че това е много приятно занимание. Освен това откри, че въпреки всичко знаеше как се разглобява оръжието. Тази част от паметта му не беше заличена в болницата. Започна тайно да се чувства щастлив, защото предполагаше, че и други части са останали незасегнати. Не можеше да разбере защо това предположение трябваше да го прави тайно щастлив.

Започна да чисти цевта на карабината си. Тя беше немски „Маузер“, с единичен изстрел, от онези, които бяха спечелили славата си в ръцете на испанците в земната Испано-американска война. Всички карабини от Марсианската армия бяха горе-долу от същото време. Агентите, работили подмолно на Земята, бяха успели да закупят огромни количества „Маузери“, английски карабини „Енфийлд“ и американски „Спрингфийлд“ направо без пари.

Колегите на Вуйчо също почитваха цевите на оръжията си. Смазката миришеше приятно, а парцалчето върху шомпола оказваше точно толкова съпротивление, колкото беше нужно, за да бъде интересно. Почти не разговаряха.

Изглежда никой не бе обърнал особено внимание на екзекуцията. Ако колегите на Вуйчо бяха получили някакъв урок от нея, то той беше лесен за смилане, като кашичка.

Чу се само един коментар за участието на Вуйчо и той беше на сержант Бракман.

– Справи се отлично, Вуйчо – каза му той.

– Благодаря – отвърна Вуйчо.

– Направи го много добре, нали? – попита сержантът останалите войници.

Някои кимнаха вяло, но Вуйчо остана с впечатлението, че колегите му биха кимнали утвърдително при всеки положителен въпрос и биха поклатали глави енергично при всеки отрицателен.

Вуйчо изтегли шомпола с парцалчето, мушна палеца си в открития затвор на пушката и улови слънчевата светлина върху омасления си нокът. Нокътят изпрати светлината нагоре по цевта. Вуйчо погледна от другия край и се развълнува от свършената красота. Би могъл с часове щастливо да наблюдава безупречната спирала на нарезит и да мечтае щастливо за щастливата земя, чиято кръгла порта виждаше в другия край на цевта. Розовото под нокътя на палеца му наистина правеше тази

друга земя да прилича на розов рай. Някой ден щеше да пропълзи надолу към него.

Там сигурно е топло и трябва да има само една луна, мислеше си Вуйчо, и тя ще е тлъста, величествена и бавна. Хрумна му и още нещо за розовия рай от другата страна на цевта и яснотата на видението го озадачи. В този рай имаше три красиви жени и Вуйчо знаеше точно как изглеждат! Едната беше бяла, другата златна, а третата – кафява. В неговото видение златната пушеше цигара. Още повече го изненада фактът, че знаеше точно каква беше тази цигара.

Беше марка „Лунна мъгла“.

– Продай „Лунна мъгла“ – каза Вуйчо гласно. Стана му добре, че го каза. Почувства се авторитетен, умен.

– А? – попита един млад цветнокож войник, който почистваше ка-рабината си до него. – Какво беше това, Вуйчо?

Беше на двайсет и три. Името му бе изписано с жълти букви на черен фон върху левия джоб на куртката му.

Казваше се Вооз.

Ако в Армията на Марс подозренията бяха позволени, Вооз щеше да е подозрителен. Званието му беше само ефрейтор, но униформата му, макар и в уставния зелен цвят беше изработена от далеч по-фина материя и беше значително по-добре ушита от униформите на другите войници – дори и от тази на сержант Бракман.

Униформите на всички останали бяха груби, драскащи кожата, съшити с едри шевове, направени с дебели конци. И изглеждаха добре единствено, когато носещите ги стояха в положение „мирно“. При всяка друга стойка, както забелязваха обикновените войници, униформите им шумоляха и се набираха, сякаш бяха направени от хартия.

Униформата на Вооз следваше всяко негово движение с изящество-то на коприна. Шевовете бяха многобройни и фини. И най-странното от всичко – обувките му имаха дълбок, богат, рубинен блясък. Другите войници не можеха да го постигнат както и да лъскаха обувките си. За разлика от техните, обувките на Вооз бяха от истинска кожа от Земята.

– Каза „продай нещо“, така ли, Вуйчо? – попита Вооз.

– Зарежи „Лунна мъгла“. Отърви се от това – промърмори Вуйчо. Тези думи не означаваха нищо за него. Произнесе ги единствено, защото много му се искаше. – Продавай – добави той.

Вооз го погледна – тъжно усмихнат.

– Да продаваме, а? – каза той. – А какво ще продаваме, Вуйчо?

Зениците на очите му станаха много блестящи и пронизващи.

Този блясък и остротата на погледа на Вооз се сториха на Вуйчо особено обезпокоителни – още повече, че той продължаваше да го гледа. Вуйчо извърна лице и в ползрението му попаднаха очите на някои от колегите му. Техните погледи бяха еднообразно тъпи. Дори и на Бракман.

Погледът на Вооз продължи да пронизва Вуйчо. Вуйчо се почувства длъжен да го срещне още веднъж. Зениците приличаха на диаманти.

– Не ме ли помниш, Вуйчо? – попита Вооз.

Въпросът го разтревожи. Поради някаква причина бе важно да не помни Вооз. Беше благодарен, че наистина не го помнеше.

– Вооз, Вуйчо – каза цветнокожият. – Аз съм Вооз.

Вуйчо кимна.

– Как е? – попита той.

– О, не е зле – отвърна Вооз и поклати глава. – Нищо ли не си спомняш за мен?

– Нищо – отговори Вуйчо. Сега паметта му започна леко да го измъчва – казваше му, че би могъл и да си спомни нещо за събеседника си, стига да се опита както трябва. Накара паметта си да замълчи.

– Съжалявам – каза той на глас. – В ума ми няма нищо.

– Аз и ти... бяхме приятели – настоя Вооз. – Вооз и Вуйчо.

– Хъм – измънка Вуйчо.

– Помниш ли каква беше системата на приятелите?

– Не.

– Всеки човек, от всяко отделение си има приятел – обясни Вооз. – Приятелите залягат в един и същи окоп, държат се близо един до друг, когато са в атака. Ако единият изпадне в беда при ръкопашен бой, другият идва и му подхвърля нож.

– Хъм – измънка Вуйчо.

– Чудно ми е – продължи Вооз – как човек забравя някои неща, докато е в болницата и как продължава да си спомня други, каквото и да правят с него. Ти и аз... обучаваха ни за приятели цяла година, а си забравил. Но каза това нещо за цигарите. Какви са тия цигари, Вуйчо?

– Аз... забравих – отвърна Вуйчо.

– Помъчи се да си спомниш. Някога го знаеше. – Той се намръщи и присви очи, сякаш му помагаше да мисли. – Струва ми се, че нещата, които човек може да си спомни, след като е бил в болницата, са толкова интересни. Опитай се да си спомниш всичко, което можеш.

У Вооз имаше някаква изтънченост – като на стар гамен, който гъделичка мамино синче по гушката и го замайва със залъгалки.

Но Вооз харесваше Вуйчо – това също беше характерно за него.

Вуйчо имаше странното чувство, че той и Вооз са единствените истински хора в каменната постройка – че останалите са роботи със стъклени очи, при това не много качествена изработка. Сержант Бракман, който уж командваше, изглеждаше не по-буден, не по-отговорен, не по-владеещ положението от чувал мокра перушина.

– Хайде, кажи ми всичко, което можеш да си спомниш, Вуйчо – продължи да го навива Вооз. – Стари приятелю, само си спомни всичко, което можеш!

Преди Вуйчо да си припомни каквото и да било, болката, която го накара да извърши екзекуцията, се обади пак. Но този път не се задоволи само с едно предупредително бодване. Докато Вооз наблюдаваше с безизразно лице, болката в главата на Вуйчо се превърна в нещо блъскащо, удрящо, бляскащо.

Вуйчо се изправи, изпусна карабината, сграбчи главата си, олюля се, изпищя и припадна.

Когато се свести на пода на бараката, неговият приятел Вооз попиваше слепоочията му с изстуден парцал за миене на под.

Останалите войници стояха в кръг наоколо. Лицата им бяха неизненадани, несъчувстващи. Смятаха, че Вуйчо е направил нещо глупаво и невойнишко, така че си заслужаваше каквото бе получил.

Те гледаха на него сякаш бе направил нещо толкова тъпо от военна гледна точка, колкото да покажеш силуета си на фона на небето или да почистваш заредено оръжие, или да кихнеш, когато си на пост, или да се разболееш от венерическа болест, без да докладваш, или да не изпълниш пряка заповед, или да спиш, когато свири тръбата за ставане, или да си пиан, когато трябва да си бдителен, или да държиш книга или заредена граната в шкафчето си, или да питаш кой в края на краищата е създал Армията на Марс и изобщо защо...

Вооз бе единственият, който изглежда съчувстваше на Вуйчо.

– Аз съм виновен, Вуйчо – каза той.

Сержант Бракман си проби път през кръга и застана над Вуйчо и Вооз.

– К'во напра'и той, Вооз? – попита Бракман.

– Пошегувах се с него, сержант – отговори Вооз чинно. – Казах му да се опита да си спомни колкото може повече. И през ум не ми мина, че ще му стане така.

– Тряб'а да проявяваш повече разум. Не си пра'и майтап с човек,

дето току-що е излязъл от болницата – тросна се Бракман.

– О, знам, знам... – закима Вооз, изпълнен с разкаяние. – Приятелят ми... О, проклет да съм!

– Вуйчо – попита сержантът, – в болницата не ти ли обясниха за помненето?

Вуйчо поклати вяло глава.

– Може би. Казаха ми много неща.

– Т'ва е най-лошото, коет' мо'еш да напра'иш, Вуйчо. Да си спомняш миналото – заяви Бракман. – Зат'ва те изпратиха в болницата, в края на краищата. Щото помнеше много. – Той сви грубите си длани като купички и показа на Вуйчо какъв сърцераздирателен проблем е представявал. – Дявол да го вземе, помнеше толкоз много. Като войник не струваше пукната пара.

Вуйчо се надигна, опипа предната част на униформата си и видя, че е мокра от сълзи. Помисли си да обясни на Бракман, че всъщност не се е опитвал да си спомни каквото и да било, че интуитивно се е досещал колко лошо нещо е това, но болката го е сполетяла въпреки всичко. Не му го каза от страх болката да не се повтори.

Вуйчо простена и преглътна и последните си сълзи. Нямахше намерение да прави каквото и да било, което не му е заповядано.

– А ти, Вооз – каза Бракман, – струва ми се, че една седмица наказание в тоалетните ще те научи как да се отнасяш с хората, които току-що излизат от болницата.

Нещо безформено в ума на Вуйчо му подсказа да наблюдава играта между Вооз и Бракман внимателно. Някак си това му се струваше важно.

– Една седмица, сержант? – възкликна Вооз.

– Да, за Бога – отвърна Бракман, след това потрепери и затвори очи. Бе ясно, че антената му го е боднала съвсем леко.

– Цяла седмица, сержант? – попита Вооз невинно.

– Един ден – измънка Бракман и това бе по-скоро заплаха, отколкото заповед. Отново посегна към болката в главата си.

– Откога, сержант? – попита Вооз.

Бракман закърши пръстите на грубите си ръце.

– Няма значение – каза той. Изглеждаше смутен и предаден – измъчен. Сведе глава, сякаш за да понесе по-добре болката, ако се появи пак.

– Без повече глупости, дявол да го вземе! – каза той с дълбок, гърлен глас. И забърза към стаята в дъното на помещението. Трясна вратата.

Командирът на ротата, капитан Арнолд Бърч, влезе в помещението, за да направи неочаквана проверка.

Първи го видя Вооз. Той постъпи така, както трябва да постъпи един войник при дадените обстоятелства. Изкрещя:

– Мир-р-р-р-но-о-о!

Направи го, въпреки че нямаше никакво военно звание. По една приумица на военните порядки и най-обикновеният редник има право да изкомандва себеподобните си да застанат „мирно“, ако първи забележи приближаването на някой офицер в закрито помещение, но не и на бойното поле.

Аntenите на войниците реагираха мигновено – изпънаха гърбовете на мъжете, сковаха ставите им, изопнаха червата им, напънаха се в задниците им – накараха мозъците им да не мислят. Вуйчо скочи от пода и се изправи вдървен и треперещ.

Само един от войниците не бързаше да застане „мирно“. Вооз. И когато застана, в начина, по който го направи имаше нещо нахално, отпуснато и подигравателно.

Капитан Бърч забеляза това отношение на Вооз и смяташе да му направи забележка. Но едва отворил уста, болката го удари между очите.

Офицерът затвори уста, без да пророни звук.

Заставайки елегантно в положение „мирно“, той се обърна кръгом, чу в главата си звук на барабанче с пружина и излезе от помещението марширувайки в крак с ритъма.

Когато капитанът си отиде, Вооз не даде „свободно“ на колегите си, въпреки че можеше да го направи. В десния си джоб той имаше малка управляваща кутийка, с чиято помощ можеше да накара останалите да направят почти всичко, което поискаше. Беше с размерите на малка, плоска джобна бутилка. Точно като бутилка, кутийката беше извита, за да приляга плътно върху някоя извивка на тялото. Вооз предпочиташе да я носи опряна върху твърдата повърхност на бедрото си.

На кутийката имаше шест бутона и четири копчета. Чрез тях Вооз можеше да контролира всеки, който имаше антена в черепа си. Вооз можеше да причини всякаква болка – можеше да сковава хората в положение „мирно“, можеше да ги кара да чуват барабанчето с пружина, можеше да ги накара да маршируват, да спират, да залягат, да стават, да отдават чест, да се хвърлят в атака, да отстъпват, да скачат, прескачат, подскачат...

Вооз нямаше антена в черепа си.

Свободна толкова, колкото си искаше – ето колко свободна бе волята на Вооз.

Вооз беше един от истинските командващи на Армията на Марс. Той щеше да ръководи една десета от силите – тези, които трябваше да нападнат Съединените американски щати, когато започнеш операцията срещу Земята. По-нататък се обучаваха бойните единици, които щяха да навлязат в Русия, Швейцария, Япония, Австралия, Мексико, Китай, Непал, Уругвай...

Доколкото на Вооз му бе известно, в Армията на Марс имаше осемстотин истински командващи – и никой от тях официално нямаше по-висок чин от сержант. Официалният командващ на цялата армия, армейски генерал Бордърс М. Пулсифер, всъщност през цялото време се намирал под контрола на ординареца си, ефрейтор Брет Райт. Ефрейтор Райт, съвършеният ординарец, носеше аспирин за почти непрекъснатия главобол на генерала.

Преимствата на тази система на тайни командващи са очевидни. Всеки бунт в Армията на Марс би бил насочен не към когото трябва. И по време на война враговете биха могли да ликвидират целия офицерски състав, без всъщност да навредят на Армията на Марс ни най-малко.

– Седемстотин деветдесет и девет – каза Вооз гласно, поправяйки себе си относно броя на истинските командващи. Един от тях беше мъртъв – бе удушен от Вуйчо край стълба. Името на удушения беше редник Стони Стивънсън, бивш истински командващ на британски шурмови отряд. Стони толкова се бе запленил от желанието на Вуйчо да разбере какво става, че бе започнал несъзнателно да му помага да мисли.

За това бе наказан с най-голямото унижение. В черепа му бе инсталирана антена и с нейна помощ бе принуден да застане пред стълба като добър войник – за да очаква протежето му да го убие.

Вооз остави колегите си в положение „мирно“ – нека продължават да треперят, без да мислят нищо, без да виждат нищо. Вооз отиде до леглото на Вуйчо и легна върху него, слагайки големите си, лъскави обувки върху кафявото одеяло. Скръсти ръце под главата си. Изпъна тялото си като лък.

– Ау-у-у-у – произнесе той нещо средно между прозявка и стон. – Ау-у-у-у, войници, войници, войници – добави, оставяйки ума си неза-ет. – Мъгните го взели, войници.

Това бяха мързеливи, безсмислени брътвежи. Вооз бе малко

отегчен от играчките си. Хрумна му да ги накара да се бият помежду си, но наказанието за това, ако го хванеха да го прави, беше като онова, което сполетя Стони Стивънсън.

– Ау-у-у-у, войници, войници – каза той лениво още веднъж. – Мътните го взели, войници. Постигнах го, не можете да не признаете. Старият Вооз наистина се справя много добре.

Той се изгърколи от леглото на четири крака и се изправи със скок – грациозен като пантера. Усмихна се ослепително. Правеше всичко възможно, за да се наслаждава на щастливото положение, което заемаше в живота.

– Вие, момчета, не сте толкова зле – утеши той вдървените си колеги. – Трябва да видите какво правим с генералите, ако си мислите, че сте зле. – Вооз се засмя и изгука. – Преди две вечери нас, истинските командващи, нещо ни прихвана и започнахме да спорим за това, кой генерал може да тича по-бързо. И в следващия момент вдигнахме двайсет и четиримата от леглата, до един по голи задници, и ги строихме като състезателни коне, направихме залозите си и ги погнахме, като че ли дяволът ги гони. Генерал Стоувър се класира първи, веднага след него беше генерал Харисън, а след него, генерал Моше. На следващия ден всичките бяха вдървени като талпи. И никой не можеше да си спомни какво е правил предната вечер.

Вооз се засмя и отново изгука, след което реши, че щастливото му положение в живота би изглеждало много по-добре, ако погледнеше на него сериозно – ако покажеше какъв товар е то, ако покажеше колко задължен се чувства, задето има такъв товар. Той направи крачка назад замислено, мушна палци в колана си и се намръщи.

– О, в никакъв случай не е само забавление. – Приблужи се до Вуйчо, застана на сантиметри от него и го огледа от горе до долу. – Вуйчо, момчето ми, не ми се приказва колко дълго мислих за теб... Безпокоях се за теб, Вуйчо.

Вооз се заклати напред-назад.

– И пак ще се опиташ да разбереш за какво става дума, нали? Знаеш ли колко пъти те изпращаха в болницата, за да се опитат да изчистят тази твоя памет? Седем пъти, Вуйчо! Знаеш ли обикновено колко пъти се налага да изпращат човек там, за да му изчистят паметта? Един, Вуйчо! Само един! – Вооз изсрака с пръсти под носа му. – И този един път е достатъчен, Вуйчо! Един път и човекът никога повече не се тревожи за каквото и да било. – Той поклати глава учудено. – Но не и ти, Вуйчо!

Вуйчо потрепери.

– Държа те „мирно“ прекалено дълго? – каза Вооз и изскърца със зъби. От време на време не можеше да се въздържа да не тормози Вуйчо.

Най-напред, защото на Земята Вуйчо бе имал всичко, а Вооз нямаше нищо.

После, защото Вооз зависеше от Вуйчо страховито. Или щеше да зависи, когато нападна Земята. Вооз беше сирак, мобилизиран, когато бе едва на четиринайсет години и нямаше никаква представа как да се забавлява на Земята.

Разчиташе, че Вуйчо ще му покаже.

– Искаш да знаеш кой си... Откъде си дошъл... Какъв си бил? – попита Вооз Вуйчо. Вуйчо все още стоеше „мирно“, без да мисли за какво-то и да било, неспособен да се възползва от нещата, които Вооз би могъл да му каже. Но той и без това ги говореше, за да му бъдат от полза. Просто сам си вдъхваше увереност по отношение на приятеля, който щеше да бъде край него, когато нападна Земята.

– Човече! – изръмжа Вооз на Вуйчо намръщено. – Ти си човекът с най-голям късмет, който някога се е раждал! Там, на Земята си бил цар!

Както повечето информация на Марс, информацията за Вуйчо, с която разполагаше Вооз, бе откъслечна. Той не можеше да каже точно откъде е научил едно или друго за него. Беше дочул това-онова сред общите шумове на армейския живот.

А беше твърде добър войник, за да тръгне да задава въпроси наляво и надясно, за да се опитва да попълни празнотите в знанията си.

Знанията на един войник не трябваше да са пълни.

Така че Вооз не знаеше кой знае какво за Вуйчо, освен че някога е имал невероятен късмет. Задълбочи се върху това.

– Имам предвид – добави той, – че не е съществувало нещо, което да не можеш да притежаваш, че си имал възможност да отидеш навсякъде, където поискаш, да направиш всичко, което поискаш!

И докато Вооз се удивляваше на невероятния късмет на Вуйчо на Земята, не можеше да не мисли и за едно друго чудо – суеверното му убеждение, че неговият собствен късмет със сигурност ще е скапан.

Вооз произнесе трите магически думи, които според него отразяваха върховното щастие, което един човек можеше да изпита на Земята: „Холивудски нощни заведения“. Самият той никога не бе виждал Холивуд, не бе влизал и в нощно заведение.

– Човече! – възкликна той. – Та ти си висял в тези заведения по цял ден и по цяла нощ!

– Човече! – каза Вооз на безчувствения Вуйчо. – На Земята си имал всичко, от което човек има нужда за да води свестен живот и при това си знаел как да го правиш!

– Човече! – викна Вооз на Вуйчо, опитвайки се да скрие патетичната безформеност на стремежите си. – Ще отидем с теб на някои хубави места и ще си поръчаме хубави неща, ще ходим насам-натам с разни хубави хора и изобщо ще си поживеем! – Той сграбчи ръката на Вуйчо и го разтърси. – Приятели, ето това сме ние! Приятели! Човече! Двамата ще станем знаменити... Ще ходим навсякъде, ще правим всичко!

„Ето ги, идват старият късметлия Вуйчо и неговият приятел Вооз!“ – произнесе Вооз думите, които се надяваше земяните да кажат след нашествието. – Ето ги там, щастливи като две птички.

Той се засмя и изгука заради щастливците, приличащи на двойка птички.

Усмивката му изстина.

Неговите усмивки никога не се задържаха дълго. Някъде вътре в себе си Вооз се безпокоеше до полуда. Безпокоеше се да не загуби работата си. Не му беше ясно как бе попаднал на нея – как се бе сдобил с тази огромна привилегия. Не знаеше кой го е избрал за това.

Не знаеше дори кой командва истинските командващи.

Никога не бе получавал заповед – от никой, който да е по-висш от истинските командващи. Действията му, както и тези на останалите истински командващи, се основаваха на нещо, което най-добре би могло да се опише като „откъслечни разговори“ – разговори, които се водеха на ниво истински командващи.

Когато се събираха късно през нощта, тези разговори вървяха заедно с бирата, бисквитите и сиренето.

Говореше се, например, за някакви липси от складовете или за това, колко добре е всъщност войниците да се разяряват и нараняват едни други в занятията по жиу-жицу, или пък за лошия им навик да прескачат по няколко връзки, когато завързват гетите си. Вооз ги предаваше нататък, без да има никаква представа откъде водят началото си и основаваше действията си на тях.

Екзекуцията на Стони Стивънсън от Вуйчо също бе обявена по този начин. Най-неочаквано тя се превърна в тема на разговорите.

Най-неочаквано истинските командващи вкараха Стони в ареста.

Вооз опипа кутията с бутоните, без да ги докосва. След това заста на мястото си между стоящите „мирно“ войници, зае същата стойка, натисна бутона и ги освободи.

Много му се искаше да пийне нещо силно. Това също му се полагаше винаги, щом му се допиеше. За истинските командващи от Земята редовно се доставяха пратки с концентрати. Офицерите също имаха право да пият, но не можеха да получат добрите питиета. На тях им даваха някаква смъртоносна зелена течност, направена от ферментирали местни лишеи.

Но Вооз никога не пиеше. Една от причините да не пие бе, че се боеше алкохолът да не го направи лош войник. Втората бе, че се боеше да не загуби здравия си разум и да даде глътка на някой от останалите войници.

Наказанието за истински командващ, който предложи алкохол на войник, бе смърт.

– Да, Господи – каза той и гласът му се изгуби сред шумотевицата на съвземащите се войници. Десет минути след това сержант Бракман обяви време за почивка, през което всички трябваше да излязат навън и да играят немски батбол, което беше основният спорт на Марс.

Вуйчо се измъкна.

Вуйчо се измъкна, за да отиде до барака номер дванайсет и да потърси писмото под синия камък – онова, за което му бе казал червенокосият мъж, преди да се превърне в негова жертва.

Постройките около нея бяха празни.

На върха на пилона пред тях нямаше знаме.

Празните помещения бяха помещавали един батальон Марсиански имперски командоси. Те бяха изчезнали тихомълком една нощ преди месец. Бяха взели със себе си космическите си костюми, бяха почернили лицата си, бяха залепили с лепенки металните плочки с имената си, за да не дрънкат. Местоназначението им беше секретно.

Марсианските имперски командоси бяха експерти по убиване на постови с примки от струни за пиано.

Тайното им местоназначение беше земната луна. Щяха да започнат войната от там.

Пред котелното на барака номер дванайсет намери един голям син камък. Камъкът беше тюркоаз. На Марс тюркоазите бяха много често срещани. Този, който намери Вуйчо, беше плоча с диаметър трийсет сантиметра.

Погледна отдолу. Намери алуминиев цилиндър с навиваща се капачка. Вътре имаше едно много дълго писмо, написано с молив.

Вуйчо не знаеше кой го е писал. Трудно му беше да прави предположения, тъй като му бяха известни имената само на трима души – на

Сержант Бракман, на Вооз и неговото.

Влезе в котелното и затвори вратата. Беше възбуден, въпреки че не знаеше защо. Започна да чете на светлината, която се процеждаше през мръсния прозорец.

Скъпи Вуйчо – така започваше писмото.

Скъпи Вуйчо – започваше писмото. – Не са много, Бог ми е свидетел, но това са нещата, които знам със сигурност, а в края ще видиш един списък на въпросите, чиито отговори трябва да направиш всичко възможно, за да научиш. Тези въпроси са важни. За тях мислих повече, отколкото за отговорите, до които вече достигнах. Ето първото нещо, което знам със сигурност:

1. Ако въпросите не ти говорят нищо, такива ще бъдат и отговорите.

Всички неща, които авторът на писмото знаеше със сигурност, бяха номерирани, сякаш за да се подчертае мъчителната, тежка същност на играта научаване на нещо със сигурност. Имаше сто петдесет и осем такива неща. В началото бе имало сто шейсет и пет, но седемнайсет бяха задраскани.

Второто беше: 2. Аз съм нещо, което се нарича „живо“.

Третото беше: 3. Намирам се на място, наречено „Марс“.

Четвъртото беше: 4. Намирам се в част от нещо, наречено „армия“.

Петото беше: 5. Армията възнамерява да убие други неща, наричани „живи“, на място, наречено „Земя“.

Нито едно от първите осемдесет и едно неща не беше задраскано. В тях авторът стигаше все по-дълбоко и по-дълбоко и грешките му ставаха все по-многобройни.

Вооз бе отбелязан и изоставен на твърде ранен етап в играта.

46. Внимавай с Вооз. Той не е това, което изглежда.

47. В десния си джоб Вооз има нещо, което причинява на хората болки в главата, ако направят нещо, което не му харесва.

48. И други хора имат неща, които могат да ти причинят болки в главата. Само с гледане не можеш да разбереш кой има и кой не, така че се дръж мило с всички.

71. Вуйчо, стари приятелю, почти всичко, което знам със сигурност, съм научил в резултат на борбата ми с болката от антената –

пишеше в писмото до Вуйчо. – Когато понеча да обърна глава в някоя посока, за да погледна нещо и болката започне, аз се обръщам натам въпреки това, защото знам, че ще видя нещо, което не бива да виждам. Когато задам въпрос и болката се появи, знам, че съм задал наистина добър въпрос. След това го разделям на малки късчета и ги задавам като по-малки въпроси. После събирам отговорите на тези малки въпроси в едно и получавам отговора на големия въпрос.

72. Колкото повече свиквам да издържам на болката, толкова повече научавам. Ти се страхуваш от нея сега, Вуйчо, но няма да научиш нищо, ако не я предизвикваш. И колкото повече научаваш, толкова повече ще се радваш, че можеш да я издържаш.

Там, в котелното на барака номер дванайсет, Вуйчо остави писмото за малко настрана. Доплака му се, защото доверието на автора му – истински герой, в него бе неоправдано. Той не можеше да устои и на частица от болката, която този човек бе изтърпял – не бе възможно чак толкова да обича познанието.

Дори и леката демонстрация, която му направиха в болницата, бе убийствена. Започна да диша като риба на сухо, защото си спомни голямата болка, която му причини Вооз в помещението на взвода. По-скоро би умрял, отколкото да рискува подобно нещо да му се случи втори път.

Очите му се просълзиха.

Ако се бе опитал да говори, щеше да се разплаче.

Горкият Вуйчо не искаше никога повече да си има неприятности с когото и да било. Каквато и информация да получише от това писмо, написано с героизма на друг човек, той щеше да я използва, за да избегне болките в бъдеще.

Зачуди се дали има хора, които издържат на болка повече от другите. Предположи, че в случая става дума именно за това. Предположи, през сълзи, че самият той е особено чувствителен в това отношение. Без да желае лошото на автора, на Вуйчо му се прииска той да бе изпитал поне веднъж болката такава, каквато тя беше за него.

Тогава може би щеше да адресира писмото си до някой друг.

Вуйчо нямаше начин да прецени качеството на информацията, съдържаща се в писмото. Прие я жадно, безкритично. И като я прие, разбирането му за живота стана съвсем същото, като това на автора. Бе погълнал една философия.

Философията бе смесица от клюки, астрономия, биология, теология, география, психология, история, медицина и... имаше дори кратък

разказ.

Ето някои случайно подбрани примери:

Клюки: 22. Генерал Бордърс е пиян през цялото време. Толкова е пиян, че дори не може да завърже връзките на обувките си, без да се развържат почти веднага след това. Офицерите са също толкова объркани и нещастни, колкото и всички останали. Ти също беше такъв, Вуйчо, и командваше батальон.

История: 26. Всички на Марс са дошли от Земята. Смятали са, че на Марс ще им е по-добре. Никой не помни кое на Земята е било чак толкова лошо.

Астрономия: 11. Всичко в небето обикаля около Марс веднъж дневно.

Биология: 58. Нови хора излизат от жените, когато мъжете и жените спят заедно. На Марс от жените никога не излизат нови хора, защото мъжете и жените спят на различни места.

Теология: 15. Някой е създал всичко поради някаква причина.

География: 16. Марс е кръгъл. Единственият град на него се нарича Феба. Никой не знае защо се нарича Феба.

Психология: 103. Вуйчо, големият проблем с тъпите копелета е в това, че са твърде тъпи, за да могат да повярват, че съществува възможност да си умен.

Медицина: 73. Когато на това място, наречено Марс, прочистват паметта на един човек, всъщност не я заличават напълно. Просто изчистват, така да се каже, средната и част. Винаги по ъглите остават много неща. Разказва се една история за това, как са се опитали да изчистят цялата памет на няколко души. Тези нещастници след това не били в състояние да ходят, да говорят, не можели да правят нищо. Единственото, което успели да измислят да направят с тях било да ги дресират, да налят в главите им минимален речников запас от хиляда думи и да ги направят отговорници за връзките с обществеността на различни военни и индустриални организации.

Кратък разказ: 89. Вуйчо, най-добрият ти приятел е Стони Стивънсън. Стони е едър, весел, силен мъж и пие по четвъртинка уиски на ден. Той няма антена в главата си и може да си спомни всичко, което някога му се е случвало. Твърди, че е таен агент, но всъщност е един от истинските командващи. Под негово командване се намира група пехотинци, която ще нападне място на Земята, наречено Англия. Стони обича Армията на Марс, защото в нея има толкова много смешни неща! Смее се

непрекъснато. Чул отнякъде каква черна овца си и дойде в бараката ти, за да те види. Престори се, че ти е приятел, за да те чуе да говориш. След известно време започна да му вярваш, Вуйчо, и ти му разказа някои от тайните си теории за това, какво представлява животът на Марс. Стони се опита да се разсмее, но после разбра, че си му казал някои неща, за които преди това не е знаел нищо. Не можа да го понесе, защото се предполагаше, че той трябва да знае всичко, а ти не трябва да знаеш нищо. След това ти зададе на Стони много от големите въпроси, чиито отговори искаше да научиш и се оказа, че той знае едва половината. И той се върна в бараката си, а въпросите, чиито отговори не знаеше, продължаваха да се въртят в мислите му. Онази нощ не можа да спи, въпреки че пи много. Започна да си дава сметка, че някой го използва, но нямаше представа кой е той. Дори не знаеше защо изобщо трябва да има Армия на Марс. Не знаеше защо Марс се кани да нападне Земята. И колкото повече си спомняше за Земята, толкова повече осъзнаваше, че шансовете на Армията на Марс да победи са колкото шансовете на снежна топка в Ада. Голямото нападение над Земята със сигурност щеше да е самоубийство. Стони се чудеше с кого би могъл да разговаря за тези неща и нямаше с кого друго, освен с теб, Вуйчо. Така че Стони стана от леглото си около час преди изгрева, промъкна се в бараката ти и те събуди. Каза ти всичко, което знаеше за Марс. И каза, че отсега нататък ще ти казва всичко ново, което научи и ти ще му казваш всичко ново, което ти научиш, а от време на време двамата ще отивате някъде и ще се опитвате да съедините отделните парчета. Даде ти бутилка уиски. И двамата пихте от нея и Стони каза, че си единственият приятел, който някога е имал на Марс, и макар непрекъснато да се смееше, тогава заплака и едва не събуди другите в спалното помещение. Каза ти да внимаваш с Вооз, после се прибра в бараката си и заспа като къпан.

Писмото, от кратката история нататък беше доказателство за ефективността на тайния наблюдателен екип, състоящ се от Стони Стивънсън и Вуйчо. От този момент нататък нещата, които се знаеха със сигурност бяха отбелязани с фрази като „Стони твърди“, „Ти научи“, „Стони ти каза“, „Ти каза на Стони“ и „Ти и Стони се напихте до козирките онази нощ на стрелбището и решихте, като двама безумци, да...“

Най-важното нещо, което двамата безумци бяха решили, бе, че човекът, който всъщност командваше всичко на Марс е едър, добродушен, усмихнат мъж с мек, гърлен тенор, който винаги ходеше с голямото си куче. Този мъж и кучето му, според писмото до Вуйчо, се срещаше

тайно с истинските командващи на Армията на Марс по веднъж на всеки стотина дни.

В писмото не пишеше нищо за това, защото авторът му не знаеше нищо повече, но името на мъжа беше Уинстън Найлс Румфорд, а на кучето – Казак, кучето от космоса. Появяването им на Марс беше редовно. Тъй като бяха хроно-синкластично инфундибулумирани, появата на Румфорд и Казак бе също толкова предсказуема, колкото и появянето на Халеевата комета. Материализираха се на Марс по веднъж на всеки сто и единайсет дни.

Както пишеше по-нататък в писмото: 155. Според Стони, този едър тип и кучето му се появявали на сбирките и просто замайвали главите на всички. Бил голям чаровник и когато срещата свършела, всички се мъчели да мислят като него. Всички идеи, които имал някой, всъщност били негови. Просто се усмихвал непрекъснато, говорел ли говорел с приятния си глас и всички си тръгвали с нови идеи в главите. След това участниците в срещите разпространявали тези идеи като свои. Луд бил по играта немски батбол. Никой не знаел как му е името. Ако се случело някой да го попита, той само се смеел. Обикновено носел униформата на Парашутно десантните части, но парашутистите се кълнели, че никога не го били виждали другаде, освен на тези тайни срещи.

156. Вуйчо, стари приятелю – продължаваше писмото, – всеки път, когато ти и Стони откриете нещо ново, добавяйте го към това писмо. Крий го добре и всеки път, когато променяш скривалището, казвай на Стони къде го оставяш. По този начин дори и да те изпратят в болницата, за да прочистят паметта ти, Стони ще ти каже къде да отидеш, за да си я възстановиш.

157. Вуйчо, знаеш ли какво те крепи? Крепи те това, че имаш партньорка и дете. Никой на Марс няма нито едното, нито другото. Името на партньорката ти е Бе. Тя е инструкторка в школата за дишане „Шлиман“ във Феба. Името на сина ти е Хроно. Той живее в основното училище във Феба. Според Стони Стивънсън, Хроно е най-добрият играч на немски батбол в училището. Както всички други на Марс, Бе и Хроно са се научили да се справят с всичко съвсем сами. Не тъгуват за теб. Никога не мислят за теб. Но ти трябва да им докажеш, че се нуждаят от теб много сериозно.

158. Вуйчо, безумен кучи сине, обичам те! Страхотен си! Когато успееш да събереш малкото си семейство на едно място, отмъкни някой

космически кораб и отлети някъде, където е спокойно и красиво, някъде, където няма да се налага непрекъснато да гълташ хапчета, за да живееш. Вземи със себе си и Стони. И когато се установите, всички вие отделете много време, за да разберете защо този, който е направил всичко, го е направил.

На Вуйчо му оставаше да прочете само подписа.

Подписът беше на отделен лист.

Преди да го погледне, Вуйчо се опита да си представи външния вид и характера на автора. Авторът беше безстрашен. Толкова обичаше истината, че бе готов да изтърпи всякаква болка, само и само да увеличи запасите си от нея. Превъзхождаше Вуйчо и Стони. Наблюдаваше и записваше нелегалните им дейности с любов, безпристрастност и добронамереност.

Вуйчо си представи автора като чудесен възрастен мъж с бяла брада и телосложение на ковач.

След това отгърна на страницата с подписа.

Оставам искрено твой... пишеше над него.

Самият подпис изпълваше почти целия лист. Състоеше се от пет букви, високи по двайсетина сантиметра и дебели по два. Буквите бяха написани неумело, размазано, със замаха на дете от детската градина.

Ето какъв беше подписът:

ВУЙЧО

Подписът беше на Вуйчо.

Вуйчо беше героят, написал писмото.

Вуйчо беше написал писмото до себе си, преди да отиде да прочистят паметта му. Това бе литература в най-хубавия смисъл на думата, защото тя правеше Вуйчо смел, бдителен и тайно свободен. Тя го превърна в герой в собствените му очи в много трудно за него време.

Вуйчо не знаеше, че човекът, когото бе удушил край стълба, беше най-добрия му приятел Стони Стивънсън. Ако знаеше, можеше да се самоубие. Но съдбата му спести този ужасен факт в продължение на много години.

Когато се върна в бараката си, там дрънкаха и стържеха ножове и щикове. Всеки точеше по някакво острие. И всички се усмихваха с особени овчи усмивки. Тези усмивки говореха за овце, които при

определени обстоятелства можеха с радост да извършат убийство.

Бе получена заповед, според която полкът трябваше по най-бързия начин да се отправи към космическите си кораби.

Войната срещу Земята започваше.

Предните отряди на Марсианските имперски командоси вече бяха унищожили съоръженията на земяните върху земната луна. Ракетните батареи на командосите, стрелящи от Луната, показваха на всички по-големи градове какъв е вкусът на Ада.

И подобно на вечерна музика за тези, които опитваха този вкус, Марсианските радиостанции излъчваха към Земята следното послание:

Кафяви хора, бели хора, жълти хора – предайте се или ще умрете.

Кафяви хора, бели хора, жълти хора – предайте се или ще умрете.

ГЛАВА ШЕСТА ДЕЗЕРТЬОР ПО ВРЕМЕ НА ВОЙНА

„Не мога да разбера защо немският батбол не е част, може би ключова част, от Олимпийските игри.“

Уинстън Найлс Румфорд

От казармените помещения до равнината, в която бе разположен ударният флот, имаше шест мили разстояние. И пътят минаваше през северозападния ъгъл на Феба – единственият град на Марс.

Населението на Феба, във върховите си моменти, както пишеше в „Джобната история на Марс“ на Уинстън Найлс Румфорд, достигаше осемдесет и пет хиляди души. Всеки човек и всяка постройка в града бяха посветени на войната. Голямата част от работниците се контролираха, както и войниците, с помощта на антени в черепите.

Сега ротата на Вуйчо маршируваше през северозападния ъгъл на Феба, някъде към средата на полка, отправил се към космическия флот. Бе решено, че е безсмислено войниците да бъдат принуждавани да се движат в стройни редици с помощта на антените. Вече и без това ги бе обзела треската на войната.

Пееха, докато маршируваха и стоманените подметки на ботушите им удряха здраво по желязната улица. Песента им бе кървава:

Терор, смърт и ликвидация –
Хът, тъп, тръп, фо.
Ще сполетят всяка земна нация!
Хът, тъп, тръп, фо.
Земята в огън, и вериги!
Хът, тъп, тръп, фо.
Прекърши духа и, черепа пръсни и!
Хът, тъп, тръп, фо.
Письци! Тъп, тръп, фо!
Кървища! Тъп, тръп, фо!
Умри! Тъп, тръп, фо!
Прокълни я-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-!

Фабриците във Феба все още работеха под пълна пара. Никой не се разхождаше по улиците, за да гледа как минават пеещите герои.

Прозорците примигваха, когато зад стъклата им се палеха и гасяха ослепителни горелки. Една врата бълваше димяща жълта светлина, защото вътре се лееше метал. Писъците на режешите машини пронизваха пента на войниците.

Три летящи чинии на разузнаването се плъзнаха ниско над града, издавайки чаровни гукащи звуци, като пеещи пумпали. „Гу-у-у, г-у-у-у“ сякаш чуруликаха те, когато отлетяха по полегатия си курс и повърхността на Марс потъна надолу под тях. За време, колкото две поклащания на агнешка опашчица, те останаха да блещукат във вечния Космос.

Терор, смърт и ликвидация – пееха войниците.

Но един от тях само мърдаше устни, без да издава звук. Това беше Вуйчо.

Вуйчо се намираше в предпоследната редица на ротата си.

Вооз беше непосредствено зад него и погледът му предизвикваше сърбежи в тила му. Освен това Вооз и Вуйчо бяха свързани като сиаемски близнаци от дългата цев на дванайсетмилиметровата обсадна минохвъргачка, която носеха на раменете си.

– Кървища! Тъп, тръп, фо! – пееха войниците – Умри! Тъп, тръп, фо! Прокълни я-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а-а!

– Вуйчо, стари приятелю – обади се Вооз.

– Какво има, стари приятелю? – отвърна Вуйчо разсеяно. Отгоре на целия хаос на бойното си снаряжение той държеше заредена ръчна граната. Предпазителят и беше изтеглен. За да избухне след три секунди, бе достатъчно само да я пусне от ръката си.

– Уредил съм добра задача за нас двамата, стари приятелю – каза Вооз. – Добрият стар Вооз, той се грижи за старите си приятели си, нали?

– Така е, приятелю – съгласи се Вуйчо.

Вооз бе уредил той и Вуйчо по време на нападението да бъдат на борда на интендантския кораб на ротата. Този кораб, въпреки че поради някакво недоразумение щеше да пренася цевта на обсадната минохвъргачка, по принцип не беше боен. Бе предназначен само за двама души, а останалото пространство беше запълнено с бонбонки, спортни пособия, музикални записи, консервирани хамбургери, игри със зарчета и пионки, кислородни таблетки, безалкохолни напитки, Библии, листа за писане, комплекти за бръснене, дъски за гладене и други опори на високия боен дух.

– Това е добре за начало, нали стари приятелю? Качваме се на интендантския кораб.

– Така е, имаме късмет, стари приятелю – съгласи се Вуйчо. Току-що бе пуснал ръчната граната в отвора на един канал. От гърлото му изригна огън и се разнесе гръм.

Войниците се хвърлиха по очи на улицата. Вооз, като техен истински командващ, първи надигна глава. Видя, че от канала излиза дим и предположи, че е избухнал насъбрал се в него газ.

Вооз мушна ръката си в джоба и натисна един бутон, който подаде на ротата сигнал, че трябва да се изправи отново.

Вооз също се изправи с останалите.

– Дявол да го вземе, приятелю! – изруга той. – Предполагам, че това беше кръщението ни с огън.

После вдигна своя край на цевта на минохвъргачката.

Нямаше кой да вдигне другия.

Вуйчо бе тръгнал да търси жена си, сина си и най-добрия си приятел.

Вуйчо бе прехвърлил билото на хълма на плоския, плоския, плоския Марс.

Синът, който търсеше Вуйчо, се наричаше Хроно.

По земни изчисления Хроно беше на осем години.

Бе кръстен на името на месеца, в който бе роден. Марсианската година се делеше на двацет и един месеца, дванайсет от които с по трийсет дни и девет – с по трийсет и един. Имената им бяха януари, февруари, март, април, май, юни, юли, август, септември, октомври, ноември, декември, уинстън, найлс, румфорд, казак, нюпорт, хроно, синкластичен, инфундибулум и сало.

Стихче за по-лесно запомняне:

С по трийсет дни са сало, найлс, юни и септември,
Уинстън, хроно, казак и ноември,
Април, румфорд, нюпорт и инфундибулум също.
А останалите, бебче сладко,
С трийсет и един са, казано накратко.

Месецът сало бе наречен така на името на едно същество от Титан, което Уинстън Найлс Румфорд познаваше. Титан, разбира се, е една много приятна луна на Сатурн.

Сало, приятелят на Румфорд на Титан беше пратеник от друга галактика, принуден да кацне там поради повреда в енергийната система

на космическия си кораб. Очакваше да получи резервни части.

Очакваше търпеливо вече двеста хиляди години.

Корабът му, а също и цялата военна машина на Марс, получаваха енергия благодарение на едно явление, известно като УВДБ или Универсална воля да бъдеш. УВДБ е това, което създава вселени от нищото, което кара нищото непрекъснато да желае да бъде нещо.

Много земяни са щастливи, че на планетата им няма УВДБ.

Едно популярно стихче:

Намери Уили У, В-е, Д-е, Б-е
 Добави дъвка, о-ле-ле!
 Но космическите ни игри
 Не струват и по пет пари –
 Горкичкият Уили се сдоби
 С шест Млечни пътя, о, уви.

Синът на Вуйчо, Хроно, беше осемгодишен и играеше чудесно играта, наречена „немски батбол“. Не го интересуваше нищо друго, освен немския батбол. Това бе главният спорт на Марс – в училището, в Амията на Марс, в зоните за почивка на работниците.

Тъй като на Марс имаше само петдесет и две деца, беше достатъчно и единственото училище в центъра на Феба. Никое от петдесетте и две деца не беше заченато на Марс. Всички бяха заченати или на Земята или в космическите кораби, докарващи доброволци.

Децата учеха много малко неща в това училище, защото обществото на Марс нямаше особена нужда от тях. През по-голямата част от времето те играеха немски батбол.

Немският батбол се играе с мека топка, голяма колкото едър пьпеш. Тя е направена така, че да отскача колкото десетлитрова широкопола шапка, пълна с дъждовна вода. Играта донякъде прилича на бейзбол – един играч изпраща топката в противниковото поле и тича по страничната линия между така наречените бази, докато останалите се опитват да я уловят и да му попречат. В немския батбол има само три бази – първа, втора и дом. Топката не се подхвърля на играча, за да я запрати в противниковото поле, а той я поставя на единия си юмрук и я удря с другия. Ако някой от останалите успее да го удари с топката, докато тича между базите, той излиза от игра и трябва да напусне полето незабавно.

Човекът, отговорен за голямата популярност на немския батбол на

Марс беше, разбира се, Уинстън Найлс Румфорд, който бе отговорен и за всичко останало на планетата.

В книгата си „Уинстън Найлс Румфорд, Бенджамин Франклин и Леонардо да Винчи“ Хауърд У. Самс доказва, че немският батбол е бил единственият колективен спорт, познат на Румфорд, когато е бил дете. Самс доказва освен това, че Румфорд е бил научен да играе немски батбол от гувернантката си, мис Джойс Макензи.

В детските години на Румфорд, прекарани в Нюпорт, един отбор състоящ се от Румфорд, мис Макензи и Ърл Монкрийф, иконом, редовно е играел срещу друг отбор, състоящ се от Уатанаме Уатару, градинаря-японец, Бевърли Джун Уатару – неговата дъщеря и Едуард Сюърд Дарлингтън – малоумния коняр. Отборът на Румфорд неизменно побеждавал.

Вуйчо, единственият дезертър от Армията на Марс, приклепна за пъхтян зад една тюркоазена канара и започна да наблюдава децата, играещи немски батбол на желязното игрище. Зад канарата, прикрила Вуйчо, беше и велосипедът, който той бе откраднал от стойката за велосипеди пред една фабрика за противогози. Вуйчо не знаеше кое дете е неговият син, кое дете е Хроно.

Плановете му бяха мъгляви. Мечтата му беше да намери жена си, сина си и приятеля си, да открадне космически кораб и да отлетят на някое място, където биха могли да заживеят щастливо.

– Ей, Хроно! – извика едно дете на игрището. – Ти си на ред!

Вуйчо надникна иззад камъка. Момчето, което отиваше към мястото за удряне на топката, трябваше да е Хроно, неговият син.

Хроно, синът на Вуйчо, застана на базата за удряне.

Беше дребен за възрастта си, но раменете му бяха изненадващо мъжки. Косата на детето беше мастилено черна и чуплива – къдриците му се виеха в буйна вихрушка, обратно на часовниковата стрелка.

Момчето беше левичар. Закрепи топката върху десния си юмрук и се приготви да я удари с левия.

Очите му бяха като на баща му – дълбоко връзани и блестящи под стрехите на черните вежди. Блестяха с несподелен гняв.

Тези гневни очи се стрелнаха насам, после нататък. Движението им смути играчите, накара ги да се отдръпнат от местата си, накара ги да мислят, че глупавата топка ще полети право към тях със страхотна скорост, че ще ги размаже на терена, ако дръзнеха да се изпречат на пътя и.

Безпокойството, предизвикано от момчето с топката се предаде и на учителката. Тя стоеше на традиционното място за рефера в немския батбол, между първа и втора база. Беше немощна стара дама на име Изабел Фенстърмейкър. Беше на седемдесет и три и преди да прочистят паметта и членуваше в Свидетелите на Йехова. Беше упоена и отвлечена, докато се мъчеше да продаде най-новия брой на „Наблюдателница“ на един марсиански агент в Дюлът.

– Хроно – каза тя, – това е само игра, не забравяй!

Небето изведнъж потъмня заради една формация летящи чинии – кървавочервените кораби на марсианските парашутни десантчици. Обединеното гукане на корабите представляваше мелодичен тътен, който накара стъклата на училищната сграда да затреперят.

Но, знаейки какво значение придава Хроно на немския батбол, когато е негов ред да бие, нито едно дете не погледна към небето.

След като докара играчите и мис Фенстърмейкър почти до нервна криза, младият Хроно остави топката до крака си, извади от джоба си едно парченце метална лента, което му беше талисман, целуна го и отново го прибра.

След това рязко удари топката – пуф – и хукна да обикаля базите.

Мис Фенстърмейкър и играчите се отдръпнаха от топката, сякаш беше нажежено до червено гюле. Когато най-накрая тя спря от самосебеси, всички играчи се спуснаха към нея с някаква театрална непохватност. Очевидно целта им беше да не го ударят с нея, да не го извадят от играта. Негласно те искаха да увеличат славата на Хроно, като играеха ролята на безпомощни противници.

Без съмнение Хроно беше най-прослаvenото нещо на Марс и славата на другите деца идеше от връзката им с него. Биха направили всичко, за да увеличат тази слава.

Младият Хроно спря на последната база сред облак ръжда.

Един играч изпрати топката към него – твърде късно, твърде късно. Играчът театрално прокле късмета си.

Младият Хроно се изправи, изтупа се от прахоляка и отново целуна талисмана си, в знак на благодарност за поредния успех. Той твърдо вярваше, че цялото му умение се дължи единствено на него – както съучениците му, както и мис Фенстърмейкър, само че тайно.

Историята на този талисман е следната:

Един ден мис Фенстърмейкър заведе учениците на учебно наблюдение в една фабрика за огнехвъргачки. Директорът на фабриката разказа на децата за всички технологични процеси при производството на

огнехвъргачки и изказа надеждата, че някои от тях, когато пораснат, ще отидат да работят при него. В края на обиколката, когато се намираха в опаковъчния цех, глезенът на директора се оплете в една навита стоманена лента от тези, които използваша за стягане на опакованите огнехвъргачки. Ръбовете на лентата бяха неизгладени, защото беше произведена от небрежен работник в същата фабрика. Докато се освободи, директорът одраска глезена си и скъса панталоните си. И тогава направи пред учениците първата наистина разбираема за тях демонстрация, която виждаха през този ден. Съвсем разбираемо той се ядоса на лентата.

Започна да я тъпче.

Когато тя отново се оплете в краката му, той я сграбчи и я начупи на малки парченца, по десет сантиметра всяко.

Децата разбраха, развълнуваха се, почувстваха се удовлетворени. И когато напуснаха опаковъчния цех, Хроно взе едно от десетсантиметровите парченца и го прибра в джоба си. То се различаваше от останалите, защото в него бяха пробити две дупки.

Това беше талисманът му. Той се превърна в част от него, беше му като дясна ръка. Нервната му система, така да се каже, се разшири и обхвана и парчето метал. Докосвайки го, все едно че докосваш Хроно.

Вуйчо, дезертърът, се изправи зад тюркоазената канара и влезе енергично и тържествено в училищния двор. Бе махнал всички отличителни знаци от униформата си. Това му придаваше доста официален, враждебен вид, без непременно да го обвързва с някоя институция. От цялата си екипировка бе запазил само един дълъг нож, карабина „Маузер“ с единичен изстрел и ръчна граната. Тези три оръжия остави зад канарата при откраднатия велосипед.

Вуйчо се приближи до мис Фенстърмейкър. Каза и, че трябва да разговаря с младия Хроно на четири очи във връзка с официално разследване. Не и каза, че е баща на момчето. Да си баща не ти даваше никакви права. Да си официален следовател ти даваше право на всичко, което ти хрумне да поискаш.

Горката мис Фенстърмейкър лесно се заблуди. Тя се съгласи Вуйчо да разпита момчето в собствения и кабинет.

Кабинетът и бе пълен с непроверени ученически съчинения, някои от които бяха изостанали отпреди пет години. Тя не можеше да смогне да ги провери – дотолкова, че обяви мораториум върху всякакви ученически съчинения, докато не постави оценки на старите. Някои от купчините тетрадки се бяха съборили, превръщайки се глетчери, пунавали

пипала под бюрото и, в коридорчето, в персоналната и тоалетна.

Имаше и отворен шкаф с две чекмеджета, в който тя държеше колекцията си от минерали.

Никой не си бе направил труда да проучи по обстойно мис Фенстърмейкър. Никой не се интересуваше от такива неща. Тя имаше учителски сертификат от щата Минесота, САЩ, Земя, Слънчева система, Млечен път и това бе напълно достатъчно.

За да разговаря със сина си Хроно, Вуйчо седна зад бюрото, а момчето остана право пред него. Такова беше желанието на Хроно.

Докато обмисляше какво да каже, Вуйчо разсеяно отвори чекмеджетата на бюрото и видя, че те също са пълни с камъни.

Младият Хроно беше умен и враждебно настроен, така че първи намисли какво да каже.

– Тъпотия.

– Какво? – попита Вуйчо.

– Каквото и да кажеш, ще бъде тъпотия – отвърна осемгодишният.

– Кое те кара да мислиш така?

– Всичко, което говорят всички, е тъпотия – заяви Хроно. – И изобщо, какво те интересува какво мисля? Когато стана на четиринайсет, ще сложите в главата ми нещо и ще мисля така, както искате вие.

Имаше предвид факта, че антените не се поставяха в главите на децата, докато не навършат четиринайсет години. Това бе въпрос на големина на черепа. Когато едно дете навършеше четиринайсет, го изпращаха в болницата, за да бъде подложено на операцията. Обръсваха косата му, а сестрите и лекарите му подхвърляха закачки по повод порастването му. Преди детето да бъде закарано в операционната, го питаха какъв сладолед обича. Когато се събудеше след това, пред себе си виждаше голяма купа от същия – с лешници, шоколадов, мелба... всякакъв.

– И майка ти ли говори тъпотии? – попита Вуйчо.

– Да, откакто се върна последния път от болницата – отвърна Хроно.

– Ами баща ти? – попита Вуйчо.

– Не знам нищо за него – каза Хроно. – Пет пари не давам. И той е пълен с тъпотии, както и всеки друг.

– Има ли някой, който да не е? – попита Вуйчо.

– Аз не съм – отвърна Хроно. – Единствено аз.

– Приближи се – нареди Вуйчо.

– Защо? – попита Хроно.

– Защото искам да ти прошепна нещо много важно.

– Съмнявам се – каза Хроно.

Вуйчо стана от бюрото, заобиколи го, застана до момчето и прошепна в ухото му:

– Аз съм твоят баща, момче!

Когато произнесе тези думи, сърцето му заработи като алармена система против крадци.

Хроно остана невъзмутим.

– Е, и? – попита той ледено. Досега не му бяха казвали нищо, не бе виждал никакъв пример, от който да стигне до заключението, че в живота бащата е нещо много съществено. На Марс тази дума не носеше никакъв емоционален заряд.

– Дойдох да те взема – обясни Вуйчо. – По някакъв начин ще те измъкна оттук.

Той леко разтърси момчето, опитвайки се да поне малко да го развълнува.

Хроно отдели ръката на баща си от рамото си, сякаш беше пиявица.

– И защо?

– За да живеем! – отговори Вуйчо.

Момчето огледа баща си с безразличие, като търсеше поне една разумна причина, за да свърже съдбата си с него. Извади талисмана от джоба си и го потри между дланите си.

Въображаемата сила, която доби от парчето метал му вдъхна достатъчно увереност, за да не вярва на никого, да продължава и занапред, както досега – ядосан и сам.

– Аз живея и без това – каза той. – Върви по дяволите.

Вуйчо направи крачка назад. Ъглите на устата му увиснаха.

– Да вървя по дяволите? – прошепна той.

– На всички казвам да вървят по дяволите – обясни момчето. Опитваше се да бъде мило, но усилието го умори почти веднага. – Мога ли сега да изляза, за да продължа играта си?

– Казваш на собствения си баща да върви по дяволите? – промърмори Вуйчо. Въпросът отекна някъде в недокоснатите дълбини на собствената му памет, където все още се таяха спомени за собственото му странно детство. Детството си бе прекарал в мечти най-накрая да види и заобича един баща, който не искаше да види него и не искаше да бъде обичан.

– Аз... дезертирах от армията, за да дойда тук... за да те намеря – каза Вуйчо.

За миг в очите на момчето проблесна интерес, после умря.

– Ще те пипнат – предупреди то. – Залавят всички.
– Ще открадна космически кораб – продължи Вуйчо. – Ти, майка ти и аз ще се качим на него и ще отлетим отгук!

– Къде?

– На някое хубаво място – отговори Вуйчо.

– Разкажи ми за това някое място – каза Хроно.

– Не знам, ще трябва да го потърсим.

Хроно поклати глава жалостиво.

– Съжалявам – каза той. – Не мисля, че знаеш за какво говориш. За ради теб ще убият много хора.

– Искаш да останеш тук ли?

– Тук съм си добре – отвърна Хроно. – А сега мога ли да изляза, за да довърша играта си?

Вуйчо се разплака.

Плачът му ужаси момчето. Никога по-рано не беше виждало мъж да плаче. Самият Хроно никога не плачеше.

– Излизам навън да играя! – извика той побеснял и хукна от кабинета.

Вуйчо отиде до прозореца и погледна към железното игрище. Отборът на младия Хроно бе излязъл на терена. Самият Хроно се присъедини към съотборниците си и застана срещу играча с топката, който бе с гръб към Вуйчо.

Хроно целуна талисмана си и го прибра в джоба.

– Спокойно, момчета – извика той с дрезгав глас. – Хайде, елате да го убием!

Партньорката на Вуйчо, майката на младия Хроно, бе инструкторка в школата „Шлиман“ и обучаваше новопристигналите да дишат. Техниката на дишане „Шлиман“, разбира се, даваше възможност на човешките същества да оцеляват във вакуум или в неподходяща атмосфера без да използват шлемове и други затрудняващи движенията апарати.

В същността си тя се основава на вземане на хапчета, богати на кислород. Кръвният поток поема този кислород през стените на тънките черва, вместо през белите дробове. На Марс тези таблетки официално бяха известни като Боен дихателен порцион, но всички ги наричаха просто „хапчета“.

Дихателната система „Шлиман“ се използва в най-простия си вид при неотровна, но безполезна за човека атмосфера, като тази на Марс. Дишащият продължава да поема газовете от атмосферата както

обикновено, въпреки че сред тях няма кислород. Просто не трябва да забравя редовно да си взема хапчето.

Школата, в която беше инструктор партньорката на Вуйчо, обучаваше курсистите си в по-сложните техники на дишане във вакуум или в отровна среда. Това изискваше не само редовно вземане на хапчето, но също така да запушваш ушите и носа си и да държиш устата си затворена. Всеки опит да заговориш или вдишаш би довел до вътрешни кръвоизливи и може би смърт.

Партньорката на Вуйчо бе една от шестте инструкторки в школата за дишане „Шлиман“. Помещението, в което водеше занятията си, представляваше гола стая без прозорци, с площ около десет квадратни метра. Покрай стените бяха подредени пейки.

На маса в средата бе поставена купа с кислородни таблетки, купа със запушалки за уши и нос, руло залепваща лента, ножица и малък магнетофон. Предназначението на магнетофона беше да свири музика през дългите часове, когато нямаше какво да се прави, освен да се седи и търпеливо да се чака природата да свърши своето.

Сега беше настъпил точно такъв период. Курсистите току-що бяха получили своите дози кислород. Сега трябваше да седят тихо на пейките покрай стените, да слушат музика и да чакат хапчетата да достигнат до тънките им черва. Мелодията, която се чуваше, бе записана наскоро, нелегално, от земна радиостанция. На Земята тя беше голям хит – трио, композирано за момче, момиче и църковни камбани. Наричаше се „Бог е нашият вътрешнопространствен оформител“. Момчето и момичето се редуваха да пеят стиховете от текста. Гласовете им се сливаха хармонично на припевите.

Църковните камбани кънтяха и звънтяха, когато в песента се споменеше нещо с религиозна същност.

Имаше седемнайсет курсисти. Всички до един бяха облечени само в наскоро зачислените им, зелени като лишеи долни гащи. Причината да бъдат съблечени се състоеше в това, че инструкторката им трябваше да има възможност да следи с поглед външните реакции на телата им при изпълнението на техниката „Шлиман“.

Курсистите съвсем скоро бяха преминали третирането за амнезия и монтирането на антени в „Централната възстановителна болница“.

Главите им бяха обръснати и всеки от тях имаше залепваща лента, която започваше в горния край на главата и достигаше до тила. Тези ленти показваха къде са били поставени антените.

Погледите на курсистите бяха също толкова празни, колкото

прозорците на изоставена фабрика за текстил.

Такива бяха и очите на инструкторката, защото нейната памет също бе прочистена наскоро. Когато я изписаха от болницата, те и казаха как и е името, къде живее и как да преподава техниката на дишане – това беше почти цялата информация, която получи. Казаха и и още нещо – че има осемгодишен син на име Хроно, когото може да посещава в училището му във вторник вечер, ако желае.

Инструкторката, майката на Хроно, партньорката на Вуйчо, се казваше Бе. Беше облечена със зелен като лишей анцуг, бели кецове, а на врата и висяха свирка на верижка и стетоскоп.

Името и бе изписано като ребус върху предната горна част на анцуга и.

Тя погледна часовника на стената. Беше минало достатъчно време, за да може и най-бавната храносмилателна система да пренесе хапчето в малките черва. Бе стана, изключи магнетофона и наду свирката.

– Равнис! – изкомандва тя.

Курсистите все още не бяха преминали през основното военно обучение, така че не умееха да се подравняват съвършено. Затова на пода бяха нарисувани квадратчета, в които трябваше да застават, за да могат да оформят приятни за окото редове и колони.

Започна нещо като детска игра, при която по двама, трима курсисти с празни погледи се стремяха да застанат в едно и също квадратче. След време всеки застана в своето.

– Така – каза Бе. – Сега вземете запушалки и запушете носовите и ушите си, моля.

Курсистите държаха запушалките в стиснатите си юмруци. Запушиха носовите и ушите си. Бе премина покрай всеки от тях, за да се увери, че са го направили както трябва.

– Добре – кимна тя, след като свърши проверката си. – Много добре. – Взе от масата рулото залепваща лента. – Сега ще ви докажа, че не е необходимо да използвате дробовите си, ако сте глътнали Бойния дихателен порцион или, както скоро ще го наричат в армията – хапчето.

Тя тръгна през редиците и отрязвайки парчета лента, започна да залепва устите им. Никой не възропта. Когато свърши, никой от тях нямаше подходящо отверстие, през което да произнесе възражението си.

Бе погледна часовника и отново пусна магнетофона. През следващите двадесет минути нямаше да има какво да прави, освен да наблюдава промените в цвета на голите тела на курсистите си и мъртвешките спазми в ненужните им и запечатани бели дробове. В идеалния случай

телата най-напред щяха да посинеят, после да почервенеят и след това отново да възвърнат естествения си цвят, а гръдните кошове щяха да се затресат отчаяно, да се откажат и да се успокоят.

След като минеше това двадесетминутно изпитание, всеки курсист щеше да знае колко ненужни са белите дробове. В идеалния случай всеки от тях щеше да добие такава увереност в себе си и кислородните таблетки, че когато обучението му завършеше, щеше да е готов да скочи от космически кораб на земната луна или на дъното на някой земен океан, без и за миг да се замисли в какво точно скача.

Бе седна на една от пейките.

Около хубавите и очи имаше тъмни кръгове. Бяха се появили след като излезе от болницата и с всеки изминат ден добиваха все по-мрачен вид. А там и бяха обещали, че с всеки изминат ден ще става все по-спокойна и добра в работата си. Казаха и също така, че ако поради някакво недоразумение това не се окаже точно така, трябва да им се обади и да потърси помощ.

– Всички ние понякога се нуждаем от помощ – обясни и доктор Морис Н. Касъл. – В това няма нищо срамно. Някой ден може да се наложи аз да потърся вашата помощ, Бе, и не бих се поколебал да го направя.

Бяха я изпратили в болницата, след като показва на своя ръководител следното стихотворение, което написа за дихателната техника „Шлиман“:

Ти всеки спомен забрави за въздух и мъгла,
Вентилите им затвори
И гърло отсега стегни – като скъпернишка ръка.
Живота вътре в теб
Да диша остави – не го прави, не вдишвай ти,
То само слабите крепя.
А щом във космоса мъртвешки полетиш,
Помни – не говори
И ако в радост или скръб се унесеш,
Кажи го със сълзи.
На сърцето и душата в теб
Дай атмосферата, дай своя глас,
Че всеки остров е от нас,
Във цял безмълвен космос.
Да, всеки остров е от нас – и дом, и крепост.

Бе, която беше изпратена в болницата заради написването на това стихотворение, имаше волево лице – с високи скули, надменно. Удивително приличаше на индиански войн. Но който и да кажеше това, веднага трябваше да добави, че въпреки всичко бе много красива.

На вратата и рязко се почука. Тя отвори.

– Да?

В пустия коридор стоеше един зачервен и потен мъж в униформа. Униформата нямаше отличителни знаци. На гърба на мъжа висеше пушка. Очите му бяха хлътнали и се оглеждаха предпазливо.

– Вестител – каза той. – Съобщение за Бе.

– Аз съм Бе – отвърна тя смутено.

Вестителят я огледа от горе до долу, накара я да се почувства гола. Тялото му излъчваше топлина и тази топлина я обгърна до задушаване.

– Познаваш ли ме? – прошепна той.

– Не – отвърна тя.

Въпросът му донякъде я успокои. Очевидно и преди беше имала работа с този човек. В такъв случай той и посещенията му са били нещо нормално, но в болницата тя беше забравила всичко това.

– И аз не те помня – прошепна мъжът.

– Аз бях в болницата – обясни тя. – Наложил се да изчистят паметта ми.

– Шепни! – каза той рязко.

– Какво? – попита Бе.

– Казах да шепнеш!

– Извинете! – смути се тя. Изглежда този функционер настояваше винаги да му се говори шепнешком поради някаква причина. – Толкова много неща съм забравила!

– Всички сме забравили! – прошепна той ядосано и отново се огледа наляво и надясно по коридора. – Ти си майка на Хроно, нали?

– Да – отвърна тя.

Сега странният вестител насочи погледа си към нея. Той дишаше дълбоко, въздишаше, мръщеше се и често мигаше.

– Какво е съобщението?

– Ето какво. Аз съм бащата на Хроно. Дезертирах от армията. Името ми е Вуйчо. Ще намеря някакъв начин ти, аз, Хроно и най-добрия ми приятел да се махнем оттук. Още не знам как, но трябва да си готова да тръгнеш във всеки момент. – Той и подаде ръчна граната. – Скрый това някъде. Може да ти потрябва, когато му дойде времето.

Откъм приемната в далечния край на коридора се разнесоха

ядосани викове.

– Но той каза, че носи поверителни вест! – изкрещя възбудено един глас.

– Поверителни вест! друг път! – обади се друг. – Той е дезертър във време на война! При кого дойде тук?

– Не знам, не спомена. Каза, че било строго поверително!

Чу се свирка.

– Шестима да дойдат с мен! Ще претърсим всичко стая по стая. Останалите да обкръжат сградата отвън!

Вуйчо избута Бе и ръчната и граната обратно в стаята. Свали пушката и я насочи към курсистите със запушени усти, уши и носове.

– Едно помръдване, едно необмислено движение – каза той – и всичките сте мъртви!

Курсистите, седнали вдървено на пейките, не реагираха по никакъв начин.

Бяха бледосини.

Гръдните им кошове се тресяха.

Всички сетива на тези хора бяха насочени към малките, даряващи живот хапчета, които се разтваряха в стомасите им.

– Къде мога да се скрия? – попита Вуйчо. – Как мога да изляза от тук?

Не бе нужно Бе да отговаря. Нямахше къде да се скрие. Нямахше как да излезе навън, освен по коридора.

Можеше да направи само едно нещо и Вуйчо го направи – съблече се по зелените си гащи с цвят на лишей, скри пушката си под една пейка, запуши ноздрите и ушите си, сложи лепенка на устата си и седна между курсистите.

Главата му беше обръсната като техните. И той като тях на тила си имаше лепенка. Беше толкова лош войник, че лекарите бяха отворили черепа му отново, за да проверят дали антената му не е повредена.

Бе огледа стаята, изпаднала в някакво вцепенено спокойствие. Държеше гранатата, която и бе дал Вуйчо, сякаш беше ваза със съвършена роза. След това отиде до мястото, където Вуйчо бе оставил пушката си и сложи гранатата до нея – сложи я внимателно, изпълнена с уважение към чуждата собственост.

После се върна на поста си край масата.

Нито се вираше във Вуйчо, нито погледът и го отбягваше. Както и бяха казали в болницата, тя беше много, много болна и отново би

станала много, много болна, ако не ангажира ума си единствено със своята работа и не остави другите хора да се тревожат и да мислят. Трябваше да пази спокойствието си на всяка цена.

Шумните хора, които проверяваха стаите една по една, приближаваха бавно.

Бе отказа да се безпокои за каквото и да било. Вуйчо, сядайки сред курсистите, се бе превърнал чисто и просто в бройка. Бе го огледа като професионалист и забеляза, че тялото му добива синьозелен, вместо чисто син оттенък. Това би могло да означава, че не е вземал кислородно хапче от няколко часа и в такъв случай съвсем скоро щеше да се строполи на пода.

Да го остави да падне със сигурност би било най-спокойното решение на проблема, а Бе най-много от всичко искаше спокойствие.

Тя не се съмняваше, че Вуйчо е бащата на сина и. Животът бе такъв. Не го помнеше и не си направи труда да го огледа внимателно, за да може да го разпознае следващия път – ако изобщо имаше следващ път. Просто тя нямаше никаква полза от него.

Забеляза, че тялото на Вуйчо сега е добило преобладаващо зелен цвят. Значи диагнозата и беше правилна. Щеше да се строполи всеки миг.

Бе засънува с отворени очи. Засънува едно малко момиченце с колосана бяла рокличка, бели ръкавички, бели обувчици и собствено бяло пони. Бе завиждаше на това момиченце, което беше толкова чистичко.

Чудеше се кое ли е то. Вуйчо се свлече на пода безшумно, отпуснат като чувал със змиорки.

Вуйчо се събуди в койка на космически кораб. Светлините в кабината бяха ослепителни. Започна да крещи, но страхотен главобол го на кара да млъкне.

Изправи се с мъка на крака и се вкопчи като пиян в тръбите, подпиращи койката. Беше сам. Някой отново му бе облякъл униформата.

В началото си помисли, че е бил изстрелян във вечния космос.

След това, обаче, видя, че изходът е отворен и навън се вижда някаква твърда повърхност.

Изтича през вратата на кораба и повърна.

Вдигна насълзените си очи и видя, че още е на Марс или на нещо друго, което много прилича на Марс.

Беше нощ.

Желязната равнина бе покрита с редици космически кораби.

Докато наблюдаваше, една колона от тях, дълга пет мили, се издигна от полето и се понесе мелодично в пространството.

Чу се лай на куче – напомняше звука на масивен, бронзов гонг.

И в нощта се появи самото куче – голямо и страшно като тигър.

– Казак! – извика един мъжки глас в тъмното.

Кучето спря, но не позволи на Вуйчо да отлепи гърба си от стената на кораба, заплашвайки го с дългите си, мокри зъби.

Появи се господарят му, пред когото танцуваше лъч на електрическо фенерче. Когато се приближи на няколко крачки от Вуйчо, постави фенерчето под брадичката си. Контрастиращите сенки накараха лицето му да заприлича на демонско.

– Здравей, Вуйчо! – каза мъжът, угаси фенерчето и направи крачка встрани, така че да го осветяват прожекторите на кораба. Беше едър, леко отпуснат, великолепно самоуверен. Носеше кървавочервената униформа и обувките с квадратни върхове на парашутните десантчици. Не беше въоръжен, ако не се брои малкият офицерски жезъл в черно и златно, дълъг около две педи.

– Отдавна не сме се виждали – отбеляза той. Усмихна се леко, и усните му придобиха формата на V. Говореше с гърлен тенор, напевно.

Вуйчо не си спомняше този човек, но той изглежда го познаваше добре – изпитваше към него топли чувства.

– Кой съм аз, Вуйчо? – попита мъжът весело.

Вуйчо изохка. Това трябва да беше Стони Стивънсън, най-безстрашният, най-добър негов приятел.

– Стони? – прошепна той.

– Стони? – каза мъжът. Засмя се. – О, Боже! Много пъти ми се е искало да съм Стони и още много пъти ще ми се иска.

Изведнъж повърхността под краката им потрепери. Във въздуха се чу свистене. Околните космически кораби се издигнаха нагоре, изчезнаха.

Корабът на Вуйчо сега остана сам. Най-близките други кораби бяха може би на половин миля разстояние.

– Твоят полк тръгва, Вуйчо – поклати глава мъжът, – а ти не си с него. Не се ли срамуваш?

– Кой сте вие?

– Какво значение имат имената във време на война? – попита мъжът. Той постави голямата си длан на рамото му. – О, Вуйчо, Вуйчо, Вуйчо, какви времена преживя!

– Кой ме доведе тук? – попита Вуйчо.

– Военната полиция, благословена да е! – отговори мъжът.

Вуйчо поклати глава. По бузите му започнаха да се стичат сълзи. Беше победен. Сега вече нямаше причина да се крие, дори и в присъствието на човек, който може би имаше власт над живота и смъртта му. По отношение на живота и смъртта горкият Вуйчо беше безразличен.

– Аз... опитах се да събера семейството си – поясни той. – Това е всичко.

– Марс е много лошо място за любов, много лошо място за семейни хора, Вуйчо – заяви мъжът.

Мъжът, разбира се, беше Уинстън Найлс Румфорд. Той беше върховен главнокомандващ на всичко, което съществуваше на Марс. Всъщност не беше парашутен десантник, но можеше да облече всяка униформа, която му се харесаше, без значение през какви изпитания трябваше да преминат другите, за да получат тази привилегия.

– Вуйчо – каза Румфорд, – най-тъжната история за любов, която се надявам някога да чуя, се случи тук на Марс. Искаш ли да я чуеш и ти?

– Имало едно време – започна Румфорд – един мъж, който бил откаран от Земята на Марс с летяща чиния. Той бил доброволец в Армията на Марс и вече носел достойната униформа на подполковник от пехотата. Чувствал се елегантен, тъй като на Земята бил доста онеправдан в духовно отношение и предположил, както обикновено правят духовно онеправданите, че униформата говори хубави неща за него.

Паметта му все още не била заличена и антена не му била инсталирана. Но той бил толкова лоялен марсианец, че му бил поверен космически кораб. Доброволците имат една приказка за подобни мъже... че са кръстили топките си Димос и Фобос... Димос и Фобос са двете луни на Марс.

Този подполковник, който нямал никакво военно образование, преживявал нещо, което на Земята се нарича „откриване на себе си“. Без да осъзнава в какво начинание се е заплел, той давал заповеди на другите доброволци и ги карал да му се подчиняват.

Румфорд вдигна пръст нагоре и Вуйчо с изненада видя, че е съвсем прозрачен.

– Имало една заключена каюта, в която на този мъж било забранено да влиза. Екипажът внимателно му обяснил, че вътре е най-красивата жена, отвеждана някога на Марс и че всеки мъж, който я види, неизбежно ще се влюби в нея. А любовта, обяснили му те, лишава от стойност всеки, освен най-професионалния войник.

Новият подполковник се почувствал обиден от намека, че като войник не е професионалист и започнал да развлича екипажа с разкази за любовните си приключения с най-различни фантастични жени, всички до една оставили сърцето му безразлично. Екипажът продължил да се съмнява и настоявал, че въпреки всичките си похождения, подполковникът никога не е попадал на толкова интелигентна, непристъпна красавица като онази, затворена в каютата.

Външното уважение към подполковника незабелязано било оттеглено. Другите доброволци, почувствали това, също оттеглили своето. Подполковникът, с пищната си униформа, бил накаран да се чувства такъв, какъвто всъщност бил – надут палячо. Начинът да си възвърне уважението на другите не бил изказан гласно, но бил очевиден за всички – трябвало да покори красавицата, затворена в каютата. И той бил напълно готов да направи това, готов до отчаяние...

Но екипажът – продължи Румфорд – не престанал да го предпазва от предполагаемия провал и в края на краищата – от съкрушеното му сърце. А егото му започнало да ври и кипи, да пращи, да пука и гърми.

В офицерската каюткомпания устроили пиянско увеселение. Подполковникът се напил много и започнал да се държи шумно. Отново започнал да се хвали с безсърдечната си похотливост на Земята. И тогава видял, че някой е пуснал на дъното на чашата му ключ от каюта.

Измъкнал се тихомълком, отключил каютата, влязъл и затворил вратата след себе си. Вътре било тъмно, но в главата му светело от алкохола и победата, която възнамерявал да обяви на закуска следващата сутрин.

В тъмнината покорил жената лесно, защото тя била отслабнала от ужас и успокоителни. Съюзът бил безрадостен и не донесъл удовлетворение на никого, освен на Майката природа, в нейния най-груб аспект.

Подполковникът не се чувствал чудесно. Чувствал се окаяно. Глупашки, той запалил лампата, надявайки се в красотата на жената да открие някаква причина да се гордее с бруталността си. – Румфорд кимна тъжно. – Свита върху койката, лежала една доста обикновена жена, прехвърлила трийсетте. Очите и били зачервени, а лицето – подпухнало от плач и отчаяние.

Освен това се оказало, че подполковникът я познава. Това била същата жена, която според предсказанията на един ясновидец, някой ден щяла да му роди дете. Последния път, когато я видял, тя се държала толкова гордо и надменно, а сега била толкова съкрушена, че дори безсърдечният подполковник се трогнал.

И тогава осъзнал това, за което повечето хора никога не си дават сметка – че освен жертва на възмутителната съдба, те са и едни от най-жестоките и агенти. При предишната им среща жената гледала на него като на свиня. Сега, извън всяко съмнение, той доказал, че е точно това.

Както предвидил екипажът, подполковникът завинаги бил унищожен като войник. Бил изцяло погълнат от обърканите стремежи да причинява по-малко, вместо повече болка. Доказателство, че се е справил с положението, би било спечелването на прошката и разбирането на тази жена.

Когато корабът стигнал до Марс, от случайни разговори, дотути в болницата за възстановяване, той научил, че ще отнемат паметта му. Ето защо написал до самия себе си няколко писма, съдържащи нещата, които не искал да забрави. Първото от тях било посветено изцяло на жената, към която се отнесъл толкова лошо.

Потърсил я отново след операцията на паметта си и открил, че тя няма спомен за него. И не само това – жемата била бременна, носела неговото дете. И тогава негов проблем станало да спечели любовта и, а с това и любовта на детето.

И той се опитал да го направи, Вуйчо. Не веднъж, а множество пъти. И винаги търпял поражения. Но това си останал главният проблем в живота му – може би защото сам той произлизал от разбито семейство.

Търпял поражения заради незлобливото безразличие на жената и заради психиатричната система, която въздигала благородния здрав разум в идеал за Марс. Всеки път, когато успявал да пробуди нещичко у партньорката си, безчувствената психиатрия отново я превръщала в пълноценен гражданин.

Както мъжът, така и жената били чести пациенти на съответните районни болници. И може би си струва да се замислим над факта, че този крайно изтерзан човек бил единственият на Марс, който написал философия, а тази удивително самоизтерзана жена била единствената, написала стихотворение.

От Феба, където бе отишъл, за да търси Вуйчо, Вооз се върна в интендантския кораб.

– По дяволите! – обърна се той към Румфорд. – Всички ли са тръгнали без нас?

Беше на велосипед.

Видя Вуйчо.

– Дявол да го вземе, приятелю! – каза му той. – Ей, момче! Винаги

създаваш неприятности! Сериозно говоря! Как попадна тук?

– Военната полиция – отговори Вуйчо.

– Така, както всеки попада някъде – отбеляза Румфорд шеговито.

– Трябва да ги настигнем, приятелю! – извика Вооз. – Момчетата няма да атакуват, ако го няма интендантския кораб. За какво ще се бият без него?

– За привилегиата да са участвали в първата армия, загинала в името на добра кауза.

– Как така? – попита Вооз.

– Няма значение – отвърна Румфорд. – Качете се на кораба и го херметизирайте. Натиснете бутонa „ON“ и ще настигнете другите, преди да се усетите. Всичко е напълно автоматизирано.

Вуйчо и Вооз се качиха.

Румфорд задържа вратата отворена.

– Вооз – каза той, – онзи червеният бутон на централното табло, той е „ON“.

– Знам – отвърна Вооз.

– Вуйчо – повика го след това Румфорд.

– Да? – обади се Вуйчо с безразличие.

– От тази любовна история, която ти разказах... остана още нещо.

– Така ли?

– Жената в нея... която роди дете на онзи мъж... единствената поетеса на Марс...

– Е, и? – попита Вуйчо. Не се интересуваеше особено от всичко това. Не бе схванал, че жената от разказа е Бе, неговата партньорка.

– Преди да дойде на Марс, тя беше омъжена в продължение на няколко години – каза Румфорд. – Но когато онзи подполковник с гореща кръв я взе, там на космическия кораб, отправил се към Марс, тя все още беше девствена.

Преди да затръшне вратата, Уинстън Найлс Румфорд намигна на Вуйчо.

– Хубава шега за сметка на мъжа и, нали? – засмя се той.

ГЛАВА СЕДМА ПОБЕДА

„Няма причина доброто да не побеждава също толкова често, колкото и злото. Победата на каквото и да било е въпрос на организация. Ако има такова нещо, като ангелите, надявам се да са организирани по образеца на мафията.“

Уинстън Найлс Румфорд

Казано е, че земната цивилизация досега е създала десет хиляди войни, но в същото време – само три интелигентни коментара за войната – тези на Тукидит, на Юлий Цезар и на Уинстън Найлс Румфорд.

Уинстън Найлс Румфорд подбра 75 000-е думи за своята „Джобна история на Марс“ толкова добре, че не остава нищо, което да бъде добавено, или да бъде казано по-добре за войната между Земята и Марс. Всеки, който се сметне за длъжен да опише войната между Земята и Марс, неизменно осъзнава слабостта си, разбирайки че всичко вече е разказано с величествено съвършенство от Уинстън Найлс Румфорд.

Това, което обикновено остава на такъв разочарован историк, е да опише войната с най-сухи, плоски, телеграфни слова и веднага да препоръча на читателя да се запознае с шедьовъра на Румфорд.

За това именно става дума и тук.

Войната между Земята и Марс продължи 67 земни дни.

Всички нации на Земята бяха нападнати.

Земята даде 461 убити, 223 ранени и 216 безследно изчезнали. Нямаше нито един пленник.

Марс даде 149 315 убити, 446 ранени, 46 634 безследно изчезнали и 11 пленника.

В края на войната всеки един марсианец беше или убит, или ранен, или пленен, или безследно изчезнал.

На Марс не остана жива душа. И нито една здрава постройка.

Последната вълна нападатели, за ужас на земяните, които ги стреляха като дивеч, се състоеше от старци, жени и няколко деца.

Марсианците долетяха на най-съвършено измислените космически кораби в цялата Слънчева система. И докато истинските им командващи

бяха в състояние да ги управляват с радиовълни, те се биеха упорито, самоотвержено и с желание да влязат в схватка с врага, което изпълваше противниците им с неволно възхищение.

Но често се случваше войските да изгубят истинските си командващи – или още във въздуха или по суша. Когато това се случеше, те веднага ставаха лениви.

Най-големият им проблем, обаче, бе фактът, че въоръжението им не беше по-добро от въоръжението на полицейски участък в голям град. Биеха се с ръчни огнестрелни оръжия, гранати, ножове, минохвъргачки и малки ракетни установки. Нямаха ядрени устройства, нямаха танкове, нямаха средна и тежка артилерия, нямаха въздушни сили и никакви транспортни средства, след като веднъж кацнеха на Земята.

Марсианските войници, освен това, не разполагаха с каквото и да било начин да определят мястото за кацане на корабите си. Корабите им се управляваха от напълно автоматични пилот-навигатори, които бяха настроени да ги приземяват в строго определени точки, независимо колко ужасна можеше да се окаже военно-тактическата обстановка там.

На тяхно разположение бяха единствено два бутона – единият обозначен с „ON“, а другият – с „OFF“. Бутонът „ON“ чисто и просто стартираше полета от Марс. Бутонът „OFF“ не бе свързан с нищо. Беше монтиран по настояване на марсианските експерти по умствено здраве, които смятаха, че човешките същества винаги се чувстват по-щастливи, ако си имат работа с апаратура, която може да се изключва.

Войната между Земята и Марс започна на 23 април, когато 500 марсиански имперски командоси завзеха земната Луна. Не срещнаха никаква съпротива. На земната Луна по онова време имаше осемнайсет американци, настанени в лабораторията „Джеферсън“, петдесет и трима руснаци, настанени в обсерваторията „Ленин“ и четирима датски геолози, скитащи свободно из Море Имбриум.

Марсианците оповестиха на земяните своите намерения с помощта на радиовълни и поискаха от тях да капитулират. И им показаха това, което нарекоха „вкус на Ада“. За удивление на земяните, то се оказа лек дъждец от ракети с по дванайсет килограма тротил всяка.

След като показаха този „вкус на Ада“, марсианците заявиха, че положението на земяните е безнадеждно.

На Земята, обаче, не мислеха така.

През следващите двайсет и четири часа земяните изстреляха 617 термоядрени устройства по лунния щаб на марсианците. 216 от тях улучиха целта. Тези ответни удари не само превърнаха щаба на

марсианците в изпарения – те направиха Луната необитаема за хора най-малко още десет милиона години.

И по някаква сляпа случайност, едно от тези устройства не улучи Луната, а вместо това попадна в пристигаща формация марсиански имперски командоси, общо 15 671 души. Това реши проблема с всички марсиански командоси, които съществуваха.

Те носеха ботуши до коленете с големи грайфери, блестящи черни униформи и назъбени ножове в ботушите. Отличителният им знак беше череп и кръстосани кости.

Девизът им беше: „Per aspera ad astra!“ – същият, като на щата Канзас, САЩ, Земя, Слънчева система. Млечен път.

Последва затишие от трийсет и два дни – времето, необходимо на основната ударна сила на Марс да прекоси пустошта между двете планети. Тази ударна сила се състоеше от 91 932 войници, разпределени в 2311 космически кораба. Бяха представени всички родове войски, освен командосите. На Земята и бяха спестени догадките относно точното време на пристигането на тази ударна сила. Преди да бъдат превърнати в пара, марсианците от Луната бяха обещали това да стане точно след трийсет и два дни.

След трийсет и два дни, четири часа и петнайсет минути, марсианската армада бе посрещната с преграден огън от термоядрени ракети с радарно насочване. Според официалните данни, по армадата бяха изстреляни 2 642 670 термоядрени противосамолетни ракети. Истинският им брой не е от голямо значение, след като мощта на този преграден огън може да се изрази по друг начин – начин, който е едновременно поетичен и точен. Преградният огън превърна небесносините небеса на Земята в пъклено огнено оранжево. Небесата останаха такива в продължение на година и половина след това.

От цялата могъща марсианска армада само 761 кораба с 26 635 души на борда успяха да преминат през преградния огън и да се приземят.

Ако бяха кацнали на едно място, нашествениците може би щяха да удържат позициите си. Но електронните пилот-навигатори на корабите имаха други идеи. Те разпръснаха останките на армадата по цялото земно кълбо. Отделения, взводове и роти започнаха да излизат от корабите си навсякъде и да настояват милионни нации да се предадат.

Един-единствен, лошо обгорен човек на име Кришна Бару нападна цяла Индия съвсем сам, само с двуцевна ловджийска пушка. Въпреки че нямаше кой да го контролира с радиовълни, той не се предаде, докато пушката не се пръсна от стрелба в ръцете му.

Единственият военен успех на марсианците бе завземането на пазара за месо в Базел, Швейцария, от седемнайсет парашутни десантчици.

Навсякъде другаде марсианците бяха изклани светкавично, преди още да успеят да се окопаят.

В кланетата участваха както професионалисти, така и аматьори. В битката за Бока Рейтън, Флорида, САЩ, например, мисис Лаймън Р. Питърсън застреля четирима пехотинци шурмоваци с пушката на сина си 22-и калибър. Вземаше ги на мушка, докато слизаха от кораба си, приземил се в задния и двор.

Посмъртно бе наградена от Конгреса с Почетен медал.

Случи се така, че марсианците, нападнали Бока Рейтън, бяха останките от ротата на Вуйчо и Вооз. Без Вооз, техният истински командващ, те се сражаваха неспокойно – меко казано.

Когато Американската армия пристигна в Бока Рейтън, за да се бие с марсианците, от тях не бе останало нищо. Цивилните граждани, запъхтени и горди, се бяха погрижили за всичко. Двайсет и трима марсианци бяха обесени по уличните стълбове в деловия център на града, единайсет бяха застреляни, а един – сержант Бракман – бе закаран в затвора тежко ранен.

Цялата шурмова сила се състоеше от трийсет и пет души.

– Изпратете ни още марсианци – каза кметът на Бока Рейтън, Рос Л. МакСуон.

По-късно той стана сенатор.

И навсякъде марсианците биваха избивани, избивани, избивани, докато върху лицето на Земята не остана никой, освен парашутните десантчици, които се хранеха на пазара в Базел, Швейцария. По един високоговорител им казаха, че положението им е безнадеждно, че над тях има бомбардировачи, че всички улици са блокирани от танкове и пехота, че петдесет артилерийски установки са насочени към пазара за месо. Казаха им да излязат с ръце на тила, защото в противен случай пазарът ще бъде вдигнат във въздуха.

– Дрън-дрън – отбеляза истинският командващ на парашутните десантчици.

Последва ново затишие.

Един-единствен марсиански разузнавателен кораб обяви в космическо радиопредаване за Земята, че се готви нова атака – атака, много по-ужасна от всичко, известно в анализите на войната.

Земята се изсмя и се приготви. Навсякъде по земното кълбо се нароиха аматьори, запознаващи се с ръчните оръжия. Нови запаси от

термоядрени заряди бяха доставени при силовите за изстрелване, а към самия Марс бяха изстреляни девет огромни ракети. Една от тях улучи планетата и заличи град Феба и близкия военен лагер. Две други изчезнаха в един Хроно-синкластичен инфундибулум. Останалите се превърнаха в космически отломки.

Нямаше никакво значение, че Марс бе улучен.

Там вече не се намираше никой – жива душа.

И последните марсианци бяха на път към Земята.

Движеха се на три вълни.

В първата бяха военните резерви – последните обучени войници, 26119 души, в 7121 кораба.

На половин земен ден след тях пътуваха още 86 912 наскоро въоръжени цивилни мъже в 1 738 кораба. Те нямаха униформи, бяха стреляли с пушките си само по веднъж и изобщо не бяха обучавани да си служат с други оръжия.

На още половин земен ден след тази окаяна нередовна армия идваха още 1 391 невъоръжени жени с 52 деца в 46 кораба.

Това бяха последните хора и последните кораби, останали на Марс.

Зад това самоубийство на марсианците изцяло стоеше Уинстън Найлс Румфорд.

Това щателно разработено самоубийство бе финансирано от печалбите от инвестиции в земя, акции, представления на Бродуей и изобретения. Тъй като Уинстън Найлс Румфорд можеше да вижда в бъдещето, за него не беше проблем да увеличава богатството си.

Марсианските съкровища се съхраняваха в швейцарска банка, в сметки, обозначени само с кодови номера. Човекът, който управляваше марсианските инвестиции, оглавяваше снабдителната програма на Марс, отговаряше за марсианските тайни служби на Земята и се подчиняваше директно на Румфорд, беше Ърл Монкриф – стария иконом на имението „Румфорд“. Монкриф получи възможност, към самия край на прекарания си в сервилно служене живот, да се превърне в безмилостен, деен, дори брилянтен премиер-министър по земните въпроси.

Фасадата му остана непроменена.

Монкриф умря от старост в леглото си, в слугинското крило на имението „Румфорд“, две седмици след края на войната.

Съществува, отговорно в най-голяма степен за технологията напредък на Марс беше Сало – приятеля на Румфорд от Титан. Сало бе

пратеник на планетата Тралфамадор в Малкия магеланов облак. Сало разполагаше с технологично ноу-хау от цивилизация, чиято възраст се измерваше с милиони земни години. Космическият кораб на Сало бе повреден – дори и в такова състояние, той беше най-чудесният космически кораб, виждан някога в Слънчевата система. Неговият повреден кораб, но лишен от всички луксозни атрибути, бе прототип на всички марсиански. Въпреки че не беше кой знае колко добър инженер, Сало успя да измери всички части на кораба си и да начертае плановете на неговите марсиански потомци.

И най-важното от всичко – Сало имаше на разположение източник на най-мощната енергия, която можем да си представим – УВДБ. Той щедро предостави половината от запасите си УВДБ за самоубийството на Марс.

Ърл Монкрийф, икономът, създаде финансовото снабдяване и тайните служби с бруталната сила на парите в брой и с помощта на дълбокото разбиране на умни, зли и недоволни хора, криещи се зад сервилни фасади.

Именно тези хора вземаха марсианските пари и изпълняваха марсианските заповеди с радост. Те не задаваха въпроси. Бяха благодарни за възможността да се трудят като термити в нишите на установения ред.

Бяха от всички сфери на живота.

Преработените чертежи на кораба на Сало бяха разделени на компоненти. Чертежите на компонентите бяха разнесени от агентите на Монкрийф на производители по целия свят.

Производителите нямаха представа за какво са тези компоненти. Знаеха само, че печалбите от изработката им ще е голяма.

Първите сто космически кораба бяха сглобени от агентите на Монкрийф в секретни депа на Земята.

Тези кораби бяха заредени с УВДБ, предадена на Монкрийф от Румфорд в Нюпорт. Бяха вкарани в употреба веднага, за да превозят първите машини и първите доброволци до желязната равнина на Марс, където щеше да се издигне град Феба.

Когато градът беше построен, всяко колелце в него се задвижваше от УВДБ.

Намерението на Румфорд беше Марс да загуби войната – да я загуби глупаво и ужасяващо. Като човек, виждащ в бъдещето, той знаеше, че това ще се случи и бе удовлетворен.

Желаше да промени света към по-добро, използвайки великото и незабравимо самоубийство на Марс.

Както сам той пише в „Джобна история на Марс“: „Всеки човек, който иска да направи света по-добър, трябва да разбира от шоу бизнес, да притежава неподправено желание да пролива чужда кръв, а също и убедителна нова религия, която да разпространи през краткия период на разкаяние и ужас, които обикновено следват кръвопролитията.

Всички провали в управлението тук на Земята, са били резултат от липсата на поне едно от горните три качества у съответния лидер.

Да сложим край на тези издънки във властта, при които за нищо и никакво загиват милиони! – пише Румфорд. – Нека, най-накрая, видим как малцина, величествено ръководени, умират за нещо голямо.“

Румфорд заведе тези величествено ръководени малцина на Марс и стана техен лидер.

Разбираше от шоу бизнес.

Искрено желаше да пролива чужда кръв.

Разполагаше с убедителна религия, която да използва в края на войната.

Разполагаше и със средства да удължи периода на разкаяние и ужас, който щеше да я последва. Тези средства бяха вариация на тема: Тази славна победа на Земята над Марс бе всъщност крещящо клане над на практика невъоръжени светци, започнали немощна война срещу Земята, за да споят нациите на тази планета в едно монолитно Братство между хората.

Жената, наречена Бе и синът и Хроно бяха в последната вълна марсиански кораби, приближила се до Земята. Тя всъщност беше вълничка – състоеше се само от четирийсет и шест кораба.

Останалата част от космическия флот вече бе подложена на унищожение.

Тази последна приближаваща се вълна или вълничка, бе засечена от Земята. Но срещу нея не бяха изстреляни термоядрени устройства. Вече не бяха останали такива.

Всичките бяха изразходвани.

И вълничката се приближи необезпокоявана. И се разпръсна по лицето на Земята. Малкото хора, които имаха късмета да стрелят по марсианци при тази последна вълна, стреляха щастливо, докато не откриха, че целите им всъщност са невъоръжени жени и деца.

Славната война бе свършила.

Срамът, както бе предвидил Румфорд, започваше да се проявява.

Корабът, на който бяха Бе, Хроно и още двама и две други жени не беше обстрелван. Той не се приземи в цивилизована област.

Разби се в района на Амазонската джунгла в Бразилия. Само Хроно и Бе оцеляха.

Хроно се изправи и целуна талисмана си.

По Вуйчо и Вооз също не стреляха.

Когато натиснаха бутона, на който пишеше „ON“, им се случи нещо много странно. Те очакваха, че ще настигнат ротата си, но това не стана.

Дори не видяха друг космически кораб.

Обяснението беше просто, макар че край тях нямаше никой, който да им го даде – Вуйчо и Вооз нямаше да отидат на Земята – поне не веднага.

Румфорд бе програмирал автоматичния им пилот-навигатор най-напред да ги закара на планетата Меркурий и чак след това на Земята.

Румфорд не искаше Вуйчо да бъде убит във войната. Искаше той да остане на някое безопасно място в продължение на две години.

След това искаше той да се появи на Земята, сякаш по силата на някакво чудо.

Искаше да го запази за голямата роля в театралното представление, което щеше да постави във връзка с новата религия.

Вуйчо и Вооз се почувстваха самотни и озадачени там, в космоса. Нямаше много какво да гледат или правят.

– Дявол да го вземе, Вуйчо! – каза Вооз. – Чудя се къде ли се дянаха останалите.

Повечето от останалите в този момент висяха по уличните стълбове на Рока Бейтън.

Автоматичният пилот-навигатор на Вуйчо и Вооз, който заедно с многото други неща контролираше и осветлението в кабината, създаваше изкуствен цикъл от земни нощи и дни, нощи и дни, нощи и дни.

Единственото нещо за четене на борда бяха две книжки с комикси, забравени от работници по поддръжката. Те бяха „Туйти и Силвестър“, в която се разказваше за едно канарче, което накарало някаква котка да полудее, и „Клетниците“, в която се разказваше за един човек, който откраднал някакви златни свещници от свещеник, който проявявал

добрината към него.

– Защо е взел тези свещници, Вуйчо? – попита Вооз.

– Да пукна, ако знам – отвърна Вуйчо. – Да пукна, ако ме интересува.

Пилот-навигаторът току-що бе изключил осветлението в кабината и бе обявил, че вътре е нощ.

– Ти не даваш пет пари за нищо, нали? – добави Вооз в тъмното.

– Точно така – отговори Вуйчо. – Не давам пет пари дори и за нещото, което е в джоба ти.

– Какво имам в джоба си? – попита Вооз.

– Нещо, с което причиняваш болка на хората – каза Вуйчо. – Нещо, с което ги караш да правят каквото искаш ти.

Вуйчо чу как Вооз изсумтя в мрака, после тихо простена. И разбра, че той току-що в джоба си е натиснал бутон, който трябваше да го вцепени.

Вуйчо не издаде и звук.

– Вуйчо? – повика го Вооз.

– Да? – обади се Вуйчо.

– Там ли си, приятелю? – попита Вооз изумен.

– Че къде мога да отида? Мислиш, че си ме пратил по дяволите ли?

– Добре ли си, приятелю? – попита Вооз.

– А защо да не съм? Снощи, докато спеше, стари приятелю, измъкнах това глупаво нещо от джоба ти, стари приятелю, извадих му вътрешностите, стари приятелю, и го натъпках с тоалетна хартия. А в този момент, стари приятелю, съм седнал на леглото си, заредил съм пушката, насочил съм я към теб и избощо, стари приятелю, как мислиш да я караш отсега нататък?

Докато траеше войната между Марс и Земята, Румфорд се материализира два пъти в имението си в Нюпорт – веднъж точно след като тя бе започнала, и втори път, в деня на свършването и. Той и кучето му по това време не бяха добили никакво по-особено религиозно значение. Бяха само туристическа атракция.

Имението „Румфорд“ бе дадено под наем на един шоумен на име Марлин Т. Лап. Лап продаваше билети за материализациите по долар парчето.

Освен самото появяване и след това изчезването на Румфорд и кучето му, нямаше какво друго да се гледа. Румфорд не разговаряше с никого, освен с Монкрийф, иконома, и при това шепнешком. Седеше

отпуснат на едно кресло в стаичката под стълбата – Музея на Скип. С едната ръка закриваше очите си, а с другата стягаше нашияника на Казак.

Румфорд и Казак бяха обявени за призраци.

Пред прозореца на малката стаичка бе поставено скеле, а вратата към коридора бе махната. Две редици зрители можеха да минават покрай нея, за да зърнат хроно-синкластично инфундибулумирания мъж и неговото куче.

– Струва ми се, че днес не му се приказва кой знае колко, господа – казваше Марлин Т. Лап. – Трябва да си дадете сметка, че има да премисля много неща. Той не е само тук, господа. Той и кучето му са разпръснати из цялото пространство между Слънцето и Бетелгейзе.

До последния ден на войната целия шум и всички необходими действия бяха осигурявани от Марлин Т. Лап.

– Чудесно е, според мен, че всички вие дойдохте тук в най-великия ден от историята на света, за да видите този голям културен, образователен и научен експонат – каза Лап в последния ден на войната.

Ако този дух някога заговори – каза още Лап, – ще ни каже несънвани досега чудеса за миналото и бъдещето, а също и за Вселената. Надявам се някои от вас да имат късмета да го чуят, когато реши, че е навярля моментът да ни каже каквото знае.

– Моментът назря – обади се Румфорд глухо.

– Моментът назря и презря – каза Уинстън Найлс Румфорд. – Войната, която завърши толкова славно днес, е славна само за светците, които я загубиха. Тези светци бяха земяни като вас. Те отидоха на Марс, впуснаха се в това безнадеждно нападение и умряха щастливи, за да могат земяните най-накрая да станат хора – да живеят в братство, радост и достойнство.

Когато умряха – продължи Румфорд, – те не желяеха рай за себе си, а единствено, на Земята да се установи трайно братство между хората.

С тази цел, толкова желана – каза Румфорд, – аз ви нося една нова религия, която може да бъде приета с радост във всяко ъгълче на всяко земно сърце.

Националните граници – каза Румфорд – ще отпаднат.

Жаждата за война – каза Румфорд – ще умре.

Цялата завист, целият страх, цялата омраза – каза Румфорд – също ще умрат.

Името на тази нова религия – каза Румфорд, – е „Църква на Безкрайно Безразличния Бог“.

Флагът на тази църква ще е в синьо и златно – каза Румфорд. – Ето думите, които ще бъдат написани на него със златни букви върху син фон: „Погрижете се за хората и Бог ще се погрижи за себе си“.

Двете главни учения на тази религия са следните – каза Румфорд. – „Обикновеният човечец не може да направи нищо, за да се хареса на Всемогъщия Бог“ и „Късметът не е ръката Божия“.

Защо трябва да вярвате в тази религия, а не в която и да било друга? Трябва да вярвате в нея, защото аз, нейният духовен водач, мога да правя чудеса, докато никой духовен водач на друга религия не може. Какви чудеса мога да правя? Аз владея чудото на предсказването, с абсолютна точност, на всички неща, които ще ни донесе бъдещето.

След това Румфорд предрече петдесет бъдещи събития с големи подробности.

Тези събития бяха внимателно записани от присъстващите.

Излишно е да се казва, че всички те се сбъднаха – сбъднаха се с всичките подробности.

– В началото ученията на тази религия ще ви се струват сложни и объркващи – каза Румфорд, – но с времето ще станат кристално ясни.

Като част от това сложно и объркващо начало – каза Румфорд, – ще ви разкажа една притча.

Някога късметът се разпоредил така, че едно бебе, на име Малачи Констант, се родило като най-богатото дете на Земята. През същия ден, късметът се разпоредил една сляпа баба да стъпи върху лятна кънка в горния край на стълбата, полицейски кон да настъпи маймуната на някакъв латернаджия, а един пуснат под гаранция обирач на банки да намери в дъното на куфар на тавана си пощенска марка на стойност деветстотин долара. Питам ви, Божия ръка ли е късметът?

Румфорд вдигна нагоре показалеца си, който беше прозрачен като лиможки порцелан.

– При следващото си посещение при вас, приятели мои, ще ви разкажа една притча за хората, занимаващи се с неща, които според тях Бог иска от тях да правят. Междувременно, бихте постъпили добре, ако като подготовка за тази притча, прочетете всичко, което намерите, за Испанската инквизиция.

Следващия път, когато дойда при вас – каза Румфорд, – ще ви донеса основно преработена Библия, която да има смисъл в модерните ни времена. И ще ви донеса една кратка история на Марс – истинската история на светците, които загинаха, за да може светът да се обедини в единно Братство между хората. Тази история ще трогне сърцето на

всяко човешко същество, което има сърце.

Румфорд и кучето му се дематериализираха внезапно.

В космическия кораб, полетял от Марс към Меркурий, в космическия кораб, в който бяха Вуйчо и Вооз, пилот-навигаторът обяви, че в кабината отново е настъпил денят.

Това бе сутринта след нощта, в която Вуйчо каза на Вооз, че нещо в джоба му повече не може да навреди на никого.

Вуйчо бе заспал на леглото си в седнало положение. Карабината му „Маузер“ – напълнена и заредена, лежеше напъряно на коленете му.

Вооз не спеше. Той лежеше на своето легло край срещуположната стена. Вооз не бе мигнал. Ако искаше, сега лесно би могъл да обезоръжи и убие Вуйчо.

Само че Вооз бе решил, че много повече му трябва приятел, отколкото устройство, с което би могъл да принуждава хората да правят това, което поиска от тях. Освен това през нощта вече бе престанал да е сигурен какво точно иска от тях да правят.

Да не бъде самотен, да не изпитва страх – Вооз реши, че това са важните неща в живота. Един истински приятел можеше да помогне повече от всичко друго.

В кабината се разнесе някакъв странен, кашлящ, ръждясал звук. Беше смях. Смехът на Вооз. Странното бе, че Вооз никога досега не се бе смял по този начин – никога не се беше смял на нещата, на които се смееше сега.

Смееше се на страшната каша, в която се бе забъркал – на това, че през целия си армейски живот се бе преструвал, че знае какво става, че разбира всичко, което става, че всичко, което става е добро.

Смееше се на тъпата лекота, с която се бе оставил да го използват... Бог знае кой, за Бог знае какво.

– Майната му, приятелю! – възкликна той на глас. – Какво правим чак тук в космоса? Защо сме облечени в тези дрехи? Кой управлява цялата тая глупащина? Как така се качихме в тая консервна кутия? Откъде-накъде ще трябва да стреляме по някого, когато стигнем там, закъдето сме тръгнали? Откъде-накъде той ще се опитва да стреля по нас? Как така?

Вуйчо се събуди и завъртя цевта на „Маузера“ към Вооз.

Вооз продължи да се смее. Извади кутията за управление от джоба си и я хвърли на пода.

– Не ми трябва, приятелю – каза той. – Хубаво, че си я взел и си

изкормил вътрешностите и. Не ми трябва повече.

И изведнъж изрева:

– Повече не искам цялата тая помия!

ГЛАВА ОСМА В ХОЛИВУДСКО НОЩНО ЗАВЕДЕНИЕ

Хармониум – единствената известна форма на живот на планетата Меркурий. Хармониумът живее в пещери. Трудно можем да си представим по-красиво същество.

„Детска енциклопедия на чудесата и нещата, които трябва да правим“

Планетата Меркурий пее като кристална чаша.

Пее през цялото време.

Едната страна на Меркурий е обърната към слънцето. Тази страна винаги е била обърната към него. Тя представлява море от бял, горещ прахоляк.

Другата страна е обърната към нищото на вечния космос. Тази страна винаги е била обърната към него. Тя представлява гора от синьо-бели кристали, болезнено студени.

Напрежението, което се създава между горещото полукълбо на безкрайния ден и студеното полукълбо на безкрайната нощ кара планетата да пее.

На Меркурий няма атмосфера, така че песента, която пее се долавя само с докосване.

Това е бавна песен. Меркурий поддържа една нота от песента си колкото трае едно земно хилядолетие. Има мнения, че някога тази песен е била бърза, буйна и съвършена – непоносимо разнообразна. Възможно е.

В дълбоките пещери на Меркурий живеят и същества.

Песента, която планетата им пее, е важна за тях, защото те се хранят с вибрации. Хранят се с механична енергия.

Съществата се прилепват до пеещите стени на пещерите си.

По този начин те ядат песента на Меркурий.

Пещерите на Меркурий са уютни и топли в дълбините си.

Стените на пещерите в дълбините им са фосфоресциращи. Излъчват нарцисово жълта светлина.

Създанията от пещерите са прозрачни. Когато стоят прилепени към стените, светлината от фосфоресценцията минава през тях. Само че след като мине през телата им, жълтата светлина се променя и добива оттенък на аквамарин.

Природата е чудесно нещо.

Съществата от пещерите много приличат на малки, безгръбначни хвърчила. Формата им е ромбовидна – когато достигнат пълна зрелост, те са трийсет сантиметра високи и шестнайсет широки.

Не са по-дебели от гумената ципа на детски балон.

Всяко от тези същества има по четири немощни всмукващи чашки – по една на всеки ъгъл. Тези чашки им дават възможност да пълзят – подобно на гъсеници, – да се прилепват до стените и да подбират местата, където песента на Меркурий се чува най-силно.

След като открийт място, обещаващо добра храна, съществата се залепват за него като мокър тапет.

Те нямат нужда от циркулационни системи. Толкова са тънки, че даряващите живот вибрации са напълно достатъчни, за да накарат всичките им клетки да животрептят без посредници.

Създанията не отделят екскременти.

Размножават се чрез отлюспване. Младите, когато се отделят от възрастните, не могат да се различат от прърхот.

Имат само един пол.

Всяко същество чисто и просто отделя люспи от своя вид, който е като вида на всички останали.

Не съществува детството като такова. Люспите започват да отделят люспи три земни часа, след като са били отделени самите те.

Те не достигат зрелост, след което да западат и умират. Те достигат зрелост и остават в разцвета на силите си, така да се каже, докато Меркурий може да пее.

Няма начин, по който едно от тези същества да може да навреди на друго и липсват мотиви за такова нещо.

Гладът, завистта, амбициите, възмущението, религията и сексуалната похот са без значение за тях и са им непознати.

Съществата имат само едно сетиво – докосването.

Притежават слаби телепатични способности. Мислите, които могат да предават и приемат са почти толкова монотонни, колкото и песента на Меркурий. Те са само две. Първата е автоматичен отговор на втората, а втората е автоматичен отговор на първата.

Първата е: „Ето ме, ето ме, ето ме.“

Втората е: „Какво щастие, какво щастие, какво щастие.“

Тези същества имат и още една характерна особеност, която засега не е обяснена от гледна точка на практическата необходимост – изглежда им допада да се подреждат в изумителни форми по

фосфоресциращите стени.

Макар и слепи и безразлични към външни наблюдатели, те често се подреждат така, че се получават ослепителни нарцисово-жълти и аквамаринени диаманти. Жълтото идва от голите стени на пещерите. Аквамаринът е от светлината на стените, преминала през телата им.

Поради любовта им към музиката и желанието им да се разполагат така, че да служат на красотата, земяните са им дали красиво име.

Наричат ги хармониуми.

Вуйчо и Вооз се приземиха върху тъмната страна на Меркурий седемдесет и девет дни след излитането им от Марс. Те не знаеха, че платената, на която са кацнали, е Меркурий.

Помислиха си, че Слънцето е ужасяващо голямо...

Но това не им попречи да решат, че кацат на Земята.

По време на рязкото забавяне на скоростта и двамата бяха изгубили съзнание. Сега се връщаха към реалността – бяха подложени на една жестока и красива илюзия.

Стори им се, че корабът им се е приземил сред небостъргачи, над които танцуват лъчи на прожектори.

– Не стрелят – отбеляза Вооз. – Войната или е свършила, или още не е започнала.

Тези весели лъчи светлина не бяха от прожектори. Бяха от високите кристали, намиращи се на границата между тъмното и светлото полукълбо на Меркурий. Тези кристали улавяха лъчи светлина от Слънцето, пречупваха ги през призмите си и ги преpraщаха игриво към тъмната страна. Там ги поемаха други кристали и ги предаваха още по-нататък.

Наистина не бе трудно да повярваш, че лъчи от прожектори се кръстосват в небето на една развита цивилизация. Човек лесно можеше да помисли гигантските синьо-бели кристали за небостъргачи – величествени и красиви.

Вуйчо, застанал край един илюминатор, тихо се разплака. Плачеше за любовта, за семейството, за приятелството, за истината, за цивилизацията. Всички неща, за които плачеше бяха абстракции, тъй като в паметта му се бяха запазили много малко лица и факти, върху които да може да построи игра на страстта. Имената подрънкваха в паметта му като сухи кости. Стони Стивънсън – приятел... Бе – жена... Хроно – син... Вуйчо – баща...

През главата му мина и името Малачи Констант, но не знаеше какво да прави с него.

Вуйчо изпадна във вцепенение, в някакво безмълвно възхищение от чудесните хора и чудесният им живот, създали тези величествени сгради, обливани от светлината на прожекторите. Със сигурност на това място семействата и приятелите без лица, надеждите без имена биха могли да разцъфтят като...

Вуйчо не можа да измисли подходящ образ за сравнение.

Представи си някакъв удивителен фонтан – конус, съставен от корита с разширяващи се към основата диаметри. Нямаше да стане. Фонтанът бе пресъхнал, бе пълен с останки от птичи гнезда. Усети парене в пръстите, сякаш ги бе ожулил, изкачвайки се по сухите корита.

Не можеше да се сравни.

Вуйчо отново си представи трите красиви момичета, които го бяха подканили да се спусне по смазаната цев на карабината му.

– Божичко! – възкликна Вооз. – Всички са заспали! Но не задълго. – Той подвикна и очите му заблестяха. – Когато старият Вооз и Вуйчо хванат из града, всички ще се събудят и ще стоят будни със седмици!

Пилот-навигаторът управляваше кораба умело. Оборудването нервно разговаряше само със себе си – жужеше, шракаше, свистеше. Корабът долавяше и избягваше опасностите отдолу и търсеше идеалното място за кацане.

Създателите на пилот-навигатора умишлено го бяха направили побъркан на една тема – да открива прикритие за безценните войски и материалната част, които пренася. Той трябваше да каца с тези войски и материална част в най-дълбоката дупка, която можеше да намери. Предполагаше се, че ще каца, подложен на вражески огън.

Двайсет земни минути по-късно пилот-навигаторът продължаваше да си говори сам – както винаги намираше много неща за казване.

А корабът все още се спускаше, при това бързо.

Прожекторите, обливачи небостъргачите вече не се виждаха. Навън цареше мастилена тъмнина.

Тишината в кораба имаше почти същия оттенък. Вуйчо и Вооз разбраха какво им се случваше – намираха го за неизразимо с думи.

Усетиха, и с право, че ги погребват живи.

Корабът изведнъж се разтърси и запрати двамата си пътници на пода.

Рязката промяна им донесе рязко облекчение.

– Най-накрая у дома! – извика Вооз. – Добре дошли у дома!

След това злокобното чувство, че падат надолу като лист на дърво се появи отново.

След още двацет минути корабът продължаваше бавно да се спуска.

Разтърсванията станаха чести.

За да се предпазят от тях, Вооз и Вуйчо легнаха в леглата си. Лежаха по корем и се държаха за тръбите на таблите.

За да направи нещастieto им пълно, пилот-навигаторът обяви, че в кабината е настъпила нощ.

Над купола на кораба се чу стържене. Вуйчо и Вооз обърнаха погледи от възглавниците към илюминаторите.

Сега навън се виждаше някаква бледа жълта светлина.

Вуйчо и Вооз извикаха от радост и изтичаха до илюминаторите. Едва стигнаха до тях и корабът отново ги запрати на пода – очевидно преодолел някаква пречка. След това продължи да се спуска.

Една земна минута по-късно спускането престана.

Пилот-навигаторът изпусна едно скромно щракване. След като бе закарал товара си от Марс до Меркурий, според инструкцията, той се самоизключи.

Бе доставил товара си на дъното на една пещера, на сто и шестнайсет мили под повърхността на планетата. Бе открил пътя надолу през една усукана система от комини, и бе достигнал място, откъдето нямаше накъде повече да се спуска.

Вооз първи стигна до илюминатора и първи видя веселото приветствие на жълтите и аквамаринени диаманти, които хармониумите бяха оформили върху стените.

– Вуйчо! – извика той. – Проклет да съм, ако не ни е оставил право в някое холивудско нощно заведение!

Тук трябва да се припомни дихателната техника „Шлиман“, за да се разбере напълно това, което се случи. В херметизираната кабина Вуйчо и Вооз получаваха кислорода си от хапчетата в червата си. Намирайки се в атмосфера с нужното налягане, не се бе налагало да запушват носа и ушите си, нито пък да държат устите си затворени. Това се налагаше само във вакуум или в отровна среда.

Вооз бе останал с впечатлението, че навън е здравословната атмосфера на родната му Земя.

Всъщност навън имаше само вакуум.

Той отвори едновременно вътрешната и външната врата на кораба, разчитайки на благоприятни условия вън.

Бе възнагаден от експлозивното изсвистяване на газа от кабината в околния вакуум.

Успя да затръшне вътрешната врата, но не преди той и Вуйчо да получат сериозни кръвоизливи, докато викаха от радост.

Строполиха се на пода. Дробовете им кървяха обилно.

Това, което ги спаси от сигурна смърт, бе автоматичната аварийна система, която отговори на първата експлозия с още една, чрез която върна налягането в кабината към нормалното.

– Мамо! – възкликна Вооз, когато дойде на себе си. – Това със сигурност не е Земята.

Вуйчо и Вооз не изпаднаха в паника.

Възстановиха силите си с храна, почивка, напитки и кислородни таблетки.

И едва тогава запушиха ноздрите и ушите си, затвориха устите си и излязоха навън, за да проучат околността. Убедиха се, че гробницата им е дълбока, усукана, безкрайна, без въздух, ненаселена от нищо, което дори и бегло да прилича на човек и негодна за живот на каквото и да било, което и бегло да прилича на човек.

Отбелязаха присъствието на хармониумите, но в това не откриха нищо окуражаващо.

Съществата им се сториха зловещи.

Вуйчо и Вооз не можеха да повярват, че наистина са попаднали на подобно място. Това ги спаси от паниката.

Върнаха се на кораба.

– Е – каза Вооз, – станала е някаква грешка. Попаднали сме твърде дълбоко под земята. Трябва да излетим нагоре, където бяха онези постройките. Да ти кажа честно, Вуйчо, но мисля, че сме попаднали на Земята. Трябва да е станала някаква грешка, както казах, така че се налага да попитаме някого от постройките къде сме попаднали.

– Добре – отговори Вуйчо и облиза устните си.

– Натисни бутона „ON“ – каза Вооз – и ще полетим нагоре като птичка.

– Добре – отвърна Вуйчо.

– Може би – продължи Вооз – онези там горе не са и чували за това място тук и като им кажем, ще се изумят.

– Разбира се – съгласи се Вуйчо. Душата му усещаше теглото на многото километри скали отгоре. Във всички посоки над главите им тръгваха комини, които се разклоняваха до безкрай. И разклоненията им се разклоняваха в малки клонки, клонките – в тръбички не по-големи от човешки пори.

Душата на Вуйчо бе права, като чувстваше, че едва ли на десет

хиляди един комин води право до повърхността.

Космическият кораб, благодарение на гениално измислената система от чувствителни датчици в долния си край, лесно бе открил пътя надолу, през един от малкото проходи, достигачи чак до дъното – надолу, надолу, надолу през един от много малкото изходи.

Това, което душата на Вуйчо не подозираше, бе вродената глупост на пилот-навигатора, когато трябваше да движи кораба нагоре. На проектантите му и през ум не им бе минало, че корабът може да има проблеми с изкачването. Всички марсиански кораби в края на краищата щяха да излетят от едно открито поле, без никакви препятствия и да бъдат изоставени след кацането им на Земята. В резултат на това нямаше датчици, които да долавят препятствия отгоре.

– Сбогом, пещера – каза Вооз.

Вуйчо натисна небрежно бутона „ON“.

Пилот-навигаторът зажува.

След десет земни секунди той загра.

Корабът се издигна от пода на пещерата с лек шепот, докосна стена, задра в повърхността и с ужасен писък и стържене, блъсна купола си в някаква издатина, отскочи, отново се блъсна, пак отскочи, ожули издатината, започна отново да се изкачва. След това отново се чу стържещия писък – този път от всички страни.

Движението нагоре престана.

Корабът бе заседнал в плътната скала.

Пилот-навигаторът заскимтя.

През плочите на пода той изпрати в кабината кълбо дим с цвят на горчица.

След това престана да скимти.

Беше прегрял, а това бе сигнал, че трябва да измъкне кораба от безнадеждна бъркотия. Продължи да го прави със стържене. Нитовете се късаха като изстрели на карабина.

Най-накрая корабът се освободи. Пилот-навигаторът знаеше кога нещата вървят гладко. Той се спусна до пода на пещерата и кацна с целувка.

И се самоизключи.

Вуйчо отново натисна бутона „ON“.

Корабът отново се заби в сляпо разклонение, отново се оттегли, кацна на пода и се самоизключи.

Този цикъл се повтори десетина пъти, но така корабът само щеше да се разбие на парчета. Скелетът му вече бе лошо усукан. Когато кацна

върху пода на пещерата за дванадесети път, Вуйчо и Вооз рухнаха.

– Ние сме мъртви, Вуйчо... Мъртви сме! – възкликна Вооз.

– Не си спомням какво значи да съм жив – каза Вуйчо съкрушено. – Мислех си, че най-последно ще поживея малко.

Вуйчо отиде до илюминатора и погледна навън с просълзени очи.

Видя, че съществата най-близо до него са очертали в жълто една свършена буква „Т“ на аквамаринен фон.

Тази буква „Т“ бе напълно в кръга на вероятното за безмозъчни същества, които се подреждат в случайни форми. Но след това Вуйчо забеляза, че пред „Т“-то има свършено „С“, а преди него – свършено „О“.

Вуйчо се отдръпна малко назад и погледна през илюминатора косо. По този начин можеше да види някъде около сто метра от покритата с хармониуми стена.

Стъписан, Вуйчо видя, че хармониумите са изписали с телата си цяло изречение, с блестящи букви.

Жълтото, обградено с аквамарин изречение бе следното:

ТОВА Е ТЕСТ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНОСТ!

ГЛАВА ДЕВЕТ РЕШЕН РЕБУС

„В началото Бог стана Небето и Земята... И каза Бог: «Да бъде светлина.» И Той стана светлина.“

Оторизирана и ревизирана Библия на Уинстън Найлс Румфорд

„Една чудесна закуска за чай можете да пригответе от млади хармониуми, навити на руло и напълнени с Венерианско селско сирене.“

Галактическа готварска книга на Беатрис Румфорд

„Ако говорим за душите им, жертвите от Марс умряха не когато нападнаха Земята, а когато са били привлечени от военната машина на Марс.“

Уинстън Найлс Румфорд в Джобна история на Марс

„Открих място, където мога да правя добро, без да причинявам никаква вреда.“

Вооз, във „Вуйчо и Вооз в пещерите на Меркурий“ от Сара Хорн Канби

Най-добре продаваната книга напоследък беше Оторизираната и ревизирана Библия на Уинстън Найлс Румфорд. Следваща по популярност е доставящият радост фалшификат "Галактическа готварска книга на Беатрис Румфорд. Третата е „Джобна история на Марс“ от Уинстън Найлс Румфорд. Четвъртата е детска книжка и се нарича: „Вуйчо и Вооз в пещерите на Меркурий“. Написана е от Сара Хорн Канби.

Простичкият анализ на издателя относно успеха на книгата на мисис Канби може да се прочете на обложката: „Кое дете не би искало да претърпи коработрушение с космически кораб, който е натоварен с хамбургери, кренвирши, кетчуп, спортни пособия и газирана вода?“

Доктор Франк Мино в неговата „Възрастните хармониуми ли са?“ вижда нещо по-злобещо в детската обич към тази книга. „Ще се осмелим ли да обърнем внимание на това, колко близо до ежедневните

преживявания на децата са Вооз и Вуйчо, когато тържествено и изпълнени с уважение влизат в контакт със същества, които всъщност са безсрамно немотивирани, безчувствени и тъпи?“ Мино разглежда отношенията на Вуйчо и Вооз към хармониумите, като прокарва паралел между хората родители и хармониумите. Те им изписваха по едно ново послание, изпълнено с надежда и прикрита подигравка на всеки четиринайсет земни дни – в продължение на три години.

Разбира се, тези послания бяха изписвани от Уинстън Найлс Румфорд, който на всеки четиринайсет се материализираше за кратко време на Меркурий. Той отлепяше хармониумите от едно място, залепваше ги на друго и накрая се получаваха буквите.

В книгата на мисис Канби за първи път се споменава, че Румфорд е някъде в пещерите наоколо, едва към края – в сцената, когато Вуйчо открива в прахоляка следи от голямо куче.

Ако възрастен чете на дете от тази книжка, в този момент е препоръчително да го попита с възхитително дрезгав глас:

– Кое е било кучето?

Кучето беше Казак. Това бе голямото, зло хроно-синкластично инфундибулумирано куче на Уинстън Найлс Румфорд.

Когато Вуйчо откри следите на Казак, отпечатани в прахоляка на пода на един пещерен коридор, с Вооз бяха прекарвали на Меркурий три земни години. Планетата ги беше пренесла дванайсет и половина пъти около Слънцето.

Вуйчо откри следите шест мили над галерията, в която се намираше изпомачканият, изподран и заседнал в камъните космически кораб. Тогава Вуйчо вече не живееше в него. Вооз – също. Сега корабът им служеше само за нещо като снабдителна база, в която с Вооз се прибираха горе-долу по веднъж на всеки земен месец, за да вземат провизии.

Вуйчо и Вооз рядко се срещаха. Движеха се в различни кръгове.

Кръговете, в които се движеше Вооз, бяха малки. Беше си направил дом и го бе обзавел богато. Намираше се на същото ниво, като кораба, но на половин миля встрани от него.

Кръговете, в които се движеше Вуйчо бяха обширни и неспокойни. Той нямаше дом. Придвижваше се леко и надалеч, изкачваше се все по-нагоре, докато студът не го принуди да спре. На същото място студът бе принудил да спрат и хармониумите. На по-горните нива, където скиташе Вуйчо, съществата бяха малко и недоразвити.

На уютните по-долни нива, където живееше Вооз, те бяха много и растяха бързо.

Вооз и Вуйчо се бяха разделили след като прекараха заедно една земна година на космическия кораб. След тази първа земна година и на двамата им стана ясно, че няма да се измъкнат от това място, ако нещо или някой не дойде да ги измъкне.

Това им бе съвсем ясно, въпреки че съществата по стените продължаваха да изписват нови и нови послания, подчертаващи справедливостта на теста, на който двамата са подложени, а също така и леснотата, с която биха могли да излязат от пещерата, стига да помислеха малко повече и малко по-задълбочено.

„МИСЛИ!“ – казваха съществата.

Вуйчо и Вооз се разделиха, след като Вуйчо временно полудя. Опит се да убие Вооз. Вооз бе влязъл в космическия кораб с един хармоний и бе казал:

– Не е ли готино това приятелче?

Вуйчо го бе сграбчил за гърлото.

Когато откри кучешките следи, Вуйчо беше гол. Зелената му униформа и черните му ботуши се бяха превърнали в нишки и прах от докосванията до камъните.

Кучешките следи не го развълнуваха. Душата му не се изпълни с музиката на общуването, със светлината на надеждата, когато видя следите на топлокръвното същество, следите на най-добрия приятел на човека. И можа да си каже много малко неща, когато след минута до тях видя и стъпки от добре обути човешки крака.

Вуйчо бе в състояние на война с околната среда. Считаше я или за враждебна, или за жестоко объркана. В резултат той се бореше с нея с всички средства, които имаше на разположение – пасивната съпротива и неприкритото презрение.

Следите в прахоляка го наведоха на мисълта, че околната среда искаше да започне някаква по-едра игра. Щеше да тръгне по следите, но бавно, без да се вълнува. Щеше да го направи просто, защото за съответното време не бе предвидил нищо друго.

Щеше да ги последва.

Щеше да види докъде водят.

Напредваше трудно и хаотично. Горкият Вуйчо бе загубил много килограми и голяма част от косата си. Остаряваше бързо. Очите му паеха и чувстваше скелета си паянтов.

На Меркурий Вуйчо не се беше бръснал. Когато косата и брадата му станеха твърде дълги и започнеха да му създават неудобства, той отрязваше цели фъндъци с един касапски нож.

Вооз се бръснеше всеки ден. Подстригваше се сам по два пъти на земна седмица с бръснарски комплект от космическия кораб.

Вооз, който бе с дванайсет години по-млад от Вуйчо, никога през живота си не се бе чувствал по-добре. В пещерите на Меркурий той бе надал на килограми – беше се сдобил също и със спокойствие.

Под свода на неговия дом имаше легло, маса, два стола, боксова круша, огледало, гири, магнетофон и фонотека, състояща се от единайсет хиляди композиции.

Домът на Вооз имаше врата – един кръгъл камък, с който закриваше входа. Вратата бе необходима, защото за хармониумите той бе бог всемогъщ. Можеха да го открият по ударите на сърцето му.

Ако заспеше при отворена врата, на сутринта щеше да се намери притиснат от стотици хиляди свои почитатели. Те щяха да му позволят да стане, само след като сърцето му престанеше да бие.

Вооз, като Вуйчо, също беше гол. Но той все още имаше какво да обуе. Обувките му от истинска кожа бяха издържали отлично. Наистина, на всеки изминати от Вуйчо петдесет мили той бе изминал само една, но обувките му не просто бяха издържали – изглеждаха като нови.

Вооз ги чистеше, мажеше и лъскаше редовно.

Лъскаше ги и сега.

Входът на дома му бе затворен с камъка. Само четири облагодетелствани хармониума бяха вътре с него. Два бяха прилепнали към ръцете му над лактите. Третия – към бедрото. Четвъртият, който бе достигнал зрелост и бе дълъг само десетина сантиметра, се намираще на вътрешната страна на китката му и се хранеше с пулса му.

Когато Вооз откриеше хармониум, който да обича повече от всички останали, му позволяваше да прави точно това – да се храни с пулса му.

– Харесва ли ти? – питаше той в мислите си щастливия хармониум. – Не е ли чудесно?

Вооз никога не се бе чувствал по-добре физически, по-добре умствено и по-добре духовно. Бе доволен, че са се разделили с Вуйчо, защото той обичаше да извърта нещата така, че всеки, който е щастлив, да изглежда или тъп, или побъркан.

– Кое кара един човек да бъде такъв? – попита Вооз в мислите си малкия хармониум. – Какво си мисли, че печели в сравнение с това, което захвърля като ненужно? Нищо чудно, че изглежда болен.

Вооз поклати глава.

– Опитвах се да събудя интереса му към вас, приятелчета, но той побесня още повече. А няма никаква полза да се ядосваш.

Не знам какво става – каза Вооз в мислите си – и може би няма да се окажа достатъчно умен, за да разбере, ако някой дойде да ми обясни. Знаем само, че сме подложени на тест от някого или нещо, много по-умно от нас и не мога да постъпя по друг начин, освен да се държа приветливо, да запазя спокойствие и да се опитвам да си прекарвам времето колкото се може по-добре. – Той кимна на хармониумите, залепени за ръцете му. – Ето това е моята философия, приятели. И ако не греша, тя е и ваша философия. Мисля, че затова се спогаждаме толкова добре.

Върхът на обувката от истинска кожа, която Вооз лъскаше, заблестя като рубин.

– Ау, ау, ау, ау! – каза си Вооз, втрещен в рубина. Когато лъскаше обувките си, той си представяше, че в скъпоценните камъни на върховете им може да види много неща.

Сега Вооз гледеше рубина и виждаше как Вуйчо души горкия Стони Стивънсън, окован за стълба на железния плац за маршировки на Марс. Ужасната картина не бе случаен спомен.

– Престани да ме истиносваш – каза Вооз в мислите си – и аз няма да те истиносвам.

Тази молба бе отпразил към Вуйчо няколко пъти.

Бе я измислил сам и тя означаваше следното: Вуйчо трябваше да престане да казва на Вооз истини за хармониумите, защото той ги обичаше и защото Вооз бе достатъчно мил, за да не споменава истини, които биха направили Вуйчо нещастен.

Вуйчо не знаеше, че е удушил приятеля си Стони Стивънсън. Мислеше, че Стони все още е жив някъде във Вселената. Живееше с мечтата един ден да го види.

Вооз бе достатъчно мил, за да му спести истината, независимо колко силно Вуйчо го предизвикваше да го цапардоса с нея между очите.

Ужасният образ изчезна от рубина.

– Да, Господи – каза Вооз в мислите си.

Зрелият хармониум на лявата му ръка помръдна.

– Искаш старият Вооз да пусне малко музика? – попита той съществуващото в мислите си. – Това ли се опитваш да кажеш? Опитваш се да кажеш: „Вооз, старче, не искам да изглеждам неблагодарен, защото знам, че е голяма чест за мен да съм тук до сърцето ти. Само че си мисля за всички мои приятели отвън и ми се ще и те да получат нещо добро.“

Това ли се опитваше да ми кажеш? „Моля, татко Вооз, пусни малко музика за всички мои бедни приятели във.“ Това ли?

Вооз се усмихна.

– Не е нужно да ме ласкаеш – сгълча той на хармониума.

Малкият хармониум на китката му се сгъна на две, после отново се изпъна.

– А ти какво се опитваш да ми кажеш? – попита го той. – Опитваш се да ми кажеш: „Чичо Вооз, пулсът ти е твърде хранителен за малко създание като мен. Чичо Вооз, все пак пусни малко хубава, приятна музика, за да похапна“, нали?

Вооз насочи вниманието си към хармониума на дясната му ръка. Съществуването не бе помръднало.

– Ти ли си мълчаливецът? – попита Вооз съществуването в мислите си. – Не говориш много, но сигурно през цялото време си мислиш: „Този Вооз е доста гаден. Защо просто не остави музиката да свири по цял ден?“

Хармониумът на лявата му ръка се размърда отново.

– Какво казваш? – попита го Вооз в мислите си. Той вдигна глава и се престори, че слуша, въпреки че във вакуума, в който живееше, не можеше да се разпространяват никакви звуци. – Казваш: „Моля, кралю Вооз, пусни ни онази увертюра от 1812 година.“ – Вооз доби първо ужасено, а после строго изражение. – Ако нещо е по-добро от всичко друго, това не означава, че то е добро за вас!

Учените, които изследват Марсианската война, често се изненадват от странната несистематичност в подготовката на Румфорд за нея. В някои отношения плановите му бяха ужасяващо слаби. Обувките за обикновените войници, например, бяха просто подигравка с преходното марсианско общество, чиято единствена задача бе да се самоунищожи, за да обедини хората на Земята.

За сметка на това във фонотеките на интендантските кораби човек попада на истинско културно богатство – подготвено сякаш за някаква велика цивилизация, която би устояла поне хиляда земни години. Говори се, че Румфорд е отделил повече време на тези фонотеки, отколкото на артилерията и медицинските служби на бойното поле, взети заедно.

Както се изразява анонимният шегобиец: "Армията на Марс пристигна с триста часа непрекъсната музика, но не и стигна времето, за да чуе и „Валсът на минутата“ до края.

Обяснението за това странно наблягане върху музикалните записи,

с които бяха снабдени марсианските интендантски кораби, е просто – Румфорд беше луд по хубавата музика. Тази лудост, между другото, той бе добил след като бе разпръснат в пространството и времето от хроно-синкластичния инфундибулум.

Хармониумите в пещерите на Меркурий също бяха луди по хубавата музика. Те се хранеха с един тон от песента на планетата вече няколко столетия. Когато Вооз им показа вкуса на музиката, което по една случайност стана с „Тайнството на пролетта“, някои от тези създания умряха, изпаднали в екстаз.

Мъртвият хармониум е сбръчкан и на жълтата светлина в пещерите на Меркурий изглежда оранжев. Мъртвият хармониум прилича на сушен кайсия.

При този първи случай, който не бе замислен като концерт за хармониумите, магнетофонът се намираше на пода на космическия кораб. Умрелите в екстаза си създания бяха в пряк допир с металната му обшивка.

Сега, две и половина години по-късно, Вооз устройваше концертите за съществата така, че да не ги убива.

Той взе магнетофона и музикалната селекция за концерта със себе си. В прохода отвън имаше две алуминиеви дъски за гладене, на чиито крака бяха поставени гумени подложки. Между двете дъски, намиращи се на два метра една от друга, бе поставена носилка, направена от алуминиеви тръби и брезент с цвят на лишей.

Вооз постави магнетофона в средата на носилката. Предназначението на това съоръжение бе да намали достатъчно вибрациите от магнетофона. Преди да достигнат каменния под, те трябваше да си пробият път през мъртвия брезент на носилката, след това нататък по дръжките и, през дъските за гладене и най-накрая през гумените подложки на краката им.

Това беше мярка за безопасност. Тя гарантираше, че никой хармониум няма да получи смъртоносна свръхдоза музика.

Вооз сложи лентата в магнетофона и го включи. По време на концерта той щеше да бди край устройството. Трябваше да внимава някое същество да не допълзи прекалено близо до него. Ако все пак го направеше, той трябваше да го отлепи от пода или стената, да му се скара и да го занесе на стотина метра и повече.

– Ако не проявяваш повече разум – упрекваше той глупавия хармониум в мислите си, – ще завършиш ей тук, от лявата страна. Завинаги.

Помисли върху това.

Всъщност, съществото, отдалечено на сто и повече метра също имаше достатъчно музика, с която да се храни.

Стените на пещерата имаха такава чудесна звукопроводимост, че хармониумите, налепенни по тях на мили разстояние, също получаваха вибрации от концертите на Вооз през камъка.

Вуйчо, който тръгна по следите все по-нататък и по-нататък в пещерата, по поведението на хармониумите можеше да заключи, че Вооз устройва поредния си концерт. Бе достигнал едно топло място, където съществата бяха напластени дебело. Равномерните им жълти и аквамаринени форми започваха да се разпадат – превръщаха се в назъбени петна, колела и мълнии. Музиката ги караше да правят това.

Вуйчо остави раницата си и легна да си почине.

Засънува други цветове – не жълт и аквамарин.

След това сънува, че приятелят му Стони Стивънсън го чака при следващия завой. Умът му се оживи от нещата, които щяха да си кажат, когато се срещнеха. В ума му наред с името Стони Стивънсън все още не се бе появила съответната физиономия, но това не бе от голямо значение.

– Каква двойка! – каза си Вуйчо. Имаше предвид, че ако той и Стони работеха заедно, щяха да са непобедими.

– Казвам ти – продължи Вуйчо на себе си със задоволство. – Искат да ни държат настрана един от друг на всяка цена. Ако старият Стони и Вуйчо някога се срещнат, за онези там ще е по-добре да внимават в картинката. Когато старият Стони и Вуйчо се съберат, всичко може да се случи и обикновено се случва.

Старият Вуйчо се засмя.

Онези, които се страхуваха от срещата им, по всяка вероятност бяха хората от големите, красиви небостъргачи на повърхността. Въображението му за три години бе успяло да свърши доста работа въз основа на беглия поглед, който бе хвърлил на предполагаемите постройки, които всъщност бяха мъртви, масивни, леденостудени кристали. Въображението му сега бе убедено, че господарите на цялото сътворение живеят именно в онези постройки. Те бяха отговорни за пленяването им с Вооз в пещерите. Те пишеха посланията с помощта на хармониумите. Самите хармониуми нямаха нищо общо с това.

Вуйчо беше сигурен във всичките тези неща.

Беше сигурен и в много други неща. Дори знаеше как са обзаведени сградите там горе. Мебелите нямаха крака. Просто плуваха над пода,

носени от магнитно поле.

А хората изобщо не работеха и не се тревожеха за абсолютно нищо. Вуйчо ги мразеше.

Мразеше и хармониумите. Отлепи от стената един и го разкъса на две. Той се сбръчка веднага. Стана оранжев.

Вуйчо запрати двете парчета към тавана. Когато вдигна поглед на-там, видя изписано ново послание. То се разпаднаше заради музиката. Но все още бе четливо.

То му казваше с четири думи как лесно и бързо да се измъкнат от пещерите. Не можеше да не признае, след като му съобщиха решението на ребуса, който не бе успял да реши в продължение на три години, че той е лесен и справедлив.

Вуйчо се завтече през галериите, докато не стигна до Вооз и концерта, който той устройваше за хармониумите. Очите на Вуйчо бяха широко отворени и изпъкнали от вълнение. Нямаше как да говори във вакуума, така че задърпа Вооз към космическия кораб.

Там, в инертната атмосфера на кабината, Вуйчо му каза за посланието, което означаваше освобождаване от пещерите.

Сега бе ред на Вооз да се стресне. Той се вълнуваше и от най-малкия намек, че хармониумите биха могли да притежават интелигентност и сега, след като чу, че скоро ще бъде освободен от затвора си, прояви странна сдържаност.

– Това... това обяснява другото послание – каза той тихо.

– Какво друго послание? – попита Вуйчо.

Вооз вдигна ръце, за да изобрази посланието, появило се на стената пред дома му преди четири земни дни.

– Пишеше: „ВООЗ, НЕ СИ ОТИВАЙ“ – каза той и погледна смутено надолу. – „ОБИЧАМЕ ТЕ, ВООЗ“. Ето какво пишеше.

Той отпусна ръце и извърна лице, сякаш за да не гледа някаква непоносима красота.

– Видях това и трябваше да се усмихна. Гледах ги милите, малки създания на стената и си казах: "Милички! Как може Вооз да ви остави и да отиде някъде другаде? Старият Вооз ще остане тук още много време!

– Това е клопка! – извика Вуйчо.

– Какво? – попита Вооз.

– Клопка! Номер, за да ни задържат тук!

На масата пред Вооз бе разтворена книжката с комикси „Туйти и Силвестър“. Той не отговори на Вуйчо веднага и започна да прелиства

изпомачканото томче.

– Сигурно е така – промълви той накрая.

Вуйчо се замисли за безумната привлекателност на думата любов. Направи нещо, което не бе правил от много време. Разсмя се. Помисли си, че това е един истеричен финал за кошмара – безмозъчните мембрани по стените да говорят за любов.

Вооз изведнъж сграбчи Вуйчо и разтърси горките му изсъхнали кости.

– Ще ти бъда много благодарен, Вуйчо – каза той с изопнато лице, – ако ме оставиш да си мисля за посланието, че ме обичат, каквото си пожелаля. Искам да кажа... – каза той – ... искам да кажа, – ... че не е задължително да разбираш... – Искам да кажа – каза той, – че не е нужно да казваш каквото и да било за това... Знаеш ли, тези животни може и да не ти допадат. Не е задължително да ги харесваш или да казваш каквото и да било за тях... Искам да кажа... – каза Вооз. – ... Ще знаеш... – каза Вооз. – Посланието не беше предназначено за теб. Казаха, че обичат мен. Не се отнася за теб.

Вооз пусна Вуйчо и отново насочи вниманието си към книжката с комиксите. Широкият му, кафяв, мускулест гръб изуми Вуйчо. Докато живееше далеч от него, си бе доставял удоволствието да мисли, че е в състояние да му съперничи във физическо отношение. Сега разбра каква смешна заблуда е било това.

Мускулите по гърба на Вооз се плъзгаха един върху друг бавно и контрастираха с бързото движение на пръстите му, които прелистваха книгата.

– След като знаеш толкова много за клопки и подобни неща – заяде се Вооз – откъде си сигурен, че ако излезем не ни очаква някоя още по-лоша?

Преди Вуйчо да успее да отговори, Вооз си спомни, че е оставил магнетофона включен, без надзор.

– Никой не ги пази! – извика той, зарязва Вуйчо и хукна да спасява хармониумите.

Докато Вооз го нямаше, Вуйчо започна да крои планове как да обърне кораба наопаки. Това беше решението на ребуса с излизането им от пещерите. Това бяха написали хармониумите на тавана:

ВУЙЧО, ОБЪРНИ КОРАБА НАОПАКИ.

Разбира се, идеята да се обърне кораба беше разумна. Всичките му

чувствителни устройства бяха на долната му страна. Обърнат, той щеше да приложи същата интелигентност и лекота при излизането, с която бе влязъл.

Благодарение на слабата гравитация на Меркурий и с помощта на мощен крик, Вуйчо успя да го обърне още преди Вооз да се върне. За да напуснат пещерите, оставаше само да се натисне бутона „ON“. Тогава корабът щеше да тръгне към пода на пещерата, да се откаже и да се отдели от пода, останал под впечатлението, че подът е таван.

Би тръгнал нагоре по заплетената система от комини, под впечатлението, че се спуска. И неизбежно щеше да открие пътя до повърхността, смятайки че търси най-дълбоката дупка.

Дупката, в която в края на краищата щеше да се окаже, щеше да е бездънната, безстенна дупка на вечния космос.

Вооз влезе в обърнатия кораб. Ръцете му бяха пълни с мъртви хармониуми. Носеше около четири килограма и повече от труповете, приличащи на сушени кайсии. Нямахше как да не изпусне няколко. И когато се наведе, за да ги вдигне, изпусна още.

По лицето му се стичаха сълзи.

– Виждаш ли? – каза Вооз. Той се гневеше със съкрушено сърце на самия себе си. – Виждаш ли, Вуйчо? Виждаш ли какво става, когато човек просто си тръгне и забрави?

Вооз поклати глава.

– И това не са всичките! Далеч не са всичките! – той намери един празен кашон, в който някога бе имало шоколади. Сложи мъртвите хармониуми в него.

Вооз се изправи с ръце на кръста. Точно както преди малко се бе изумил от физическата му сила, сега Вуйчо се изуми от достойнството му.

Когато се изправи, Вооз беше един мъдър, приличен, разплакан, кафяв Херкулес.

В сравнение с него Вуйчо се чувстваше кльощав, без корени, с болна глава.

– Искаш ли да ги разделиш, Вуйчо? – попита Вооз.

– Какво да разделя?

– Кислородните таблетки, храната, содата, бонбоните.

– Да разделя всичко? – възкликна Вуйчо. – Боже мой! От тези неща има запаси поне за петстотин години.

Досега не бе ставало дума да делят каквото и да било. От всичко имаха в изобилие и не ги заплашваше никакъв недостиг.

– Половината за теб, когато отлетиш, а другата ще остане тук, при мен – поясни Вооз.

– Да остане при теб? – попита Вуйчо изненадано. – Ти... все пак ще дойдеш с мен, нали?

Вооз вдигна силната си дясна ръка. Това беше внимателна покана за тишина, жест, направен от наистина голямо човешко същество.

– Не ме истиносвай, Вуйчо – каза той, – и аз също няма да те истиносвам.

Той избърса сълзите си с юмрук.

Вуйчо не бе успял да отклони молбата за истиносването. То го плашеше. Нещо у него го предупреждаваше, че Вооз не лъже, че Вооз наистина знаеше нещо за него, което би могло да го направи нещастен. Вуйчо отвори уста и я затвори отново.

– Ти дойде и ми съобщи голямата новина – каза Вооз. – „Вооз, каза ти, ще бъдем свободни!“ И аз се развълнувах, заряхах всичко и хукнах да ставам свободен.

Започнах да си повтарям, че ще бъда свободен – продължи Вооз – и след това се помъчих да си представя как ли ще изглежда това. Знаеш ли какво видях? Само хора! Блъскат ме насам-натам... и нищо не им харесва, с нищо не може да им се угоди и стават все по-ядосани и по-ядосани, защото нищо не може да ги направи щастливи. И започват да ми крещят, задето аз не съм ги направил щастливи и продължаваме да се бугаме и дърпаме.

И тогава, неочаквано – продължи Вооз – си спомних за тези безумни малки животни, които толкова лесно правех щастливи с музиката. И намерих с хиляди от тях умрели, защото ги забравих, защото толкова се развълнувах, че ще бъда свободен. А всичките можеха сега да са живи, ако не си бях загубил ума и бях мислил за това, което правя.

И сега си казах, хората никога не са ме смятали за добър и аз не съм ги смятал за добри. Защо ми е тогава да съм свободен сред тъпни от хора?

Тогава реших какво ще ти кажа, Вуйчо, когато се върна отново тук.

И Вооз го каза:

– Най-после си намерих място, където мога да правя добро, без да вредя на никого и да виждам доброто, което правя, а тези, за които го правя знаят, че го правя и ме обичат, доколкото могат.

А когато един ден умра тук долу, ще мога да си кажа: "Вооз, ти направи живота на милиони същества такъв, че да си струва да се живее. Никой, никога не е дарявал повече радост. Тук нямаш нито един

враг в цялата Вселена!

Сега Вооз се превърна сам за себе си в любящата мама и татко, които никога не бе имал.

– Хайде, върви да спиш – каза той на себе си, представяйки си, че лежи на каменно смъртно легло в пещерите. – Ти си добро момче, Вооз. Лека нощ.

ГЛАВА ДЕСЕТА ЕРА НА ЧУДЕСАТА

"О, Господи Всевишни, Създателю на Космоса, Въртителю на Галактиките, Душа на електромагнитните вълни, Вдишвачо и Издишвачо на необозрими обеми вакуум, Изригвачо на огън и камъни, Ти, който си играеш с хилядолетията, какво можем да направим за Теб, което Ти да не си в състояние да направиш поне октиليون пъти по-добре? Нищо! Какво можем да направим или кажем, което да Ти е интересно? Нищо! О, Човешки роде, радвай се на апатията на Създателя, защото тя най-накрая ни направи свободни, честни и достойни! Повече не е възможно глупак като Малачи Констант да посочи някакъв си нелеп пример на случайно проработил късмет и да каже: „Някой там горе ме харесва“. И един тиран повече не може да каже: „Бог иска това или онова и всеки, който не помага това или онова да стане, е против Бога. О, Боже Всемогъщи, какво славно оръжие е Твоята Апатия, която ние извадихме от ножницата, с която сме удряли и поразявали могъщо, така че капанът, който толкова често ни е поробвал или докарвал до лудост, лежи мъртъв!“

Преподобния С. Хорнър Редуайн.

Беше вторник следобед. На северното полукълбо на Земята беше пролет.

Земята беше зелена и водна. Земният въздух бе добър за дишане, подхранващ като сметана.

Чистотата на дъждовете, падащи на Земята можеше да се опита на вкус. Вкусът на чистота беше възхитително тръпчив.

Земята бе топла.

Повърхността и вреше и бушуваше, плодовито неспокойна. Тя бе най-плодовита там, където имаше най-много смърт.

Възхитително тръпчивият дъжд валеше над един църковен двор в Новия свят. Намираще се в Уест Барнстейбъл, Кейп Код, Масачузетс САЩ. Църковният двор беше препълнен – пространствата между умрелите от естествена смърт, бяха плътно заети от телата на удостоените загинали във войната. Марсианци и земяни лежаха рамо до рамо.

По цялата Земя нямаше страна, в чиито гробища да не бяха погребани заедно марсианци и земяни. По цялата Земя нямаше страна, която

да не бе взела участие в общата война срещу марсианските нашественици.

Всичко бе простено.

Всички живи същества бяха братя, всички мъртви – още повече.

Църквата, клекнала сред надгробните камъни като някаква мокра праисторическа птица, през различните периоди от историята си беше презвитерианска, независима, унитарянска и универсално апокалиптична. Сега беше Църква на Безкрайно Безразличния Бог.

В двора и стоеше един човек с вид на луд, който се дивеше на гъстия въздух, на зеленината, на мокротата. Беше почти гол, а синьочерната му брада и косата му бяха дълги, сплътсени и прошарени със сиво. Единственото облекло, което имаше на себе си, се състоеше от една подрънкваща препаска, направена от гасчни ключове и меден проводник.

Тази одежда прикриваше срама му.

Дъждът се стичаше надолу по задебелите му бузи. Той отметна глава назад, за да отпие от него. Постави ръката си върху един надгробен камък – повече, за да го опипа, отколкото да потърси опора. Бе свикнал да докосва камъни – бе свикнал до смърт да пипа груби, сухи камъни. Но такива – мокри, покрити с мъх, дялани, надписани от човешка ръка – не бе докосвал от много, много време.

Pro patria – пишеше на камъка, под ръката му.

Този мъж беше Вуйчо.

Беше се върнал у дома след Марс и Меркурий. Корабът му се бе приземил в една горичка до църковния двор. Вътрешно бе изпълнен с безумен, болезнен гняв, като човек, чийто живот е бил похабен по най-жесток начин.

Вуйчо беше на четирийсет и три години.

Налице бяха всички причини той да повехне и умре.

Това, което го поддържаше бе повече механично, отколкото емоционално. Искаше отново да се събере с Бе, неговата партньорка, с Хроно, неговия син и със Стони Стивънсън, неговия най-добър и единствен приятел.

Този дъждовен вторник следобед преподобният С. Хорнър Редуайн бе застанал на амвона на църквата. Вътре нямаше никой друг. Редуайн се бе качил там, единствено за да се почувства колкото се може по-щастлив. Той не се чувстваше много щастлив при неблагоприятни обстоятелства. Чувстваше се много щастлив, при извънредно щастливи

обстоятелства – защото бе обичан от всички свещеник на една религия, която не само обещаваше, но и наистина правеше чудеса.

Неговата църква – „Барнстейбълската Първа църква на Безкрайно Безразличния Бог“ имаше и друго име: „Църква на уморения Космически скиталец“. Това име бе дадено заради едно пророчество – че някой ден в нея ще пристигне самотен войник, изостанал от Армията на Марс.

Църквата бе готова да посрещне чудото. В грубия дървен стълб зад амвона бе забит ръчно изкован клин. Стълбът подпираше дебелия централна гредна на покрива. На клина бе окачена закачалка за дрехи, инкрустирана с полускъпоценни камъни. На нея, в прозрачна полиетиленова торба, висяха дрехи.

Според пророчеството умореният Космически скиталец щеше да дойде гол и щеше да се побере в този костюм като ръка в ръкавица. Костюмът бе направен така, че да може да стане само на този, който трябва. Състоеше се от една част, беше лимоненожълт, импрегниран, затваряше се с цип и прилепваше плътно до тялото.

Този костюм не беше по модата на деня. Бе създаден специално, за да придаде повече блясък на чудото.

На гърба и гърдите на костюма бяха пришити оранжеви въпросителни знаци, високи по четирийсет сантиметра. Те символизираха факта, че Космическия скиталец нямаше да знае кой е.

Никой нямаше да знае кой е той, докато Уинстън Найлс Румфорд – духовният водач всички църкви на Безкрайно Безразличния Бог, не съобщеше името му на света.

Знака, че Космическия скиталец е пристигнал, трябваше да даде преподобният Редуайн, като започне да бие камбаната като луд.

Когато камбаната забиеше като луда, енориашите трябваше да почувстват екстаз, да изоставят това, с което се занимават в момента, да се смеят, да плачат, да се съберат.

Доброволната противопожарна команда на Уест Барнстейбъл бе почти изцяло под влиянието на членовете на църквата, така че пожарната кола трябваше да участва като единственото превозно средство, което донякъде подхождаше за тържествеността на случая.

Писъкът на сирените върху покрива на противопожарната служба също трябваше да се присъедини към необузданата радост на камбаната. Едно нейно изпищяване означаваше подпалена ливада или гора. Две изпищявания означаваша подпалена къща. Три изпищявания означаваша, че пожарът е потушен. Десет изпищявания щяха да означават, че Космическия скиталец е пристигнал.

Водата се процеждаше през неуплътнената дограма на прозореца. Водата се процеждаше през една разместена керемида на покрива, преминаваше през цепнатина и увисваше във вид на блестящи капчици по гредата над главата на Редуайн. Добрият дъжд мокреше добрата стара камбана в камбанарията, спускаше се надолу по въжето и, накваваше дървената кукла, завързана на края му, стичаше се от краката на куклата и образуваше локвичка върху застлания с плочи под.

Куклата имаше религиозно значение. Тя символизираше един отблъскващ начин на живот, който вече не съществуваше. Наричаше се малачи. Нямаше дом или кабинет на привърженик на вратата, в които някъде да не е окачен по един малачи.

Съществуваше само един правилен начин да се окачи малачи – за врата. Съществуваше само един правилен възел, който можеше да се използва – като за бесилка.

И дъждът капеше от малачито на Редуайн, окачено на края на въжето на камбаната...

Студената пролет на горските духове и минзухарите си бе отишла.

Крехката, хладна пролет на феите и нарцисите си бе отишла.

Бе дошла пролетта на хората и люляковите храсти пред църквата на Редуайн бяха натезжали от цвят.

Редуайн се вслуша в дъжда и си представи, че той нашепва стихове от Чосър на старинен английски. Изговори на глас думите, които си представи, че изговаря дъждът. Направи го съвсем тихо, като самия дъжд:

Whan that Aprille with his shoures sote
The droughte of Marche hath perced to the rote
And bathed every veyne in swich licour,
Of which vertu engendered is the flour1...

От гредата над главата му се отдели една капка, намокри лявото стъкло на очилата му и бузата му, приличаща на ябълка.

Времето не бе проявило жестокост към Редуайн. Застанал на амвонна, той приличаше на червендалесто селско вестникарче, въпреки че беше на четирийсет и девет. Вдигна ръка, за да избърше мокротата от бузата си и торбата с оловни ловджийски сачми, окачена на китката му издрънка.

Подобна торба със сачми беше привързана и към другата му китка,

а на ремъци през раменете му бяха окачени две тежки железни плочи – едната на гърдите, а другата на гърба.

Тези тежести представляваха пречки в надпреварата на живота.

Той носеше двайсет и четири килограма – носеше ги с радост. Посилен човек би носил повече, по-слаб – по-малко. Всеки силен привърженик на вярата на Редуайн приемаше тези пречки с радост и гордо ги носеше навсякъде.

Слабите и кротките най-накрая трябваше да признаят, че надпреварата на живота е станала почтена.

Течните мелодии на дъжда бяха толкова прекрасен фон за рецитиране в празната църква, че Редуайн реши да продължи още малко. Този път щеше да изрецитира нещо, написано от Уинстън Найлс Румфорд – Господаря от Нюпорт.

Нещото, което Редуайн смяташе да изрецитира под акомпанимента на дъждовния хор, бе написано от Господаря от Нюпорт, за да дефинира позицията си спрямо своите свещеници, позицията на свещениците спрямо техните енорияши и позицията на всеки спрямо Бога. Редуайн го четеше пред хората всяка първа неделя от месеца.

– Аз не съм ваш баща – започна Редуайн. – По-добре ме наречете брат. Но аз не съм ваш брат. По-добре ме наречете син. Но аз не съм ваш син. По-добре ме наречете куче. Но аз не съм вашето куче. По-добре ме наречете бълха на вашето куче. Но аз не съм бълха. По-добре ме наречете микроб от бълхата на вашето куче. Като микроб от бълхата на вашето куче, аз искам да ви служа по всички възможни начини, точно така, както вие желаете да служите на Всемогъщия Бог, Творец на Вселената.

Редуайн плесна с ръце, убивайки въображаемата, нападната от микроби бълха. В неделя всички енорияши убиваха бълхата едновременно.

Още една капка се разтрепери, падна от гредата и пак намокри бузата на свещеника. Редуайн дълбоко благодари, кимайки, за капката, за църквата, за мира, за Господаря от Нюпорт, за Земята, за Бог, на когото не Му пука, за всичко.

Слезе от амвона, като поклащаше с достойнство торбите с оловни сачми.

Премина по прохода между седалките и излезе през арката, за да стигне до камбанарията. Спря пред локвата под въжетото на камбаната, за да определи пътя, по който водата се е стекла долу. Реши, че е чудесно пролетният дъжд да влиза вътре по този начин. Дори и да го натовареха с преустройството на църквата, той пак би направил така, че

предприемчивите капчици да проникват под покрива.

Срещу него имаше още една арка – обрасла с люляк.

Редуайн премина под нея и видя масивния кораб, приличащ на голям мазол в горичката, видя и голия, брадясал Космически скиталец в двора на църквата.

Редуайн изкрещя от радост. Върна се, развърза въжето на камбаната, разклати го и увисна на него като пияно шимпанзе. В бъсното звънене на камбаната Редуайн чу думите, които според Господаря от Нюпорт казваха всички камбани:

БЕЗ ПЪКЪЛ – заби камбаната –
БЕЗ ПЪКЪЛ,
БЕЗ ПЪКЪЛ,
БЕЗ ПЪКЪЛ!

Вуйчо се ужаси от звука. Камбаната му се стори ядосана и уплашена, така че той хукна назад към кораба и лошо си срязва глезена, докато прескачаше каменната стена. Когато затваряше вратата, чу че на камбаната отговаря сирена.

Вуйчо си помисли, че Земята още воюва с Марс и тази сирена предвещава неговата смърт. Той натисна бутона „ON“.

Автоматичният навигатор не реагира веднага, а започна объркано и безсмислено да спори със себе си. Спорът завърши с това, че навигаторът се самоизключи.

Вуйчо отново натисна бутона „ON“. Този път го задържа натиснат, като стовари върху него петата си.

Навигаторът отново заспори глупашки със себе си и се опита да се самоизключи. Когато видя, че не може да го направи, започна да изпуска мръсен, жълт дим. Димът стана толкова гъст и отровен, че се наложи Вуйчо да глътне кислородна таблетка и отново да прибегне до дихателната система „Шлиман“.

След това пилот-навигаторът изпусна дълбок, пулсиращ звук като от орган и умря завинаги.

За излитане вече не можеше да става и дума. Със смъртта на пилот-навигатора умираше целия кораб.

Вуйчо се приближи през дима до един илюминатор и погледна навън.

Видя противопожарната кола. Тя мачкаше хрусталаците и се приближаваше към кораба. Край нея тичаха мъже, жени и деца – просмукани

от дъжда, изпаднали в екстаз.

Пред пожарната крачеше преподобният С. Хорнър Редуайн. В една-та си ръка носеше лимоненожълтия костюм, поставен в прозрачна полиетиленова торба. В другата държеше букет току-що откъснат люляк.

Жените изпращаха на Вуйчо целувки през илюминатора и вдигаха децата си, за да зърнат обожавания човек вътре. Мъжете стояха край пожарната и приветстваха Вуйчо, приветстваха себе си, приветстваха всичко. Шофьорът предизвика мощен гърмеж от ауспуха, наду сирената, удари камбанката.

Всички носеха по някаква пречка. Повечето бяха типични – тежести за прозорци, торби с олово, стари скари за фурна. Тяхното предназначение беше да неутрализират физическите предимства. Но сред енорияшите на Редуайн имаше и няколко истински вярващи, които бяха избрали по-сериозни и по-красноречиви пречки.

Имаше жени, сдобили се поради прищявка на късмета с ужасното предимство на красотата. Те бяха унищожили това нечестно предимство, като се бяха облекли в изпокъсани дрехи, като заставаха в лоши пози, дъвчеха дъвка и използваша козметика по демонски начин.

Един старец, чието предимство бе чудесното му зрение, бе развалил това зрение, като носеше очилата на жена си.

Един мургав младеж, чийто жизнен, хищен сексапил не би могъл да се скрие с лоши дрехи, се бе лишил от предимството си, вземайки за съпруга жена, на която и призлява от секса.

Жената на мургавия младеж, която можеше да се гордее с научната си степен, бе премахнала предимството си, омъжвайки се за човек, който не четеше нищо друго, освен комикси.

Паството на Редуайн не бе единствено. То не беше и особено фанатично. По Земята живееха милиони хора, които с радост си поставяха пречки.

Това, което ги правеше особено щастливи, беше фактът, че вече никой не се възползваше от недостатъците на другите.

Пожарникарите измислиха нов начин, за да изразят радостта си. В средата на пожарната кола беше монтиран струйник. Той можеше да се върти като картеница. Насочиха го право нагоре и пуснаха водата. Трептящият, неуверен фонтан се насочи към небето и когато не можеше да стигне по-нагоре, вятърът го разкъса на пръски. Пръските се посипаха върху всичко наоколо и забарабаниха по кораба. Намокриха и самите пожарникари. Намокриха жените и децата, като ги стреснаха, след което ги изпълниха с още повече радост.

Това, че водата изигра толкова важна роля в посрещането на Вуйчо бе една вълнуваща случайност. Никой не бе планирал подобно нещо. Но бе чудесно, че всички можеха да забравят себе си в едно тържество на пълната мокрота.

Преподобният С. Хорнър Редуайн, който в прилепналите си, мокри дрехи се чувстваше гол като езически горски дух, хвърли шепа люляк към илюминатора на кораба и залепи обожаващото си лице за стъклото.

Изражението на лицето, което преподобният видя вътре, удивително напомняше изражението на интелигентна маймуна в зоологическа градина. Челото на Вуйчо бе набраздено от дълбоки бръчки, очите му бяха навлажнени от безнадеждното желание да разбере.

Вуйчо бе решил да не се страхува.

Нито пък бързаше да пусне Редуайн при себе си.

Най-накрая той отиде до двойната херметическа врата и я отключи. Направи крачка назад и зачака някой друг да я отвори.

– Нека вляза първи, за да му дам костюма – каза Редуайн на енориашите си. – След това е ваш.

Там, в космическия кораб, лимоненожълтия костюм стана на Вуйчо като че ли беше пласт боя. Оранжевите въпросителни знаци на гърдите и гърба прилепнаха без нито една гънка.

Вуйчо все още не знаеше, че никой друг на света не е облечен като него. Реши, че много хора имат подобни костюми – с въпросителните знаци и всичко останало.

– Това... Това Земята ли е? – попита Вуйчо свещеника.

– Да – отговори Редуайн. – Кейп Код, Масачузетс, Съединени американски щати, Човешко братство.

– Слава Богу – каза Вуйчо.

Редуайн повдигна вежди учудено.

– Защо?

– Моля? – попита Вуйчо.

– Защо благодарите на Бога? – възкликна Редуайн. – Той не се интересува от това, какво става с вас. Той не е положил никакви усилия, за да дойдете дотук жив и здрав, както не би положил и за да ви убие. – Свещеникът вдигна нагоре ръце, за да демонстрира мускулите на вярата си. Сачмите в торбите на китките му издрънкаха и привлякоха вниманието на Вуйчо. От тях то лесно прескочи към тежката плоча на гърдите му. Свещеникът проследи погледа му и леко повдигна плочата.

– Тежка е – отбеляза той.

– Хъм – отвърна Вуйчо.

– Предполагам, че ти ще трябва да носиш около трийсет килограма, след като те възстановим – каза Редуайн.

– Трийсет килограма? – попита Вуйчо.

– Трябва да се радваш, а не да съжаляваш, когато носиш пречката си. Тогава никой няма да може да те упрекне, че се възползваш от неведомите пътища на късмета.

В гласа му се прокрадна блаженият, заплашителен тон, който почти не бе използвал от най-ранните дни на Църквата на Безкрайно Безразличния Бог, от вълнуващите масови посвещавания във вярата след войната с Марс. В онези дни Редуайн и всички други млади мисионери бяха заплашвали невярващите със справедливото възмущение на тълпите – справедливо възмутените тълпи, които тогава все още не съществуваха.

Сега справедливо възмутени тълпи имаше във всяко кътче на света. Членовете на Църквата на Безкрайно Безразличния Бог наброяваха солидната цифра три милиарда души. Младите лъвове, които първи проповядваха вярата, сега можеха да се превърнат в агнета и да съзерцават такива ориенталски тайнства, като например спускането на капки вода по въже на камбана. Дисциплиниращата ръка на Църквата навсякъде се намираще у тълпите.

– Трябва да те предупредя – каза Редуайн на Вуйчо, – че когато излезеш навън сред тези хора, не бива да казваш каквото и да било, което да подсказва, че Бог е проявил специален интерес към теб или пък че ти по някакъв начин би могъл да му помогнеш. Най-лошото, което би могъл да кажеш, например, е нещо от рода на: „Благодаря на Бога, че ме спаси от всичките ми страдания. Поради някаква причина той ме забеляза и единственото ми желание сега е да му служа“.

Приятелски настроената тълпа навън – продължи Редуайн – може за съвсем кратко време да се превърне в много лоша, въпреки високото покровителство, под което идваш.

Вуйчо смяташе да каже почти същото, за което го предупреди Редуайн. Това му се бе струвало единственото уместно нещо.

– К-к-какво да кажа? – попита той.

– В пророчеството беше казано какво ще кажеш – заявя Редуайн. – Дума по дума. Аз мислих дълго за думите, които ще кажеш и съм убеден, че не могат да бъдат по-добри.

– Но аз... не мога да измисля никакви думи... освен... здравейте, благодаря... Вие какво искате да кажа?

– Това, което кажеш – отвърна Редуайн. – Онези добри хора навън

се готвят за този момент от дълго време. Ще ти зададат два въпроса, а ти ще им отговориш както можеш.

Той поведе Вуйчо през вратата. Фонтанът на пожарната бе спрял. Виковете и танците бяха прекратени.

Енориашите на Редуайн оформиха полукръг около Вуйчо и свещеника си. Всички бяха стиснали устни и напълнили гърдите си с въздух.

Редуайн даде свят знак.

Енориашите произнесоха като един:

– Кой си ти?

– Аз... не знам истинското си име – отвърна Вуйчо. – Наричаха ме Вуйчо.

– Какво се случи с теб? – попитаха енориашите.

Вуйчо поклати неуверено глава. Не бе в състояние да съчини синтез на преживяванията си, съответстващ на очевидно ритуалното настрояване. Бе ясно, че от него се очаква нещо велико. Не му беше до величие. Издиша шумно, показвайки на енориашите, че съжалява, заедно ги разочарова с безцветността си.

– Станах жертва на поредица събития – каза той и сви рамене. – Както всички останали.

Виковете и танците започнаха отново.

Вуйчо бе качен на пожарната и откаран до вратата на църквата.

Редуайн посочи добродушно разгърнатия дървен свитък отгоре, на който със златни букви беше написано:

СТАНАХ ЖЕРТВА НА ПОРЕДИЦА СЪБИТИЯ, КАКТО ВСИЧКИ ОСТАНАЛИ.

След това с пожарната закараха Вуйчо направо в Нюпорт, Роуд Айленд, където трябваше да се състои материализацията.

Според разработения преди години план, в Уест Барнстейбъл трябваше да отиде друга пожарна кола, за да пази града от огън, докато неговата собствена не е на разположение.

Веста за пристигането на Космическия скиталец обиколи света като мълния. Във всяко селце и всеки град, през които мина пожарната, Вуйчо бе посрещан с цветя.

Седеше на една букова дъска, поставена напреки на люка в средата на цистерната. Вътре в него беше преподобният С. Хорнър Редуайн.

Той имаше достъп до камбаната, която биеше енергично. На езика и бе завързан един малачи, направен от устойчива пластмаса. Тази

кукла беше от специален вид, който можеше да се купи само в Нюпорт. Да си окачиш такъв малачи означаваше, че си бил на поклонение там.

Всички доброволци от противопожарната служба на Уест Барнстейбъл, с изключение на двама неконформисти, бяха ходили на поклонение. Малачито на пожарната кола бе купено със средства на противопожарната служба.

Според жаргона на продавачите на сувенири в Нюпорт, малачито от устойчива пластмаса, купено от пожарникарите беше: „истинско, оторизирано, официално малачи“.

Вуйчо беше щастлив, защото се чувстваше много добре отново да е сред хора и отново да диша въздух. И всички изглежда го обожаваша.

Имаше толкова много приятни шумове. Имаше толкова много приятни всякакви неща. Вуйчо се надяваше всичко приятно да продължава вечно.

– Какво се случи с теб? – крещяха му хората и се заливаха в смях.

За да улесни масовата комуникация, той съкращаваше отговора, който толкова бе зарадвал малката тълпа край Църквата на Космическия скиталец.

– Събития! – крещеше той.

И се смееше.

О, Боже!

Дявол да го вземе! Смееше се!

Имението на Румфорд в Нюпорт бе препълнено и завардено в продължение на осем часа. Охраната отблъскваше хиляди хора от малката врата в стената, която напомняше за „Алиса в страната на чудесата“. Всъщност нямаше нужда от охрана, защото тълпата вътре беше монолитна.

И смазана змиорка не би могла да се промуши през нея.

Хилядите поклонници пред стените набожно се блъскаха, за да заемат по-добри места край високоговорителите, монтирани по ъглите.

От тях щеше да се чуе гласът на Румфорд.

Тази тълпа, събрала се заради обещания от много време Велик ден на Космическия скиталец, бе най-голямата и най-развълнуваната досега.

Навсякъде се виждаха всевъзможни най-ефективни пречки, говорещи за силно развитото въображение на носителите им. Тълпата беше чудесно опърпана и затормозена.

Бе, партньорката на Вуйчо на Марс, също се намираще в Нюпорт. И Хроно, неговият син.

– Ей, вземете си истински, оторизиран, официален малачи! – извика Бе прегракнало. – За малачи елате тук! Купете си малачи, за да махате с него на Космическия скиталец. Вземете си малачи, за да го благослови Космическия скиталец, когато мине покрай вас!

Тя стоеше зад една сергия срещу малката желязна врата в стената на имението „Румфорд“ в Нюпорт. Нейната сергия беше първата от двайсетте, които също се намираха срещу вратата. Бяха подслонени под един и същ дълъг навес и бяха отделени една от друга с високи до кръста прегради.

Малачитата, които тя продаваше бяха пластмасови, с подвижни стави на краиците и очи от фалшиви диаманти. Бе ги купуваше от една фирма за религиозни атрибути за двайсет и седем цента едната и ги продаваше по три долара. Беше отлична търговка.

И въпреки че показваше на света делова и изящна външност, стока-та и се продаваше най-вече заради вътрешното и величие. Карнавалният блясък на Бе привличаше погледите на поклонниците. Но това, което ги караше да се спират пред сергията и бе нейната аура. Аурата и подсказваше недвусмислено, че мястото и не е там, че би трябвало да заема далеч по-добро обществено положение и че сигурно е ужасно добър човек, щом стои там, където беше.

– Ей! Вземете си малачи, докато още има време! – извика Бе. – Когато започне материализацията, вече ще е късно!

Това беше истина. Според правилата, всички продавачи трябваше да затворят сергиите си пет минути преди Уинстън Найлс Румфорд и кучето му да се материализират. И не можеха да отворят още десет минути след изчезването на последните следи от двамата.

Бе се обърна към сина си Хроно, който тъкмо отваряше нова кутия с малачита.

– Колко остава до свирката? – попита го тя.

Свирката бе голяма, работеше с пара и бе монтирана вътре в имението. Надуваха я пет минути преди материализацията.

Самата материализация се оповестяваше с едно седемдесетмилиметрово оръдие.

Дематериализацията се оповестяваше с пускането на хиляда детски балончета.

– Осем минути – отвърна Хроно, след като погледна часовника си. Сега той беше на единайсет земни години. Беше мургав и изпълнен с гняв. Умееше да лъже с рестото до съвършество и му се отдаваха

картите. Държеше мръсен език и носеше със себе си автоматичен нож с петнайсетсантиметрово острие. Хроно не се спогаждаше добре с другите деца, а славата му на момче, което се справя с живота смело и съвсем директно бе станала толкова лоша, че само малко, при това удивително глупави момичета се чувстваха привлечени от него.

В нюпортската полиция и в щатската полиция на Роуд Айлънд Хроно бе регистриран като малолетен престъпник. Знаеше малките имена на най-малко петдесет полицейски служителя и имаше зад гърба си четиринайсет проби с детектора на лъжата.

Единственото, което бе попречило Хроно да бъде въдворен в съответното учреждение, бяха прекрасните юристи на Земята, юристите на Църквата на Безкрайно Безразличния Бог. Насочвани от Уинстън Найлс Румфорд, те защитаваха Хроно от всякакви посегателства.

Най-честите обвинения срещу него бяха джебчийство, незаконно носене на оръжие, притежаване на нерегистрирани пистолети, употреба на огнестрелно оръжие в очертанията на града, продажба на неприлични снимки и вещи и най-вече, че е трудно дете.

Властите горчиво се жалваха, че най-сериозният проблем на това момче е майка му. Майка му го обичаше точно такава, каквото беше.

– Само осем минути ви остават, за да си купите малачи! – извика Бе. – Насам! Насам! Насам! Насам!

Горните предни зъби на Бе бяха златни, а кожата и, както и тази на сина и, имаше цвят на златист дъб.

Бе загуби горните си предни зъби, когато корабът, на който пристигнаха с Хроно от Марс се разби в областта Гумбо в Амазонската джунгла. Двамата бяха единствените оцелели след катастрофата и ски-тата из джунглата в продължение на цяла година.

Цветът на кожата им бе постоянен, тъй като се дължеше на промяна в черния дроб. Промяната се дължеше на тримесечната диета, състояща се само от вода и корените на салпа-салпа или на амазонската синя топола. Тази диета беше част от ритуала за посвещаването им в тайните на племето Гумбо.

По време на това посвещаване майка и син бяха завързани с въжета за два стълба в средата на селото, като Хроно трябваше да символизира Слънцето, а Бе – Луната, така, както разбираха Слънцето и Луната хората от племето Гумбо.

Вследствие на преживяванията си майка и син бяха станали по-близки помежду си от повечето други майки и синове.

В последния момент ги спаси един хеликоптер. Уинстън Найлс

Румфорд го бе изпратил точно където трябва, точно когато трябва.

Уинстън Найлс Румфорд им бе дал концесия за печелившата сергия пред вратата на имението си. Освен това бе платил сметката за зъболекаря на Бе и бе предложил изкуствените и предни зъби да са златни.

Човекът, който държеше сергията до тази на Бе, се казваше Хари Бракман. На Марс той беше взведен сержант на Вуйчо. Сега бе наедрял и оплешивяваше. Имаше дървен крак, а дясната му ръка беше от неръждаема стомана. Бе загубил крака и ръката си в битката за Бока Рейтън. Той бе единственият оцелял от битката и ако не беше толкова жестоко ранен, със сигурност щяха да го линчуват, заедно с останалите оцелели от взвода му.

Бракман продаваше пластмасови фигурки на фонтана от имението на Румфорд. Те бяха високи по трисет сантиметра. В основата им бяха монтирани задвижвани с пружина помпи. Помпите качваха вода от най-голямото корито в основата, към най-малкото на върха. След това тя се изливаше в малко по-голямото отдолу и...

На тезгяха пред себе си Бракман бе пуснал да работят три фонтана.

– Точно като она вътре, народе-е-е! – викаше той. – Можете да си го занесете къщи! Турете го на прозореца, за да разберат всичките ви съседи, че сте били в Нюпорт! Сложете го на масата в кухнята, да се забавляват децата и го напълнете с лимонада!

– Колко струва? – попита един провинциалист.

– Седемнайсе долара – отговори Бракман.

– У-ха-а! – възкликна провинциалистът.

– Това е свято нещо, брат'чед – каза Бракман равнодушно. – Не е играчка.

Той бръкна под тезгяха и извади модел на марсиански космически кораб.

– Играчка ли искаш? Ей ти играчка. Четиресе и де'ет цента. Печеля само по два цента на парче.

Провинциалистът реши да се покаже като претенциозен купувач. Той сравни играчката с истинския обект, който тя представляваше. Истинският обект беше един марсиански космически кораб, поставен върху колона, висока трисет метра. Колоната и корабът бяха в очертанията на имението „Румфорд“ – в ъгъла, където някога бяха тенис кортовете.

Румфорд все още не бе обяснил предназначението на кораба, чиято колона бе построена с дребните стотинки, събрани от ученици от целия

свят. Корабът се поддържаше в постоянна готовност. Една дървена стълба, за която се говореше, че била най-високата в целия свят, бе подпряна на колоната и водеше към вратата на кораба.

В горивната капсула на кораба се намираше последният остатък от УВДБ, взет от военното снабдяване на Марс.

– А-ха – каза провинциалистът и остави модела обратно на тезгяха.
– Ако не възразяваш, ще огледам още малко.

Единственото нещо, което бе купил досега, беше една шапка като на Робин Худ. На едната и страна имаше снимка на Румфорд, на другата – снимка на платноходка, а на перото бе изписано собственото му име. Според надписа, то беше Делбърт.

– Все пак, благодаря – усмихна се Делбърт. – Може би ще се върна.

– Разбира се, Делбърт – кимна Бракман.

– Как разбра, че се казвам Делбърт? – попита Делбърт, поласкан и изпълнен с подозрения.

– Да не мислиш, че Уинстън Найлс Румфорд е единственият човек тук със свръхестествени способности?

Откъм имението долетя свистене на изпусната пара. След миг над сергиите проехтя гласът на голяма парна свирка – могъщ, тъжен, триумфиращ. Това беше знак, че Румфорд и кучето му ще се материализират след пет минути.

Това беше знак за продавачите на сергиите, че трябва да престанат с непочтителното възхваляване на евтините си стоки и да спуснат кепенците.

Кепенците се спуснаха с трясък веднага.

Редицата от сергии се превърна в полутъмен тунел.

В изолацията на продавачите в този тунел имаше нещо призрачно, защото всички те бяха оцелели от Марс. Румфорд бе настоял за това – марсианците да могат първи да изберат места за сергиите си. По този начин той им казваше: „Благодаря“.

Нямаше много оцелели – само петдесет и осем в Съединените щати и всичко триста и шестнайсет в целия свят.

От петдесет и осемте в Съединените щати двайсет и един държаха сергии в Нюпорт.

– Пак се започва! – каза някой от края на редицата. Това бе гласът на слепеца, който продаваше шапки като на Робин Худ със снимка на Румфорд от едната страна и с платноходка от другата.

Сержант Бракман подпря сгънатите си ръце на преградата между сергията на Бе и неговата. Намигна на младия Хроно, който се бе

излегнал върху една неотворена кутия с малачите.

– Да върви на майната си, а хлапе? – подхвърли Бракман.

– Да върви – съгласи се Хроно. Той чистеше ноктите си със странно огънатото, пробито парче метал, което на Марс беше негов талисман. На Земята то също му беше талисман.

По всяка вероятност тъкмо този талисман бе спасил живота им в джунглата. Хората от племето Гумбо бяха признали, че той притежава огромна сила. Именно от страхопочитание пред него бяха решили да посветят собствениците му, вместо да ги изядат.

Бракман се засмя добродушно.

– Ей на това му се вика истински марсианец! Дори ня'а да се надигне от кашона с малачите, за да хвърли един поглед на Космическия скиталец.

Не само Хроно беше безразличен към Космическия скиталец. Гордият и дързък обичай на търговците от сергиите беше да стоят настрана от церемониите – да стоят в полуздрача на тунела си, докато Румфорд се появи и изчезне.

Не че изпитваха истинско презрение към религията на Румфорд. Същност, повечето от тях я смятаха за нещо доста добро. Оставайки в западналите си сергии, те, ветераните от Марс демонстрираха факта, че вече са направили повече от достатъчно, за да може Църквата на Безкрайно Безразличния Бог да стъпи на краката си.

Демонстрираха факта, че всички вече бяха изразходвани.

Румфорд ги окуражаваше в тази им поза. Наричаше ги „моите воини-светци, пред малката врата“. Веднъж каза: „Тяхната апатия е голямата рана, която им е причинена, за да можем ние да бъдем по-живни, по-чувствителни, по-свободни.“

Искушението на марсианците да зърнат Космическия скиталец бе много силно. По стените на имението имаше високоговорители и всяка дума, казана от Румфорд вътре, отекваше в ушите на всеки, намиращ се на четвърт миля разстояние. Отново и отново бяха чути думите за славния момент на истината, който щеше да настъпи с пристигането на Космическия скиталец.

Това беше един голям момент, който истинските вярващи очакваха с вълнение – големият момент, когато тяхната вяра щеше да се задълбочи, проясни и оживи десет пъти повече.

Този момент бе настъпил.

Пожарната кола, докарала Космическия скиталец от Църквата на Космическия скиталец, Кейп Код, сега дрънчеше и ръмжеше пред

сергиите.

Горските духове в полуздрача зад кепенците отказаха да погледнат.

Откъм имението долетя оръдейният изстрел.

Румфорд и кучето му се бяха материализирали, а Космическия скиталец вече минаваше през малката врата като от „Алиса в страната на чудесата“.

– Сигурно е наел някой изпаднал актьор от Ню Йорк – предположи Бракман.

Никой не му отговори, дори и Хроно, който се смяташе за най-големия циник сред продавачите. Бракман не взе насериозно предположението си, че Космическия Скиталец е фалшив. Продавачите познаваха твърде добре слабостта на Румфорд към реализма. Когато той поставяше религиозна пиеса, използваше истински хора и истински ад.

Трябва да подчертаем, че колкото и страстно Румфорд да обичаше големите спектакли, той никога не се поддаде на изкушението да се обяви за бог или нещо богоподобно.

И най-големите му врагове признават това. Доктор Морис Росено в своята „Пангалактическа дивотия или три милиарда безумци“ казва:

„Уинстън Найлс Румфорд, междузвездният фарисей, Тартюф и Калиостро, си направи труда да заяви, че не е Бог Всемогъщи и че не е получавал конкретни напътствия от Бог Всемогъщи. При тези думи на Господаря от Нюпорт можем само да кажем: «Амин!» И можем да добавим, че Румфорд е толкова далече от това, да е роднина на Бога или дори негов посредник, че когато е наоколо, всякакви контакти със Самия Господ Бог Всемогъщи стават невъзможни.“

Най-често разговорите на ветераните от Марс зад кепенците на сергиите гъмжаха от непочтителни и забавни забележки, касаещи продажбите на боклучави религиозни артикули на глупаците.

Сега, когато Румфорд и Космическия скиталец щяха да се срещнат, на продавачите им беше много трудно да не проявяват интерес.

Здравата ръка на сержант Бракман се вдигна нагоре към темето му. Това бе характерен жест за ветераните от Марс. Той докосваше мястото над антената, която някога бе вземала всичките по-важни решения вместо него. Сигналите и му липсваха.

– Доведете Космическия скиталец! – прогърмя гласът на Румфорд от Гавраиловите тръби по стените.

– Може би... може би трябва да отидем – обърна се Бракман към Бе.

– Какво? – промърмори тя в отговор. Стоеше с гръб към затворените кепенци. Клепачите и бяха спуснати. Главата и бе клюмнала надолу. Изглеждаше, като че ли и е студено.

Тя винаги трепереше, докато траеше материализацията.

Хроно бавно потриваше талисмана си с палец и наблюдаваше подобния на мъгла ореол около парчето метал и пръста си.

– Да вървят по дяволите, а, Хроно? – каза Бракман.

Мъжът, който продаваше чуруликащи механични птички, залюля неспокойно стоката, окачена над главата му. Една фермерска жена го бе намущкала с вила в битката при Тодингтън, Англия и го бе оставила, мислейки, че е умрял.

Международният комитет за идентификация и рехабилитация на марсианците с помощта на пръстовите му отпечатъци бе установил, че продавачът на птици е Бърнард К. Уинслоу, пътуващ селекционер на пилета, изчезнал от отделението за алкохолици на една лондонска болница.

– Много благодаря за информацията – бе казал Уинслоу на Комитета. – Сега вече не се чувствам така изгубен.

Сержант Бракман бе идентифициран от комитета като редник Франсиз Д. Томпсън, изчезнал посред нощ, докато е бил на пост край автомобилния парк на базата Форт Браг, Северна Каролина, САЩ.

Комитетът не бе успял да идентифицира Бе. Смяташе, че тя е или Флорънс Уайт – най-обикновено момиче без никакви приятели, изчезнало от обществена пералня в Ню Йорк, или Дарлийн Симпкинс – най-обикновено момиче без никакви приятели, което за последен път било видно да се качва в колата на мургав непознат в Браунсвил, Тексас.

По-нататък от Бракман, Бе и Хроно сергии държаха останки от Марс, идентифицирани като Майрън С. Уотсън, алкохолик, изчезнал от работното си място като помощник в миячница за чинии в ресторанта на нюаркското летище... като Чарлийн Хелър – помощник диетолог от кафетерията при гимназията „Стайвърс“ в Дейтън, Охайо... като Кришна Гару – печатарски работник, все още издирван по обвинения в дву-женство, сводничество и неплащане на издръжка в Калкута, Индия... като Курт Шнайдер, също алкохолик, директор на западаща туристическа агенция в Бремен, Германия.

– Могъщият Румфорд – измърмори Бе.

– Моля? – попита Бракман.

– Той ограби живота ни – продължи Бе. – Накара ни да заспим. Прочисти мозъците ни така, както се чисти тиква, за да се направи фенер. Монтира ни устройства като на работи, обучи ни... погуби ни в името на добра кауза. – Тя сви рамене. – Щяхме ли да сме по-добре, ако ни беше оставил да живеем своя живот? Щяхме ли да станем нещо повече... или по-малко? Струва ми се, че съм доволна, защото ме използва по този начин. Предполагам, че е имал много по-добри идеи какво да направи с мен, отколкото Флорънс Уайт, Дарлийн Симпкинс или която там съм била. Но въпреки всичко го мразя – добави Бе.

– Това е твоята привилегия – каза Бракман. – Той твърди, че това е привилегията на всички от Марс.

– Все пак има една утеха – отвърна Бе. – Вече сме изразходвани. Никога повече няма да може да ни използва за каквото и да било.

– Добре дошъл, Космически скиталецо! – разнесе се оливиомаргаринения глас на Румфорд от тръбите на Гавраил по стената. – Колко уместно е, че пристигаш при нас с яркочервената пожарна кола на доброволен противопожарен отряд! Не съм в състояние да измисля по-вълнуващ символ на човешкото състрадание към околните от пожарната кола! Каж ми, Космически скиталецо, виждаш ли нещо наоколо, което да ти говори, че вече си бил тук?

Космическият скиталец измърмори нещо неразбираемо.

– По-силно говори, моля те – каза Румфорд.

– Фонтанът – отговори Космическият скиталец неуверено. – Мисля, че си спомням фонтана. Само че...

– Само че? – подкани го Румфорд.

– Тогава беше сух... Не помня кога е било. Сега е толкова мокър! – отвърна Космическият скиталец.

Един микрофон, поставен край фонтана, бе включен към озвучителната система, така че бълбукането, плискането и ромоленето на водата да подчертава думите на Космическият скиталец.

– Нещо друго да ти е познато, о, Космически скиталецо? – настоя Румфорд.

– Да – отвърна скиталецът стеснително. – Познавам вас.

– Познат съм ти, значи? – попита Румфорд с насмешка. – Искаш да кажеш, че не е изключено да съм изиграл някаква роля в живота ти досега?

– Помня ви на Марс – каза Космическият скиталец. – Вие бяхте мъжът с кучето... Малко преди да излетим.

– Какво се случи след като излетяхте? – попита Румфорд.

– Нещо се обърка – отвърна Космическия скиталец, сякаш той бе причината за поредицата неудачи. – Много неща се объркаха.

– Някога замислял ли си се над възможността всичко да е станало точно както трябва?

– Не – отговори Космическия скиталец. Тази идея не го накара да се сепне, не можеше да го направи – тя далеч надхвърляше обхвата на неговата елементарна философия.

– Можеш ли да разпознаеш партньорката и детето си? – попита Румфорд.

– Н-н-не знам – отвърна Космическия скиталец.

– Доведете жената и момчето, които продават малачита пред вратата на имението – нареди Румфорд. – Доведете Бе и Хроно.

Космическия скиталец, Уинстън Найлс Румфорд и Казак бяха на един подиум пред къщата, издигнат на височината на очите на наблюдаващата тълпа. Този подиум беше част от сложната система скелета, рампи, амвони, мостчета и сцени, които опасваха целия двор на имението.

Тази система позволяваше на Румфорд да се движи свободно навсякъде, без да му пречат тълпите. Също така, тя даваше възможност на всички да го зърнат.

Системата не бе окачена на магнитни полета, но въпреки това изглеждаше като чудо на левитацията. Илюзията за чудо бе постигната с умелата употреба на боя. Подпорите бяха боядисани в черно, а надстройките – в ослепително златно.

Телевизионните камери и микрофоните, поставени на специални мачти, можеха да го следват навсякъде.

При нощните материализации, подиумите на системата се осветяваха от електрически прожектори, с цвят на плът.

Космическия скиталец бе едва трийсет и първия човек, поканен да се качи на това съоръжение.

Един помощник отиде до сергията пред вратата, за да доведе трийсет и втория и трийсет и третия, удостоени с тази чест.

Румфорд не изглеждаше добре. Цветът на лицето му беше нездрав. И въпреки че се усмихваше както винаги, зад усмихнатата фасада зъбите му сякаш бяха стиснати. Добродушната му гримаса се бе превърнала в карикатура и издаваше факта, че далеч не всичко беше наред.

Но прочутата усмивка не слизаше от лицето му. Великолепният

сноб и очаровател на тълпите държеше кучето си Казак с помощта на душашц нашийник. Веригата бе усукана, така че нашийникът да се впие предупредително във врата на кучето. Предупреждението бе необходимо, защото беше съвсем ясно, че Космическия скиталец не допада на Казак.

Усмивката за миг замръзна, за да покаже на тълпата с какъв товар се е нагърбил Румфорд заради нея – за да я предупреди, че може би няма да е в състояние да го носи вечно.

Румфорд държеше в ръката си микрофон с предавател, голям колкото монета. Когато не искаше тълпата да чуе какво казва, просто стискахе монетата в юрука си.

Тя и сега бе стисната в юрука му – той отправяше иронични забележки към Космическия скиталец, които биха объркали тълпата, ако ги чуеше.

– Това със сигурност е твоят голям ден – каза Румфорд. – Съвършен фестивал на любовта още от момента на пристигането ти. Тълпата просто те обожава. Ти обожаваш ли тълпите?

Радостните изненади през този ден бяха докарали Космическия скиталец до детинско състояние – състояние, в което иронията и сарказмът бяха недоловими за него. През тежкия си живот той бе ставал пленник на много неща. Сега бе пленник на една тълпа, която го смяташе за чудо.

– Наистина са чудесни – каза той в отговор на въпроса му. – Страхотни.

– О, да, страхотни – съгласи се Румфорд. – Без съмнение. Мъчих се да измисля най-точната дума, но не успях. Ти ми я донесе от космоса. Те са страхотни.

Бе очевидно, че умът на Румфорд е някъде другаде. Космическия скиталец като човек не представляваше особен интерес за него – почти не го поглеждаше. Нито пък се развълнува от предстоящото появяване на жена му и детето му.

– Къде са те? Къде са те? – попита Румфорд един от асистентите си долу. – Хайде да свършваме с това. Да свършваме с това!

Космическия скиталец смяташе, че приключенията му са толкова приятни и стимулиращи, толкова добре инсценирани, че се стесняваше да задава въпроси – боеше се, че задаването на въпроси може да се изтълкува като неблагодарност.

Даваше си сметка, че носи голяма отговорност за церемонията и че най-доброто, което можеше да направи, бе да държи устата си

затворена, да говори само като го попитат нещо и при това отговорите му да бъдат максимално кратки и непресторени.

Умът му не бе разкъсан от въпроси. Фундаменталната структура на церемониалната ситуация бе очевидна, беше ясна и функционална като трикрако столче за доене на животно. Беше преживял големи страдания, сега получаваше голяма награда.

Внезапната промяна в съдбата му бе удар. Той се усмихваше, разбирайки радостта на тълпата – преструваше се, че е част от нея, споделяше радостта и.

Румфорд прочете мислите му.

– Биха се радвали не по-малко, ако бе станало наопаки – каза той.

– Наопаки? – не разбра Космическия скиталец.

– Ако най-напред бе дошла голямата награда, а след нея и големите страдания – обясни Румфорд. – Обичат самия контраст. Поредността на събитията изобщо не ги вълнува. Вълнува ги бързия обрат.

Румфорд отвори дланта си и откри микрофона. С другата си ръка махна величествено. Махна на Бе и Хроно, които бяха качени върху едно от разклоненията на сложната система от скелета, рампи, амвони, мостчета и сцени.

– Насам, насам – подкани ги Румфорд наставнически. – Нямаме на разположение цял ден, нали?

През това затишие Космическия скиталец за първи път изпита вълнението на плановете за едно добро бъдеще на Земята. След като всички бяха толкова ентузиазирани и миролюбиви, тук можеше да се живее не просто добър живот, а съвършен живот.

Вече му бяха дали нов костюм и висок обществен статус, а само след няколко секунди щеше отново да види партньорката и детето си.

Единственото, което му липсваше, беше добрият приятел и Космическия скиталец започна да трепери. Трепереше, защото долавяше със сърцето си, че Стони Стивънсън е скрит някъде сред тълпата и само очаква нужния знак, за да се покаже.

Космическия скиталец се усмихна, защото си представи появяването на Стони. Щеше да дойде тичешком по някоя от рампите, сякаш малко пиан.

– Вуйчо! Копеле такова! – щеше да изреве той по озвучителната система. – Търсих те къде ли не по скапаната Земя, а ти си бил закотвен на Меркурий през цялото това време!

Когато Бе и Хроно се приближиха до Космическия скиталец, Румфорд се отдръпна настрана. Ако се бе оттеглил само на една ръка

разстояние, всички щяха да разберат. Но златистата система от скелета и рампи му даде възможност да застане наистина на почтително разстояние от тримата и не само на разстояние, но и на разстояние, трудно за преодоляване, поради най-различни символични опасности в стил рококо.

Без съмнение това бе голям театър, въпреки унищожителната забележка на доктор Морис Росено (ор. cit.): „Хората, които гледат със страхопочитание как Уинстън Найлс Румфорд танцува върху златната си джунгла от спортни съоръжения, са същите идиоти, които можете да срещнете в магазините за детски играчки, зяпнали като омагьосани детските влакчета, които – пуф-паф, пуф-паф – влизат и излизат от картонените тунели по траверси от клечки за зъби, минават покрай картонени градове и отново влизат в тунелите. Ще се покаже ли малкото влакче – или Уинстън Найлс Румфорд – пуф-паф, пуф-паф – отново от тунела? О, *mirabile dictu!*... Да!“

От скелето пред къщата Румфорд отиде до една стълба, която се изкачваше над жив плет. От другата страна имаше пътека, която водеше до голям бук. Дънерът му беше един метър в диаметър. В него бяха забити позлатени стъпала.

Румфорд завърза Казак за най-долното и изчезна сред листата, както Джак в бобеното стъбло.

Заговори някъде от дървото.

Гласът му не се чуваше оттам, а от Гавраиловите тръби по стената.

Очите на тълпата се отклониха от дървото и се насочиха към най-близкия високоговорител.

Единствено Бе, Хроно и Космическия скиталец продължаваха да гледат нагоре, натам, където всъщност беше Румфорд. Това се дължеше не толкова на реалистично отношение, колкото на смущение.

Никой от тримата нямаше каквато и да било причина да се радва на срещата.

Бе не беше очарована от кльошавия, брадат, щастлив перко, облечен в лимоненожълто дълго бельо. Беше мечтала за едър, гневен, арогантен и свободомислещ мъж.

Младият Хроно мразеше брататия натрапник в сублимните му взаимоотношения с майка му. Той целуна талисмана си и си пожела баща му, ако той наистина му беше баща, да умре.

А самият Космически скиталец не виждаше нищо, заради което би се спрял, ако имаше възможност да избира, на черната, злонамерена майка на сина си.

Случайно погледът му срещна едното виждащо око на Бе. Трябваше да каже нещо.

– Как си? – попита Космическия скиталец.

– Ти как си? – попита в отговор Бе.

И двамата отново вдигнаха очи към дървото.

– О, щастливи мои, затормозени братя – чу се гласът на Румфорд, – да благодарим на нашия Бог, Бог, който ще обърне внимание на благодарността ни, колкото река Мисисипи на капка дъжд, да му благодарим, че не сме като Малачи Констант!

Нещо бодна Космическия скиталец в тила. Той сведе поглед. Очите му се спряха на една права, златна пътека, не много далеч. Проследиха я.

Свършваше в подножието на най-високата в света преносима стълба. Стълбата също беше боядисана в златно.

Погледът на Космическия скиталец се изкачи по нея и стигна до малката врата на космическия кораб на върха на колоната. Зачуди се кой би имал достатъчно смелост и достатъчно сериозна причина, за да се изкачи на такава главозамайваща височина, при такава малка врата.

Космическия скиталец отново погледна тълпата. Може би Стони Стивънсън бе някъде сред нея. Може би щеше да изчака цялото представление да свърши, преди да се обади на най-добрия и единствен свой приятел от Марс.

ГЛАВА ЕДИНАЙСЕТА

МРАЗИМ МАЛАЧИ КОНСТАНТ, ЗАЩОТО...

„Кажете ми едно добро нещо, което си свършил през живота си.“

Уинстън Найлс Румфорд

Ето как продължи проповедта:

– Ние сме отворени от Малачи Констант – каза Румфорд от върха на дървото, – защото той използва фантастичните плодове на фантастичния си късмет, за да демонстрира непрестанно, че човекът е прасе. Той се бе обградил с подлизурковци. Той се бе обградил с леки жени. Беше затанял в сладострастни забавления, в алкохол и наркотици. Беше затанял във всички възможни похотливи мерзости.

Когато късметът му достигна своя апогей, Малачи Констант беше по-богат от Юта и Северна Дакота взети заедно. И въпреки това, мога да кажа, че моралът му не беше дори колкото и на най-малката, корумпирана полска мишка от тези два щата.

Ние сме разгневени на Малачи Констант, защото той не направи нищо, с което да заслужи милиардите си, защото не направи с тези милиарди нищо за околните, нищо, в което да вложи поне малко въображение. Той беше добронамерен, колкото Мария Антоанета, изпълнен с творчески порив, колкото преподавател по козметика в колеж по балсамирание на трупове.

Ние мразим Малачи Констант – продължи Румфорд от върха на дървото, – защото той прие фантастичните плодове на фантастичния си късмет без капка угризения, сякаш този късмет беше ръката Божия. За нас, принадлежащите на Църквата на Безкрайно Безразличния Бог, няма нищо по-жестоко, нищо по-опасно, нищо по-светотатствено от това, един човек да повярва, че късметът има нещо общо с ръката на Бога.

Късметът, добър или лош – продължи Румфорд от върха на дървото – няма нищо общо с ръката на Бога.

Късметът – продължи Румфорд от върха на дървото, – това е начинът, по който вятърът създава вихрушки и прахоляка се уталожва цяла вечност, след като е минал Бог.

Космически скиталецо! – извика Румфорд от върха на дървото.

Космическият скиталец не слушаше особено внимателно. Способността му да се съсредоточава бе отслабнала – може би защото бе

прекарал прекалено дълго в пещерите или прекалено дълго бе живял на кислородни таблетки, или прекалено дълго бе прекарал в Армията на Марс.

Наблюдаваше облаците. Те бяха нещо прекрасно, а небето, по което се носеха, изглеждаше в изгладнелите му за цветове очи вълшебно синьо.

– Космически скиталецо! – извика Румфорд отново.

– Ей, ти, с жълтия костюм – сбута го Бе. – Събуди се!

– Моля? – обади се Космическия скиталец.

– Космически скиталецо! – извика Румфорд.

Космическия скиталец се стресна и наостри уши.

– Да, сър? – извика той към разлистената корона на дървото. Каза го непресторено, весело и очарователно. Един микрофон, поставен на дълга мачта, се спусна и застана пред него.

– Космически скиталецо! – извика Румфорд, който започваше да се ядосва, защото ритъмът на церемонията се нарушаваше.

– Тук съм, сър! – извика Космическия скиталец. Отговорът му прогря през високоговорителите.

– Кой си ти? – попита Румфорд. – Кое е истинското ти име?

– Не зная истинското си име – отговори Космическия скиталец. – Наричаха ме Вуйчо.

– Какво се случи с теб, преди да се завърнеш на Земята, Вуйчо? – попита Румфорд.

Космическия скиталец се усмихна. Той повтори онова, което бе предизвикало толкова викове и веселие при посрещането му край църквата в Уест Барнстейбъл.

– Станах жертва на поредица събития, както всички останали.

Този път нямаше смехове, песни и танци, но тълпата определено приемаше думите му добре. Брадичките се повдигнаха нагоре, очите се втренчиха, ноздрите се разшириха. Нямаше викове, защото тълпата искаше да чуе абсолютно всичко, което ще кажат Румфорд и Космическия скиталец.

– Жертва на поредица събития, така ли? – попита Румфорд от върха на дървото. – От всички тези събития, кои според теб са най-съществени?

Космическия скиталец изправи глава.

– Трябва да помисля – заяви той.

– Ще ти спестя усилието. Най-същественото събитие, което ти се е случило, е това, че си се родил. Искаш ли да ти кажа какво име са ти

дали при раждането ти?

Космическия скиталец се поколеба само за миг. Причината да се поколебае беше опасението, че с неподходящ отговор би могъл да провали величествената церемония.

– Да, моля – каза той накрая.

– Дали са ти името Малачи Констант.

Доколкото една тълпа може да бъде нещо добро, тълпата, която Уинстън Найлс Румфорд бе събрал в Нюпорт беше добра тълпа. Тя не бе настроена като тълпа. Членовете и продължаваха да владеят собствените си съзнания и Румфорд не ги подкани да вземат участие в никакво действие – най-малко от всичко ги накара да аплодират и подвикват.

Когато осъзнаха факта, че Космическия скиталец е отвратителния, мерзкия, омразния Малачи Констант, членовете на тълпата реагираха тихо, с въздишки, съвсем индивидуално – в общи линии със съчувствие. В края на краищата на тяхната общо взето прилична съвест тежеше фактът, че бяха обесили чувелото на Констант в домовете си и на работните си места. И въпреки че с радост бяха обесили чувелото, малцина от тях смятаха, че и истинският Малачи Констант, от плът и кръв, заслужава същото. Обесването на чувелото бе насилие от порядъка на подкастрирането на коледната елха или чупенето на великденски яйца.

И Румфорд, качил се на дървото, не направи нищо, за да обезкуражи това състрадание.

– Мистър Констант – продължи той със съчувствие, – на вас ви се е случило едно-единствено събитие и то е, че сте се превърнали в главен символ на злото за една огромна религиозна секта.

Но вие нямаше да сте привлекателен за нас, мистър Констант, ако до известна степен сърцата ни не бяха отворени за вас. Нашите сърца трябва да са отворени, тъй като всичките ви крещящи грешки са грешки, които хората са правели от незапомнени времена.

След няколко минути, мистър Констант – каза Румфорд от върха на дървото, – вие ще преминете по рампите и пътеките, за да стигнете до онази висока златна стълба. Ще се качите в космическия кораб на върха и ще отлетите на Титан, топлата и плодородна луна на Сатурн. Там ще живеете в безопасност и комфорт, но прокуден от родната ви Земя.

Вие, мистър Констант, ще направите това доброволно, така че Църквата на Безкрайно Безразличния Бог да разполага с една драма, с примера за една достойна саможертва, която да помни и върху която да размишлява за вечни времена.

Ние ще си представяме, мистър Констант – не спираше Румфорд от върха на дървото, – че всичките ваши погрешни идеи за смисъла на късмета, цялото ви неизползвано както трябва богатство, всичките ви отвратителни забавления, ще отлетят заедно с вас.

Мъжът, който беше Малачи Констант, който беше Вуйчо, който беше Космическия скиталец и който отново беше обявен за Малачи Констант – този мъж не взе много присърце факта, че отново го обявиха за Малачи Констант. Може би щеше да почувства някои интересни неща, ако Румфорд бе подбрал по-различно време. Но Румфорд му разкри какво ще бъде изпитанието му само секунди, след като му каза, че е Малачи Констант – и то бе достатъчно зловещо, за да може да ангажира цялото му внимание.

Беше му обещано това изпитание да започне не след месеци и дни, а след няколко минути. И като всеки осъден престъпник, Малачи Констант започна да изучава, забравяйки всичко останало, инструмента, с който щеше изнесе представлението си.

Любопитно, но първата му мисъл бе, че ще се препъне, че ще мисли прекалено много за нещо толкова просто, като ходенето, че краката му ще престанат да функционират и че ще падне заради тези вдървени крака.

– Няма да се препънете, мистър Констант – успокои го Румфорд от дървото, след като прочете мислите му. – Няма къде другаде да отидете, няма какво друго да направите. Поставяйки единия си крак пред другия, докато ние наблюдаваме в мълчание, вие ще се превърнете в най-паметната, величествена и значима гледка на нашето време.

Констант се обърна, за да погледне мрачната си партньорка и детето си. Погледите им бяха откровени. От тях Малачи Констант научи, че Румфорд бе казал истината – че пред него няма друго проклятие, освен проклятието на космическия кораб. Беатрис и Хроно се отнасяха с цинизъм към празненствата, но не и към храбростта, демонстрирана, докато траят те.

Те предизвикваха Малачи Констант да се държи достойно.

Констант внимателно започна да трие палеца и показалеца си с кръгово движение. Остана да наблюдава това безсмислено действие в продължение на десет секунди.

След това отпусна ръце, вдигна очи и твърдо закричи към космическия кораб.

И когато краката му стъпиха на пътеката към стълбата, той чу един звук, който не бе чувал в продължение на три земни години. Звукът

идваше от антената в черепа му. Румфорд, покачен на дървото, изпращаше сигнали към нея с помощта на малка кутийка в джоба си.

Изпълвайки главата му с ритъм на малко барабанче с пружина, той правеше дългия му, самотен път към космическия кораб по-поносим.

Ето какво имаше да му каже барабанчето с пружина:

Рента за тента, тента, тента.

Рента за тента, тента, тента.

Рента за тента!

Рента за тента!

Рента за тента, тента, тент!

Барабанчето замлъкна, когато ръката на Малачи Констант улови първото златно стъпало на най-високата преносима стълба на света. Погледна към върха и видя горния и край малък като глава на топлийка. Констант опря за миг чело на стъпалото, което бе уловила ръката му.

– Има ли нещо, което искате да ни кажете, преди да се изкачите по стълбата, мистър Констант? – попита Румфорд от дървото.

Един микрофон, поставен на мачта, отново се приближи до устата му. Констант облиза устни.

– Искате ли да кажете нещо? – настоя Румфорд.

– Ако ще говориш – подвижна техникът, който отговаряше за микрофона, – говори съвсем нормално и дръж устата си на десет сантиметра.

– Ще ни кажете ли нещо, мистър Констант? – обади се пак Румфорд.

– Може би... може би не си струва да се споменава – заговори най-накрая Констант, – но въпреки това ми се ще да кажа, че не съм в състояние да разбера нито едно от нещата, които ми се случиха, откакто кацнах на Земята.

– Значи имате чувството, че не участвате в тях, така ли е? – попита Румфорд от дървото.

– Няма значение – отвърна Констант. – Въпреки това ще се изкача по стълбата.

– Е – каза Румфорд от върха на дървото, – ако чувствате, че се отнасяме с вас несправедливо, кажете ни едно добро нещо, което сте свършили през живота си и ние ще решим дали тази добрина може да ви освободи от изпитанието, което сме предвидили за вас.

– Добрина? – попита Констант.

– Да – отвърна Румфорд великодушно. – Кажете ми едно добро нещо, което сте направили през живота си, ако можете да си спомните.

Констант се замисли. Паметта му бе изпълнена най-вече с промъкването по безкрайните тунели на пещерите. Там имаше доста възможности да направи неща, които биха могли да минат за добрини към Вооз и хармониумите, но той не би могъл да твърди с ръка на сърцето, че се е възползвал от тях.

Замисли се за Марс, за нещата, които се съдържаха в писмото му до себе си. Там би трябвало да има нещо, показващо добрината му.

И си припомни Стони Стивънсън – приятеля. Имаше приятел, което без съмнение беше нещо добро.

– Имах приятел – промълви Малачи Констант пред микрофона.

– Как се казваше той? – попита Румфорд.

– Стони Стивънсън – отвърна Констант.

– Само един приятел? – поинтересува се Румфорд от дървото.

– Само един – отсече Констант. Горката му душа се разтопи от удоволствие, когато си даде сметка, че един-единствен приятел е напълно достатъчен, за да бъде удовлетворена човешката нужда от приятелство.

– В такъв случай – обяви Румфорд от дървото – претенцията ви за доброта ще бъде уважена в зависимост от това, доколко добър приятел сте били на този Стони Стивънсън.

– Добре – съгласи се Малачи Констант.

– Спомняте ли си една екзекуция на Марс, мистър Констант, в която вие играхте ролята на палача? – попита Румфорд от дървото. – Когато удушихте един мъж, завързан за стълб, пред очите на три полка от Армията на Марс?

Констант бе положил всички усилия да заличи този спомен от паметта си. До голяма степен беше успял и сега съвсем искрено се мъчеше да си припомни. Не беше съвсем сигурен, че тази екзекуция се е състояла.

– М-м-мисля, че си спомням – отговори той.

– Е, човекът, когото удушихте тогава, беше вашият голям, добър истински приятел Стони Стивънсън – каза Уинстън Найлс Румфорд.

Малачи Констант плачеше, докато се изкачваше по стълбата. Спря на средата и Румфорд му извика още веднъж през високоговорителите:

– Сега чувствате ли се в малко по-голяма степен жизнено заинтересован участник в събитията, мистър Констант?

Мистър Констант се чувстваше. Сега напълно бе разбрал колко безполезен е и изпитваше горчиво одобрение към всеки, който би се

отнесъл с него грубо.

А когато стигна до върха, Румфорд му каза все още да не затваря вратата, защото партньорката и синът му ще дойдат след малко.

Констант седна на прага на космическия кораб в горния край на стълбата и се заслуша в кратката проповед на Румфорд за партньорката на Малачи Констант, за еднооката жена със златни зъби, наречена Бе. Слушаше невнимателно. Очите му съзряха една по-утешителна проповед в панорамния изглед към града, залива и островите в далечината.

Проповедта на панорамния изглед казваше, че дори и без приятел в цялата Вселена, човек пак може да възприема родната си планета като тайнствено, тъжно красива.

– А сега – продължи Уинстън Найлс Румфорд от дървото, толкова по-ниско от Констант, – ще ви разкажа за жената, която продаваше малачита пред вратата, жената, която заедно със своя син, сега ни гледа толкова гневно.

По време на пътуването си до Марс преди толкова много години, Малачи Констант успя да и наложи присъствието си, вследствие на което тя му роди този син. Преди това тя беше моя жена и господарка на имението. Истинското и име е Беатрис Румфорд.

Откъм тълпата се надигна стон. Нима беше чудно, че прашните кукли на другите религии, бяха прибрани настрана поради липса на публика и всички погледи бяха насочени към Нюпорт? Духовният водач на Църквата на Безкрайно Безразличния Бог не само бе способен да предсказва бъдещето и да се справя с най-жестоките несправедливости на късмета, но и запасите му от изумителни нови сензации изглежда бяха неизчерпаеми.

Той бе толкова изобилно снабден с качествен материал, че можеше да си позволи да обяви с провлачен глас, че еднооката жена е бившата му съпруга и че Малачи Констант му е сложил рога.

– А сега ви призовавам да презрете примера, който тя ви дава с живота си, по същия начин, по който от години вече презирате примера на Малачи Констант – каза той от дървото с мек тон. – Ако искате, окачете и нейното чучело на прозорците и лампите си.

През живота си Беатрис Румфорд прекаляваше със своето нежелание. Като по-млада жена, благодарение на произхода си, тя се чувстваше дотолкова над всички останали, че не правеше нищо и не позволяваше на никого да и направи каквото и да било, защото се страхуваше да не се измърси. Животът за Беатрис Румфорд като млада жена, беше толкова изпълнен с микроби и вулгарност, че бе направо нетърпим.

Ние, от Църквата на Безкрайно Безразличния Бог, я заклеимяваме за това, че в живота си е отказвала да изложи на риск въображаемата си чистота, също както заклеимяваме Малачи Констант, че през цялото време се е валял в помя.

Във всяко действие на Беатрис се четеше разбирането и, че в интелектуално, морално и физическо отношение тя е това, което Бог е възнамерявал да бъдат човешките същества, когато станат свършени и че останалата част от човечеството има нужда поне от още десет хиляди години, за да я стигне. Още един пример за обикновен и неспособен на творчество човек, който гъделичка Всемогщия Бог, докато порозовее. Предположението, че Всемогщия Бог се е възхищавал от Беатрис Румфорд заради изтънченото и възпитание е също толкова съмнително, колкото и предположението, че Всемогщия Бог е искал Малачи Констант да бъде богат.

Мисис Румфорд – каза Уинстън Найлс Румфорд от дървото, – сега ви приканвам заедно със сина си да се изкачите по стълбата и да последвате Малачи Констант в космическия кораб, който ще излети за Титан. Искате ли да кажете нещо, преди да тръгнете?

Последва дълга пауза, през която майката и синът се приближиха един до друг и, прилепили рамо до рамо, погледнаха света, който новината на деня бе променила твърде много.

– Смятате ли да говорите пред нас, мисис Румфорд? – попита Румфорд от дървото.

– Да – каза Беатрис. – Но няма да ви отнема много време. Вярвам, че всичко, което казахте за мен, е истина, тъй като толкова рядко лъжете. Само че когато аз и синът ми се изкачим заедно по тази стълба, няма да го направим заради вас или заради тази глупава ваша тълпа. Ще го направим заради себе си. И ще докажем пред себе си, а и пред всеки, който иска да гледа, че не се боим от нищо. Сърцата ни няма да се разкъсат от мъка, когато напуснем тази планета. Тя ни отвращава поне толкова, колкото ние, под вашето ръководство, отвращаваме жителите и.

Не си спомням онези дни – продължи Беатрис, – когато съм била господарка на имението и когато не съм можела да понасям да правя каквото и да било или на мен да ми се прави каквото и да било. Но заобичах себе си в мига, в който ми казахте, че съм била такава. Човешката раса е мръсно нещо, също и Земята, също и вие.

Беатрис и Хроно преминаха бързо разстоянието до стълбата и се изкачиха. Мушнаха се покрай Малачи Констант, застанал на входа, без да кажат дума. Изчезнаха вътре.

Констант ги последва във вътрешността на кораба, когато те разглеждаха обстановката. Тя бе изненадваща – и би била особено изненадваща за живеещите в имението. Космическият кораб – на пръв поглед непристъпен на мястото си върху стълба, на свята земя и охраняван от стражи – съвсем ясно бе станал сцена на няколко разюздани гуляя.

Леглата до едно бяха неоправени. Завивките бяха усукани, смачкани и стъпкани. Чаршафите бяха изпоцапани с червило и боя за обувки.

Под краката мазно хрущяха черупки от пържени миди.

Две бутилки по четвъртинка „Планинска луна“, една литрова от „Южен комфорт“ и дузина кутии от светло пиво „Нарангасет“ – всичките празни, – бяха пръснати из кораба. Върху бялата стена до вратата с червило бяха изписани две имена: Бъд и Силвия. А на главния лост в кабината висеше черен сутиен.

Беатрис събра бутилките и бирените кутии. Пусна ги навън през вратата. Взе сутиена и го размаха над тълпата в очакване на благоприятен вятър.

Малачи Констант, който въздишаше, клатеше глава и тъгуваше за Стони Стивънсън, започна да събира боклука с крака. Избута пържените миди към вратата.

Младият Хроно седна на едно легло и заразтрива талисмана си.

– Да тръгваме, мамо! – каза той намръщено. – Заради плаченето на глас, мамо, хайде да тръгваме!

Беатрис пусна сутиена. Един порив на вятъра го улови, понесе го над тълпата и го закачи на едно дърво до това, на което беше Румфорд.

– Сбогом на всички вас, чистички, мъдри, прекрасни хора! – каза Беатрис.

ГЛАВА ДВАНАЙСЕТА ДЖЕНТЪЛМЕНЪТ ОТ ТРАЛФАМАДОР

„Казано по точен начин, сбогом“

Уинстън Найлс Румфорд

Сатурн има девет луни, най-голямата от които е Титан.

Титан е съвсем малко по-малък от Марс.

Титан е единствената луна в Слънчевата система, която има атмосфера. Има и достатъчно кислород за дишане.

Атмосферата на Титан е като атмосферата пред задния вход на земна пекарна в пролетна утрин.

В сърцевината си Титан има естествена пещ, която поддържа температурата на въздуха постоянна – шейсет и седем градуса по Фаренхайт.

На Титан има три морета, всяко от които е с размерите на земното езеро Мичиган. Водите и на трите са сладки и кристално чисти. Имената на тези морета са море Уинстън, море Найлс и море Румфорд.

Има едно скупчване от деветдесет и три по-малки езерца – зачатък на още едно море. Това скупчване се нарича езера Казак.

Море Уинстън, море Найлс, море Румфорд и езерата Казак са свързани от три големи реки. Тези реки, заедно с притоците им, са неспокойни – непрекъснато бушуват, мятат се, клокочат. Настроенията им се определят от бясно променящата се тяга на осемте други луни на Сатурн и на чудовищното влияние на самия Сатурн, чиято маса е деветдесет и пет пъти по-голяма от земната. Трите реки са известни като река Уинстън, река Найлс и река Румфорд.

Има гори, ливади и планини.

Най-високата планина е планина Румфорд – две хиляди, деветстотин деветдесет и три метра.

Титан предлага несравними гледки към най-ужасяващо красивите неща в Слънчевата система – пръстените на Сатурн. Тези ленти са широки четийсет хиляди мили и са дебели колкото острие на бръснач.

На Титан пръстените се наричат дъга Румфорд.

Сатурн се движи около Слънцето.

Прави една обиколка за двайсет и девет и половина земни години.

Титан се движи около Сатурн.

Вследствие на това той описва спирала около Слънцето.

Уинстън Найлс Румфорд и кучето му Казак бяха вълнов феномен – те пулсираха в изкривени спирали, започващи в Слънцето и завършващи в Бетелгейзе. Когато някое от небесните тела пресечеше тези спирали, Румфорд и Казак се материализираха на него.

Поради все още неизвестни причини, спиралите на Румфорд, Казак и Титан съвпаднаха напълно.

Така че Румфорд и Казак бяха перманентно материализирани на Титан.

Живееха на един остров на една миля навътре в море Уинстън. Домът им беше точно копие на Тадж Махал в Индия на Земята.

Беше построен с работна ръка от Марс.

Със саркастичната си фантазия Румфорд бе нарекъл дома си „Блуждаещата крепост“.

Преди пристигането на Малачи Констант, Беатрис и Хроно на Титан имаше само още едно същество. Името на това същество беше Сало. Сало беше стар. Беше на единайсет милиона земни години.

Беше от друга галактика, от Малкия магеланов облак. Беше висок един метър и четирийсет сантиметра.

Цветът и повърхността на кожата му приличаха на земна мандарина.

Сало имаше три тънки крака, като на елен. Стъпалата му бяха оформени удивително интересно – представляваха надуваеми сфери. Когато ги надуеше до размерите на топка за немски батбол, Сало можеше да ходи по вода. Когато ги свиеше колкото топка за голф, можеше да подскача по твърди повърхности с голяма скорост. Когато изпуснеше въздуха от тях изцяло, краката му се превръщаха във вакуумни смукала. Сало можеше да ходи и по стени.

Той нямаше ръце. Имаше три очи, които улавяха не само така наречения видим спектър, но също и инфрачервените, ултравиолетовите и рентгеновите лъчи. Сало беше точен, тоест не живееше в повече от един момент едновременно и често казваше на Румфорд, че би предпочел да види чудесните цветове в краищата на спектъра, вместо миналото и бъдещето.

Това до известна степен беше шега, защото Сало бе виждал, живеел само в един момент, далеч по-назад в миналото и далеч по-голяма част от Вселената, отколкото бе виждал Румфорд. Освен това си спомняше повечето от нещата, които бе виждал.

Главата на Сало беше кръгла и бе окачена на шарнирно съединение.

Гласът му беше електрически инструмент за вдигане на шум и напомняше клаксон на велосипед. Говореше пет хиляди езика, петдесет от които земни и трийсет и един – също земни, но мъртви.

Сало не живееше в дворец, въпреки че Румфорд му бе предложил да му построи. Живееше под открито небе, край космическия кораб, който го бе докарал на Титан преди двеста хиляди години. Космическият му кораб беше летяща чиния – прототип на марсианските.

Сало имаше интересна история.

В 483 441-а земна година преди Христа той бе избран чрез масово телепатично единодушие и възторг за най-красивото, здраво и с чист ум същество от своя народ. Това стана по повод сто милионната годишнина на правителството на родната му планета в Малкия магеланов облак. Името на родната му планета беше Тралфамадор, което старият Сало преведе на Румфорд като „всички ние“ и „числото 541“.

Дължината на годината на родната му планета, по негови изчисления, беше 3 6162 пъти по-голяма от земната година, така че всъщност празненствата са били по случай 361 620 000-а годишнина на правителството. Веднъж Сало определи пред Румфорд тази форма на дълготрайно управление като „хипнотична анархия“, но отказа да обясни механизмите и.

– Или разбираш веднага за какво става дума – каза той на Румфорд, – или няма никакъв смисъл да ти се обяснява, Скип.

Задължението му, след като бил избран да представя планетата Тралфамадор, било да пренесе запечатано послание „от единия край на Вселената до другия“. Организаторите на церемониите не били толкова заблудени, че да смятат, че проектираният маршрут на Сало ще обхване Вселената. Това било поетична образност. Сало просто трябвало да занесе посланието толкова бързо и толкова далече, колкото позволявали съществуващите технологии.

Самото послание не беше известно на Сало. Било подготвено в нещо, за което той каза на Румфорд следното: „Прилича на университет, само че никой не го посещава. Няма сгради, няма факултети. Всички са в него и никой не е в него. Напомня облак, в който всички са духнали по малко пара, след което този облак започнал да извършва тежките мисловни операции на всеки. Не, не искам да кажа, че има истински облак, а само че е нещо такова. Ако не разбираш какво ти говоря, Скип, няма смисъл да се опитвам да ти го обяснявам. Само ще ти кажа, че там няма

никакви съвещания.“

Посланието се намираще в запечатан оловен контейнер с формата на квадрат, със страна пет сантиметра и дебелина два сантиметра. Контейнерът бе поставен в златна мрежеста обвивка и окачен на лента от неръждаема стомана, занитена за вала, който би могъл да бъде наречен салов врат.

Сало имаше заповед да не отваря посланието преди да е стигнал до целта си. Целта му беше една галактика, която започваше на осемнайсет милиона светлинни години отвъд Титан. Организаторите на церемониите, в които Сало бе участвал, не знаеха какво ще намери той там. Бяха му наредили да открие някъде из нея живи същества, да овладее е езика им, да отвори посланието и да им го преведе.

Сало не се съмняваше в разумността на тази задача, тъй като беше, както повечето Тралфамадорци, машина. Като такава, той трябваше да прави това, което се искаше от него.

От всички заповеди, които Сало получи преди да излети от Тралфамадор, най-важната беше, че не бива, при каквито и да било обстоятелства, да отваря посланието преди да стигне до местоназначението си.

Толкова наблегнаха върху тази заповед, че тя стана основна същност на съществото на дребния тралфамадорски посланик.

През земната 203 117 г. преди Христа технически проблеми принудиха Сало да кацне в Слънчевата система. Една малка част – от енергийната система на кораба – беше унищожена. Тя беше не по-голяма от земна отварячка за бира. Сало нямаше слабост към механиката и представата му за това как е изглеждала тя и за какво е служела беше само смътна. Тъй като корабът му се движеше с УВДБ – Универсалната воля да бъдеш – с енергийната система не биваше да се занимава дилетант.

Корабът на Сало изцяло излезе от строя. Все още можеше да лети, но неравномерно, най-много с шейсет и осем хиляди мили в час. Това бе напълно достатъчно за кратки прелитания из Слънчевата система, дори в осакатен вид този кораб стана прототип на корабите на Марс, но беше невероятно бавен, за да изпълни междугалактическата мисия на Сало.

Старият Сало се оказа захвърлен на Титан и изпрати у дома на Тралфамадор съобщение за своята участ. Изпрати това съобщение със скоростта на светлината, което означаваше, че то ще достигне целта си след сто и петдесет хиляди земни години.

Той се зае с няколко хобита, които му помагаша да прекарва времето. Главните сред тях бяха скулптурата, отглеждането на титански

маргаритки и наблюдаването на различни дейности на Земята. Можеше да наблюдава какво става на Земята с помощта на един окуляр, монтиран на пулта за управление на кораба. Той беше достатъчно мощен и с него Сало можеше да наблюдава дори и дейностите на земните мравки, ако пожелаеше.

Именно с помощта на този окуляр той получи и първия отговор от Тралфамадор. Той бе написан на земната повърхност с помощта на големи камъни върху една равнина, която понастоящем се намира в Англия. Развалините на тоз отговор все още са там и са известни като „Стоунхендж“. На тралфамадорски, гледано отгоре, това означава: „Изпращаме резервната част колкото се може по-бързо.“

Стоунхендж не беше единственото послание, което Сало получи от родната си планета. Имаше и други, всички написани върху Земята.

Великата китайска стена, гледана отгоре, на тралфамадорски означаваше: „Търпение! Не сме те забравили!“

Златният дворец на римския император Нерон означаваше: „Правим всичко възможно!“

Московският Кремъл, когато бяха построени стените му, означаваше: „Ще потеглиш всеки момент!“

Дворецът на Лигата на нациите в Женева, Швейцария, означаваше: „Опаковай багажа си и бъди готов да полетиш много скоро.“

Простите изчисления ще покажат, че тези послания бяха изпратени със скорост далеч надвишаваща тази на светлината. Сало бе изпратил своя сигнал за бедствие със скоростта на светлината и той бе стигнал до Тралфамадор след сто и петдесет хиляди години. Бе получил отговор за по-малко от петдесет хиляди години.

Абсурдно е същество, което е толкова примитивно, колкото са земните, да схване как се осъществяват тези бързи комуникации. Пред такава примитивна компания е достатъчно да се спомене, че тралфамадорците умееха да заставят някои импулси от УВДБ да отекват из сводестата архитектура на Вселената със скорост три пъти по-голяма от тази на светлината. И умееха да насочват и модулират тези импулси така, че с тяхна помощ да влияят на живите същества, намиращи се на огромни разстояния, да ги вдъхновяват да служат на каузата на Тралфамадор.

Това бе чудесен начин да направиш едно или друго на такива огромни разстояния. Това бе най-бързият начин.

Но не и евтин.

Старият Сало не притежаваше нужното оборудване, за да влияе на други същества, дори и на малки разстояния. Устройството, с чиято

помощ ставаше това, а също така и използваните количества УВДБ бяха колосални. С него трябваше да се занимават хиляди техници.

И въпреки всичко, това тежко устройство, хранено с огромна енергия и изискващо грижите на толкова много специалисти, не беше съвсем прецизно. Старият Сало бе видял как на Земята се провалят множество опити за комуникация. Възникваха цивилизации, започваха да строят огромни конструкции, които очевидно трябваше да означават нещо на тралфамадорски, но след това цивилизацията изчезваше ненадейно, без да довършат посланието.

Старият Сало бе наблюдавал това стотици пъти.

Старият Сало бе разказал на приятеля си Румфорд множество интересни неща за цивилизацията на Тралфамадор, но не бе споменал за посланията и за начина, по който се изпращаха.

Бе му казал само, че е изпратил у дома сигнал за бедствие и че очаква да получи резервната част всеки момент. Умът на стария Сало бе толкова различен от този на Румфорд, че Румфорд не беше в състояние да чете мислите му.

Сало беше благодарен за тази бариера между мислите им, защото смъртно се страхуваше от това, какво би казал Румфорд, ако разбере колко голяма роля са изиграли тралфамадорците в оформянето на историята на Земята. Румфорд беше хроно-синкластично инфундибулумиран и от него би следвало да се очаква да има по-широки възгледи за нещата, но въпреки това Сало бе установил, че в душата си той си остава едно изненадващо ограничено земно същество.

Старият Сало не искаше приятеля му да научи какво са направили тралфамадорците на Земята, защото беше сигурен, че той ще се обиди – че ще се настрои срещу него и другите тралфамадорци. Не искаше това да стане, защото той обичаше Уинстън Найлс Румфорд.

В тази любов нямаше нищо лошо. Тоест, тя не беше хомосексуална. Не би могла да бъде, защото Сало нямаше пол.

Като всички тралфамадорци, той беше машина.

Състоеше се от нитове, скоби, болтове и магнити. Кожата с цвят на мандарина, която ставаше толкова изразителна, когато собственикът и се почувстваше емоционално смутен, можеше да се съблича и облича като земен гащеризон. Придържаше я магнитен цип.

Според думите на Сало, тралфамадорците се произвеждаха един друг. Никой не знаеше със сигурност как се е появила първата машина.

Ето какво гласи легендата:

Някога на Тралфамадор живеели същества, които нямали нищо общо с машините. На тях не можело да се разчита. Не били ефективни. Не били предсказуеми. Не били дълготрайни. И тези бедни същества вярвали маниакално, че всичко, което съществува, трябва непременно да има свой смисъл и че смисълът на някои неща е по-висш от смисъла на други.

Тези същества прекарвали по-голямата част от времето си в опити да разгадаят своя собствен смисъл. И всеки път, когато откривали нещо, което им се струвало, че е техен смисъл, той се оказвал толкова нисш, че те се изпълвали със срам и отвращение.

И вместо да служат на нисшите цели на този техен смисъл, съществата създали машини, които да правят това. Така били свободни да служат на по-висши цели. Но колкото и висши цели да откривали, те не били достатъчно висши.

И създавали машини, които да служат на тези по-висши цели.

Машините се справяли толкова добре, че най-накрая им била поверена задачата да открият какъв е висшият смисъл на самите същества.

Машините съвсем честно докладвали, че е невъзможно да се каже, че съществата изобщо имат какъвто и да било смисъл.

И съществата започнали да се избиват едни други, защото най-много от всичко мразели нещата, които нямат смисъл.

Открили, че не ги бива дори в убиването, така че поверили и тази работа на машините. И машините се справили с нея за по-кратко време, отколкото е нужно, за да се произнесе „Тралфамадор“.

Сега Сало наблюдаваше през окуляра приближаването на космическия кораб, на който бяха Малачи Констант, Беатрис Румфорд и техният син Хроно. Корабът бе програмиран да кацне автоматично на брега на море Уинстън.

Трябваше да кацне сред два милиона статуи на човешки същества в естествен ръст. Сало ги правеше със скорост от около десет за земна година.

Статуите се намираха край море Уинстън, защото бяха направени от титански торф. Титанският торф се среща в изобилие около море Уинстън само на метър под повърхностния почвен слой.

Титанският торф е любопитно вещество, а за умения и искрен скулптор – привлекателно.

Веднага след като се изкопае, той е мек като земен маджун.

След като престои един час под въздействието на светлината и

въздуха на Титан, маджунът придобива здравината и твърдостта на гипс.

След два часа въздействие става твърд като гранит и трябва да се обработва с длето за камък.

След три часа въздействие само диамант може да надраска повърхността му.

Сало бе получил вдъхновение, за да създаде толкова много скулптори от театралното поведение на човешките същества. Вдъхновяваше го не толкова онова, което правеха, колкото начинът, по който го правеха.

Жителите на Земята през цялото време се държаха така, сякаш на небето има голямо око, прегладняло за забавления.

Това око беше жадно за голям театър. Беше му безразлично дали театърът на Земята е комедия, трагедия, фарс, сатира, атлетика или водевил. То искаше просто да наблюдава голямо представление и беше очевидно, че земните същества смятаха това изискване за също толкова непреодолимо, колкото и гравитацията.

Изискването на окото беше толкова властно, че хората почти не се занимаваха с друго, освен да играят пред него – ден и нощ, дори в сънищата си.

Голямото око беше единствената публика, от която земните жители се интересуваха. Изпълненията с най-много фантазия, които Сало бе наблюдавал, обикновено бяха на земяни, останали ужасно самотни. Те обикновено си мислеха, че голямото око наистина е единствената им публика.

Сало, чрез твърдите като диамант статуи, се бе опитал да съхрани някои от състоянията на духа на земните същества, изиграли най-интересните представления пред въображаемото голямо око.

Не по-малко изненадващи от статуите бяха и титанските маргаритки, растящи в изобилие около море Уинстън. Когато Сало пристигна на Титан през 203 117 година преди Христа, маргаритките бяха малки, подобни на звездички жълти цветенца, не по-големи от сантиметър в диаметър.

Сало започна да ги селектира.

Когато Малачи Констант, Беатрис Румфорд и синът им Хроно пристигнаха на Титан, стъблата на маргаритките бяха достигнали един метър в диаметър, цветовете им бяха светлолилави, напръскани в розово и тежаха не по-малко от тон.

Сало, след като видя приближаването на Малачи Констант, Беатрис Румфорд и сина им Хроно, наду стъпалата си до размерите на топки за немски батбол. Той стъпи върху кристално чистите води на море Уинстън и се запъти към Румфордовия Тадж Махал.

Влезе в оградения двор на двореца и изпусна въздуха от стъпалата си. Той изсвистя. Свистенето се отрази от стените.

Лилавият шезлонг на Уинстън Найлс Румфорд край басейна беше празен.

– Скип? – повика го Сало. Използваше това най-интимно от всички възможни имена на Румфорд, неговото детско име, въпреки че на Румфорд му беше неприятно. Използваше го, за да изпита приятелските отношения между двамата – да ги подложи на едно малко изпитание, да се увери, че те ще устоят, че ще се окажат трайни.

Имаше причина Сало да подлага приятелството им на такъв ученически изпит. Преди да попадне в Слънчевата система той никога не бе чувал за приятелство. Това беше една прекрасна новост за него. Трябваше да си играе с нея.

– Скип? – извика той пак.

Във въздуха се носеше необичайна миризма. Сало я определи като озон. Не можеше да си обясни присъствието и.

В пепелника до стола на Румфорд все още димеше цигара, следователно той не бе станал от него отдавна.

– Скип? Казак? – извика Сало. Бе необичайно за Румфорд да не дреме на стола си, за Казак да не дреме край него. Мъжът и кучето му прекарваха по-голямата част от времето си край басейна, заслушани в сигналите, които изпращаха другите техни части от времето и пространството. Румфорд обикновено седеше неподвижно, заровил длан в козината на кучето край него. Казак обикновено скимтеше и помръдваше сънливо уши.

Сало погледна към водата в правоъгълния басейн. На дъното му, под триметров пласт вода бяха трите сирени от Титан, трите красиви човешки жени, предложени на похотливия Малачи Констант преди толкова много време.

Те бяха статуи, които Сало бе изработил от титански торф. От милионите направени от него статуи, само тези три бяха оцветени в естествени цветове. Това се бе наложило, за да изпъкнат сред разкошното ориенталско обзавеждане на двореца.

– Скип? – извика Сало още веднъж.

Обади се Казак, кучето от космоса. То излезе от постройката с

куполи и минарета, която се отразяваше във водата на басейна. Излезе от дантелените сенки на осмоъгълното помещение вътре, с вдървена походка.

Казак имаше вид на отровен.

Казак трепереше и гледаше втренчено към нещо встрани от Сало. Там нямаше нищо.

Казак спря, сякаш се подготвяше за ужасната болка, която щеше да му причини следващата крачка.

Освен това прашеше и светеше, обхванат от огъня на Свети Елмо.

Огънят на Свети Елмо представлява изпразване на електрически заряди, придружено от светене, което не причинява на засегнатите от него по-голямо неудобство от гъделичкане с перо. Но съществото изглежда обхванато от огън и може да му се прости, ако се уплаши.

Светенето на Казак бе ужасяващо за окото. И от кучето се носеше миризма на озон.

Казак не помръдваше. Способността му да се изненадва на това удивително явление отдавна бе изчерпана. Понасяше пламъците с търпелива тъга.

Огънят угасна.

Под арката се появи Румфорд. Той също имаше нездрав, измъчен вид. Една дематериализационна ивица, ивица от нищо, широка около педя, премина по тялото му от краката до главата. Последваха я две потесни на няколко сантиметра разстояние.

Румфорд вдигна ръце нагоре и разпери пръсти. От върховете им излизаха розовите, виолетови и бледозеленикави пламъци на огъня на Свети Елмо. В косата му играеха златисти сияния, сговорили се да му създадат фалшив ореол.

– Мир – каза Румфорд вяло.

Огънят на Свети Елмо угасна.

Сало се почувства ужасен.

– Скип! – извика той. – Какво става, Скип?!

– Слънчеви петна – отговори Румфорд. Той се добра до шезлонга, стовари едрото си тяло в него и прикри очите си с ръка, отпусната и бяла като мокра носна кърпа.

Казак легна до него. Казак трепереше.

– Аз... Никога досега не съм те виждал такъв – измънка Сало.

– Никога досега не е имало такава слънчева буря – каза Румфорд.

Сало не се изненада, че Слънцето влияе токова силно на хроно-син-класлично инфундибулумираните му приятели. Беше виждал Румфорд и

Казак да се чувстват неразположени заради слънчевите петна и друг път – но най-сериозният симптом при тези случаи беше краткотрайното гадене. Електрическите заряди и дематериализационните ивици бяха нещо ново.

Докато Сало наблюдаваше Румфорд и Казак, те изведнъж станаха двуизмерни, като фигури, нарисувани върху трептящо знаме.

След това се стабилизираха, отново станаха закръглени.

– Мога ли да направя нещо за теб, Скип? – попита Сало.

Румфорд простена.

– Защо всички трябва да задават този ужасен въпрос!

– Извинявай – смути се се Сало. Стъпалата му сега бяха напълно изпуснати и хлътнали навътре – бяха се превърнали в смукала. Когато стъпваше по полираната настилка, те издаваха всмукващи звуци.

– Трябва ли да издаваш тези звуци? – попита Румфорд с раздразнение.

На старият Сало му се прииска да умре. Досега приятелят му Румфорд не му бе казал нито една груба дума. Сало не можеше да го понесе.

Той затвори две от трите си очи. Третото се насочи към небето. Погледът му привлякоха две движещи се сини точки. Те бяха реещи се титански сини птици.

Бяха открили въздушно течение, което ги тласкаше нагоре.

Крилата им не помръдваха.

Нито едно перце по тях не се движеше нехармонично. Животът беше реещ се сън.

– Гра-а-а-а! – обади се едната синя птица.

– Гра-а-а-а! – съгласи се другата.

Те прибраха крилете си едновременно и полетяха надолу като камъни. Сякаш ги очакваше сигурна смърт край стените на Румфорд. Но след миг отново се спряха, за да започнат още едно продължително и волно изкачване.

Този път се понесоха към небе, набраздено от дирята изпарения, оставяна от кораба на Малачи Констант, Беатрис Румфорд и сина им Хроно. Скоро щеше да кацне.

– Скип? – обади се Сало.

– Трябва ли непременно да ме наричаш така? – попита Румфорд. – Не обичам това име... освен ако го използва някой, с когото съм израсъл от дете.

– Помислих си... като твой приятел... – започна Сало, – че може би

имам право да...

– Хайде да оставим този камуфлаж – тросна се Румфорд.

Сало затвори и третото си око. Кожата се изпъна по тялото му.

– Камуфлаж? – попита той.

– Краката ти отново издават тези звуци! – изръмжа Румфорд.

– Скип! – извика Сало и коригира непоносимото си фамилиарничене. – Уинстън, чувствам се в някакъв кошмар, като ми говориш така! Мислех, че сме приятели!

– Да кажем, че сме били от полза един за друг до известна степен и толкова.

Главата на Сало се заклати леко върху шарнирното си окачване.

– Мислех, че беше нещо повече от това – промълви той най-накрая.

– Да кажем – обади се Румфорд кисело, – че сме открили един в друг средство за постигане на съответните си цели.

– Аз... помогнах ти с радост... и се надявам наистина да съм ти бил от полза – каза Сало и отвори очите си. Трябваше да проследи реакцията на Румфорд. Той нямаше как отново да не стане добър към него, защото му бе помогнал безкористно.

– Не ти ли дадох половината си запаси от УВДБ? – попита Сало. – Не ти ли позволих да прекопираш кораба ми, за да направиш корабите на Марс? Не пилотирах ли първите няколко полета за набиране на доброволци? Не ти ли помогнах да измислиш как да контролираш марсианците, така че да не създават проблеми? Не ти ли помагах ден след ден да създадеш новата религия?

– Така е – кимна Румфорд. – А какво е последното, което направи за мен?

– Какво? – попита Сало.

– Няма значение – отвърна Румфорд троснато. – Това е краят на един земен виц, който при дадените обстоятелства никак не е смешен.

– О! – възкликна Сало. Той знаеше много земни вицове, но не и този.

– Краката! – извика Румфорд.

– Извинявай! – стресна се Сало. – Ако можех да плача като земянин, щях да го направя! – Не можеше да овладее тъгуващите си крака. Те продължаваха да издават звуците, които Румфорд изведнъж толкова намрази. – Съжалявам за всичко! Знаем едно, че се опитах по всички възможни начини да ти бъда истински приятел и не съм искал абсолютно нищо в замяна!

– И не е било нужно! – озъби се Румфорд. – Не е било нужно да

искаш каквото и да било! Трябвало е само да седнеш и да чакаш всичко да капне в скута ти!

– Какво съм чакал да капне в скута ми? – попита Сало изненадано.

– Резервната част за кораба ти – каза Румфорд. – Тя почти е присигнала. Идва, господине! Намира се у момчето на Констант. Нарича я свой талисман... като че ли не знаеш!

Румфорд стана, позеленя и помоли с жест за тишина.

– Извинявай, ще ми прилошее отново.

На Уинстън Найлс Румфорд и кучето му Казак наистина им прилоша пак – още по-силно от преди. На горкия Сало му се струваше, че ще се превърнат в нищо или ще експлодират.

Казак започна да вие, обвит в кълбо от огъня на Свети Елмо.

Румфорд стоеше изпънат, с изцъклени очи – като огнен стълб.

И този пристъп премина.

– Извинявай – изрече Румфорд със сразяваща учтивост. – Какво беше започнал да говориш?

– Какво? – попита Сало.

– Каза нещо... или се опита да кажеш.

Само потта по челото на Румфорд подсказваше, че е преживял нещо неприятно. Той постави цигара в едно дълго, кокалено цигаре и я запали. Издаде напред долната си челюст. Цигарето сочеше нагоре.

– Ще бъдем необезпокоявани още три минути – каза той. – Та за какво говореше?

Сало си припомни за какво ставаше дума с усилие. Когато си припомни, се разстрои още повече. Най-лошото възможно нещо се бе случило. Румфорд не само бе разбрал за влиянието, което тралфамадорците оказваха върху делата на земяните, което би го оскърбило достатъчно, но изглежда също така смяташе себе си за главната жертва на това влияние.

Понякога Сало изпитваше неспокойното подозрение, че Румфорд може би се намира под влиянието на тралфамадорците, но веднага прогонваше тази мисъл от главата си, тъй като не бе в състояние да направи нищо в тази връзка. Не бе говорил с него за това, защото беше сигурен, че хубавата им дружба ще бъде прекратена веднага. Неуверено, Сало се замисли над възможността Румфорд да не е научил чак толкова много.

– Скип – каза той.

– Моля те! – укори го Румфорд.

– Мистър Румфорд – поправи се Сало, – мислите, че по някакъв начин съм ви използвал?

– Не ти – отвърна Румфорд, – а другите машини на прекрасния ти Тралфамадор.

– Хъм. Мислите... Мислиш, че са те използвали? Скип?

– Тралфамадор – отбеляза Румфорд – достигна до Слънчевата система, грабна ме и ме използва като някаква си картофобелачка!

– Ако си можел да видиш подобно нещо в бъдещето, защото досега не си го споменал?

– Никой не обича да го използват – заяви Румфорд. – Човек е склонен да не признава подобни неща пред себе си до последния възможен момент. – Той се усмихна кисело. – Може би ще се изненадаш, ако ти кажа, че се гордея, колкото и глупашки заблудена да е тази гордост, с това, че сам вземам решенията си и сам преценявам мотивите си за тях.

– Не съм изненадан – каза Сало.

– Така ли? – попита Румфорд язвително. – Мислех си, че това е нещо твърде деликатно, за да може да го схване една машина.

Това със сигурност бе слабото място в отношенията им. Сало беше машина, тъй като бе проектиран и произведен. Той не криеше този факт. Но Румфорд никога досега не го беше използвал, за да го обиди. Едва прикрито зад тънкия воал на благородството, Румфорд му даваше да разбере, че да си машина означава да си нечувствителен, да нямаш въображение, да си вулгарен и да следваш неотклонно целите си, без следа от съвест...

Сало бе удивително уязвим за това обвинение. Благодарение на голямата духовна близост, която някога се бе развила между тях, сега Румфорд знаеше как да го нарани.

Сало отново затвори две от трите си очи и се загледа в реещите се сини птици. Бяха големи колкото земни орли.

На Сало му се искаше да е титанска синя птица.

Корабът, на който бяха Малачи Констант, Беатрис Румфорд и сина им Хроно, се плъзна ниско над двореца и се приземи на брега на море Уинстън.

– Давам ти честната си дума – заговори Сало, – не знаех, че те използват и нямам никаква представа за какво...

– Машина! – каза Румфорд гадно.

– Каж ми, за какво са те използвали, моля те – продължи Сало. – Честна дума, нямам абсолютно никаква представа...

– Машина! – повтори Румфорд.

– След като мислиш за мен толкова лоши неща, Скип... Уинстън... мистър Румфорд – каза Сало, – след всичко, което направих единствено

в името на дружбата, вероятно няма какво повече да сторя или кажа, за да променя положението.

– Точно това, което би казала една машина!

– Машината го каза – обади се Сало примирено. Той наду стъпалата си до размерите на топки за немски батбол и се приготви да напусне двореца на Румфорд, да премине по море Уинстън и никога повече да не се върне. Едва когато стъпалата му бяха напълно надути, той схвана предизвикателството в думите на Румфорд. В тях се съдържаше съвсем ясен намек, че в крайна сметка има нещо, което той би могъл да направи, за да промени положението.

Макар и машина, Сало бе достатъчно чувствителен, за да разбере, че да попита какво е това нещо, би означавало да хленчи. Той се овладя. В името на дружбата бе готов да хленчи.

– Скип – примоли се той, – кажи ми какво да направя. Каквото и да е то, всичко...

– След много малко време – каза Румфорд – един взрив ще освободи края на моята спирала от Слънцето и ще я запрати извън Слънчевата система.

– Не! – извика Сало. – Скип! Скип!

– Не, не, само без съжаления, моля – прекъсна го Румфорд и направи крачка назад, страхувайки се да не го докоснат. – Всъщност, това е нещо доста хубаво. Ще видя много нови неща, много нови същества. – Опита се да се усмихне. – Уморително е, ще знаеш, да си уловен в монотонния часовников механизъм на Слънчевата система. – Засмя се дрезгаво. – В края на краищата, няма да умра или нещо подобно. Това, което някога е било, винаги ще бъде и това, което някога ще бъде, винаги е било. – Поклати глава бързо и пророни една сълза, която не знаеше, че е застанала на клепача му.

– Колкото и утешителна да е хроно-синкластично инфундибулумираната мисъл – каза Румфорд, – все пак бих искал да знам какъв беше смисълът на целия този епизод в Слънчевата система.

– Ти го казваш много по-добре от всеки друг в „Джобната история на Марс“ – увери го Сало.

– В „Джобната история на Марс“ не се споменава, че съм станал жертва на мощно влияние на сили, произхождащи от планета Тралфаматор. – Той изскърца със зъби. – Преди аз и кучето ми да заплюшим през пространството като конски камшик в ръцете на безумец – добави Румфорд, – много бих искал да науча какво е посланието, което носиш.

– Н-н-не знам – отговори Сало. – Запечатано е. Имам заповед да...

– Въпреки всички заповеди на Тралфамадор – каза Уинстън Найлс Румфорд, – въпреки всичките ти инстинкти на машина, но в името на нашето приятелство, Сало, искам да отвориш посланието сега и да ми го прочетеш.

Малачи Констант, Беатрис Румфорд и младият Хроно – техният див син – се хранеха намръщено в сянката на една титанска маргаритка на брега на море Уинстън. Всеки член на семейството се бе облегал на статуя.

Брадятият Малачи Констант, плейбойът от Слънчевата система, все още бе облечен с яркожълтия костюм с въпросителните знаци. Това беше единственото облекло, което притежаваше.

Констант се бе облегал на една статуя на Свети Франциск от Аси-зи. Свети Франциск се опитваше да се сприятели с две враждебно настроени и ужасяващо огромни птици, по всяка вероятност плешиви орли. Констант не бе в състояние да определи птиците като титански сини птици, тъй като все още не бе виждал такива. Бе пристигнал на Титан едва преди час.

Беатрис, която имаше вид на циганска царица, кипеше от тих гняв в краката на един млад студент по физика. Още от пръв поглед личеше, че младият, облечен в бяла престилка учен е свършен слуга единствено на истината. Още от пръв поглед личеше, че нищо друго, освен истината, не би могло да му достави удоволствие, докато се усмихва над своите епруветки. Още от пръв поглед личеше, че подобно на хармониумите от пещерите на Меркурий, той бе над животинските грижи на човечеството. Още от пръв поглед се виждаше, че това е един млад човек, лишен от суетност, освободен от похот и зрителят приемаше за истина името, което Сало бе вдълбал в основата на скулптурата – „Откриване на атомната енергия“.

Едва след това се забелязваше, че търсачът на истината е получил шокираща ерекция.

Беатрис все още не бе забелязала това.

Младият Хроно – мурдав и опасен като майка си – вече извършваше първия си вандалски акт – или по-скоро се опитваше да го извърши. Опитваше се да издълбае една мръсна земна дума върху основата на статуята, върху която се бе облегал. Искаше да го направи с острия ръб на талисмана си.

Вместо това, втвърденият почти колкото диамант титански торф заобли острия ръб.

Скулптурата, върху която се трудеше Хроно представляваше семейна група – неандерталец, партньорката му и тяхното бебе. Беше много вълнуващо произведение. Приклекналите, космати, изпълнени с надежда същества бяха толкова грозни, че чак изглеждаха красиви.

Тяхната универсалност и значение не намаляваха от името, което Сало бе дал на произведението си. На всички свои статуи Сало даваше страховити имена, сякаш за да заяви съвсем категорично по този начин, че не се взема насериозно като художник нито за миг. Името, което Сало бе дал на семейството неандерталци се дължеше на факта, че на бебето показваха човешки крак, печаш се на грубо издялкан шиш.

Името на скулптурата беше: „Това малко свинче“.

– Независимо какво ще се случи – каза Малачи Констант на семейството си, след като пристигнаха на Титан – било то красиво, тъжно, щастливо, нещастно или страшно – проклет да съм, ако реагирам. В момента, в който се окаже, че някой или нещо иска да действам по определен начин, просто ще замръзна. – Той погледна нагоре към пръстените на Сатурн и сви устни. – Не е ли прекалено красиво, за да се опише с думи? – Изплю се на земята.

– Ако някой отново пожелае да ме използва в някой от грандиозните си планове – продължи Констант, – очаква го огромно разочарование. С по-голям успех може да се надява да накара някоя от тези статуи да се изправи.

Той отново се изплю.

– Доколкото успях да разбера – продължи Констант, – Вселената е склад за вехтории, в който цените на всичко са прекалено надути. Аз приключвам с ровенето из купчините боклуци, за да търся какво да купя. Всяка от така наречените покупки, е свързана с помощта на невидими проводници за сноп динамитни шашки.

Той се изплю отново.

– Отказвам се – каза Констант.

– Оттеглям се – каза Констант.

– Напускам – каза Констант.

Малкото му семейство се съгласи без особен ентузиазъм. Храбрата му реч вече им беше втръснала. Бе я произнасял много пъти по време на седемнайсетмесечния полет от Земята до Титан – и освен това тя беше рутинна философия на всички ветерани от Марс.

Всъщност Констант и без това не говореше на семейството си. Говореше силно, така че гласът му да се понесе над гората от статуи и над

море Уинстън. Това бе политическа декларация, която трябваше да чуе Румфорд и всеки друг, който се спотайваше наоколо.

– За последен път взехме участие – извика Константин силно – в експерименти, борби и празненства, които не разбираме!

– Разбираме... – долетя ехото откъм стената на двореца, построен на недалечния остров в море Уинстън. Разбира се, това беше дворецът на Румфорд, неговият Тадж Махал, неговата Блуждаеща крепост. Константин не се изненада, че го вижда на това място. Беше го видял, когато слезе от космическия кораб, бе го видял да блести като Божествения град на свети Августин.

– И какво ще стане сега? – попита Константин ехото. – Всички статуи ще оживеят?

– Оживеят – повтори ехото.

– Това е ехо – обясни Беатрис.

– Знаем, че е ехо – отвърна Константин.

– Откъде да знам, че знаеш? – сви рамене Беатрис. Тя се държеше съдържано и мило. Показа се много добра към Константин, не го обвини за нищо, не очакваше от него нищо. Една не така аристократична жена би могла да превърне живота му в ад, да го изкара виновен за всичко и да иска от него да направи чудеса.

По време на пътуването не правиха любов. Нито Константин, нито Беатрис проявяваха някакъв интерес към това. Ветераните от Марс бяха такива.

Както можеше да се очаква, пътуването бе сближило Константин с партньорката и детето им – повече, отколкото на сложната позлатена система от подиуми, скелета, сцени, амвони, стъпала и мостчета в Нюпорт. Но единствената любов в семейството все още беше само между Беатрис и Хроно. Освен тази любов между майка и син съществуваше само учтивост, мрачно съчувствие и потиснато недоволство от принудата изобщо да бъдат семейство.

– О, Боже! – възкликна Константин. – Животът е смешен, когато се замислиш!

Младият Хроно не се усмихна, когато баща му каза, че животът е смешен.

Младият Хроно най-малко от всички в семейството можеше да смята, че животът е смешен. Беатрис и Константин можеха все пак да се смеят горчиво над невероятните случайности, които бяха преживели. Младият Хроно не можеше да се смее с тях, защото самият той беше невероятна случайност.

Нищо чудно, че най-ценните съкровища на младия Хроно бяха неговият талисман и автоматичният му нож.

Младият Хроно сега извади автоматичния нож и разсеяно отвори острието. Очите му се присвиха. Беше готов да убива, ако това се наложеше. Гледаше към една позлатена гребна лодка, която потегли от двореца на острова.

Гребеше някакво същество, с цвят на мандарина. Това, разбира се, беше Сало. Идваше с лодката, за да закара семейството до двореца. Гребеше лошо, защото никога досега не го беше правил.

Той притежаваше едно предимство пред хората-гребци – имаше едно око и на тила.

Младият Хроно пусна един отблясък в окото на стария Сало. Направи го с острието на автоматичния нож.

Задното око на Сало премигна.

Изпращането на отблясъка в окото на Сало не бе детска игра за младия Хроно. Това беше ловкост от джунглата, предназначена да смути всяко същество, което се изпречеше пред погледа му. То беше едно от хилядите неща, които Хроно и майка му бяха научили през годината, която бяха прекарвали в джунглата на Амазонка.

Кафявата ръка на Беатрис стисна един камък.

– Смути го още веднъж – каза тя тихо на сина си. Младият Хроно още веднъж изпрати отблясък в окото на стария Сало.

– Изглежда тялото е единствената му мека част – отбеляза Беатрис, без да движи устни. – Ако не успееш да пробиеш тялото му, опитай в окото.

Хроно кимна.

Констант почувства ледени тръпки, когато видя колко професионален екип за самоотбрана са партньорката и синът му. Той не участваше в плана им. Нямаха нужда от него.

– Какво да направя аз? – попита Констант.

– Ш-ш-ш-т! – срязва го Беатрис грубо.

Сало извади на брега позлатената лодка. Завърза я бързо с нескопосан възел за ръката на една статуя край водата. Тя беше на гола жена, която свиреше на тромбон. Беше наречена тайнствено: „Евелина и нейната вълшебна виолина“.

Сало бе прекалено покрусен от скръб, за да мисли за собствената си безопасност – дори не бе в състояние да си даде сметка, че би могъл да предизвика страх у някого. Той застана за миг неподвижно върху блок втвърден титански торф, недалеч от лодката. Тъжните му крака

засмукаха мокрия камък. Освободи ги с огромно усилие.

И продължи нататък, заслепяван от отблясъците на Хроно.

– Моля ви... – каза той.

От отблясъка на ножа полетя камък.

Сало се наведе.

Една ръка сграбчи кокалестото му гърло, събори го на земята. Сега младият Хроно възседна стария Сало и опря ножа си в гърдите му. Беатрис приклепна до главата му с камък в ръка, готова да я размаже на пихтия.

– Хайде, убийте ме! – изхриптя гласът на Сало. – Ще ми направите огромна услуга. Ще ми се да бях мъртъв! Проклинам Бога, защото изобщо съм бил сглобен и пуснат в действие! Убийте ме, прекратете нещастията ми и след това отидете да го видите. Той пита за вас.

– Кой? – попита Беатрис.

– Горкият ви съпруг... моят бивш приятел, Уинстън Найлс Румфорд – поясни Сало.

– Къде е той?

– В онзи дворец на острова. Той умира... Съвсем сам, само с неговото вярно куче. Пита за вас – добави Сало. – Пита за всички вас. И каза, че повече не иска да се мяркам пред очите му.

Малачи Констант видя как устните с цвят на олово целуват празното пространство без звук. Езикът зад тях помръдваше едва забележимо. Изведнъж устните се отдръпнаха назад и оголиха съвършените зъби на Уинстън Найлс Румфорд.

Самият Констант също бе оголил зъби, готов да ги стисне веднага, щом пред очите му се появи човекът, който му бе причинил толкова много злини. Но не ги стисна. Най-напред, защото – никой не гледаше – никой нямаше да забележи, че го прави и никой нямаше да разбере. И след това, защото разбра, че не изпитва омраза.

Подготовката за стискането на зъби се превърна в провиснала челюст на селяндур, сблъскал се с грозна, смъртоносна болест. Уинстън Найлс Румфорд лежеше напълно материализиран върху лилавия си шезлонг край басейна. Очите му бяха насочени към небето, без да мигат, вероятно невидящи. Едната му ръка бе увиснала надолу покрай шезлонга, а отпуснатите и пръсти бяха заплетени в душещия нашийник на Казак, кучето от космоса.

В нашийника нямаше нищо.

Едно слънчево изригване бе разделило човека и кучето. Една

Вселена, създадена с повече милост, би ги оставила заедно.

Вселената, която населяваха Уинстън Найлс Румфорд и кучето Казак не беше създадена с милост. Казак бе изпратен преди господаря си на далечната мисия до никъде и към нищото.

Казак бе изчезнал с вой сред облак озон и злокобна светлина, сред жужене като от гъмжило пчели.

Празният душеш нашийник се изплъзна от пръстите на Румфорд. Нашийникът, който изразяваше смърт, издаде безформен звук и падна като безформена купчина – бездушен роб на гравитацията, понесена със строшен гръбнак.

Оловносивите устни на Румфорд се раздвижиха.

– Здравей, Беатрис, жена ми – каза той с гробовен глас.

– Здравей, Космически скиталецо – каза той и този път гласът му прозвуча топло. – Каква храброст прояви като дойде тук... Да рискуваш още веднъж с мен...

– Здравей, славни носителю на славното име Хроно – каза Румфорд. – Привет на шампиона по немски батбол, привет на притежателя на талисмана.

Тримата, към които бяха отправени тези думи, стояха до самата стена. Басейнът беше между тях и Румфорд.

Старият Сало, чието желание да умре не бе изпълнено, продължаваше да тъгува на кърмата на позлатената гребна лодка извън стената.

– Аз не умирам – каза Румфорд. – Просто се сбогувам със Слънчевата система. Но дори и това не правя. По великия, безвременен, по хроно-синкластично инфундибулумирания начин да гледаме на нещата, аз винаги ще съм тук. Ще бъда там, където винаги съм бил.

Все още преживявам медения си месец с теб, Беатрис – продължи той. – Все още те водя в малката стаичка под стълбата в Нюпорт, мистър Констант... Да, и си играя на криеница в пещерите на Меркурий с теб и Вооз. Хроно... Все още гледам колко добре играеш немски батбол на желязното игрище на Марс.

Той протена. Стонът му беше тих... И толкова тъжен!

Упоителният, мек въздух на Титан отнесе тихия стон надалеч.

– Продължаваме да казваме това, което сме казали, приятели – такова, каквото е било, такова, каквото е, такова, каквото ще бъде – каза Румфорд.

Тихият стон се чу отново.

Румфорд го наблюдаваше как се отдалечава, сякаш беше кръгче от дим.

– Има нещо, което трябва да знаете за живота в Слънчевата система. Тъй като съм хроно-синкластично инфундибулумиран, аз го знаех през цялото време. То е толкова зловещо, че се стремях да мисля за него колкото се може по-малко.

Ето какво е това зловещо нещо – всичко, което някога е направило което и да било човешко същество от Земята, е било променено от съществата, населяващи една планета на сто и петдесет светлинни години оттук. Името на тази планета е Тралфамадор.

Аз не зная как тралфамадорците са ни контролирали. Но зная с каква цел са го правили. Правили са го, за да доставим една резервна част на един тралфамадорски пратеник, чийто кораб се е повредил тук, на Титан.

Румфорд посочи с пръст младия Хроно.

– Ти, млади човече – каза той. – Тази част е в джоба ти. В джоба ти се намира кулминацията на цялата земна история. В джоба ти се намира онова тайнствено нещо, което всяко човешко същество се е опитвало толкова отчаяно, толкова усърдно, толкова неуверено, толкова изтощително да произведе и достави тук.

На върха на обвиняващия пръст на Румфорд се появи пращящ електрически заряд.

– Това, което наричаш свой талисман – продължи Румфорд, – е резервната част за кораба на тралфамадореца, която той очаква от толкова време!

Този пратеник е съществото с кожа като мандарина, което в момента се срамува ей там, навън. Името му е Сало. Надявах се, че този пратеник ще позволи на човечеството да види посланието, което носи, защото човечеството му помогна толкова много. За жалост, заповядано му е да не показва посланието на никого. Той е машина и като такава няма избор, освен да гледа на заповедите като на заповеди.

Помолих го най-любезно да ми покаже посланието си, но той отчаяно отказа.

Пращящия електрически заряд върху пръста на Румфорд се увеличи и образува спирала около тялото му. Той я погледна с тъжно презрение.

– Предполагам, че това е то – каза той за спиралата.

Наистина беше. Спиралата леко се удължи, правейки реверанс. След това започна да се върти около Румфорд и да плете плътна какавида от зелена светлина.

Докато се въртеше, не се чуваше почти нищо.

– Мога да кажа само следното – продължи да говори Румфорд в какавидата. – Направих всичко, каквото можах, за да служа на родната си Земя, обслужвайки междувременно непреодолимите желания на Тралфамадор.

Може би сега, след като резервната част най-после е доставена на пратеника, Тралфамадор ще остави Слънчевата система на мира. Може би сега земните хора ще бъдат свободни да се развиват и да следват собствените си желания – нещо, което не са били свободни да правят в продължение на хиляди години. – Той кихна. – Чудото е, че човешките същества са успели да се сдобият и с този разум, който притежават.

Зелената какавида се издигна във въздуха и увисна над купола.

– Помнете ме като джентълмена от Нюпорт и Слънчевата система – поръча Румфорд. Гласът му отново звучеше спокойно. Той бе в мир със себе си и се чувстваше равен на всяко същество, на което би могъл да попадне, където и да било. – Казано по точен начин – долетя гърленият му тенор от какавидата – сбогом.

Какавидата заедно с Румфорд изчезна с едно „ф-ф-ф-г“.

Никой повече не видя Румфорд и кучето му.

Старият Сало влезе подскачайки в двора точно, когато Румфорд изчезна с какавидата си.

Дребният тралфамадорец бе като обезумял. Беше откъснал посланието от лентата около врата си с подобния си на смукало крак. Крайникът все още беше в тази форма и в него беше посланието.

Сало погледна нагоре, към мястото, където преди миг бе какавидата.

– Скип! – извика към небето. – Скип! Посланието! Ще ти покажа посланието! Посланието! Ски-и-и-и-и-и-и-и-и-и-п!

Главата му описа салто върху шарнирното окачване.

– Отиде си – каза Сало кухо. – Отиде си – прошепна той.

– Машина? – прошепна Сало. Говореше на пресекулки, колкото на себе си, толкова и на Констант, Беатрис и Хроно. – Машина съм и такъв е моят народ. Аз съм бил проектиран и произведен и никакви разходи, никакви умения не са били спестени, за да може на мен да се разчита, за да съм ефективен, предсказуем и дълготраен. Аз съм най-добрата машина, която моят народ можеше да произведе.

– Добра машина ли се оказах? – попита Сало.

– Може ли да се разчита на мен? – каза той. – На мен разчитаха да не показвам посланието на никого, докато не стигна до

местоназначението си, а аз го отворих.

– Ефективен ли съм? – каза той. – Сега, след като загубих най-добрия си приятел, за да прескоча мъртъв лист ми е необходима повече енергия, отколкото навремето, за да прескоча планината Румфорд.

– Предказуем? – каза той. – След като наблюдавах човешките същества на Земята в продължение на двеста хиляди земни години, станах плашлив и сантиментален като най-глупавата земна ученичка.

– Дълготраен? – каза той. – Ще се окаже, каквото се окаже.

Той остави посланието, което бе носил толкова дълго време, върху празния, лилав шезлонг на Румфорд.

– Ето го, приятелю – проговори той на спомена си за Румфорд. – Нека ти даде утеха, Скип! Голяма болка причини то на твоя стар приятел Сало. За да ти го даде, дори и толкова късно, старият Сало трябваше да води война срещу същността а своето същество, срещу самата природа на машината. Ти поиска от една машина невъзможното и тя се подчини.

– Машината вече не е машина – каза Сало. – Контактите и са корозирали, лагерите и са зацапани, електрическите и вериги са свързани на късо, зъбните и колела са демонтирани. Умът и бучи и пука като ум на земен човек – бръмчи и прегрява от мисли за любов, чест, достойнство, права, постижения, честност, независимост...

Старият Сало взе посланието от шезлонга на Румфорд. Беше написано на малка алуминиева плочка. Представляваше една-единствена точка.

– Искате ли да знаете как съм бил използван, как бе похабен животът ми? – попита той. – Искате ли да знаете какво е посланието, което нося вече половин милион земни години... Което трябва да нося още осемнайсет милиона години?

Той повдигна напред алуминиевата плочка, залепена за смукалото на крака му.

– Точка – каза Сало.

– Една-единствена точка – каза той.

– Точката на тралфамадорски означава...

„Поздрави.“

Малката машина от Тралфамадор, след като предаде посланието на себе си, на Констант, на Беатрис и на Хроно, изминавайки разстояние от сто и петдесет светлинни години, внезапно подскочи и хукна навън към

брега.

Там се самоуби. Разглови се на части и разхвърли частите във всички посоки.

Хроно излезе на брега сам и закрачи сред частите на Сало. Никога не се бе съмнявал, че талисманът му притежава удивителна сила и удивителен смисъл.

Винаги бе подозирал, че в края на краищата някое по-висше същество ще дойде да си го поиска. В природата на истински ефективните талисмани е фактът, че човешките същества никога не ги притежават истински.

Те просто се грижат за тях, докато истинският им собственик или по-висши собственици, дойдат да си ги поискат.

Хроно нямаше чувство за безполезност и хаос.

Всичко му се струваше подредено като в аптека.

И момчето участваше изцяло в този съвършен порядък.

То извади талисмана от джоба си и без съжаление го хвърли на пясъка, хвърли го сред разпилените части на Сало.

Рано или късно, Хроно вярваше в това, магическите сили на Вселената щяха да дойдат и отново да сглобят всичко, както си е било.

Както винаги.

ЕПИЛОГ СРЕЩА СЪС СТОНИ

„Ти си уморен, много уморен, Космически скиталецо, Малачи, Вуйчо. Вгледай се в най-бледата звезда и се замисли колко натежават крайниците ти.“

Сало

Не остава много за казване.

Малачи Констант остаря на Титан.

Беатрис Румфорд остаря на Титан.

Умряха в мир, двайсет и четири часа един от друг. Умряха на седемдесет и четиригодишна възраст. Единствено титанските сини птици знаят със сигурност какво се е случило с Хроно, техния син.

Когато Малачи Констант навърши седемдесет и четири години, беше сбръчкан, мил и с криви крака. Беше изцяло оплешивял и през повечето време ходеше чисто гол, единствено с внимателно подържаната му, бяла, островърха брада.

Живееше в космическия кораб на Сало. Живееше там от трийсет години.

Констант не се опита да лети с кораба. Не бе посял да докосне нито едно копче. Пултът за управление на този кораб беше много по-сложен, отколкото на масрианските му потомци. На него имаше двеста седемдесет и три копчета, прекъсвачи и бутони, всяко с надпис на тралфамадорски. Тези копчета бяха всичко друго, но не и забавление за любител на ребуси в една вселена, която се състоеше от една трилионна част материя на всяка децилионна част черна, кадифена безполезност.

Констант се бе занимавал с кораба само доколкото искаше боязливо да се убеди, че, както бе казал Румфорд, талисманът на Хроно може да бъде част от енергийната му система.

Поне на пръв поглед – можеше. В енергийното отделение имаше една врата, през която очевидно на времето бе излизал дим. Констант я отвори и намери едно посипано със сажди място. И под саждите имаше носачи и гърбици, които не се връзваха с нищо.

Констант успя да мушне носачите в дупките на талисмана и той легна на мястото с точност, която би задоволила всеки швейцарски

производител на часовници.

Констант имаше много хобита, които му помагаша да прекарва спокойното време в здравословния климат на Титан.

Най-интересното от тях беше занимаването със Сало, разглобения тралфамадорски пратеник. Беше прекарал хиляди часове, опитвайки се отново да го сглоби и пусне в действие.

Засега – без успех.

Констант се зае с възстановяването на Сало с ясно изразената надежда, че малкият тралфамадорец ще се съгласи да прелети с младия Хроно до Земята.

Констант не искаше да се връща на Земята, нито пък партньорката му Беатрис. Но двамата се бяха съгласили, че синът им, чийто живот все още предстоеше, трябва да го изживее сред веселите и активни свои съвременници на родната си планета.

По времето, когато Констант стана на седемдесет и четири години, връщането на младия Хроно на Земята вече не беше належащ проблем. Младият Хроно не беше и кой знае колко млад. Беше на четирийсет и две. И бе провел такава цялостна и специализирана реорганизация на Титан, че би било безкрайно жестоко да го изпратят някъде другаде.

На седемнайсетгодишна възраст Хроно избяга от двореца, за да се присъедини към титанските сини птици – най-възхитителните същества на планетата. Сега Хроно живееше сред гнездата им край езерата Казак. Той носеше перата им, мътеше яйцата им и говореше техния език.

Констант не се виждаше с Хроно. Понякога, късно през нощта, чуваше виковете му. Не им отговаряше. Те не бяха предназначени за нищо и за никого на Титан.

Бяха за Феба – преминаващата луна.

Понякога, когато Констант излизаше, за да събира титански ягоди или еднокилограмовите петнисти яйца на титанския дъждосвирец, той попадеше на малки светилища, направени от пръчки и камъни. Хроно правеше стотици такива.

Елементите на светилищата винаги бяха едни и същи. В средата Хроно поставяше голям камък, който символизираше Сатурн. Около него поставяше обръч, направен от зелена клонка, за да символизира пръстените. И наоколо подреждаше девет по-малки камъка, които символизираха луните. Най-големият от тях беше Титан. Под него винаги имаше перо от титанска синя птица.

Следите по почвата наоколо ясно показваха, че младият Хроно,

който вече не беше чак толкова млад, прекарваше по цели часове в местене на елементите на системата наоколо.

Когато старият Малачи Констант попаднеше на подобно светилище, изпаднало в немара, той го оправяше, доколкото можеше. Изскубваше бурените и го почистваше, откъсваше нова клонка за камъка, който беше Сатурн. Под камъка, който беше Титан, слагаше ново перо от синя птица.

Тези грижи за светилищата бяха най-голямото сближаване – в духовно отношение, – което Констант успя да постигне със сина си.

Уважаваше това, което Хроно се опитваше да направи с религията. А понякога, докато гледаше току-що оправеното светилище, Констант разместваше елементите на собствения си живот с експериментална цел – мислено, разбира се. В тези моменти той тъжно размишляваше най-вече върху две неща – това, че бе убил Стони Стивънсън, своя единствен и най-добър приятел, и че толкова късно през живота си бе успял да спечели любовта на Беатрис Румфорд.

Констант така и не разбра дали Хроно знаеше кой оправя светилищата му. Може би си мислеше, че го прави неговия бог, или богове.

Всичко беше толкова тъжно! Но и красиво.

Беатрис Румфорд живееше сама в Тадж Махал на острова. Контактите и с Хроно бяха доста по-смушаващи от тези на Констант. През непредсказуеми интервали от време Хроно отиваше с плуване до двореца, обличаше нещо от гардероба на Румфорд, обявяваше, че майка му има рожден ден и прекарваше деня в спокойни, доста цивилизовани разговори.

В края на тези дни Хроно изведнъж побесняваше заради дрехите, заради майка си и цивилизацията. Разкъсваше дрехите, изпищяваше като синя птица и се гмурваше в море Уинстън.

След като Беатрис изстрадаваше някое от тези тържества по случай рождения ден, тя забиваше едно гребло в пясъка на брега и привързваше към него бял чаршаф.

Това беше сигнал, с който молеше Малачи Констант до отиде при нея веднага, за да и помогне да се успокои.

И когато Констант се отзовеше на сигнала за помощ, Беатрис винаги се утешаваше с едни и същи думи.

– Поне – казваше тя – не е мамино синче. И поне притежава достатъчно голяма душа, за да се присъедини към най-благородните, най-красиви създания наоколо.

Белият чаршаф, сигналът за помощ, беше развян и сега.

Малачи Константин се отгласна от брега с направеното от дънер кану. Позлатената лодка, която завариха в началото, отдавна бе изгнила и потънала.

Констант носеше дългата синя хавлия, която някога беше притежание на Румфорд. Намери я в двореца и я взе, когато костюмът му на Космически скиталец се износи. Това бе единствената му дреха и той я обличаше само, когато отиваше при Беатрис.

На лодката с него имаше шест яйца от титански дъждосвирци, половин килограм диви титански ягоди, шестлитров контейнер, направен от торф, пълен с ферментирало мляко от маргаритки, няколко килограма семена от маргаритки, осем книги, които бе взел от библиотеката с четиридесет хиляди тома в двореца, за да чете, домашно направена метла и домашно направена лопатка.

Констант нямаше нужда от нищо. Отглеждаше, събираше или си правеше всичко, което можеше да му потрябва. Това му носеше огромно удовлетворение.

Беатрис не зависеше от Константин. Румфорд бе запасил Таж Махал с предостатъчно земна храна и земни напитки. Беатрис имаше много за ядене и пиене и винаги щеше да има.

Констант и носеше местни продукти, защото се гордееше с уменията си на горски човек и стопанин. Обичаше да се показва с възможността да я осигурява.

Това беше по-силно от него.

Носеше със себе си метлата и лопатката, защото дворецът на Беатрис винаги беше затънал в боклуци. Тя не чистеше, така че винаги, когато я посещаваше, той изхвърляше най-големите мърсотии.

Беатрис Румфорд беше жизнена, едноока мургава старица със златни зъби – стройна и корава като облегалка на стол. Но класата на тази живяла зле и увредена стара дама си личеше въпреки всичко.

За всеки, който имаше чувство за поезия, преходност и чудеса, гордата партньорка с високи скули на Малачи Константин беше удивително красива.

Може би беше малко луда. Изоставена на една луна, на която имаше само още двама души, тя пишеше книга, наречена „Истинският смисъл на живота в Слънчевата система“. Това представляваше оборване на идеята на Румфорд, че целта на живота в Слънчевата система е отново да попаднеш на закъсал пратеник от Тралфамадор. Беатрис започна да

пише книгата, когато синът и Хроно я напусна, за да отиде да живее при сините птици. Засега ръкописът заемаше около десет кубически метра обем от Тадж Махал.

Всеки път, когато Константин отидеше да я види, тя му четеше последните добавки към него. Четеше и сега, седнала на шезлонга на Румфорд, докато Константин се суетеше из двора. Беше облечена с една плюшена покривка за легло в розово и бяло, която бе намерила в двореца. В мъхестата повърхност на плата бе избродиран надписът: „Бог не дава и пет пари“.

Това беше личната покривка за легло на Румфорд.

И Беатрис продължаваше да чете безкрайните си аргументи срещу схващането, че силите на Тралфамадор са нещо важно.

Констант не я слушаше внимателно. Просто му беше приятен гласът и – силен и тържествуващ. Беше се спуснал в една шахта край басейна, за да отвори крана, с който се изпускаше водата. Титанските водорасли я бяха превърнали в нещо, наподобяващо пияната на грахова супа. Всеки път, когато посещаваше Беатрис, той водеше неравна борба със зелената мърсотия.

– Аз съм последната, която ще отрече – четеше Беатрис собствения си ръкопис на глас, – че силите на Тралфамадор наистина са играли важна роля в земните дела. Въпреки всичко, онези, които са обслужвали интересите на Тралфамадор, са го правили по толкова удивително специфични за себе си начини, че спокойно може да се твърди, че тази планета няма нищо общо със случая.

Констант, спуснал се в шахтата, долепи ухо до крана, който бе отворил. По звука можеше да се досети, че водата изтича бавно.

Той изруга. Едно от важните неща, които си бяха отишли с Румфорд и Сало, бе информацията за това, как успяваха да поддържат басейна така кристално чист. Всеки следващ път, откакто Константин се бе заел с поддръжката му, водораслите ставаха все повече и повече. Дъното и стените му бяха облепени с одеяло от лигав жабуняк, а трите статуи под водата, трите сирени от Титан, бяха покрити с цяла купчина мърсотия.

Констант знаеше какво значение са имали тези сирени в живота му. Беше прочел за това, както в „Джобната история на Марс“, така и в Оторизираната и ревизирана Библия на Уинстън Найлс Румфорд. Трите големи красавици сега не означаваха кой знае какво за него, освен че му напомняха колко много на времето се бе тормозил заради секса.

Констант излезе от шахтата.

– Каналът тече все по-бавно всеки път – каза той на Беатрис. – Мисля, че няма да мога да отлагам разкопаването на тръбите още дълго.

– Така ли? – попита Беатрис и вдигна очи от ръкописа си.

– Така – отговори Констант.

– Е, направи това, което трябва да се направи – кимна Беатрис.

– Това е историята на моя живот – заяви Констант.

– Току-що ми хрумна една идея, която трябва да влезе в книгата – каза Беатрис. – Само да не ми изхвърчи от главата.

– Ще я ударя с лопатата, ако мине покрай мен – увери я Констант.

– Замълчи за минута – помоли Беатрис. – Искам да избистря нещата в главата си.

Тя стана и влезе в двореца, за да не се разсейва от Констант и пръстените на Сатурн.

Остана загледана в продължение на много време в голямата маслена картина, окачена на стената срещу входа. Тя беше единствената в двореца. Констант я бе донесъл чак от Нюпорт.

На нея беше изобразено едно безупречно малко момиченце, облечено в бяла рокличка, което държеше юздите на собственото си бяло пони. На рамката беше прикрепена метална плочка, на която пишеше: „Беатрис Румфорд, като малка“.

Контрастът между малкото момиченце в бяло и възрастната дама, която го гледаше, беше доста голям.

Беатрис изведнъж обърна гръб на картината и отново излезе на двора. Идеята, която искаше да включи в книгата си, вече и се бе изяснила напълно.

– Най-лошото, което изобщо може да се случи на някого – каза тя, – е никой да не го използва за нищо.

Тази мисъл я успокои. Тя се излегна на стария шезлонг на Румфорд и погледна нагоре към ужасяващо красивите пръстени на Сатурн – дъгата на Румфорд.

– Благодаря ти, че ме използва – каза тя на Констант, – въпреки че не исках да ме използва който и да било.

– Няма защо – отвърна Констант.

Той започна да мете двора. Боклукът, който събираше, се състоеше от песъчинки, които вятърът бе навял отвън, шлюпки от семки от маргаритки, черупки от земни фъстъци, празни консервни кутии от обезкостени пилета и захвърлени листа за чернови. Беатрис се хранеше предимно със семки от маргаритки, фъстъци и обезкостено пиле, защото не се налагаше да ги готви и защото дори не се налагаше да престава да яде,

за да ги яде.

Можеше да се храни с едната ръка и да пише с другата – а повече от всичко друго на света, тя искаше да запише нещата изцяло и докрай.

Когато преполови метенето, Константин се изправи, за да види как се източва басейнът.

Източваше се много бавно. Лигавата зелена купчина боклуци, което покриваше трите сирени, едва се бе показала на повърхността.

Констант се наведе над отворената шахта и се заслуша в звуците на водата.

Чу музиката на тръбите. Чу и още нещо.

Чу, че един познат и любим звук вече го няма.

Партньорката му Беатрис беше престанала да диша.

Малачи Константин погребва партньорката си в титанския торф на брега на морето, на място, където нямаше статуи.

Прости се с нея, когато небето бе изпълнено с титански сини птици. Трябва да имаше поне десет хиляди от тези величествени и благородни същества.

Те превърнаха деня в нощ и накараха въздуха да затрепери с размаханите си крила.

Нито една птица не изграчи.

И през тази нощ, в средата на деня, Хроно, синът на Беатрис и Малачи се появи на едно възвишение недалеч от гроба. Носеше шапка от пера, с която пляскаше като с крила.

Беше силен и страхотен.

– Благодаря ви, майко и татко – извика той, – задето ми дарихте живот. Сбогом!

Той си отиде и птиците полетяха след него.

Старият Малачи Константин се върна в двореца със сърце, натежало като гуле. На това тъжно място го накара да се върне желанието му да го остави в порядък.

Рано или късно щеше да дойде някой друг.

Дворецът трябваше да е чист, подреден и готов да посрещне гостите. Той трябваше да говори добре за предишните си обитатели.

Край протрития шезлонг на Румфорд все още стояха яйцата от титански държдосвирици, дивите титански ягоди, ферментиралото мляко от маргаритки и кошницата семки, които и беше донесъл. Те бяха нетрайни. Нямаше да издържат до пристигането на следващия обитател.

Констант ги прибра на кануто си.

Не му трябваша. Не трябваша на никого.

Когато изправи стария си гръб от кануто, видя Сало, дребния пратеник на Тралфамадор, който крачеше по водата към него.

– Здравей, как си? – поздрави го Констант.

– Благодаря, добре – каза Сало. – Благодаря ти, че отново ме сглоби.

– Не мисля, че го направих както трябва – отвърна Констант. – Не можах да те накарам да прогледнеш.

– Направи го добре – възрази Сало. – Чисто и просто не можех да реша дали искам да прогледна. – Той изпусна въздуха от стъпалата си със свистене. – Мисля, че ще продължа пътя си.

– Значи ще занесеш посланието в края на краищата? – попита Констант.

– Всеки, който е изминал такова разстояние, за да изпълни глупашка задача – отговори Сало, – няма друг избор, освен да заслужи уважението на глупците, като я доведе до край.

– Партньорката ми умря днес – каза Констант.

– Съжалявам. Бих попитал: „Мога ли да направя нещо за теб“, но някога Скип ми каза, че това е най-омразният и глупав въпрос, който може да се зададе.

Констант потри дланите си. Единствената компания, която му оставаше на Титан беше тази, която лявата му ръка можеше да прави на дясната.

– Липсва ми – поклати глава той.

– Виждам, че най-накрая си я заобичал – отбеляза Сало.

– Едва преди една земна година – отвърна Констант. – Твърде много време трябваше да мине, за да разберем, че смисълът на човешкия живот, без значение кой го контролира, е да се обича някой, който може да бъде обичан.

– Ако ти и сина ти искате да се върнете на Земята – предложи Сало, – ще ви заведе. Няма да се отклони много от пътя си.

– Синът ми живее със сините птици – каза Констант.

– Bravo на него! – зарадва се Сало. – И аз бих отишъл при тях, ако можеха да ме приемат.

– Земята! – възкликна Констант зачудено.

– Можем да бъдем там след няколко часа. Корабът вече се движи както трябва.

– Самотно е тук – заключи Констант. – Сега, след като...

По пътя към Земята Сало си помисли, че е допуснал трагична грешка, когато предложи на Малачи Констант да се върне на Земята. Започна да си го мисли, когато старецът настоя да го остави в Индианаполис, Индиана, САЩ.

Това желание на Констант бе отчайващо, тъй като Индианаполис далеч не беше идеалното място за един бездомен старец.

Сало искаше да го остави край едно игрище в Сейнт Питърсбърг, Флорида, САЩ, но като типичен старец, който никога не изоставя първоначалното си намерение, Констант отказа. Искаше да отиде в Индианаполис и толкова.

Сало си помисли, че там има роднини или стари делови връзки, но се оказа, че не е така.

– Не познавам никого в Индианаполис и не знам нищо за Индианаполис, освен нещо, което прочетох в една книга.

– Какво прочете в тази книга? – попита Сало смутено.

– Индианаполис, Индиана – каза Констант – е първият град в Съединените щати, в който бял човек е бил обесен за убийство на индианец. Хора, които могат да обесят бял заради убийство на индианец... са от моя тип.

Главата на Сало направи салто върху шарнирното си окачване. Краката му започнаха да издават всмукващи звуци върху железния под. Очевидно спътникът му не знаеше нищо за планетата, към която се бе отправил със скорост, близка до скоростта на светлината.

Констант поне разполагаше с пари.

В това имаше известна надежда. Беше събрал близо три хиляди долара в различни валути от джобовете на костюмите на Румфорд в Тадж Махал.

И поне имаше дрехи.

Беше облякъл един ужасно широк, но иначе добър костюм от туид, с часовник и ланец, който преминаваше отпред на жилетката.

Сало го бе накарал да го вземе, заедно с костюма.

Палтото му беше добро, а също шапката и обувките.

Когато до Земята им остана само един час път, Сало се зачуди какво да направи, за да стане поносим остатъкът от живота на Констант, дори и в Индианаполис.

И реши да го хипнотизира, така че поне последните няколко секунди да му доставят огромно удоволствие. Животът на Констант щеше да свърши добре.

Старецът вече бе в полухипнотично състояние, втрещен в космоса през илюминатора.

Сало се приближи до него отзад и му заговори:

– Ти си уморен, много уморен, Космически скиталецо, Малачи, Вуйчо. Вгледай се в най-бледата звезда и се замисли колко натежават крайниците ти.

– Натежават – съгласи се Константин.

– Някой ден ще умреш, Вуйчо – каза Сало. – Съжалявам, но това е истината.

– Истина е – отвърна Константин. – Не съжалявай.

– Когато разбереш, че умираш, Космически скиталецо – продължи Сало хипнотично, – ще ти се случи нещо чудесно.

И той описа чудесните неща, които Константин трябваше да си представи, преди да умре.

Това щеше да е постхипнотична илюзия.

– Събуди се! – извика Сало.

Констант потрепери и извърна лице от илюминатора.

– Къде съм? – попита той.

– На тралфамадорски космически кораб, излетял от Титан, на път към Земята.

– О! – възкликна Константин след секунда. – Трябва да съм задрямал.

– Поспи – посъветва го Сало.

– Да, мисля, че ще поспя – съгласи се Константин.

Легна на едно легло. И заспа.

Сало го привърза с ремъци за леглото, а после и себе си за седалката. Набра три числа на клавиатурата и провери още веднъж дали не е сгрешил. Натисна яркочервен бутон.

Облегна се. Нямаше какво повече да прави. Отсега нататък всичко беше напълно автоматизирано. След трийсет и шест минути корабът щеше да се приземи край една автобусна спирка в края на Индианаполис, Индиана, САЩ, Земя, Слънчева система, Млечен път.

Там щеше да е три часът сутринта.

И щеше да е зима.

Космическият кораб се приземи в десет сантиметра пресен сняг на едно празно място в южния край на Индианаполис. Никой не беше буден, за да го забележи.

Малачи Константин излезе от него.

– Ето там е твоята автобусна спирка, войнико – прошепна Сало.

Налагаше се да шепне, защото само на десетина метра от тях имаше двуетажна къща с отворени прозорци на спалнята. Той посочи заснежната пейка край пътя. – Ще трябва да почакаш десетина минути. Автобусът ще те закара право в центъра на града. Помоли шофьора да те остави пред някой добър хотел.

Констант кимна.

– Ще се оправя – каза той.

– Как се чувстваш? – попита Сало шепнешком.

– Топло ми е като на препечена филийка – отговори Констант.

От отворения прозорец на спалнята се разнесе неясно оплакване на заспал човек.

– Ау, някой! – оплака се спящият. – Афо уа де-я бмммммммммммммммммм.

– Наистина ли се чувстваш добре? – попита Сало.

– Да, много – отвърна Констант. – Топло ми е като на препечена филийка.

– Желая ти късмет – каза Сало.

– Тук, долу не казваме това нещо – прошепна Констант.

Сало му намигна.

– Аз не съм от „тук, долу“ – прошепна той и огледа съвършено белия свят, почувства влажните целувки на снежинките, затърси скрит смисъл в бледожълтите улични лампи, осветяващи този така бяло заспал свят.

– Красиво – прошепна Сало.

– Нали? – прошепна Констант.

– Сим-фо – извика спящият машинално, за да предупреди всеки, който би дръзнал да смути съня му. – Сууу! Ясо! К'во е мобба? Нф.

– По-добре тръгвай – прошепна Констант.

– Да – съгласи се Сало.

– Сбогом – каза Констант. – И благодаря.

– Няма защо – прошепна Сало.

Той се качи на кораба и затвори вратата. Издигна се нагоре със звук, който се получава, когато се духа в бутилка. Скри се сред виещите се снежинки и изчезна.

– Ф-ю-ю-ю! – заглъхна звукът.

Малачи Констант тръгна към пейката и краката му захрусяха в снега. Почисти я и седна.

– Гр-р-р-р! – извика спящият, сякаш внезапно бе разбрал всичко.

– Ау-у-у-у! – продължи той, защото това, което бе разбрал, никак

не му харесваше.

– Суп-фо! – извика след това, напълно сигурен какво ще направи в тази връзка.

– Къш! – по всяка вероятност конспираторите избягаха.

Снегът не преставаше да вали.

Автобусът, който чакаше Малачи Констант закъсна с два часа – заради снега. Когато най-накрая дойде, беше твърде късно. Малачи Констант бе мъртъв.

Сало го бе хипнотизирал така, че докато умира да си въобрази, че вижда своя най-добър и единствен приятел Стони Стивънсън.

Докато снегът валеше върху Констант, той си представи, че облаците се отдръпват и пропускат да премине един слънчев лъч – слънчев лъч, изцяло за него.

По лъча се спусна златен космически кораб, инкрустиран с диаманти и се приземи на недокоснатия сняг върху улицата. От него излезе един набит риж човек с голяма пура в уста. Беше млад. Носеше униформата на Марсиански шурмовак-пехотинец – старата част на Вуйчо.

– Здравсти, Вуйчо – каза той. – Качвай се.

– Да се качвам? – попита Констант. – Кой си ти?

– Стони Стивънсън, Вуйчо. Не ме ли позна?

– Стони!? – възкликна Констант. – Ти ли си, Стони?

– Че кой друг би издържал на проклетото темпо? – отвърна Стони и се разсмя. – Качвай се!

– Къде ще отидем?

– В Рая – каза Стони.

– Как изглежда Раят? – попита Констант.

– Там всички са щастливи. Завинаги – отговори Стони. – Или поне докато скапаната Вселена не се разпадне. Качвай се, Вуйчо! Беатрис вече е там и те чака.

– Беатрис? – попита Констант и се качи на кораба.

Стони затвори вратата и натисна бутона „ON“.

– И сега ще отидем в... в рая? – попита Констант. – Аз... ще отида в Рая?

– Не ме питай защо, приятелю – отвърна Стони, – но там горе има някой, който те харесва.

КРАЙ

© 1959 Кърт Вонегът
© 1994 Владимир Германов, превод от английски

Kurt Vonnegut
The Sirens of Titan, 1959

Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

СИРЕНИТЕ ОТ ТИТАН. 1994= Изд. Весела Люцканова, София. Роман. Превод: от
англ. Владимир ГЕРМАНОВ [The Sirens of Titan / Kurt Vonnegut]. Печат: Полипринт,
Враца. Формат: 20 см. Страници: 256. Цена: 30.00 лв.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1257>]